

University of Niš
Faculty of Philosophy
18105 Niš · Ćirila i Metodija 2 · P.O. Box 91
Phone +381 18 514 312 · Dean's office: + 381 18 514 311
Fax: +381 18 514 310 · e-mail: info@filfak.ni.ac.rs

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет
18105 Ниш · Ћирила и Методија 2 · Пош. факс 91
Телефон-центра: (018) 514 312 · Деканат: (018) 514 311
Факс: (018) 514 310 · мејл: info@filfak.ni.ac.rs

www.filfak.ni.ac.rs

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ 2023/2024.

НИШ, СЕПТЕМБАР 2024.

САДРЖАЈ

УВОД	3
Поступак самовредновања.....	3
Субјекти поступка самовредновања.....	4
Опис поступка самовредновања.....	4
Методологија.....	5
I ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ФАКУЛТЕТУ	7
Преглед историјског развоја установе	7
Приказ актуелног стања на Факултету	9
Мисија и визија Филозофског факултета	12
II ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА	12
Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета	12
Стандард 2: Начини и поступци за обезбеђење квалитета	20
Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета.....	27
Стандард 4: Квалитет студијског програма	32
Стандард 5: Квалитет наставног процеса	67
Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада	80
Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника	97
Стандард 8: Квалитет студената	109
Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса	119
Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке	128
Стандард 11: Квалитет простора и опреме.....	140
Стандард 12: Финансирање	145
Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета.....	152
Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета.....	160
Стандард 15: Квалитет докторских студија.....	167

УВОД

Поступак самовредновања

Национални савет за високо образовање је 2006. године први пут ставио на усвајање критеријуме за праћење, оцењивање и осигурање квалитета. Од тада [Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма](#) (последња верзија из 2019. године) постаје главни документ којим се дефинишу стандарди самовредновања и оцењивања квалитета високошколских установа у Србији. Према овом правилнику, све високошколске установе у обавези су да реализују самоевалуацију пратећи критеријуме наведене у њему. Са друге стране, овим правилником и [Правилником о стандардима и поступцима за спољашњу проверу квалитета високошколских установа](#), руководе се и експертске групе у спровођењу екстерних евалуација високошколских установа. Подаци који се прикупљају током сваког семестра, школске године или на сваке три године, показатељ су појединачних активности и омогућавају праћење промена и радњи предузетих за унапређење квалитета било ког разматраног аспекта. Поред тога, континуирано се уводе нови и допуњавају већ постојећи индикатори квалитета. Узимајући у обзир тренутно стање, постоји велики број индикатора квалитета, како оних на нивоу Универзитета, тако и оних на нивоу Факултета, а они се приказују наративно и кроз бројчане вредности.

Филозофски факултет Универзитета у Нишу први поступак самовредновања спровео је академске 2007/2008. године са циљем акредитовања студијских програма. Након тога, спроведени су и остали поступци самовредновања 2011/2012, 2016/2017. и 2019/2020, а у складу са захтевом да се овај поступак реализује на сваке три године. Као што је предвиђено актима попут [Закона о високом образовању](#), [Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа](#) и појединачним актима Факултета: [Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета Филозофског факултета](#), [Правилником о обезбеђењу, контроли и унапређењу квалитета Филозофског факултета у Нишу](#), и [Правилником о спровођењу поступка за самовредновање и оцењивање квалитета Филозофског факултета у Нишу](#), поступком самовредновања обухваћено је 15 домена. Наиме, области које се анализирају током овог поступка односе се на стратегије, начине и системе обезбеђења квалитета, на сам квалитет студијских програма, наставног процеса, наставника, сарадника и студената. Поред ових области разматрају се и кадровски потенцијали у истраживачком и ваннаставном домену, финансирање факултета, ресурси попут просторних, информатичких, библиотечких, итд. Напомињемо да су и у току имплементације овог поступка самовредновања узете у обзир препоруке и смернице настале из TEMPUS пројекта „Унутрашње обезбеђење квалитета на универзитетима у Србији” (TEMPUS 145677) који је реализован под координацијом Универзитета у Нишу. Иначе, ове смернице биле су од великог значаја и у састављању претходног [Извештаја](#).

Имајући у виду чињеницу да анализа квалитета и извештавање о поступцима и смерницама за његово унапређење представља одговоран и захтеван посао, који у

великој мери утиче на функционисање и развој саме институције, Филозофски факултет је академске 2016/2017. године формирао засебну организациону јединицу [Центар за унапређење квалитета](#). Дакле, од 2016/2017. године задатак планског, систематског и организованог спровођења поступка самовредновања Факултета прешао је у надлежност наведеног Центра и Комисије за унапређење квалитета унутар њега. Основни циљ овог центра је да обезбеди свеобухватан приступ резултатима горенаведених анализа, те да студентима и другим интересним странама понуди за њих релевантне податке. Свакако, не треба сметнути с ума да анализа квалитета коју спроводи овај Центар у првом реду себи у задатак ставља унапређење квалитета саме установе, те да су резултати његовог рада од примарног интереса за органе управљања Филозофског факултета у Нишу.

Субјекти поступка самовредновања

Као што је већ поменуто, за реализацију поступка самовредновања надлежан је [Центар за унапређење квалитета](#), односно [Комисија за унапређење квалитета](#) Филозофског факултета. Комисију чине чланови из редова наставног и ненаставног особља и студената (укупно 20 чланова). Чланове њеног тренутног састава именovalo је Наставно-научно веће Филозофског факултета, а списак свих актуелних чланова налази се на [сајту](#) Центра за унапређење квалитета. Управника Центра за унапређење квалитета, из редова наставника, именује декан Факултета, на предлог Центра (Одлука број 67/1-01 од 5. 2. 2024. године). Последње измене у саставу чланства усвојене су на седници ННВ одржаној 8. 7. 2024. године. За учешће у поступку самовредновања задужени су сви релевантни органи, тела и службе Факултета, а за послове статистичке обраде података и израду Извештаја о самовредновању задужени су Управник Центра за унапређење квалитета заједно са осталим члановима Комисије за унапређење квалитета. Чланове Центра и Комисије за унапређење квалитета чини и 20% студената са сва три нивоа студија.

Опис поступка самовредновања

Поступак самовредновања вођен је у складу са [Правилником о спровођењу поступка за самовредновање и оцењивање квалитета Филозофског факултета у Нишу](#) (број 214/1-4 од 14. 5. 2008. године). Важно је напоменути да је Центар за унапређење квалитета приликом реализације поступка самовредновања био у бољој позицији него што је то био случај приликом састављања претходних извештаја. Наиме, активности које прате овај поступак увелико су се искристалисале током претходних самоевалуација, тако да је већина служби, које посредно, прикупљањем и дељењем релевантних података, учествују у овом процесу, већ имала спремну документацију за даљу анализу и компарацију. Другим речима, већина докумената, који представљају базу овог извештаја, већ је била спремна и доступна члановима Центра за даљу обраду. Наравно, у неким ситуацијама су и сами чланови Центра задужени за реализацију овог извештаја, на основу расположивих табеларних приказа, синтетисали податке у сврху њихове боље прегледности и могућности дубље анализе. Сам процес састављања овог извештаја текао је у неколико фаза. Током прве фазе Центар за унапређење квалитета имао је неколико

састанака на којима су разматране активности неопходне за реализацију писања извештаја о сваком од 15 засебних стандарда. На састанцима су делегирани чланови Центра који ће се бавити сваким стандардном понаособ. Након тога су чланови Центра на основу анализе актуелних докумената, компарације података из истих са онима из претходних периода, увиђања негативних и позитивних трендова, приступили сачињавању овог извештаја. Након израде радне верзије и интегрисања описа свих стандарда, Комисија за унапређење квалитета имала је увид у целокупан извештај и изнова се расправљало о могућим побољшањима примарне верзије. Управник Центра за унапређење квалитета координисао је задатке свих осталих чланова и узео себи у задатак да радну верзију извештаја исправи имајући у виду конструктивне сугестије. Након тога дошло се до коначне верзије овог извештаја. Током припремних састанака дошло се до идеје да се у будућности бар једном годишње насумичним избором изврши и истраживање са фокус групама ради добијања шире слике о квалитету рада установе. Ови подаци били би приказани кроз квалитативну анализу, а учешће у фокус групама могу преузети и студенти активни у студентским организацијама који понајпре имају најбољи увид у рад и функционисање факултета с обзиром на то да учествују у раду појединих тела факултета.

Методологија

У овом циклусу самовредновања, Комисија за унапређење квалитета руководила се одређеном дефинисаном методологијом која је била примењена и у претходном извештају. Спроведене анализе своје полазиште проналазе у снимању и процени раније утврђених параметара, компарацији са ранијим резултатима, али и преиспитивању ~~нових~~ стандарда предвиђених елемената. Другим речима, у поступку самовредновања коришћени су извори и методи погодни за овај тип истраживања: службена документација, извештаји стручних служби, резултати анкета, те њихова анализа и компарација. При том, у обзир су узимани и предлози Комисије за унапређење квалитета и Наставно-научног Већа Факултета, као и мере и активности обухваћене Акционим планом. Све од наведеног на крају је пропраћено SWOT анализом. Дакле, изузев анализе службене документације и извештаја стручних служби, изведене су и квантитативне анализе, квалитативно-дескриптивне анализе и реализоване одређене дискусије унутар стручних тела Факултета и саме Комисије за унапређење квалитета. Основни метод анализе у процени тренутног стања у домену појединачних параметара квалитета је анализа снага, слабости, могућности и опасности, позната као већ споменута SWOT анализа. Примењена анализа даје јасан и недвосмислен оквир за конципирање корективних мера и радњи за унапређење квалитета у релевантним сегментима.

Поред свих показатеља, највредније представљају ставови и мишљења студената, јер су њихове перцепције значајан ресурс релевантних информација које могу упутити на корективне мере за побољшање квалитета или указати на оне аспекте рада које је нужно даље још више развијати и унапређивати. Управо због тога је важно плански, систематски и организовано спроводити процес евалуације, односно анкетирања студената (али и других група испитаника – ненанставног особља, свршених студената и послодаваца). Из тог разлога, Центар за унапређење

квалитета прихватио је сугестију Универзитета у Нишу и тренутно ради на реализацији и анализи података добијених од послодаваца. Сам поступак анкетања студената спроводи се у складу са одредбама [Правилника о студентском вредновању квалитета студија Универзитета у Нишу](#) (8/16-01-007/07-005 од 6. 11. 2007). Комисија за унапређење квалитета Филозофског факултета утврдила је методологију и динамику анкетања, садржину анкетних упитника на основу релевантних индикатора, начин припреме и чувања анкетног материјала, као и начин обраде података, припреме извештаја и начина презентовања добијених података. У спровођењу периодичног анкетања студената учествују и службе Факултета и чланови Студентског парламента који се залажу за обавештавање студената и информисање о важности њихових објективних процена свих области обухваћених анкетама. Раније је за уношење и обраду података било потребно одредити стручна лица која би прикупљене податке процесуирала и проучила (кроз програмски пакет SPSS и EXCEL). Континуирано се користе софтверске апликације које омогућавају аутоматску обраду података добијених електронским анкетањем, чиме је удео ангажовања људских ресурса у овом послу редукован на минимум. Након анкетања, чланови Комисије за унапређење квалитета припремају како појединачне, тако и збирне извештаје о резултатима анкетања који се достављају декану, продеканима, оцењиваним наставницима и сарадницима појединачно, и Већима департмана на анализу и разматрање.

I ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ФАКУЛТЕТУ

Назив високошколске установе:	Филозофски факултет и Нишу
Адреса:	Ђирила и Методија бр. 2, 18 000 Ниш
Web адреса:	www.filfak.ni.ac.rs
e-mail:	info@filfak.ni.ac.rs
Образовно научно поље:	Друштвено-хуманистичке науке

Филозофски факултет у Нишу је високошколска образовно-научна установа, са својством правног лица, у саставу Универзитета у Нишу. Факултет је матична установа у којој се спроводи иницијално образовање студената за профиле из области: филозофије, историје, социологије, психологије, педагогије, новинарства, комуникологије, социјалне политике и социјалног рада, српске и компаративне књижевности, српског језика, англистичке лингвистике, англоамеричке књижевности и културе, русистичке лингвистике, руске књижевности и културе, француског језика, француске књижевности и културе, немачког језика, немачке књижевности и културе. Филозофски факултет је јавна образовна установа која се бави наставно-научном, научноистраживачком и издавачком делатношћу, и која тежи да својим јавним деловањем утиче на развој и демократизацију друштва.

Преглед историјског развоја установе

Филозофски факултет у Нишу основан је 1971. године као пета академска јединица Универзитета у Нишу, три године након оснивања Електронског и две године након оснивања Правног и Економског факултета. Од свог оснивања до данас структура Филозофског факултета се континуирано мењала и развијала. На самом почетку факултет је под својим кровом обухватао седам научних и образовних програма из различитих области: друштвених, хуманистичких и природно-математичких. Тачније, у оквиру факултета су на самом почетку функционисали програми: математика, физика, хемија, социологија, психологија, англистика и физичко васпитања. Шеснаест година након оснивања Филозофски факултет постаје богатији за још један програм: српски језик и књижевност. Затим је 1998. године Филозофски факултет проширио своју структуру и за програм: историја.

Израженије промене у структури Филозофског факултета десиле су се 1999. године. Наиме, у овој години су се из састава факултета, захваљујући развоју својих ресурса, издвојили Одсек за физичку културу и три одсека из области природно-математичких наука: математика, физика и хемија. Другим речима, из окриља Филозофског факултета наведене године настала су два нова факултета: Факултет спорта и физичког васпитања и Природно-математички факултет. Од тада Филозофски факултет јасно се профилише као факултет са друштвено-хуманистичком и филолошком провенијенцијом, тако да се од 2000. године Филозофски факултет шири у правцу отварања нових студијских програма из ових

области. Дакле, већ 2000. године отворени су студијски програми за педагогију и филозофију. Наведене године на Филозофском факултету је почео са радом и Одсек за уметност, међутим, важно је напоменути да је он већ након две године, сходно својим ресурсима и због специфичности самих студија, прерастао у засебан факултет Универзитета у Нишу. Даљи развој Филозофског факултета обележен је јачањем његових капацитета, што је довело до отварања нових студијских програма. Тако је 2004. године отворена Студијска група за журналистику, 2011., Студијски програм за француски језик и књижевност. Студијски програм за социјалну политику и социјални рад основан је 2016. године. Последњи департман, који данас функционише унутар Филозофског факултета, отворен је 2018. године, а то је Департман за немачки језик и књижевност. Сматрамо вредним помена и то да је 2021. године Филозофски факултет у Нишу прославио педесет година свог постојања. Том приликом Филозофски факултет издао је монографију под насловом *Корени и крила* у којој је на изузетно креативан начин, кроз визуру бивших и садашњих професора, декана, службеника, документован историјски развој установе.

До 2023. године, када је Филозофски факултет у Нишу обележио 52 године рада, дипломирало је укупно 12.013 студената по старом и по новом програму, одбрањено је 174 магистарских теза и 1978 мастер радова, као и 277 докторских дисертација. Наставни планови и програми студија константно су иновирани и усклађивани са захтевима и принципима Болоњског система и са европским стандардима високошколског образовања. Свакако, приликом ових иновација узимале су се у обзир и потребе тржишта рада као и захтеви самих послодаваца.

Тренутно, Филозофски факултет реализује 13 акредитованих програма основних академских студија: Англистика, Историја, Комуницирање и односи са јавношћу, Немачки језик и књижевност, Новинарство, Педагогија, Психологија, Руски језик и књижевност, Социјална политика и социјални рад, Социологија, Србистика, Филозофија, и Француски језик и књижевност. Такође, на Факултету се изводи 16 акредитованих програма мастер академских студија: Англистика, Историја, Комуникологија, Немачки језик и књижевност, Образовање наставника предметне наставе, Педагогија, Психологија, Превођење, Руски језик и књижевност, Социјални рад, Социологија, Социолог у социјалној заштити, Србистика, Филологија, Филозофија, Француски језик и књижевност, као и 8 акредитованих програма докторских академских студија: Историја, Медији и друштво, Педагогија, Психологија, Социологија, Србистика, Стране филологије и Филологија. Такође, важна организациона јединица факултета је и Центар за стране језике који организује и изводи наставу за студенте свих студијских програма. Студенти могу изабрати неке од понуђених страних језика: енглески, француски, немачки, руски и грчки. Поред ових, Центар за стране језике нуди и курсеве класичних језика, старогрчког и латинског. Захваљујући новим инвестирањима и новоотвореним центрима студенти Филозофског факултета имају могућности, да сходно својим интересовањима и преференцијама, похађају и курсеве кинеског и турског језика.

Приказ актуелног стања на Факултету

У складу са Статутом Филозофског факултета као руководећим актом установе као и другим релевантним документима и актима ове установе, на Факултету се реализују студијски програми сва три нивоа академских студија. Дужина трајања првог нивоа студија, односно основних академских студија је 4 године и ове студије носе укупно 240 ЕСПБ бодова. Завршетком овог нивоа студија студент стиче назив „дипломирани” са назнаком звања првог степена академских студија из своје области студија. Мастер академске студије трају једну годину и носе 60 ЕСПБ бодова, а њиховим завршетком студент стиче академски назив „Master” (MA) са назнаком звања другог степена академских студија из одговарајуће области. Напослетку, студије трећег степена трају 3 године и носе 180 ЕСПБ кредита. Завршетком докторских академских студија студент стиче научни назив „доктор (област студија) наука” и академско звање Doctor (PhD). На Филозофском факултету у Нишу студира укупно 3747 студената уписаних на 37 студијска програма сва три нивоа студија. На основним академским студијама, од укупно 2966 на првој години је 598 студената, 500 на другој години, 487 на трећој години и 1381 на четвртој години. На мастер студијама, од укупно 613 њих 230 је на првој години студија, а 383 на другој години студија (поновно уписани). Напослетку од укупно 173 студената докторских студија, њих 39 је на првој години, 29 на другој години и 105 на трећој години студија. Настава се изводи на српском језику на већини департмана, док се на филолошким департманима настава може изводити и на језику студија, односно на енглеском, руском, француском и немачком језику. Такође, за студенте који су обухваћени програмима размене и који долазе са иностраних високошколских установа настава и испити се организују углавном на енглеском језику, али у специфичним случајевима комуникација се организује и на другим језицима.

Научноистраживачки рад на Филозофском факултету у Нишу одвија се сагласно годишњем Програму научноистраживачког рада. Активности у области научноистраживачког рада подразумевају како рад на групним, тако и на индивидуално покренутим научноистраживачким пројектима, дистрибуцију и дисеминацију, односно презентацију резултата истраживања на научним скуповима националног и интернационалног карактера, публикавање научних радова, организацију јавних предавања, округлих столова и семинара, партиципацију у међународним пројектима и различите друге видове сарадње са међународним и домаћим установама. Издавачка делатност факултета одвија се кроз посебну организациону јединицу Факултета – Издавачки центар. Акредитациони материјал за обављање научноистраживачке делатности Филозофски факултет је поднео Одбору за акредитацију научноистраживачких организација крајем 2019. године и [добрио дозволу Одлуком марта 2020. године.](#) У току је процес реакредитације установе као научно-истраживачке организације.

У овом тренутку су сви наставници и сарадници ангажовани на реализацији укупно 12 интерних пројеката који се одвијају унутар сваког појединачног департмана. На пројектима Министарства крајем 2023. године било је ангажовано 16 наставника и сарадника, на осталим научноистраживачким и стручним пројектима крајем 2023. било је ангажовано више од 40 наставника и сарадника.

Један део претходно наведених наставника и сарадника своје учешће остварио је и у осам пројеката финансираних ван граница Републике Србије. Актуелно наставници и сарадници приступили су креирању пројектних пријава за циклус истраживачких пројеката "ИДЕЈЕ".

На Филозофском факултету запослено је укупно 155 наставника (142 у радном односу и 13 ангажованих по уговору), 61 сарадник у радном односу, као и 52 запослена из редова ненаставног особља. Филозофски факултет тренутно има 46 наставника у звању редовног професора, 47 наставника у звању ванредног професора, 46 наставника у звању доцент, и 3 наставника страног језика. Зарад квалитетне реализације наставе Филозофски факултет упослио је по уговору о допунском раду (ангажовању) 13 наставника и то: 1 професора емеритуса, 8 редовних професора, 1 ванредног професора, 2 доцента и једног научног саветника. Када су у питању сарадници, на овој установи тренутно је упослено 3 сарадника у звању виши лектор, 6 сарадника у звању лектор, 16 асистената од којих 1 са докторатом, 13 истраживача сарадника и 23 сарадника у звању истраживач-приправник.

Филозофски факултет располаже сопственом зградом чија укупна бруто површина износи 4.519,91 m², а рачунајући и малу зграду у дворишту у којој је смештен Деканат, укупно 4.689,91 m². Поред тога, просторни капацитети Факултета проширени су и коришћењем простора Универзитета у Нишу и Електронског факултета на основу потписаних уговора, те је укупан простор којим Факултет располаже за потребе наставе, активности студената и административне потребе 7.729 m². За потребе студената обезбеђено је 4.644 места у слушаоницама, амфитеатрима, компјутерским и специјализованим лабораторијама, салама, читаоници и др. Значајно је напоменути да је вишегодишња проблематика исељавања хемије ПМФ-а коначно покренута те се током јуна и јула месеца 2020. интензивно преговарало и коначно званично приступило потписивању [Уговора о исељавању](#). Након потписивања овог Уговора спроводиле су се интензивније активности на ужурбанијем пресељавању крупне опреме. Већ половином јула 2020. комплетно је измештена једна велика лабораторија на првом спрату чиме су просторни капацитети Факултета знатно увећани. Простор намењен извођењу административних и других послова, укључујући и наставничке кабинете, по површини обухвата 1.680 m². Слушаонице и амфитеатри опремљени су савременом информационом технологијом. Сви рачунари на факултету су повезани у локалну рачунарску мрежу, а већина има и приступ интернету. Библиотека Филозофског факултета, која је део Виртуелне библиотеке Србије, располаже великим фондом библиотечких јединица, укупно 56.571 од тога: 18.637 књига, 28.450 монографија, 1.834 свезака часописа на српском језику, 7.650 уџбеника, а преко КОБСОН-а су доступне и базе података страних часописа.

У раду Факултета врло активно учествује Студентски парламент и Савез студената.

Филозофски факултет успоставио је и развијао годинама академску сарадњу са различитим институцијама у земљи и иностранству. Поред уговора о сарадњи са факултетима у региону (Свеучилиште у Риједи, Универзитет у Љубљани, Свеучилиште у Загребу, Институт Иво Пилар у Загребу, Западни универзитет у

Сарајеву, Западни универзитет у Темишвару, Филозофски факултет Универзитета у Марибору), настављена је дугогодишња сарадња са Филозофским факултетом Универзитета у Великом Трнову (Бугарска) и Државним институтом за руски језик и књижевност „А. С. Пушкин“ из Москве, као и традиционално добра сарадња са Америчком амбасадом у Београду, Српско-канадским друштвом, Институтом Конфуције, Амбасадом Француске и Француским институтом у Београду, а успостављена је сарадња и са новим институцијама, као што су Немачка служба за академску размену – ДААД, фондација ХАНБАН, Филолошки факултет у Виљнусу (Литванија), Универзитет Артоа у Арасу (Француска). Вредна помена јесте мрежа (формирана 2017. године), односно Заједница филозофско-филолошких факултета југоисточне Европе, чији је иницијатор био управо Филозофски факултет Универзитета у Нишу. Овом приликом истичемо и недавно закључене споразуме о сарадњи са компанијама попут *EPTISA Southeast Europe d.o.o.* и *City and me d.o.o.* као и са удружењима: *Удружење особа са „L. DOWN“ синдромом Ниш* и *Удружење особа са менталним инвалидитетом МИ*. У даљем раду Филозофски факултет ће се фокусирати, посебно на ширењу мреже са послодавцима који нашим студентима могу понудити прилику за практична усавршавања. Наиме, актуелно акредитовани програми поред теоријских предмета у својој структури садрже већи број практичних захтева него што је то био случај у претходним акредитацијама.

Мисија и визија Филозофског факултета

Мисија

Мисија Филозофског факултета јесте да конципира и реализује високошколско образовање, научна истраживања и стручни рад у области друштвених и хуманистичких наука, и да промовише и негује вредности креативног и критичког мишљења, академског интегритета и професионалне етике. Као један од најстаријих факултета Универзитета у Нишу и високошколска установа са високом репутацијом у земљи и региону, Факултет је опредељен да својим деловањем активно доприноси развоју науке, образовања и академске заједнице, и развоју локалне и регионалне друштвене заједнице.

Визија

Филозофски факултет опредељен је да непрекидно тежи изузетним академским стандардима и изврсности у свим аспектима свог рада. Препознајући да су повезивање и сарадња академских институција неопходна основа за унапређење квалитета образовања и науке, Филозофски факултет опредељен је да негује дух академског заједништва и сарадње, и да тежи интеграцији у јединствен европски образовни простор, где ће настојати да потврди своју репутацију значајне и савремене високошколске институције. Визија Филозофског факултета је да постане препознатљив и у међународној академској заједници управо по непрекидном настојању да испуни увек више образовне, научне и академске стандарде, и да, у складу са својим изворним принципима, својим деловањем доприноси развоју културе квалитета у друштву.

II ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

Високошколска установа утврђује стратегију обезбеђења квалитета, која је доступна јавности.

Опис

Питање обезбеђивања висококвалитетног образовања и позитивних исхода учења последњу деценију добило је на изузетном значају у пољу друштвено-хуманистичких наука, превасходно факултета који образују будуће наставнике међу којима је и Филозофски факултет у Нишу. Бавећи се питањима квалитетног функционисања установе и пружања професионалних и тржишту рада неопходних образовних услуга, од прве акредитације Филозофски факултет суочио се са различитим изазовима попут застарелих и неусаглашених стандардизација, често неделотворних наставних пракси, старомодним и превазиђеним курикулумима који не одговарају трендовима у индустрији и технолошком прогресу, недовољним финансијским средствима и ресурсима за изградњу боље инфраструктуре, етичком бригом за академску зајединицу, и често неадекватним методама за процену исхода учења студената. Настојања Филозофског факултета да унапреди своје функционисање и на оптималан начин превазиђе наведене препреке изнедрили су потребу за снажним механизмима осигурања квалитета. Међу првим корацима ове институције, а у складу са тадашњим захтевима за признавањем и верификацијом да образовна организација испуњава експлицитно спецификоване стандарде, било је и доношење званичних докумената којима се решава развојно и стратешко функционисање установе. Тачније, међу првим документима таквог типа било је усвајање [Стратегије обезбеђења квалитета \(Прилог 1.1.а\)](#) на седници Савета Филозофског факултета Универзитета у Нишу од 24. 12. 2007. године (бр. 473/1-2) Овај развојни и стратешки пропис обухватио је циљеве, исходе, области, субјекте и мере за унапређење квалитета. Како би установа ишла у корак са савременим образовним трендовима, интензивније се радило на анализи Европских стандарда за осигурање квалитета те се сходно препорукама Националног савета за високо образовање и уз поштовање релевантних правних акта ([Закон о високом образовању](#) и [Правилника о стандардима за вредновање и оцењивање квалитета високошколских установа](#)) активније радило на припреми допуна горенаведене стратегије. Тако је на предлог тада актуелне Комисије за унапређење квалитета Филозофског факултета на седници Савета одржаној 18. 7. 2012. донета Одлука о усвајању измена и допуна актуелне стратегије обезбеђења квалитета Филозофског факултета ([Прилог 1.1.б](#)). Тиме је Филозофски факултет Универзитета у Нишу јасно дефинисао своју оријентацију ка обезбеђењу и унапређењу квалитета студијских програма као кључним сегментима трансформације високошколског образовања у складу са савременим тенденцијама развоја универзитетског образовања како на националном тако и на интернационалном нивоу. С обзиром на рапидно брзе промене, те и захтеве и изазове са којима се сусрећу све високошколске установе, Филозофски факултет константно ради на ослушкивању потреба савременог тржишта рада и послодаваца, те у складу са тим врши сталне допуне и измене својих

стратешких докумената. Ова институција развила је снажан осећај одговорности за квалитет образовних услуга које испоручује те је следећи прописе и друга мерила перформанси у образовном и индустријском сектору одређене домене квалитета јасније и дефинисала, посебно се водећи тиме да сваки добар образовни систем ставља нагласак на квалитет наставе, релевантан курикулум и ефикасне методе учења. Сходно томе, креирана је најновија верзија [Стратегије обезбеђења квалитета Филозофског факултета Универзитета у Нишу](#) (Прилог 1.1.в) и усвојена је на седници Савета 17. 6. 2020. године (одлука број 200/1-2). Конкретније, овим документом дефинисане су основне приоритетне области високошколске установе, високог образовања и других делатности које се у њој обављају, а у области обезбеђења квалитета, и начин њиховог остваривања. Премда представља трајан документ установе, Филозофски факултет као што је напред наведено, периодично преиспитује и мења, односно допуњава исти.

Шире посматрано, кроз различита стратешка деловања Филозофски факултет не само да се обавезао да осигурање квалитета формално одржи, поштујући захтеве стандардизације и кроз систематско планирање, праћење и евалуацију како би се успоставили и побољшали стандарди наставе, истраживања и свеукупних услуга на установи, већ се усмерио на развојне аспекте установе. Тачније, на Филозофском факултету континуирано се истражују могући правци раста и развоја, објективно се процењују и предвиђају дугорочни, практични и реално оствариви циљеви и задаци уз оптималну, рационалну и учинковиту искористивост доступних ресурса за реализацију визије и мисије. Својом визијом, односно настојањима, опредељењем, циљевима, поступцима и мерама прецизираним у релевантним документима ([Стратегија обезбеђења квалитета и Политика обезбеђења квалитета](#)) Факултет је прихватио дужност и преузео одговорност за обезбеђивање, континуирано праћење, унапређивање и развој квалитета рада у следећим областима: (1) студијски програми (основних, мастер и докторских академских студија), (2) наставни процес, (3) научноистраживачки рад, (4) наставници и сарадници, (5) студенти, (6) квалитет студирања и живота студената на Факултету, (7) уџбеници и литература, (8) библиотечки ресурси, (9) информатички ресурси, (10) простор и опрема, (11) ненаставна подршка, стручне службе, и Секретаријат факултета, (12) процес управљања факултетом, (13) финансирање, (14) јавност у раду, (15) систем управљања квалитетом и систематско праћења квалитета, (16) улога студената у унапређењу квалитета, и (17) процес самовредновања. Филозофски факултет данас броји чак 13 програма на основним академским студијама, 16 програма на нивоу мастер академских студија и 8 на нивоу докторских академских студија (<https://www.filfak.ni.ac.rs/>). Осмишљавање и дизајнирање нових програма и курикулума комплексан је процес формулисања образовних оквира који су не само прецизни и структурисани по својој природи и суштини већ и одговарајући и савремено оријентисани према потребама будућих генерација, послодаваца, тржишта рада и друштва генерално. Један од циљева ове институције је константан рад на изграђивању академских програма и курикулума који кохерентно интегришу предмете са захтевима стварног света и истовремено рефлектују примењена и развојна мерила различитих потреба и ултиматума радног окружења и друштва. Дизајн студијских програма и њима пратећих предмета обезбеђује да студенти буду

опремљени практичним вештинама, знањем и свеукупним компетенцијама неопходним да се истакну и афирмишу у изабраним областима након завршетка студија. Истовремено, узимањем у обзир друштвених потреба установа обезбеђује не само да курукулуми буду у хармонији са ширим изазовима и тежњама већ и да подстакну генерације студената на академску стручност и професионализам али и социјалну свесност и проактивност.

У систему обезбеђења квалитета, као субјекти учествују сви запослени и сви органи и тела факултета, чије су обавезе и надлежности дефинисане [Правилником о обезбеђењу и унапређењу квалитета Филозофског факултета](#) и [Стратегијом обезбеђења квалитета](#). Дакле, запослени на факултету су особе које одређују квалитет, морал, посвећеност, академску честитост и поштење, колаборацију и ефикасност студената. Особа од највеће одговорности за то јесте Декан факултета и ресорни продекани, као и управници свих 13 департмана. Како би се промовисало окружење изврсноности и ширења знања, окружење у коме егзистирају заједнице учења и знања, за Филозофски факултет један од императива је да се добро селекују чланови са високим степеном квалификација, значајним искуством и непоколебљивом посвећеношћу областима наставе и истраживања. Квалитетни и висококвалификовани запослени окосница су функционисања институције, јер не само да доносе различит спектар експертизе и увида, већ дају сопствени допринос холистичком расту и развоју корисника образовних услуга факултета. Опсежним предметним знањем и практичним искуством наставници и сарадници пружају практичне увиде студентима и врше премошћавање јаза између теоријских концепата и практичне примене у стварном свету. Континуирано вредновање и унапређивање игра значајну улогу у обезбеђивању квалитета образовања, установе те и ефективности и ефикасности наставног кадра. Како би се добиле адекватне повратне информације да ли наставни кадар испуњава превиђене циљеве устаљена је пракса и дефинисане процедуре поступног праћења и контроле квалитета наставног процеса које се спроводи кроз студентске евалуације, и то два пута годишње. Иако спровођење студентских евалуација потпада под један од захтева и критеријума који је неопходно постићи прописаним стандардима квалитета, Филозофски факултет као високошколска установа која своје делатности усмерава ка пружању образовних услуга у области друштвено-хуманистичких наука посебно третира „глас“ студената и „инпуте“ који од њих долазе. Из тих разлога, у оквиру ове установе кад год се прилике за то укажу спроводе се и додатне активности како би се квалитет наставног процеса што објективније сагледао те и уважила искуства и предлози настали додатним сагледавањем реалног стања и евентуалних проблема. Самим тим, Центар за унапређење квалитета своје основне и додатне активности оријентише ка што непристраснијем, обухватнијем и конзистентнијем прикупљању, третирању и тумачењу информација које долазе од студената, а тичу се квалитета наставног процеса. Редовно спровођење поступка вредновања квалитета наставног процеса на Основним академским студијама по департманима и предметима реализује се, у два периода до завршетка академске године. Ово стално оцењивање пружа правовремене повратне информације и руководећим органима установе и самим наставницима. Важно је нагласити да у формирању извештаја студентских евалуација учествују студенти, редовни чланови Комисије за унапређење квалитета

у оквиру истоименог Центра. Осим учешћа у овом, за квалитет функционисања установе важном центру, њихов ангажман и функционисању институције обезбеђен је и кроз њихов удео у раду стручних тела факултета. На тај начин, студентима се пружа прилика за академски ангажман и поспешивање студентског стандарда. Такође, посебну улогу у развоју и праћењу система квалитета генерално има [Комисија за унапређење квалитета](#), као и у оквиру својих обавеза и надлежности сви утврђени субјекти за обезбеђење квалитета - како интерни тако и екстерни ([Прилог 1.2.](#))

Стратегија обезбеђења покрива најважније области и делатности Филозофског факултета, а пре свега студијске програме, наставу, научно истраживање, вредновање студената, уџбенике и литературу, ресурсе, ненаставну подршку и процес управљања. Ове области чине систем чија се динамика и одрживост континуирано усклађује са кључним задацима и циљевима овог факултета. Поред устројства и успостављања механизма за унапређење квалитета, у извесном погледу за Филозофски факултет је битна тежња и примарни циљ да постигне највиши ниво квалитета у високом образовању, превасходно успех и реноме у области друштвено-хуманистичких наука, научном истраживању, оригиналним и савременим подухватима и активностима, те и свим професионалним и административним делатностима у установи и изван ње. Оваква стремљења и стално осмишљавање активности којима се унапређује квалитет, посебно по питању иновативности студијских програма, њихове усаглашености са програмима интернационалног простора, успостављања високоучинковитог наставног процеса, компетентног научноистраживачког и стручног деловања, перманентног унапређивања целокупне делатности факултета и развијањем културе квалитета омогућено је позиционирање Филозофског факултета у ранг савремених и атрактивних образовно-научних организација друштвено-хуманистичке оријентације конкурентне сродним и упоредивим факултетима земље и региона сличних профила, ресурса и потенцијала. Интенционално, интензивно и систематско праћење свих активности и новина у високом образовању, квалитета студијских програма, наставног процеса, научноистраживачког и научно-стручног рада, неопходност за њиховим даљим развијањем и конфигурисањем сагласно актуелној стандардизацији и примерима добрих пракси академских заједница и узорима са националног и интернационалног образовног простора допринело је оснивању [Центра за унапређење квалитета](#). Овај центар као организациона јединица Факултета уређен је и послује у складу са [Статутом факултета](#) и на бази стратешког плана рада и развоја. Реализација координираних мера и основних активности праћења, обезбеђења и развоја квалитета, фундаментални су задаци [Комисије за унапређење квалитета](#) и унутар ње формираних мањих радних група (радна група за анализу успешности и ефикасности студирања, радна група за осигурање квалитета наставе, радна група за праћење и унапређење квалитета научно-истраживачког рада). Састав Комисије именује Наставно-научно веће, а сачињавају је чланови из редова наставника и сарадника – представника сваког департмана или ценатара факултета, ненаставног особља и студената. Факултет објављује усвојену Стратегију обезбеђења квалитета, афирмише је међу запосленима на факултету и студентима, промовише је

постављањем на интернет страници установе (<https://kvalitet.filfak.ni.ac.rs/>) и другим расположивим медијима је презентује широј јавности. Као што се из целокупног текста може уочити, Факултет периодично анализира и унапређује Стратегију обезбеђења квалитета, врши измене и допуне. У складу са утврђеним стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма, као и са формулисаним циљевима Стратегије обезбеђења квалитета Филозофског факултета у Нишу, а ради провере њихове остваривости Комисија за квалитет периодично формулише и предлаже Савету факултета акционе планове којим се утврђују мере и поступци за обезбеђивање и унапређивање квалитета у свим релевантним областима. Између осталог, акционим планом самовредновања утврђују се поступци, задаци и активности чији је циљ сакупљање и анализа података за процес самовредновања, у складу са стандардима прописаним од Националног савета за високо образовање. На нивоу факултета до сада су верификована три акциона плана за спровођење стратегије обезбеђења квалитета, и то: (1) [Акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета 2012/13. до 2014/15. \(Прилог 1.3.а\)](#), (2) [Акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета 2017/18. до 2020/21. \(Прилог 1.3.б\)](#), и (3) [Акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета 2021/22. до 2023/24. \(Прилог 1.3.в\)](#). Последњим акционим планом прецизиране су активности, субјекти/извршиоци одговорни за спровођење предвиђених поступака и оквирни рокови за њихово спровођење, те и индикатори односно мерљиви циљеви у погледу контроле реализације, али и мере и активности за унапређење квалитета креиране према сваком стандарду понаособ. Ради оптимизације активности и равномерне расподеле посла и спречавања преоптерећености свих субјеката који учествују у њиховој реализацији, креиран је и [Акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета 2020/21. \(Прилог 1.3.г\)](#) за једногодишњи период. Оваква подела предвиђених активности из трогодишњег плана на активности које ће се спроводити у три фазе на сваких годину дана омогућава да се детектују и реализују оне приоритетне, спроводе оне константне и стекне дубљи увид у потенцијална места за унапређења. То је још један доказ да Филозофски факултет константно улаже напоре да креира одрживу културу квалитета. Већина циљева дефинисаних стратешким документима и Акционим планом за спровођење стратегије обезбеђења квалитета је остварена. Део циљева који захтевају дужи временски оквир и континуитет су имплементирани у актуелним активностима које се тренутно реализују на Филозофском факултету. Сви стратешки документи и акциони планови јавно су доступни на страници Центра за унапређење квалитета у оквиру сајта Филозофског факултета.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> Јасно опредељење Филозофског факултета да континуирано и систематски ради на унапређивању 	<ul style="list-style-type: none"> Прецизирање конкретних задатака и активности унутар радних група ++

<p>квалитета имплементацији политике квалитета +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Постојање Стратегије за обезбеђење квалитета +++ • Дефинисане области обезбеђења квалитета +++ • Утврђене мере за унапређење квалитета • Одређени су субјекти обезбеђења квалитета +++ • Дефинисана су права, обавезе и одговорности учесника обезбеђења квалитета +++ • Повезаност образовне, научно-истраживачке и стручне делатности на нивоу Факултета +++ • Постојање Акционих планова (на трогодишњем и годишњем нивоу) за спровођење стратегије обезбеђења квалитета +++ • Утврђене краткорочних активности у Акционом плану на годишњем нивоу • Стратегија и пратећи документи доступни су широј јавности на Интернет страници факултета (извршено је обједињавање свих информација које се тичу праћења и развоја квалитета) +++ • Успостављена Комисија за квалитет унутар Центра за унапређење квалитета и то из редова наставног, ненаставног особља, и студената +++ • Координисан рад чланова Центра за унапређење квалитета (Комисије) и Управе факултета +++ • Периодична анализа и унапређивање Акционог плана за спровођење стратегије обезбеђења квалитета +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Детектована недовољна агилност, комуникација и синхронизација деловања у појединим ситуацијама ++ • Подстицање активнијег учешћа студената у процесу обезбеђења и унапређења квалитета ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Континуирано унапређивање система обезбеђења квалитета +++ • Упознавање сваке нове генерације студената са Стратегијом обезбеђења квалитета и активностима Центра и Комисије за унапређење квалитета и стварање услова за веће ангажовање 	<ul style="list-style-type: none"> • Отпор дела запослених према ангажовању на пословима обезбеђења квалитета услед оптерећености наставним и другим радним обавезама ++ • Непотпуна информисаност и упућеност младих запослених у

<p>студената у систему обезбеђења квалитета ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Имплементирање позитивних искустава у спровођењу Стратегије из претходног акредитационог циклуса, а превазилажење негативних +++ • Јавно представљање и афирмисање продуктивних активности и деловања Центра за унапређење квалитета ширем аудиторијуму +++ • Промовисање политике квалитета као обостраног интереса Факултета и послодаваца ++ • Организовање семинара и трибина за наставнике, сараднике, студенте, а и ширу јавност, посвећених развијању културе квалитета ++ • * Умрежавање представника Центара за унапређење квалитета или Комисија унутар Факултета друштвено-хуманистичке оријентације са циљем размене искустава, заједничких јавних трибина и дискусија путем којих би се упознали и студенти и шира јавност о актуелним проблемима у обезбеђењу и унапређењу квалитета +++ 	<p>функционисање и значај рада Центра за унапређење квалитета ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Неажурно извршавање или пребацивање радних обавеза и задатака на друге чланове Центра за унапређење квалитета ++ • Недовољна укљученост привредних субјеката (послодаваца) у политику обезбеђења квалитета ++ • Незаинтересованост и пасивизација студената у процесу обезбеђивања квалитета +
---	---

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 1:

Активним радом на периодичном креирању Акционих планова за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета (годишњи и трогодишњи план активности) и на њиховом редовном мењању, допуњавању, усаглашавању са актуелним стандардима, те и усвајању на нивоу Факултета испуњен је Стандард 1. Између осталог омогућена је јавна доступност свих аката којим се обезбеђује квалитет рада и функционисања високошколске установе, чиме се постиже и транспарентност у раду те и информисаност о новинама и изменама. Сагласно опредељењу Факултета да континуирано и систематски развија политику обезбеђења квалитета и Стратегијом предвиђених Акционих планова, надлежни органи Факултета етапно су спроводили процену и проверу испуњености планом дефинисаних активности. Утврђивањем тренутног стања стварана је основа за осмишљавање и усвајање нових ефективнијих акционих планова којима су вршени покушаји отклањања недостатака претходних, али и превазилажења ограничења спроведених активности, конкретизација задужења свих субјеката одговорних за спровођење предвиђених поступака. Тако су унутар Акционог плана 2017/2018 до 2020/2021, поред указивања на недостатке претходног, дефинисани нужни кораци за адекватно спровођење Стратегије обезбеђења квалитета, али и предлог конкретних мера и активности од којих је већина већ реализована, што говори у прилог доследности Факултета да испоштује

сваку тачку упутства Стандарда 1. Водећи се предлозима, идејама и сугестијама Комисије за унапређење квалитета, те и потребом да се редифинишу приоритети и операционализују краткоричнији циљеви у акционом плану, креиран је план за једногодишњи период за 2021. годину али и Акциони план за трогодишњи период до 2024. године који садржи најважније активности од примарног значаја обухваћене годишњим планом и низ других активности које су такође битне али за чију реализацију је неопходан дужи временски период и сарадња са другим службама и телима факултета. На тај начин факултет и Центар постигли су правовремену реализацију активности и равномерну дистрибуцију посла унутар Центра за унапређење квалитета, уже су спецификоване активности и обавезе радних група, и других тела и служби. Такође, у односу на идеју унапређивања директног информисања наставног кадра о резултатима вредновања квалитета наставног процеса, Филозофски факултет је отварањем наставничког портала у одељку анкете омогућио сваком наставнику увид у просечне оцене студентских евалуација, чиме је такође обезбеђена транспарентност рада Центра. На директном информисању о резултатима самовредновања установе свеукупно неопходно је и даље радити, а на том питању неопходно је радити систематски и корак по корак. Важно је организовати јавне трибине за студенте и друге интересне стране како би се постигла већа обавештеност о спровођењу политике обезбеђења квалитета али и могућности да се сви активно укључе у развијање културе квалитета и својим ангажманом дају допринос у унапређивању исте. Такође, једна од важних активности Центра за унапређење квалитета и свих његових чланова у будућности биће орјентисана ка спровођењу истраживања са фокус групама како би се добила што објективнија слика о квалитету установе у свим доменима вредновања. Драгоцене информације дошле би од учесника из студентске популације, али и самих запослених (како наставног тако и ненаставног кадра).

Показатељи и прилози за стандард 1:

[Прилог 1.1.а Стратегија обезбеђења квалитета Филозофског факултета 2007:](#)

[Прилог 1.1.б Стратегија обезбеђења квалитета Филозофског факултета 2012:](#)

[Прилог 1.1.в Стратегија обезбеђења квалитета Филозофског факултета 2020:](#)

[Прилог 1.2. Мере и субјекти обезбеђења квалитета](#)

[Прилог 1.3.а Акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета до 2015.](#)

[Прилог 1.3.б Акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета до 2021.](#)

[Прилог 1.3.в Трогодишњи акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета до 2024.](#)

[Прилог 1.3.г Годишњи акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета за 2021.](#)

Стандард 2: Начини и поступци за обезбеђење квалитета

Високошколска установа утврђује начине и поступке за обезбеђење квалитета свог рада, који су доступни јавности.

Опис

Главни оријентир за обезбеђивање квалитета рада Филозофског факултета представљају службени документи, односно одредбе и прописи у њима садржани. Ови документи су варијабилни, односно у њих се у складу са захтевима европског образовног простора и тежње за успостављањем одрживог квалитета високог образовања, фреквентно уносе измене и допуне, те их ова институција континуирано прати, анализира и у складу са њима поступа. Међу упоришним актима за изграђивање система и културе квалитета ове високошколске установе могли би се издвојити:

- [Закон о високом образовању](#) "Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. Закони, 11/2021 – аутентично тумачење, 67/2021 и др. закон и 76/2023 ([Прилог 2.1](#));
- *Болоњска декларација* (ратификована 2003. године од стране РС);
- [Лисабонска конвенција о признавању квалификација/диплома у високом образовању](#) (ратификована 2003. од стране РС);
- [Стандарди и смернице за обезбеђивање квалитета у европском простору високог образовања](#) ([Прилог 2.2](#));
- [Правилник о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа](#) ([Прилог 2.3](#));
- [Правилник о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма](#) ([Прилог 2.4](#));
- [Правилник о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколских установа](#) ([Прилог 2.5](#));
- [Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма](#) ([Прилог 2.6](#));
- [Статут Универзитета у Нишу](#) ([Прилог 2.7](#));
- [Статут Филозофског факултета у Нишу](#) ([Прилог 2.8](#));
- [Стратегија обезбеђења квалитета Филозофског факултета Универзитета у Нишу](#) ([Прилог 2.9](#)).

Водећи се овим кључним документима и анализом њихове избалансираности са тенденцијама европског простора високог образовања, у дужем временском периоду, тачније од првог акредитационог циклуса до данас, релевантна тела Филозофског факултета уз сарадњу и предлоге Комисије за унапређење квалитета верификовала су низ докумената којима се постепено изграђивао стабилан систем квалитета, а који су примарно били оријентисани на начине и поступке обезбеђивања квалитета образовног процеса и самих услова рада на факултету. Истовремено, разматрале су се објективне потребе, целисходност и оправданост, те и реалне могућности установе да примени и испоштује сваки стандард и у њима садржане критеријуме и поступке обезбеђења квалитета. Први такав правилник, изгласан је и усвојен на Наставно-научном децембра 2007. године, одлуком број 470/1-2 - [Правилник о обезбеђењу, контроли и унапређењу квалитета](#) ([Прилог 2.10](#)). Њиме је формулисан поступак праћења, обезбеђивања, унапређења и даљег развоја

квалитета студијских програма, наставе и услова рада, као и начин и поступак самовредновања. Већ годину дана касније, интензивнијом разрадом и интерпретирањем стандарда, спецификавањем процедура и субјеката праћења квалитета, креиран је и усвојен 11. 6. 2008. године одлуком број 264/1-2) нови [Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета](#) (Прилог 2.11). Овим правилником ближе је прописан институционални систем управљања квалитетом и дефинисан минимални ниво квалитета рада. Такође, у њему се категорише и спецификује ангажовање и понашање субјеката у систему обезбеђења квалитета за сваку област обезбеђења квалитета.

Уз добро дефинисану визију и мисију као фундаменталним оријентирима институције и успостављању чврстог оквира висококвалитетних циљева и задатака, Филозофски факултет је надаље тежио да развије и механизме провере и реализације одрживости Стратегије обезбеђења квалитета, рационалности, оптимизације и делотворности развојног плана Факултета, те и система управљања квалитетом. Тако је прво креиран [Правилник о спровођењу поступка за самовредновање и оцењивање квалитета](#) (Прилог 2.12) и усвојен 14. 5. 2008. године на Наставно-научном већу Филозофског факултета (одлуком број 217/1-4) којим је установа регулисала и озваничила начин, циљеве, исходе и поступке самовредновања, области и субјекте обезбеђења квалитета. Овај документ, између осталог, обухватио је и кључне критеријуме и елементе за акредитацију установе, а које треба да садржи [Извештај о самовредновању Факултета](#) (Прилог 2.13). Последњи [Извештај о самовредновању Филозофског факултета Универзитета у Нишу](#) сагласно захтевима да се самовредновање квалитета ради у тачно дефинисаним временским интервалима креиран је маја, 2020. године приликом припреме материјала за акредитацију Филозофског факултета Универзитета у Нишу (Прилог 2.14).

Како су стратегије за осигурање квалитета у високом образовању дизајниране тако да обезбеде пружање висококвалитетног образовања и услуга заједници, тако се годинама уназад пажљивим разматрањем радило на осмишљавању активности које доприносе како унапређивању тако и одржавању квалитета образовања које пружа Филозофски факултет као институција високог образовања. Стога је важно споменути и да је поред горе наведених правилника, Наставно-научно веће у мају 2018. године усвојило и [Акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета за период од 2017/2018. до 2020/2021. године](#) (Прилог 2.15) којим су дефинисане мере и поступци за обезбеђивање и унапређивање квалитета у свим релевантним областима рада и функционисања установе. Подразумевано, истеком овог периода, Веће Центра за унапређење квалитета учинило је критички осврт на спроведене активности ради утврђивања добрих и позитивних искустава којима се треба надаље усмеравати, али и слабости које треба превазилазити, те и радило на осмишљавању нових активности које би биле имплементирани у наредном акционом плану. Водећи се тим задатком, Центар за унапређење квалитета Филозофског факултета поднео је предлог нових Акционих планова који су званично усвојени на Наставно-научном већу у јуну (8. 6. 2022.) и то: [Акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета за трогодишњи период 2021/22-2023/24.](#) (Прилог 2.16) и [Акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета на годишњем нивоу 2022/23.](#) (Прилог 2.17)

Центар за унапређење квалитета Филозофског факултета и Комисија за унапређење квалитета као стручно и саветодавно тело, на првом месту су задужени за квалитет установе, те је у њиховој надлежности да сукцесивно и у садејству са управом факултета процењују ниво испуњености стандарда и уважавања дефинисаних критеријума обезбеђивања квалитета. Водећи се детектованим, реалним стањем, они поред корективних и интервентних приступа, предлажу и одређене превентивне приступе тамо где је то неопходно, али и иновативне приступе усмерене ка унапређењу квалитета. При томе, ослонац за све активности и деловања чланови центра стичу у *Правилнику о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета* којим су јасно утврђени стандарди, начини праћења и поступци субјеката праћења квалитета у домену: (1) студијских програма, (2) наставног процеса, (3) научног и истраживачког рада наставника и сарадника, (4) квалитета наставника и сарадника, (5) квалитета студената, (6) квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, (7) квалитета управљања и ненаставне подршке, (8) квалитета простора и опреме, (9) квалитета финансирања, (10) обезбеђивања активне улоге студената у самовредновању и провери квалитета, и (11) систематског праћења и периодичне провере квалитета.

Један од начина афирмације постигнутих стандарда квалитета потврђује се и кроз следеће документе: [Одлуке и уверења о акредитацији високошколске установе](#) (из свих акредитационих циклуса), [Одлуке и уверења о акредитацији и реакредитацији студијских програма основних, мастер и докторских академских студија](#) које Факултет реализује. Не треба изгубити из вида да је од протеклог акредитационог циклуса до новог, [Статут](#) Факултета допуњен уз пратеће одлуке ([Прилог 2.8](#)), усвојене су неке нове стратегије, један број постојећих правилника је модификован, а усвојено је и низ нових правилника са циљем потпунијег обухвата квалитета. Неки од ових докумената су: (1) [Стратегија управљања ризицима Филозофског факултета 2022-2024](#), (2) [Стратегија увођења, примене и развоја финансијског управљања и контроле 2022-2024](#), (3) [Правилник о раду Центра за унапређење квалитета](#), (4) [Правилник о стручној пракси студената социјалне политике и социјалног рада](#), (5) [Правилник о наставној, педагошкој и стручној пракси студената у васпитно-образовним установама](#), (6) [Правилник о основним академским студијама Филозофског факултета у Нишу](#), (7) [Правилник о мастер академским студијама Филозофског факултета у Нишу](#), (8) [Правилник о полагању пријемних испита и уписа студената на студијске програма факултета](#) (9) [Правилник о рангирању студената за упис на основне академске и докторске академске студије у статусу буџетског студента](#), (10) [Правилник о докторским академским студијама](#), (11) [Правилник о вредновању ваннаставних активности студената](#), (12) [Правилник о признањима и наградама студентима Филозофског факултета](#), (13) [Правилник о полагању и оцењивању студената на испитима](#), (14) [Правилник о еквиваленцији педагошких, психолошких и методичких предмета](#), (15) [Правилник о дисциплинској и материјалној одговорности студената](#), (16) [Правилник о раду](#), (17) [Правилник о организацији и систематизацији послова на Филозофском факултету](#), (18) [Правилник о поступку унутрашњег узбуњивања](#) (19) [Правилник о заштити података о личности на Филозофском факултету у Нишу](#), (20) [Правилник о стицању истраживачких и научних звања](#), (21) [Правилник о спречавању и заштити](#)

од насиља, сексуалног насиља, узнемиравања и уцењивања, (22) Правилник о стицању и расподели средстава за организацију и одржавање научних и стручних скупова, (23) Правилник о издавачкој делатности факултета, (24) Правилник о стицању и расподели средстава остварених пружањем услуга трећим лицима, (25) Правилник о обављању послова јавних набавки, (26) Правилник о начину евидентирања, класификовања, архивирања и чувања архивске грађе и документарног материјала, (27) Правилник о начину евидентирања, заштите и коришћења електронских докумената, (28) Правилник о канцеларијском и архивском пословању, (29) Правилник о додељивању признања Филозофског факултета, (30) Правилник о организацији буџетског рачуноводства и рачуноводственим политикама, (Прилози 2.18 - 2.47). Усвојен је и низ других докумената, пословника и акционих планова који прате наведене акте, а којима се операционализују њихови кључни сегменти. Сви они доступни су јавности на званичној интернет страници Факултета:

<https://drive.google.com/drive/folders/1N9WBokVNjJXHWI3HOigA3C3xrAOMZt9e>

Такође, током месеца децембра сваке године креирају се годишњи извештаји о раду Факултета, чији саставни део представљају и извештаји о раду Центра за унапређење квалитета. У овом документу интегрисани су у један извештај подељен на годишње периоде са спецификованим активностима (Прилог 2.48).

Јасно је да се Филозофски факултет као реномирана установа високог образовања не задовољава само остваривањем минимума прописаних услова већ стреми ка сталној анализи и разматрању потенцијала за јачање квалитета свих утврђених области и интензивирање активности којима се могу постићи реално постављени циљеви и исходи.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> Успешно спроведен поступак самовредновања, екстерне провере квалитета и акредитације високошколске установе и студијских програма које реализује у протеклим периодима акредитације и на свим нивоима студија +++ Успешно спроведен поступак самовредновања квалитета Филозофског факултета за нови акредитациони циклус током 2020 +++ Успостављање чврстог и одрживог система праћења квалитета (Центар за унапређење квалитета, Комисија за унапређење квалитета, радне групе) +++ Израда и усвајање стратегија, правилника, акционих планова, пословника и других типова докумената који представљају нове 	<ul style="list-style-type: none"> Незаинтересованост једног дела наставника, сарадника и студената у погледу узимања учешћа у континуираној провери квалитета факултета ++ Немотивисаност наставног кадра за инвестирање времена у рад Комисије за унапређење квалитета јер им додатна ангажовања преко већ оптерећеног распореда активности не дају бенефите материјалне и финансијске природе +++ Недовољно разрађен систем мера за подршку укључености наставника и сарадника у рад Центра за унапређење квалитета +++ Слаба упућеност или потпуна неинформисаност појединих субјеката о усвојеним стандардима и

<p>акте или својеврсне надоградње и модификације претходно усвојених докумената +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Анализирање, имплементација и уважавање стандарда, критеријума и поступака за обезбеђење квалитета креираних на темељима званично успостављених докумената од стране званичних и надлежних тела за самовредновање квалитета високошколске установе +++ • Распоживост, доступност и транспарентност стандарда и поступака за обезбеђење квалитета широј јавности на сајту Факултета и страници Центра за унапређење квалитета +++ • Усвојен и јавности доступан Акциони план за спровођење стратегије за обезбеђење квалитета на годишњем нивоу +++ • Усвојен Акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета за трогодишњи период и јавности досупан у електронској форми на страници Центра за унапређење квалитета +++ • Усвојени и на страници Центра за унапређење квалитета јавности доступни извештаји о самовредновању квалитета установе и самовредновању квалитета студијских програма за период од 2020. па надаље +++ • Транспарентно постављени извештаји о резултатима студентских евалуација о квалитету студијског програма и наставног процеса +++ • Креирани, усвојени и на страници Центра за унапређење квалитета јавно постављени појединачни извештаји о раду Филозофског факултета за период од 2019. до 2023. +++ • Доступност појединачно урађених и званично усвојених годишњих планова рада Факултета за периоде од 2020. до 2024. +++ • Укључивање студената сва три нивоа студија у процес обезбеђења квалитета (представници студената активно учествују у процесу доношења одлука на нивоу Центра за унапређење 	<p>поступцима обезбеђења квалитета ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Честа појава недовољне агилности да се посвећено и одговорно приступи активностима које се спроводе у циљу унапређења квалитета већ углавном са циљем одржавања status quo +++ • Недостатак конкретизације поступака за обезбеђење квалитета подједнако у свим областима (док су у неким доменама прецизно дефинисани у другима се споро ради на њима) + • Непостојање стратегије или члана у посебним актима Факултета којим се јасно дефинише надокнада за ангажовање руководиоца Центра за унапређење квалитета +++ • Средства за ангажовање на пословима обезбеђења квалитета нису предвиђена финансијским планом Факултета
--	--

<p>квалитета, међу члановима Комисије за унапређење квалитета су студенти основних, мастер и докторских академских студија...) +++</p>	
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Организовање иницијалних радних састанака, дискусија и тематских предавања усмерених ка подизању свести о неопходности континуираног праћења и надоградње квалитета установе +++ • Анимирање наставника, сарадника и студената да се кроз процес самовредновања активније укључе у унапређење квалитета +++ • Перманентно унапређивање стандарда и поступака за обезбеђивање квалитета +++ • Јачање капацитета радних група Центра за организовање специфичних активности усмерених ка унапређењу квалитета одређених делатности Факултета ++ • Креирање предлога расподеле финансијских средстава за подршку руководиоцима Центра, надокнаду Комисији за унапређење квалитета и другим субјектима за ангажовање у активностима усмереним на унапређење квалитета и припрему документације за вредновање квалитета Филозофског факултета +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољни финансијски ресурси за крупнија улагања у унапређивање квалитета простора и опреме, библиотечких и информатичких ресурса установе ++ • Оптерећеност додатним обавезама, неусклађеност рада, честа површност, незаинтересованост и неодговорност према преузетим задацима у процесу реализације и унапређења стандарда унапређења квалитета ++ • Неповерење субјеката у процес осигурања квалитета и објективност рада Комисија ++ • Неразумевање или неприхватање новина у погледу имплементације уређенијег система у већ устаљен систем +++ • Непостојање јасне државне политике у погледу управљања квалитетом у високом образовању и усаглашености са стандардима квалитета ++

Предлог мера и активности за унапређење Стандарда 2:

Сталне допуне, модификације али и усвајање нових стандарда и поступака којима се превладавају слабости претходних говоре у прилог залагања установе за достизањем највиших академских стандарда у образовању и квалитету услуга које испоручује. Ипак за Филозофски факултет са визијом констатног развоја и унапређивања квалитета и достизања његовог највишег нивоа, то није довољно. Као што се из приложене СВОТ анализе може констатовати, у будућем периоду неопходно је: (а) континуирано радити на подизању свести наставног, ненаставног особља и студената и неопходности примене стандарда и процедура за обезбеђење квалитета као и креирања опште климе и културе залагања за квалитет највишег нивоа; (б) организовати фреквентније едукације запослених, а посебно актуелних студената о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета, као и да се активним ангажманом свих актера квалитет образовних услуга које факултет испоручује може

подићи на много виши ниво од постојећег; (в) континуирано радити на анализи, ревизији и допунама постојећих стратегија, стандарда, правилника, акционих планова и различитих извештаја; (г) упућивање предлога за измену финансијског плана рада факултета како би се кроз адекватна финансиска улагања потпомогао рад Центра за унапређење квалитета и додатно ангажовање различитих актера који доприносе одрживости система квалитета, и др. Сасвим је извесно да се установа неће зауставити само на минималним условима већ ће тежити ка проналажењу и осмишљавању што ефикаснијих како подстицајних тако и иновативних мера унапређења квалитета чиме би се још више приближила Европском оквиру високог образовања.

Показатељи и прилози за Стандард 2:

[Прилог 2.1. Закон о високом образовању:](#)

[Прилог 2.2. Стандарди и смернице за обезбеђење квалитета у Европском простору високог образовања:](#)

[Прилог 2.3. Правилник о стандардима за акредитацију високошколских установа:](#)

[Прилог 2.4. Правилник о стандардима за акредитацију студијских програма:](#)

[Прилог 2.5. Правилник о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколских установа:](#)

[Прилог 2.6. Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма:](#)

[Прилог 2.7. Статут Универзитета у Нишу:](#)

[Прилог 2.8. Статут Филозофског факултета Универзитета у Нишу:](#)

[Прилог 2.9. Стратегија обезбеђења квалитета Филозофског факултета у Нишу:](#)

[Прилог 2.10. Правилник о обезбеђењу, контроли и унапређењу квалитета:](#)

[Прилог 2.11. Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета:](#)

[Прилог 2.12. Правилник о спровођењу поступка за самовредновање и оцењивање квалитета:](#)

[Прилог 2.13. Извештаји о самовредновању:](#)

[Прилог 2.14. Извештај о самовредновању факултета 2020:](#)

[Прилог 2.15. Акциони план за спровођење стратегије 2021:](#)

[Прилог 2.16. Акциони план за спровођење стратегије од 2021/2022 до 2023/2024:](#)

[Прилог 2.17. Акциони план за спровођење стратегије 2023:](#)

[Прилози 2.18 - 2.47 Правилници и стратегије:](#)

[Прилог 2.48. Годишњи извештаји о раду Факултета.](#)

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

Високошколска установа изграђује организациону структуру за обезбеђење квалитета.

Опис

Филозофски факултет Универзитета у Нишу континуирано и интензивно из године у годину ради на унапређењу квалитета. Овај процес се спроводи плански и систематично кроз развијање структуре и организације за обезбеђивање квалитета, реализацију планираних активности и осмишљавање нових. Резултат који из овога произилази представља добро осмишљен и профилсан систем обезбеђења квалитета установе на чијој бази је могућа учинковита и свеобухватна примена поступака за обезбеђивање квалитета у образовном, научном и стручном домену рада Факултета. Такође, на овај начин успостављени систем квалитета своју примену проналази и у редовном праћењу и контроли квалитета кроз процесе самовредновања и спољашње евалуације Факултета. Систем за обезбеђење квалитета дефинисан је и уређен [Статутом](#) Факултета (пречишћен текст од 11. 2. 2022. бр. 44/1-2-2 – [Прилог 3.1](#)), [Стратегијом обезбеђења квалитета](#) (од 17. 6. 2020, бр. 200/1-2 - [Прилог 3.2](#)), [Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма](#) ([Прилог 3.3](#)), [Правилником о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета](#) ([Прилог 3.4](#)).

[Статут Филозофског факултета у Нишу](#), водећи се усвојеном [Стратегијом обезбеђења квалитета](#), дефинише послове и одговорности наставника, сарадника, ненаставног особља и студената Факултета у домену праћења и унапређења квалитета. Институционални оквир за унапређење квалитета чине органи и тела Факултета: органи управљања и пословођења, Савет и декан Факултета, Студентски парламент, стручни органи – Наставно-научно веће и већа департмана и центара Факултета. Поред њих, на самом врху лествице надлежних тела за праћење, унапређење и обезбеђење квалитета налази се [Центар за унапређење квалитета Факултета](#) и продекан за наставу. Центар је основан сагласно Статутарним оријентацијама установе и стратешким планом развоја Факултета. Он представља саветодавно и стручно тело, а чланове чине наставници, сарадници, ненаставно особље и студенти. Избор чланова верификује Наставно-научно веће, а на предлоге департмана, секретаријата и студентског парламента. Основу функционисања и унутрашње организације наведеног тела чини [Правилник о раду Центра за унапређење квалитета Филозофског факултета у Нишу](#) бр. 447/1-14-01 од 21.12.2016. ([Прилог 3.5](#)), којим се ближе уређује његова организација, управљање и рад уопште. У овом Правилнику наводе се конкретне активности у погледу битних и релевантних послова за унапређење квалитета: (1) утврђивање плана и програма рада, (2) спровођење утврђене Стратегије обезбеђења квалитета, (3) спровођење поступка самовредновања и оцењивања квалитета студијских програма, наставног процеса, научног и стручног рада, (4) спровођење електронске евалуације наставног процеса и студијских програма, (5) подношење извештаја о спроведеним поступцима самовредновања Наставно-научном већу, (6) достављање информација о резултатима самовредновања, као и других података од значаја за оцену квалитета, а на захтев Комисије за акредитацију и проверу квалитета, (7) обављање и других послова од значаја за унапређење квалитета као и учешће у активностима које се односе на припрему, електронску имплементацију података и сређивање акредитационог материјала. Овим документом поред надлежности Центра

прописане су и одговорности његовог управника у смислу планирања и координације овом организационом јединицом.

Са намером да додатно унапреди, обезбеди и развија квалитет, унутар Центра је почела да функционише и [Комисија за унапређење квалитета Факултета](#). Рад Комисије координира управник Центра, а чланове Комисије чине наставно, ненаставно особље и студенти. Задатак ове комисије дефинисан је као континуирано праћење, обезбеђење, унапређење и развој квалитета. У ту сврху Комисија за унапређење квалитета образује неколико радних група, а њихов рад се исцрпљује у анализи успешности и ефикасности студирања, осигурању квалитета наставе и унапређењу квалитета научно истраживачког рада. На основу прикупљених и анализираних квалитативних и квантитативних резултата, Комисија за унапређење квалитета сачињава [Извештај о самовредновању](#). Један део овог Извештаја тиче се и предлога политике и мера за унапређење квалитета студијских програма.

Битно је још једном истаћи да је учешће студената у свим сегментима система за обезбеђење квалитета загарантовано наведеним актима установе који дефинишу ово поље. Активна улога студената у процесу и систему обезбеђења квалитета остварује се радом Студентског парламента као и учешћем њихових представника у телима Факултета (Наставно-научно веће, Савет факултета, Центар за унапређење квалитета факултета), ангажовањем у периодичном оцењивању квалитета студијских програма, наставног процеса, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, педагошког рада наставника, сарадника и услова рада, као и факултетских служби. Предлог за чланове Комисије за унапређење квалитета из реда студената утврђује Студентски парламент на начин предвиђен општим актом.

У циљу укључивања што већег броја запослених и студената у систем обезбеђења квалитета, Факултет на 3 године именује чланове Комисије за обезбеђење квалитета (из редова студената на годину дана). Актуелна Комисија за унапређење квалитета Факултета последњи пут је измењена Одлуком Наставно-научног већа Филозофског факултета (бр. 279/1-16-3-01) од 16. септембра 2024. ([Прилог 3.6](#)) и у свом саставу, поред продекана за наставу проф. др Драгана Јовановић и управника Центра доц. др Ивана Николића, који прате њен рад, има 19 чланова:

1. др Слађана З. Ристић Горгиев, редовни професор
2. др Бранко Д. Горгиев, редовни професор
3. др Горана Ђорић, редовни професор
4. др Ивана Миљковић, ванредни професор
5. др Јелена Лепојевић, ванредни професор
6. др Мирослав Пешић, ванредни професор
7. др Бојана Вранић, доцент
8. др Владимир Фигар, доцент
9. др Ивана Стаменковић, доцент
10. др Марина Ђукић Мирзајанц, доцент
11. др Миљана Спасић Шнеле, доцент
12. др Јелена Стошић, доцент
13. Невенка В. Јанковић, наставник страног језика
14. Александра Г. Ристић, стручни сарадник
15. Марјан Р. Милчић, секретар Центра
16. Магдалена Костић, студент ОАС новинарства

17. Марко М. Сотировић, студент ОАС социологије
18. Даница Поповић, студент МАС комуникологије
19. Александар Ђокић, студент ДАС медији и друштво

Поред већ наведених докумената, и низ других правилника, попут [Правилника о организацији и систематизацији послова на Филозофском факултету](#) (број 2019/1-01 од 18. 6. 2020. ([Прилог 3.7](#)), у одређеним сегментима дотиче питање квалитета и поспешује његову организациону структуру. На пример, одређеним члановима овог акта јасно су спецификоване обавезе и активности лица запослених на Факултету, а које се тичу обезбеђивања и унапређивања квалитета установе: Члан 28 – руковођење Центром за унапређење квалитета (Управник Центра за унапређење квалитета Факултета) и старање о административним и стручним пословима Центра (Технички секретар Центра, запослени у Секретаријату Факултета); члан 110 – обавезе, активности, надлежности и одговорности у функционисању Центра и Комисије за унапређење квалитета Факултета (управник Центра за унапређење квалитета Факултета); члан 121 – учешће у припреми материјала за акредитацију и Комисији за унапређење квалитета, спровођење поступка самовредновања (стручно-технички сарадник); члан 153 и 154 – активности контроле квалитета и акредитације студијских програма (руководилац Библиотеке, самостални стручно-технички сарадник за рад у Библиотеци); члан 159, 161 и 163 – електронско обрађивање података за потребе акредитације и контроле квалитета, евалуације наставника и студијских програма (руководилац послова система информационих технологија, пројектант информатичке структуре, пројектант информационих система и технологије); члан 167 и 169 – старање о техничком квалитету публикација (самостални стручно-технички сарадник за рад у Издавачком центру, техничар штампе). Такође, и у многим другим, не мање важним правилницима Факултета (попут оних наведених у Стандарду 2) дефинисани су поједини сегменти квалитета.

Филозофски факултет обезбеђује услове, логистичку и техничку мрежу за редовно периодично и систематско прикупљање и обраду података неопходних за процењивање квалитета. Ови подаци добијају се испитивањем перцепција студената о квалитету у свим областима које су предмет самовредновања: студијских програма, наставног процеса, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, педагошког рада наставника и сарадника, рада служби факултета и других релевантних питања. Анкетни упитници конструисани су на основу изабраних индикатора за праћење и процену квалитета у свим областима које обухвата процес самовредновања, посебно у области наставе и студијских програма. Анкетирање се спроводи електронским путем (развијеним и умреженим техничким системом) а његова транспарентност и објективност обезбеђена је укључивањем представника студената у све фазе анкетирања – од постављања електронске верзије до пласирања резултата. Обезбеђена је редовност спровођења овог поступка и то сваке школске године на крају зимског и летњег семестра. На бази добијених резултата, Комисија за унапређење квалитета израђује Извештај према процењиваним областима и применом SWOT анализе детектује слабе тачке, артикулише и интерпретира предлоге корективних и превентивних мера, и исти шаље Наставно-научном већу на усвајање.

Дакле, конституисани систем обезбеђења и унапређења квалитета Филозофског факултета развијен је образовањем и профилисањем надлежних тела,

органа, комисија, пратећом документацијом, дефинисањем области обезбеђења квалитета, прецизирањем стандарда и поступака за обезбеђење квалитета и спецификавањем надлежности, задатака и улога сваког субјекта у систему обезбеђења квалитета. Сви субјекти обезбеђења квалитета на Филозофском факултету имају право, дужност и обавезу партиципације у процесу и поступцима обезбеђења и континуираног праћења и унапређења квалитета Факултета. Сви документи на којима се изграђује институционални оквир за обезбеђење квалитета доступни су на званичној Интернет страници факултета и то: општа акта Факултета: <https://drive.google.com/drive/folders/1ZlYxb6pDku5KXVwa01lt-ivkphauXgt?usp=sharing>, усвојени правилници: <https://drive.google.com/drive/folders/1N9WBokVNjXHWI3HOigA3C3xrAOMZt9e?usp=sharing>, и одлуке о формирању Центра и Комисије за унапређење квалитета факултета <https://kvalitet.filfak.ni.ac.rs/>.

На основу наведеног може се констатовати да Филозофски факултет у великој мери испуњава Стандард 3 у погледу изградње и функционисања институционалног система за обезбеђење квалитета.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Постојање Центра за унапређење Факултета, чије су надлежности дефинисане актима +++ • Постојање Комисије за унапређење квалитета Факултета, чији су задаци и активности назначени у одговарајућим актима +++ • Мере обезбеђења квалитета и субјекти обезбеђења квалитета јасно су дефинисани +++ • Активности Комисије за обезбеђење квалитета су релативно добро постављене, одвијају се континуирано ++ • Техничка инфраструктура која омогућава периодичност и правовременост процеса анкетирања +++ • Успостављен онлајн систем анкетирања +++ • Обезбеђена је јавност анализа свих података из анкетирања ++ • Сва усвојена документа везана за обезбеђење квалитета доступна су јавности на званичној страници факултета +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Анкетирање послодаваца чији су запослени завршили Филозофски факултет у Нишу ++ • Учесће запослених у активностима на унапређењу квалитета није строго дефинисана обавеза те се њихов ангажман своди на ниво одговорности и савести (нема мера за стимулацију учешћа, нити поаледица за неангажовање) ++ • Промовисање активности радних група Центра ++ • Оскудна, често ограничена иницијативност студената у предлагању потенцијалних корективних и превентивних мера за обезбеђења квалитета наставног процеса. ++ • Непотпуна реализација активности предвиђених Акционим планом ++

Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Умрежавање са телима за унапређење квалитета на другим високошколским установама кроз Центар за квалитет Универзитета у Нишу ради организовања заједничких активности на унапређењу квалитета +++ • Укључивање у потенцијалне пројекте на Међународном нивоу усмерених ка унапређивању квалитета +++ • Подстицање већег ангажовања студената у систему обезбеђења квалитета, посебну у сегменту формулисања корективних мера ++ • Самовредновање као учење о имплементацији нових начина унапређења квалитета +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак адекватних финансијских средстава ++ • Оптерећеност административним пословима посебно у периоду акредитације ++ • Незаинтересованост за афирмисање активности Центра за унапређење квалитета Факултета ++

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 3:

Потребно је континуирано и систематски у дужем временском периоду пропратити да ли је успостављен систем обезбеђења, праћења и контроле квалитета Филозофског факултета ефективан. За унапређење квалитета, посебно контроле квалитета потребно је обезбедити редовну повратну информацију и у дужем временском периоду праћења, посебно када су примењене корективне и превентивне мере ради стицања јаснијег доживљаја промена тамо где је детектована слабост или баријера у постизању планираног квалитета. Само на основу дијагнозе правог стања у дужем временском интервалу у коме се постепено плански и систематски уводе новине и промене може се говорити о потенцијалним правцима усавршавања и побољшања система квалитета.

Показатељи и прилози за Стандард 3:

[Прилог 3.1. Статут Филозофског факултета у Нишу;](#)

[Прилог 3.2. Стратегија обезбеђења квалитета;](#)

[Прилог 3.3. Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма;](#)

[Прилог 3.4. Правилник о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета;](#)

[Прилог 3.5. Правилник о раду Центра за унапређење квалитета Филозофског факултета у Нишу;](#)

[Прилог 3.6. Комисија за унапређење квалитета Факултета;](#)

[Прилог 3.7. Правилник о организацији и систематизацији послова на Филозофском факултету.](#)

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

Опис

Све већа конкурентност у високом образовању подразумева унапређење квалитета образовног система. Како би одговорио све комплекснијим захтевима и стандардима високошколског образовања, Филозофски факултет почев од првог циклуса акредитације 2008. године, па све до данас, усавршавањем и реструктурисањем постојећих студијских програма, као и увођењем нових студијских програма, активно и ажурно ради на унапређењу квалитета студија. Водећи се обезбеђивањем највишег нивоа квалитета као основном одредбом високог образовања, Факултет своје активности усмерава ка креирању висококвалитетних програма, примени ефикасних и најсавременијих наставних метода, јачању ефективности институционалног система обезбеђења квалитета, управљања и вођења високошколске установе, као и изграђивању и даљем развијању репрезентативне базе студија и научних капацитета. Ако се узме у обзир анализа рејтинга факултета под окриљем Нишког универзитета, очекивања интересних група, захтеви интерног осигурања квалитета студија и многи други фактори везани за квалитет високог образовања, за очекивати је да ће факултети друштвено-хуманистичке оријентације са великим бројем студијских програма, какав је Филозофски факултет, обезбеђивање квалитета поставити као приоритетни циљ. У настојању да осигура квалитет студијских програма и одговори на потребе тржишта рада, увећа могућности за приступачност, селекцију и индивидуализацију студија и систематски унапреди интернационализацију као кључни елемент осигурања квалитета, Филозофски факултет константно преиспитује постојеће програме, иновира их и креира нове. Притом, задатак Факултета је да унапређује студијске програме и имплементира исходе учења у складу са закључцима и препорукама [Центра за унапређење квалитета](#).

Након [последњег циклуса акредитације](#), у периоду од 2021. године, Филозофски факултет у Нишу је обогатио своју структуру за 5 студијских програма ([Прилог 4.1](#)), и то 3 на мастер академским студијама и 2 на докторским академским студијама. Поред тога, постојећи студијски програми су у великој мери иновирани и унапређени. Поређења ради, у односу на први циклус акредитације спроведен 2008. године, када је на Филозофском факултету било укупно 18 акредитованих студијских програма на сва три нивоа академских студија (тј. на основним академским студијама, мастер академским студијама, и докторским академским студијама), данас је тај број порастао на укупно 37 акредитованих студијских програма. Конкретно, тренутно се на Филозофском факултету у Нишу реализује 13 студијских програма основних академских студија, 16 студијских програма мастер академских студија и 8 студијских програма докторских академских студија:

Р.Б.	Студијски програми основних академских студија	Број студената	Дужина трајања	Број кредита	Година акредитације и број уверења
1.	ОАС англистике	90	4 године	240 ЕСПБ	12.04.2021. 612-00-00351/5/2020-03
2.	ОАС историје	50	4 године	240 ЕСПБ	07.07.2021. 612-00-00345/5/2020-03
3.	ОАС комуницирање и односи са јавношћу	50	4 године	240 ЕСПБ	03.02.2021. 612-00-00286/10/2019-03
4.	ОАС немачког језика и књижевности	30	4 године	240 ЕСПБ	01.11.2018. 612-00-00053/5/2018-03
5.	ОАС новинарства	50	4 године	240 ЕСПБ	25.06.2021. 612-00-00353/5/2020-03
6.	ОАС педагогије	50	4 године	240 ЕСПБ	27. 4. 2021. 612-00-00349/6/2020-03
7.	ОАС психологије	90	4 године	240 ЕСПБ	12.04.2021. 612-00-00348/5/2020-03
8.	ОАС руског језика и књижевности	20	4 године	240 ЕСПБ	22.04.2021. 612-00-00352/5/2020-0 3
9.	ОАС социјалне политике и социјалног рада	50	4 године	240 ЕСПБ	28. 3. 2023. 612-00-00255/9/2022-03
10.	ОАС социологије	50	4 године	240 ЕСПБ	08.03.2021. 612-00-00347/5/2020-03
11.	ОАС србистике	50	4 године	240 ЕСПБ	12.04.2021. 612-00-00350/5/2020-03
12.	ОАС филозофије	30	4 године	240 ЕСПБ	22.04.2021. 612-00-00346/5/2020-03
13.	ОАС француског језика и књижевности	30	4 године	240 ЕСПБ	22.04.2021. 612-00-00287/9/12019-03

Р.Б.	Студијски програми мастер академских студија	Број студената	Дужина трајања	Број кредита	Година акредитације број уверења
1.	МАС англистике	50	1 година	60 ЕСПБ	14.04.2021. 612-00-00344/5/2020-03
2.	МАС историје	25	1 година	60 ЕСПБ	12.10.2021. 612-00-00580/6/2020-03
3.	МАС комуникологије	25	1 година	60 ЕСПБ	14.12.2021. 612-00-00135/5/2021-03
4.	МАС немачког језика и књижевности	25	1 година	60 ЕСПБ	24.10.2023. 612-00-00148/9/2023-03
5.	МАС образовања наставника предметне наставе	25	1 година	60 ЕСПБ	01.12.2020. 612-00-00020/8/2019-03
6.	МАС педагогије	50	1 година	60 ЕСПБ	28.04.2021. 612-00-00499/5/2020-03
7.	МАС превођења	15	1 година	60 ЕСПБ	19.07.2022. 612-00-00039/9/2022-03
8.	МАС психологије	60	1 година	60 ЕСПБ	10.09.2021. 612-00-00136/5/2021-03
9.	МАС руског језика и књижевности	10	1 година	60 ЕСПБ	02.11.2021. 612-00-00101/9/2021-03
10.	МАС социјалног рада	25	1 година	60 ЕСПБ	28.03.2023. 612-00-00254/9/2022-03
11.	МАС социологије	25	1 година	60 ЕСПБ	02.11.2021. 612-00-00134/9/2021-03
12.	МАС социолог у социјалној заштити	10	1 година	60 ЕСПБ	13.11.2018. 612-00-00053/5/2018-03
13.	МАС србистике	50	1 година	60 ЕСПБ	12.10.2021. 612-00-00621/5/2020-03
14.	МАС филологија	80	1 година	60 ЕСПБ	26.12.2014. 612-00-00676/2013-04

15.	МАС филозофије	20	1 година	60 ЕСПБ	07.06.2021. 612-00-00547/5/2020 -03
16.	МАС француског језика и књижевности	30	1 година	60 ЕСПБ	14.03.2023. 612-00-00306/9/2022-03

Р.Б.	Студијски програми докторских академских студија	Број студената	Дужина трајања	Број кредита	Година акредитације број уверења
1.	ДАС историје	9 сваке друге год.	3 године	180 ЕСПБ	28.09.2018. 612-00-00027/5/2018-03
2.	ДАС медији и друштво	9	3 године	180 ЕСПБ	28.12.2021. 612-00-00551/9/2020-03
3.	ДАС педагогије	9	3 године	180 ЕСПБ	06.06.2023. 612-00-00020/9/2023-03
4.	ДАС психологије	45	3 године	180 ЕСПБ	26.01.2018. 612-00-01146/2017-06
5.	ДАС социологије	15	3 године	180 ЕСПБ	01.02.2022. 612-00-00364/9/2021 -03
6.	ДАС србистике	21	3 године	180 ЕСПБ	28.09.2021. 612-00-00100/5/2021-03
7.	ДАС страних филологија	36	3 године	180 ЕСПБ	28.09.2021. 612-00-00102/5/2021-03
8.	ДАС филологије	60	3 године	180 ЕСПБ	17.04.2015. 612-00-00676/2013-04

Наведена структура студијских програма говори у прилог константној тежњи Филозофског факултета да прати потребе и трендове развоја тржишта рада и послодаваца за вискоквалификованим стручним кадром. Такође, то говори у прилог континуираног развоја Филозофског факултета и његових капацитета у погледу инвестирања у креирање актуелних студијских програма који образују кадар у складу са потребама тржишта рада, као и улагања у квалитет наставног кадра и саме наставе ([Прилог 4.2](#)).

Филозофски факултет у Нишу има јасно утврђену процедуру одобравања и усвајања новокреираних студијских програма на нивоу Универзитета, која обухвата следеће четири „контролне фазе“: (1) фаза предлагања или припремна фаза. У овој фази наставници и сарадници департмана креирају иницијалну верзију структуре нових студијских програма и раде опис њима својствених стандарда прописаних од стране Националног акредитационог тела. Када то учине Веће департмана предлаже ову иницијалну верзију студијског програма надлежним телима Факултета. Након тога следи (2) фаза утврђивања предлога на Наставно-научном већу Факултета. Чланови наведеног Наставно-научног већа разматрају предложену структуру студијског програма и о истој се изјашњавају, на основу чега се формира коначни предлог студијског програма који се упућује надлежном телу Универзитета. Током (3) фазе одобравања, чланови Научно-стручног већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Нишу разматрају утврђене предлоге Филозофског факултета и своје мишљење упућују Сенату Универзитета. Као последњи корак следи (4) фаза усвајања. У овој фази Сенат Универзитета у Нишу доноси коначну одлуку о усвајању новог студијског програма, потенцијалним допунама и евентуалним изменама. У случајевима измена и допуна већ акредитованих студијских програма, спроводи се иста процедура.

У периоду од 2021. до 2024. године Наставно-научно веће Филозофског факултета у Нишу усвојило је одлуке о више промена у акредитованим студијским

програмима на свим нивоима студија. У [Прилогу 4.3](#) налазе се одлуке Наставно-научног већа Филозофског факултета у Нишу о изменама и допунама студијских програма на основним, мастер и докторским академским студијама у периоду од 2021. до 2024. године. Од 2021. године, на Филозофском факултету уведено је неколико нових студијских програма за које су добијена уверења о акредитацији, и то: мастер академске студије србистике (Уверење о акредитацији из 2021. године), мастер академске студије превођења (Уверење о акредитацији из 2022. године), мастер академске студије немачког језика и књижевности (Уверење о акредитацији из 2023. године), докторске академске студије србистике (Уверење о акредитацији из 2021. године), и докторске академске студије страних филологија (Уверење о акредитацији из 2021. године).

Предуслове за успешну реализацију студијских програма Факултет ствара у складу са препорукама за унапређење студијских програма датим од стране екстерних експерата, као и [Комисије за унапређење квалитета Филозофског факултета](#) која делује унутар истоименог [Центра](#). Наведена Комисија два пута у току школске године спроводи евалуацију наставе, а на три године самоевалуацију целе установе и свих студијских програма. У свом раду и припреми препорука, Комисија се руководи обрадом резултата самовредновања, препорукама стручњака у вези са дизајном курикулума, исходима учења и проценом усаглашености са званичним стандардима, као и активностима академског особља, ресурсима и садржајима значајним за учење. Овакав приступ Комисији олакшава и идентификацију фактора који ограничавају квалитет студија. Захваљујући свему наведеном, Комисија је у позицији да понуди предлог одлука које се потом доносе на нивоу Факултета, што има као крајњи циљ ефикасно обезбеђивање квалитета.

Имајући у виду наведено, Филозофски факултет у случају потребе може дати предлог измена и допуна студијских програма по већ описаној процедури, при чему су све измене у складу са принципима Болоњске декларације. У том погледу основна оријентација Факултета креће се ка: (1) актуелизовању и иновирању садржаја студијских програма, имплементирању најновијих научних достигнућа и практичних резултата и метода у погледу методике наставе, (2) обogaћивању листе изборних предмета увођењем нових, актуелних предмета који су се показали као неопходни за дати образовни профил, чиме се, с једне стране, повећава конкурентност излазног кадра на тржишту рада, а с друге, такође повећава и изборност за студенте, (3) увођењу нових обавезних предмета неопходних за осавремењивање и јачање квалитета студијског програма и квалитета и усклађености стечених знања са актуелним потребама на тржишту рада, (4) логистичким изменама распореда предмета по семестрима како би студенти стекли неопходно знање које их на адекватан начин припрема за предмете који следе у наредном семестру, (5) неопходним, легитимним променама у силабусима већ постојећих предмета, (6) увођењу нових курсева страних језика што је од посебног значаја и за студенте филолошких, и за студенте нефилолошких департмана, (7) проширивању листе педагошких, психолошких и методичких предмета који се нуде студентима на нематичним департманима, са циљем унапређења њихових компетенција које се тичу практичног извођења наставе. Факултет континуирано

прати препоруке НАТ-а, посебно оних које се тичу мањих и већих измена студијских програма.

Исходи образовања у оквиру акредитованих студијских програма произилазе из циљева образовања, а заснивају се на исходима учења. Како се исходи учења обично изражавају као знање, вештине и ставови, односно као специфична мерљива достигнућа, завршетком првог нивоа студија (тј. основних академских студија) студенти студијских програма који се реализују на Филозофском факултету у Нишу стичу одређене квалификације и компетенције које им омогућавају да:

- примене усвојена знања, технике и вештине у пракси, и да решавају конкретне проблеме из струке и области студирања;
- критички и аналитички приступају проблемима у струци, врше сопствене рефлексије на бази синтетичког закључивања, сопственог искуства и активног односа према себи и сопственом окружењу;
- примене стечена знања и компетенције у својој професији, адекватно користе и интерпретирају стручну литературу и савремену информационо-комуникациону технологију у области струке и сродних области, професионално се односе, креативно и критички размишљају;
- континуирано прате и имплементирају новине и реформе у струци;
- спроводе истраживања, прикупљају и тумаче потребне податке, информишу научну, стручну и ширу јавност о свом раду и резултатима рада, и преносе знања на друге;
- самостално воде и одговорно управљају средње комплексним стручним пројектима;
- проактивно делују у радном окружењу и надограђују постојеће социјалне вештине потребне за тимски рад, међупрофесионалну и мултисекторску сарадњу уз висок ниво професионализма;
- анализирају и вреднују једноставне концепте, моделе, и принципе теорије и праксе у области науке и наставе и активно унапређују постојећу праксу на бази самоевалуације и ауторефлексије;
- развијају позитиван однос према целоживотном учењу и нужности даљег интелектуалног, професионалног и личног усавршавања;
- наставе професионално усавршавање и академску надградњу на вишим нивоима студија.

По завршетку другог нивоа студија (мастер академских студија) студенти стичу шири знања и потпуније разумевање у области студија што им омогућава да:

- критички евалуирају утицаје савремених проблема и трендова у области студија, стечено знање и разумевање проблема самостално продубљују критичким мишљењем и константним радом на професионалном и академском усавршавању;
- интегришу стечена знања, решавају комплексне проблеме, те доносе процене на бази прибављених информација;
- идентификују релевантна истраживања, критички их разматрају и евалуирају на одговарајући начин;
- реализују примењена истраживања: формулишу истраживачка питања или идентификују организациони проблем, планирају, дизајнирају и спроводе

проучавања применом одговарајуће методологије, анализе података и извлачењем основаних закључака и на бази њих дају адекватне препоруке;

- осмишљавају сврсисходне и ефективне курикулуме и наставне стратегије на бази савремених теорија учења, педагогије и психологије;

- преиспитују социјалну и етичку оправданост и одговорност у примени стечених и нових знања у обављању послова у струци;

- демонстрирају одговарајући ниво експертизе у области студија, разумеју и дискутују о значају етичких стандарда унутар професије уопште а посебно у области усавршавања;

- успостављају ефикасан професионални однос са ужим и ширим радним окружењем, примењују стечена знања и вештине у новом и непознатом окружењу, и ширим или мултидисциплинарним областима у пољу друштвено-хуманистичких наука;

- ефикасно користе технологију за професионални развој и унапређење сопственог рада, теже даљој и дубљој професионалној и академској надградњи у одабраној области и вишим нивоима студирања.

Завршетком трећег нивоа студија, докторских академских студија, код студената се развија квалификација за рад који подразумева висок стандард научне компетентности, односно они:

- поседују продубљена академска знања унутар једног уско-специјализованог подручја у области студија, темељно владају литературом и показују свеобухватно разумевање научних метода и техника примењивих на сопствено истраживање;

- упознају истраживачке границе дисциплине коју изучавају као и примарне и важне трендове из научне и социјалне перспективе, прате најновија научна достигнућа у области студија;

- показују оригиналност у примени усвојених знања уз практично разумевање примене истраживања и испитивања у креирању и интерпретирању знања у области студирања;

- развијају способност критичке евалуације савремених истраживања, истраживачких техника и уопште истраживачке методологије;

- демонстрирају самоусмереност и оригиналност у суочавању са проблемима и решавању истих;

- учествују у планирању и реализацији различитих облика наставе и самостално изводе наставу на терцијарном нивоу образовања;

- самостално планирају и реализују истраживања, решавају теоријске и практичне проблеме у области студија применом научне методологије;

- независно и слободно осмишљавају, планирају и реализују сложене научно-истраживачке пројекте и учествују у регионалним и међународним пројектима;

- унапређују постојећа знања, доприносе развоју и имплементацији нових знања, теорија, метода, тумачења и форми;

- критички процењују свој научни и академски рад, промишљања и закључке са професионалног, академског и етичког аспекта, поштујући високе стандарде у погледу академског интегритета, академске етике и добре научне праксе;

- развијају и унапређују вештине усменог излагања и писања научног рада, идеје и резултате свог рада представљају широј академској заједници и друштву у целини.

Исходи учења на индивидуалним предметима усаглашени су са исходима учења на студијском програму. Исходи учења базирају се на дескрипторима квалификација за сва три нивоа високог образовања у научним областима филозофије, педагошких и андрагошких наука, социолошких наука, психолошких наука, историјских, археолошких и класичних наука, културолошких наука и комуникологије, и филолошких наука, као и на одговарајућем европском нивоу квалификација. Сви студијски програми су сагласно општем услову о савремености и међународној усаглашености са савременим светским токовима у великом проценту (минимум 70%) компарабилни и усклађени формално и структурно са целокупним програмима (најмање 3 акредитована) у иностраним високошколским установама, претежно европског образовног простора, или пак са великим бројем појединачних предмета.

Р.Б	ОАС	Усклађеност	Веб страница
1.	ОАС англистике	Факултет по класически и нови филологии, Софийски универзитет „Св. Климент Охридски“	https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul ; https://www.uni-sofia.bg/index.php/eng/content/download/54502/454390/file/english.doc
		Facultad de Humanidades y Ciencias de la Educación, Universidad de Jaén	https://www.ujaen.es/ ; https://uvirtual.ujaen.es/pub/es/pdf/informacionacademica/catalogoguiasdocentes/p/1584322081592.pdf
		Vilniaus universitetas	https://www.vu.lt/ ; https://www.vu.lt/site_files/BA_English_Philology_2020.pdf
2.	ОАС историје	Софииски универзитет св. Климент Охридски, Историчевски факултет	https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/istoricheski_fakultet/obrazovatelna_dejnost/bakalav_rski_programi/istoricheski_fakultet/istoriya
		Универзитет у Бањој Луци – Филозофски факултет	https://ff.unibl.org/i-ciklus-nastavni-plan/istorija
		Универзитет „св. Ћирило и Методије“, Филозофски факултет у Скопљу	http://www.fzf.ukim.edu.mk/page/programs/post/istorija_29
3.	ОАС комуницирање и односи са јавношћу	Софијски универзитет Св. Климент Охридски – Факултет за журналистику и масовну комуникацију, катедра за комуникологију и ПР	https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/fakultet_po_zhurnalistika_i_masova_komunikaciya/specialnosti/bakalav_rski_programi/fakultet_po_zhurnalistika_i_masova_komunikaciya/vr_zki_s_obschestvenostta
		Факутет примењених наука, Грац, Аустрија	https://www.fh-joanneum.at/journalismus-und-public-relations/bachelor/
		Свеучилиште у Загребу	http://hrstud.unizg.hr/komunikologija

4.	ОАС немачког језика и књижевности	Свеучилиште у Загребу, Одсек за германистику	http://www.ffzg.unizg.hr/german/cms/index.php?option=com_content&task=view&id=28&Itemid=51
		Универзитет у Лајпцигу	https://www.leipzig-studieren.de/germanistik-ba/
		Универзитет у Грацу, Институт за германистику	https://germanistik.uni-graz.at/de/studieren/studien/bachelorstudium-germanistik
5.	ОАС новинарства	Universidad Carlos II de Madrid (Spain), School of Humanities, Communication and Library Science	https://www.uc3m.es/bachelor-degree/journalism#program_currentprogram
		University of Cyprus (Nicosia) – B.A. in Journalism	http://www.ucy.ac.cy/sap/en/journalism/184-curriculum-of-study
		Universitat de València (Spain) – Degree in Journalism	https://www.uv.es/uvweb/college/en/undergraduate-studies/undergraduate-studies-/degree-programmes-offered/degree-journalism-1285846094474/Titulacio.html?id=1285847461402&plantilla=UV/Page/TPGDetail&p2=2
		National Research University, Higher School of Economics (Moscow, Russia) – Bachelor's Programme 'Journalism'	https://www.hse.ru/en/ba/journ/
6.	ОАС педагогије	Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филозофски факултет Скопје, Македонија	http://www.fzf.ukim.edu.mk/
		Софийски Универзитет „Св. Климент Охридски“, Факултет по педагогика, Софија, Бугарија	https://www.unisofia.bg/index.php/bul/universitet/fakulteti/fakultet-po-pedagogika/uchebna-dejnost-bakalavri-magistri-doktoranti-sdk/bakalav-rski-programi/fakultet-po-pedagogika/pedagogika/kvalifikacionna-harakteristika
		Universitat de les Illes Balears, Facultad de Educación, Ciencias Sociales y Jurídicas	https://www.uib.eu/study/grau/pedagogia/GPD2-P/
		Universitat de València, Facultat de Filosofia i Ciències de Educació, Espana (Faculty of Philosophy and Educational Sciences, Spain)	https://www.uv.es/uvweb/college/en/undergraduate-studies/undergraduate-studies-/degree-programmes-offered/degree-pedagogy-1285846094474/Titulacio.html?id=1285847460752&plantilla=UV/Page/TPGDetail&p2=2
		Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü, (Boğaziçi University, Educational Sciences Department, Turkish)	https://ed.boun.edu.tr/undergraduate-program
7.	ОАС психологије	Институт за психологију Рупрехт-Карлс универзитета у Хајделбергу, СР Немачка	https://www.psychologie.uni-heidelberg.de/index.shtml
		Департаман за психологију, Универзитета у Аархусу	https://psy.au.dk/ https://bachelor.au.dk/psykologi/
		Лондонски универзитет Ројал Холовеј	http://www.pc.rhul.ac.uk/default.asp

			https://www.royalholloway.ac.uk/research-and-teaching/departments-and-schools/psychology/
8.	ОАС руског језика и књижевности	Пловдивски универзитет „Пасиј Хилендарски“, Бугарска, Филолошки факултет, Руска филологија	https://rusfil.slovo.uni-plovdiv.bg/?page_id=1148
		Универзитет Црне Горе, Филолошки факултет, студијски програм Руски језик и књижевност	https://www.ucg.ac.me/studprog/23/3/1/2019-ruski-jezik-i-knjizevnost-2017
		Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопље, Северна Македонија, Филолошки факултет „Блаже Конески“, одсек Славистика	https://flf.ukim.mk/katedri-stud-grupi/slavistika/
9.	ОАС социјалне политике и социјалног рада	Студијски центар за социјални рад, Правног факултета Свеучилишта у Загребу	https://www.pravo.unizg.hr/fakultet/ustroj-i-upravljanje/studijski-centri/studijski-centar-socijalnog-rada/
		Факултет политичких наука Универзитета Црне Горе	https://www.ucg.ac.me/fpn
		Faculty of humanities and social sciences, University of Pécs	https://btk.pte.hu/en
10.	ОАС социологије	Universidad Carlos II de Madrid (Spain), School of Law and Social Sciences – Bachelor in Sociology	https://www.uc3m.es/bachelor-degree/sociology
		University of Cyprus (Nicosia) – B.A. in Sociology	http://www.ucy.ac.cy/sap/en/sociology/194-course-description
		National Research University Higher School of Economics (St. Petersburg, Russia) – Bachelor Programme ‘Sociology and Social Informatics’	https://spb.hse.ru/en/ba/soc/about
		Anadolu University (Eskişehir, Turkey), Faculty of Open Education – Sociology	https://www.anadolu.edu.tr/en/open-education/programs-in-turkey/undergraduate-programs-in-
		Vytautas Magnus University (Kaunas, Lithuania), Faculty of Social Sciences – Bachelor degree study programme: Society, Culture and Communication	https://www.vdu.lt/en/study/program/show/286/
11.	ОАС србистике	Бугарска, Југозападни универзитет „Неофит Рилски“	http://www.swu.bg/
		„Свети Ћирило и Методије“, Универзитет у Великом Трнову, Бугарска	http://www.uni-vt.bg/1/
		Бугарска, Софијски универзитет „Св. Климент Охридски“,	http://www.uni-sofia.bg/
		Масариков Универзитет у Брну, Чешка Република (Pedagogická fakulta MU)	http://www.ped.muni.cz/katedry-a-instituty/cesky-jazyk/studium/vyukove-programy-katedry-ceskeho-jazyka-a-literatury
		„Матеј Бел“, Универзитет из Бањске Бистрице, Словачка. Основне студије: Словачке	http://www.umb.sk/

		студије (Slovak Studies)	
12.	ОАС филозофије	Филозофски факултет Свеучилишта у Згребу	https://filoz.ffzg.unizg.hr/hodogram-preddiplomskog-jednopedmetnog-studija-filozofije-od-2016-17/
		Филозофски факултет Универзитета у Љубљани	http://www.ff.uni-lj.si/sites/default/files/Dokumenti/Studij/PrvaStopnja/predstaviteni_zborniki/2020/1_filozofija_2020-21.pdf
		Филозофски факултет Универзитета у Варшави	http://www.philosophy.uw.edu.pl/wp-content/uploads/ISIP-Current-Curriculum.pdf
13.	ОАС француског језика и књижевности	Universidad de Murcia, Facultad de Letras, España	https://www.um.es/web/filfria/contenido/docencia/grados
		Uniwersytet Wrocławski, Instytut Filologii Romańskiej	http://ifr.uni.wroc.pl/pl/program-studiow-4
		Université d'Artois, L'UFR de Lettres et Arts, Arras, France	http://lettres.univ-artois.fr/
		Universität Graz, Institut für Romanistik	https://romanistik.uni-graz.at/de/studieren/studienplaene/

Р.Б	МАС	Усклађеност	Веб страница
1.	МАС англистике	Facultad de Humanidades, Universidad de Almeria	http://cms.ual.es/UAL/en/index.htm ; http://cms.ual.es/UAL/en/estudios/masters/plandeestudios/MASTER7048_EN
		Filološki fakultet, Univerzitet u Banjoj Luci	https://www.flf.unibl.org/ ; https://www.flf.unibl.org/curriculum-english-language-and-literature-m-a-programmes/
		Facultade de Filoloxía, Universidade da Coruña	https://www.udc.es/ ; https://guiadocente.udc.es/guia_docent/index.php?centre=613&ensenyament=613505&consulta=signatures&idioma=cat&idioma=eng
2.	МАС историје	Софиински универзитет св. Климент Охридски, Историчевски факултет	https://www.unisofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/istoricheski_fakultet/obrazovatelna_dejnost/bakalav_rski_programi/istoricheski_fakultet/istoriya
		Универзитет у Бањој Луци – Филозофски факултет	https://ff.unibl.org/i-ciklus-nastavni-plan/istorija
		Универзитет „св. Кирил и Методије“, Филозофски факултет у Скопљу	http://www.fzf.ukim.edu.mk/page/programs/post/istorija_29
3.	МАС комуникологије	Мастер програм Медији и дигиталне комуникације, Универзитет у Лондону - Regent's, Велика Британија	https://www.regents.ac.uk/study/film-media-performance/ma-media-digital-communications#academic-calendar
		Мастер програм Новинарство и медији у Европи, Универзитет у Бриселу - VUB, Белгија	https://www.vub.be/en/study/communication-studies/journalism-and-media-in-europe?utm_source=masterstudies.com&utm_medium=referral&utm_campaign=onlineportals#programme-design

		Мастер програм Култура, медији и креативне индустрије, Универзитет у Малмеу, Шведска	https://edu.mah.se/en/Program/HAMKE?utm_source=Keystone
		Мастер програм Комуникационе кампање у оглашавању и односима с јавношћу, Универзитет у Букурешту, Румунија	http://www.fjsc.unibuc.ro/home/master-programul-de-masterat-prezentare/campanii-de-comunicare-in-relatii-publice-si-publicitate
4.	МАС немачког језика и књижевности	Филолошки факултет, Универзитет у Бања Луци, Република Српска	НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ЊЕМАЧКИ ЈЕЗИК 2. ЦИКЛУС СРПСКИ Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци (unibl.org)
		Филолошки факултет „Блаже Конески“, Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Македонија	Дидактика-и-методика-на-наставата-по-германски-јазик-Втор-циклус-студии-акредитирани-во-2018.pdf (ukim.mk)
		Faculty of Humanities, Leiden University, Holland	(Modern Languages (MA) - Leiden University (universiteitleiden.nl)
5.	МАС образовања наставника предметне наставе	University of Helsinki	Subject Teacher Education Programme in English (STEP) Instructions Studies Service University of Helsinki
		Københavns Professionshøjskole	Teacher Education - Københavns Professionshøjskole (kp.dk)
		University of Jyväskylä	Department of Teacher Education University of Jyväskylä (jyu.fi)
6.	МАС педагогије	Universitat de València, Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació, Espana (Faculty of Philosophy and Educational Sciences, Spain)	https://www.uv.es/uvweb/master-psychopedagogy/en/master-s-degree-programme/curriculum/curriculum/master-s-degree-psychopedagogy-1285903844052/Titulacio.html?id=1285859343205&plantilla=MU_Psicopedagogia/Page/TPGDetaill&p2=2
		University of Hull – MA in Education	https://www.hull.ac.uk/study/postgraduate/taught/education-ma?fbclid=IwAR2PAiiCtW41gCzsdC6oFEqGOZCJPrupHEpK6eXa2PyszMNI67JtyuD LFA
		Filozofska fakulteta Univerza v Ljubljani	http://pedagogika-andragogika.ff.uni-lj.si/studij/magistrski_studij
		Universitat de València, Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació, Espana (Faculty of Philosophy and Educational Sciences, Spain), Master's Degree in Social and Educational Action	https://www.uv.es/uvweb/master-accion-social-educativa/en/master-s-degreeprogramme/curriculum/curriculum/master-s-degree-social-educational-action-1285905142975/Titulacio.html?id=1285900107677&plantilla=MU_Accio_Social_Educativa/Page/TPGDetaill&p2=2
		University of Hull – MA in Education, Inclusion and Special Needs	https://www.hull.ac.uk/study/postgraduate/taught/education-inclusion-and-special-needs-ma
		Pedagoški fakultet, Univerzitet u Ljubljani, Slovenija, Studijski program: Socijalna	http://www.pef.uni-lj.si/index.php?id=172

		Pedagogija	
7.	MAC превођења	Dublin City University, MA in Translation Studies	https://www.dcu.ie/courses/Postgraduate/salis/MA-Translation-Studies.shtml
		Universidad de Alcalá, MA in Intercultural Communication and Public Service Interpreting and Translation	https://www.uah.es/en/estudios/estudios-oficiales/Intercultural-Communication-and-Public-Service-Interpreting-and-Translation/
		Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Institut Lingwistyki Stosowanej, MA programme in Translation	http://ils.amu.edu.pl/en/component/content/article/10-en/461-ma-programme.html
8.	MAC психологије	Институту за психологију Рупрехт-Карлс универзитета у Хајделбергу, Немачка	https://www.psychologie.uni-heidelberg.de/index.shtml
		Универзитет Леиден, Холандија	https://www.universiteitleiden.nl/en/education/study-programmes/master/psychology
		Универзитет Радбоуд	https://www.ru.nl/english/education/masters/psychology/
		Универзитет у Љубљани, Словенија	https://psihologija.ff.uni-lj.si/sites/default/files/documents/Graduate-inf_2017.pdf
		Универзитет у Софији, Бугарска	http://phls.uni-sofia.bg/article/150
9.	MAC руског језика и књижевности	„Свети Ћирило и Методије”, Универзитет у Великом Трнову, Бугарска	http://www.uni-vt.bg/1/
		Универзитет у Црној Гори	http://www.ff.ucg.ac.me/08Ruski/Ruski.html
		Универзитет „Свети Кирил и Методиј”, Скопље, Македонија Филолошки факултет „Блаже Конески”, одсек Славистика	https://flf.ukim.mk/katedri-stud-grupi/slavistika/
10.	MAC социјалног рада	Факултет за социјално дело, Љубљана	https://www.fsd.uni-lj.si
		Филозофски факултет, Скопље	https://fzf.ukim.edu.mk
		Правни факултет, Студијски центар социјалног рада, Загреб	https://www.pravo.unizg.hr/fakultet/ustroj-i-upravljanje/studijski-centri/studijski-centar-socijalnog-rada/
11.	MAC социологије	University of Amsterdam, Graduate school of Social Sciences	https://www.uva.nl/en/programmes/masters/sociology/study-programme/study-programme.html?cb
		Ghent University, Faculty of Political and Social Sciences	https://studiegids.ugent.be/2020/EN/FACULTY/K/MABA/KMSOCY/KMSOCY.html
		Филозофски факултет Скопје – Студиска програма социологија втор циклус: Култура и религија;	http://fzf.ukim.edu.mkстудиска-програма-п-1-2-5-3-7-2-2-2-2-2-2-2/
		Katholieke Universiteit Leuven, Faculty of Social Sciences	https://soc.kuleuven.be/fsw/toekomstigstudenten/english/mos
		Tilburg University	https://www.tilburguniversity.edu/education/masters-programmes/sociology
12.	MAC социолог у социјалној заштити	Universiteit Utrecht - Faculty of Social and Behavioural Sciences	http://www.uu.nl/masters/en/social-policy-and-social-interventions
		University of Sheffield - Department of Sociological Studies	https://www.sheffield.ac.uk/socstudies/prospt/ppt/masocialwork

		<i>Management Center Innsbruck - Social Work, Social Policy & Management: The Entrepreneurial School</i>	https://www.mci.edu/en/study-program/master/social-work-social-policy-management
13.	МАС србистике	Бугарска филологија: Бугарска, Софијски универзитет „Св. Климент Охридски“	https://www.slav.uni-sofia.bg/index.php/magistri-programi/ma-education
		Масариков Универзитет у Брну, Чешка (Pedagogická fakulta MU)	https://kcjl.ped.muni.cz/uchazeci/navazujici-magisterske-studium/ucitelstvi-ceskeho-jazyka-a-literatury-pro-zs
		„Свети Тирило и Методије“, Универзитет у Великом Трнову, Бугарска, Бугарске студије (Bulgarian Studies)	http://www.uni-vt.bg/1/
		Бугарска филологија: Бугарска, Југозападни универзитет „Неофит Рилски“	http://www.swu.bg/
14.	МАС филологија	Јагелонски универзитет у Кракову, Пољска	http://www.uj.edu.pl
		Универзитет “Константин Филозоф”, Њитра	http://www.ff.ukf.sk/
		“Матеј Бел”, Универзитет из Бањске Бистрице, Словачка	http://www.umb.sk/
15.	МАС филозофије	Мастер академски студиј филозофије на Универзитету у Лувену (Белгија)	https://onderwijsaanbod.kuleuven.be/opleidingen/e/SC_51016821.htm#bl=01,03,0301
		Једногодишњи мастер студиј филозофије на Универзитету у Лајдену (Холандија)	https://www.universiteit leiden.nl/en/education/study-programmes/master/philosophy-60ec
		Мастер академске студије на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву	https://www.ff.ues.rs.ba/master-studije-filozofija/
16.	МАС француског језика и књижевности	Université de Poitiers (Poitiers, France), Faculté de Lettres et Langues	https://ll.univ-poitiers.fr/ ; https://formations.univ-poitiers.fr/fr/index/master-XB/master-XB/master-sciences-du-langage-JB3F3ES0/parcours-didactique-des-langues-et-du-francais-langue-etrangere-et-seconde-JB3F4LIZ.html ; https://formations.univ-poitiers.fr/plugins/odf-web/odf/_content/subprogram-parcours-didactique-des-langues-et-du-francais-langue-etrangere-et-seconde-fr-fr-fr-Parcours%20Didactique%20des%20langues%20et%20du%20fran%3%A7ais%20langue%20%3%A9trang%C
		Université d'Artois (Arras, France), UFR de Lettres & Arts	(http://lettres.univ-artois.fr/ ; http://lettres.univ-artois.fr/master ; http://lettres.univ-artois.fr/international ; http://lettres.univ-artois.fr/master/francais-langue-etrangere-en-presentiel)

		Sveučilište u Zagrebu (R. Hrvatska), Filozofski fakultet, Odsjek za romanistiku	https://web2020.ffzg.unizg.hr/ ; https://www.ffzg.unizg.hr/roman/odsjek/ ; http://www.ffzg.unizg.hr/roman/wp-content/uploads/2012/03/struktura-2010.pdf ; http://www.ffzg.unizg.hr/roman/francuski/programi/nastavnicki-smjer/
--	--	---	--

Р.Б	ДАС	Усклађеност	Веб страница
1.	ДАС историје	Слободни универзитет у Бриселу	http://www.ulb.ac.be/facs/philo/
		Универзитет Париз 7, „Дени Дидро“	http://www.univ-paris-diderot.fr/english/sc/site.php?bc=format&np=organisation&g=sm
		Историјски факултет, Московски државни универзитет „М. В. Ломоносов“	http://www.hist.msu.ru/Departments/history.html
2.	ДАС медији и друштво	Универзитет у Португалу, Факултет друштвених наука	https://fch.lisboa.ucp.pt/doutoramentos/programas/phd-communication-studies
		Универзитет Јосип Јурај Штросмајер у Осијеку	http://www.unios.hr/doktorska/studiji-doktorske-skole/doktorski-studij-komunikologije/doktorski-studij-komunikologije-o-studiju/
		Софијски универзитет Св. Климент Охридски – Факултет за журналистику и масовну комуникацију	https://www.unisofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/fakultet_po_zhurnalistika_i_masova_komunikaciya/specialnosti/doktoranturi/priem_na_doktoranti_za_uchebna_2020_2021_g
3.	ДАС педагогије	Докторски студии од полето педагогија – Филозофски факултет, Универзитет “Св. Кирил и Методиј” Скопје, Северна Македонија	http://fzf.ukim.edu.mk/ст-програма-филозофија-iii-циклус-2/
		Докторска програма „Теорија на възпитанието и дидактика“ – Факултет по педагогика, Софийски универзитет „Св. Климент Охридски“, Бугарска	https://www.unisofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/fakultet_po_pedagogika/uchebna_dajnost_bakalavri_magistri_doktoranti_sdk/doktoranti/uchebni_planove
		Doktorski študijski program Edukacijske vede – Pedagoška fakulteta, Univerza v Mariboru, Slovenia	https://moja.um.si/studijski-programi/Strani/studijskiprogram.aspx?jezik=A&deli=N&program=0001400
		Doktorski studij Pedagogija – Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci, Hrvatska	https://ffri.uniri.hr/studiranje/studijski-programi/doktorski-studiji/poslijediplomski-sveucilisni-doktorski-studij-pedagogija/
4.	ДАС психологије	Универзитет у Бечу	http://www.univie.ac.at
		Универзитет у Софији	http://www.ff.uni-lj.si
		Универзитет у Љубљани	http://phls.uni-sofia.bg
5.	ДАС социологије	Faculty of Social Sciences, Nord University, Norway	https://www.nord.no/en/Student/study-plans/drgrs

		Department of Sociology, Universitat Autònoma de Barcelona, Spain	https://www.uab.cat/web/postgraduate/phds/all-phd-programmes/general-information/sociology-1345467765430.html?param2=1345671682357
		School of Social and Political Sciences, Universität Innsbruck, Austria	https://www.uibk.ac.at/studium/angebot/phd-soziologie/
6.	ДАС србистике	Докторске студије на Филолошком факултету у Бањој Луци, Република Српска, Филологија, Наука о језику и Наука о Књижевности	https://www.flf.unibl.org/nastavni-plan-i-program-filologija-nauka-o-jeziku/
		Докторске студије на универзитету Масарик, Брно, Република Чешка	https://is.muni.cz/predmety/studijni_plan?plan_id=25263;prezentace=1 https://is.muni.cz/predmety/studijni_plan?plan_id=24592;prezentace=1
		Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij Hrvatska filologija u interkulturnom kontekstu	http://kroat.ffzg.unizg.hr/index.php/studij/poslijediplomski-studij/2311-poslijediplomski-sveucilisni-doktorski-studij-hrvatska-filologija-u-interkulturnom-kontekstu
		Докторске студије језика и докторске студије књижевности на Јагелонском универзитету Краков, Пољска	https://human.phd.uj.edu.pl/dla-doktorantow/programy-doktorskie
7.	ДАС страних филологија	Универзитет у Вила Реалу, Португал	https://www.utad.pt/estudar/en/cursos/language-sciences/ и https://www.utad.pt/estudar/en/cursos/literary-studies/
		Универзитет у Бањој Луци, Босна и Херцеговина	https://www.flf.unibl.org/nastavni-plan-i-program-filologija-nauka-o-knjizevnosti/ и https://www.flf.unibl.org/nauka-o-jeziku/
		Универзитет у Кентерберију, Велика Британија	https://www.canterbury.ac.uk/study-here/courses/postgraduate/applied-linguistics-mphil-phd.aspx
8.	ДАС филологије	Универзитет у Паризу, Француска и компаративна књижевност	http://www.parissorbonne.fr/fr/spip.php?rubrique1094
		Универзитет Масарик, Брно, Чешка република	http://www.phil.muni.cz/studium/doktorske
		Универзитет Бабеш Бољај Клуж, Румунија	http://www.ubbcluj.ro/ro/pr-acad/files/Discipline%20scoli%20doct%202007-2008.pdf

Садржина студијских програма Филозофског факултета у Нишу на сва три нивоа студија сасвим је усаглашена са одговарајућим одредбама [Закона о високом образовању](#), [Статута Универзитета у Нишу](#) (заједно са пропратним изменама и допунама, [Прилог 4.4](#)) и [Статута Факултета](#) (заједно са пропратним изменама и допунама, [Прилог 4.5](#)). Структура и основни елементи студијских програма сва три нивоа студија јасно су одређени у [Правилнику о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма](#) из 2019. године ([Прилог 4.6](#)). Такође на нивоу Факултета постоје и правилници попут: [Правилника о](#)

[основним академским студијама](#) (Прилог 4.7), [Правилника о мастер академским студијама](#) (Прилог 4.8), [Правилника о докторским академским студијама](#) (Прилог 4.9), којима се ближе одређује организација и реализација основних, мастер и докторских академских студија, облици наставе, организација студија, напредовање студената, упис у вишу годину студија, провера знања и оцењивање студената на испиту, завршни рад и друга питања везана за наставу на Филозофском факултету. Споменуте стандарде и њима својствене правилнике прати [Стратегија обезбеђења квалитета](#) која за прву област праћења, обезбеђења и унапређења квалитета на Филозофском факултету управо наводи област студијских програма, и то у погледу усаглашености студијских програма са стандардима Националног савета за високо образовање, регионалним и европским програмима, савременим научним достигнућима у области студија; у погледу усаглашености исхода образовања и учења са компетенцијама сходно Закону о националном оквиру квалификација РС; у погледу радног оптерећења студената.

Процена студијских програма свих нивоа студија Филозофског факултета у Нишу, њихове структуре и наставних предмета с обзиром на њихово распоређивање према комплексности и усмерености на темељно упознавање неке уже студијске области и образовног усмерења, те анализа спецификације наставних предмета сваког студијског програма, као и правила и процедура према којима се одређени курсеви реализују и похађају, показују да они испуњавају све нужне стандарде њиховог квалитета. То значи да:

- ✓ укључују све законом дефинисане елементе;
- ✓ одликују се научним утемељењем и прате савремене светске токове и стање науке и струке у области студија;
- ✓ имају јасно и експлицитно дефинисану сврху и улогу у образовном систему – образовање студената за јасне, одрживе, тражене и актуелне професије из области друштвено-хуманистичких наука, при чему су програми усмерени ка стицању и развијању корисних и социјално потребних компетенција и квалификација, а које су у складу са фундаменталним задацима и циљевима Филозофског факултета;
- ✓ имају јасно спецификоване и постављене циљеве усклађене са основним задацима и циљевима установе;
- ✓ омогућују студентима стицање и развој општих и предметно-специфичних компетенција (критичког мишљења, управљања информацијама, решавања проблема, креативности и иновативности, комуникативности, културе и глобалног грађанства, колаборације, личног и професионалног развоја и благостања, и сл.), а које су у функцији квалитетног обављања стручне и научне делатности;
- ✓ задовољавају потребе друштва за свршеним студентима који су поседују све професионалне и стручне компетенције које их чине спремним за тржиште рада, и који поседују поред осталог и истраживачке компетенције утемељене на најновијим теоријским и практичним знањима;
- ✓ садржаји студијских програма факултета одражавају потребе друштва за дипломираним студентима друштвено-хуманистичких наука широког знања и спектра практичних вештина у различитим областима;
- ✓ постигнута је равнотежа између смерница којим се описују национални стандарди студијских програма који се остварују на Филозофском факултету са

једне стране, и све интензивнијег рада на усклађивању са европским образовним окружењем у погледу предавача, студената и тржишта рада, са друге стране;

✓ курикулуми предвиђају листу и опис обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета (минимум 20% изборних на ОАС, 30% на МАС и 50% на ДАС), начин извођења студија и потребно време за извођење појединих облика студија, бодовну вредност сваког предмета исказану у складу са ЕСПБ, бодовну вредност завршног рада, предуслове за упис појединих предмета и групе предмета, начин избора предмета из других студијских програма, услове за прелазак са других, сродних студијских програма, критеријуме и услове преноса бодова, као и остала питања која су важна за извођење студијског програма;

✓ у складу са [Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма \(пречишћен текст\)](#), заступљеност различитих типова предмета на студијским програмима усаглашена је са стандардима: 15% академско-општеобразовних, 20% теоријско-методолошких, 35% научно-стручних и 30% стручно-апликативних у односу на укупан број кредита свих понуђених наставних предмета (ОАС), односно, научно и стручно-апликативни око 70% и општеобразовне и теоријско-методолошке око 30% (МАС);

✓ курикулуми студија креирани су по угледу на европске стандарде у погледу следећих елемената: (1) услова уписа – средње образовање у четворогодишњем трајању; (2) трајања и нивоа студија – тростепене студије: основне академске студије (4 године), мастер академске студије (1 година) и докторске академске студије (3 године); (3) услова преласка у наредну годину – прикупљен минимални број ЕСПБ; (4) стицања дипломе – излазни профил дефинисан [Правилником о листи стручних, академских и научних назива \(Службени гласник РС, бр. 53/2017\)](#) у области друштвено-хуманистичких наука; и (4) начина студирања – креирање флексибилног профила професионалне културе, то јест могућност за избор одређених предмета који студентима омогућују стицање кључних компетенција;

✓ оцењивање успешности студената базира се на континуираном праћењу њиховог рада, односно коначна оцена за сваки наставни предмет изводи се из броја поена које студент стекне реализацијом предиспитних обавеза и полагањем испита. Максимални број поена које студент може да оствари на предмету је 100, а број поена које студент може да стекне испуњавањем предиспитних обавеза на различитим предметима износи од 30 до 70;

✓ кадровске могућности Факултета (у смислу наставног кадра) су задовољене а наставници и сарадници испуњавају законски прописане услове за рад у настави. Већина наставника који учествују у реализацији наставе на Филозофском факултету у Нишу су у радном односу са пуним радним временом, док је веома мали проценат наставника ангажован по уговору о раду до једне трећине радног времена (30%). Укупан број наставника и сарадника ангажованих на Филозофском факултету довољан је да покрије укупан број часова активне наставе на свим студијским програмима, а њихово оптерећење креће се у оквиру стандарда;

✓ поред кадровских, односно наставних ресурса, Факултет обезбеђује и друге потребне људске ресурсе, али и просторне, техничке, библиотечке, информатичке и сл., сагласно врсти, карактеру, специфичности студијских програма и њима својствених наставних предмета, те броју студената који их похађају;

✓ текуће припреме и рад на развоју студијских програма, садржаја наставних предмета и компетенцијских циљева у складу су са националном законодавством, актима Универзитета у Нишу, унутрашњим директивама и правилницима Филозофског факултета, и сви актери (руководство факултета, наставници и сарадници, као и студенти) утичу на тај процес;

✓ студијски програми су флексибилни, адаптабилни и отворени за иновативне приступе настави и учењу;

✓ обезбеђују ефикасност, ефективност и рационалност образовног процеса;

✓ дају широке могућности за запошљавање, даље школовање, као и лични и професионални развој студената.

Равнотежа између наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања успостављена је тако што су спецификацијом сваког наставног предмета (силабусом) дефинисане методе извођења наставе оријентисане ка учењу студената и систему оцењивања који је заснован на мерењу исхода учења. Исоходе учења сваког предмета дефинишу наставници, а надовезивање и хармонизација исхода појединачних предмета опредељују садржај и организацију наставног програма. Наставне методе и поступци провере знања утврђују се у односу на дефинисане исходе. Међузависност предмета одређује се предусловом, односно условљеношћу слушања и полагања појединих предмета.

Још један сегмент који је неопходно сагледати када је у питању квалитет студијског програма, и уопште његова адекватна и плодносна реализација, јесте компатибилност система извођења наставе и оцењивања са циљевима и исходима образовања. Ова област третира се кроз одређену правну регулативу којом Филозофски факултет ближе уређује појединости везане за реализацију наставе, полагање испита и систем оцењивања. Поред *Статута Факултета* ова област уређена је [Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту](#) (број 186/1-6-01 од 12. 6. 2020. године, [Прилог 4.10](#)) и [Водичем за полагање испита на Департману за англистику](#) (одлука број: 289/1-15-1-01, од 15. 11. 2023. године, [Прилог 4.11](#)).

Ефикасна и ефективна реализација наставе на студијским програмима Филозофског факултета у Нишу зависи од многобројних фактора. С обзиром на специфичности профила које образује, и број студената за који су студијски програми ове установе акредитовани, за њихову успешну реализацију треба имати у виду извесне предности: (1) рад у малим групама, (2) интерактивност у настави и могућност учешћа сваког студента понаособ у наставном раду, (3) израда семинарских радова и истраживачких пројеката праћена усменим презентовањем, (4) развијање вештина критичког мишљења, (5) рад у тиму уз развијање вештина вишесмерне комуникације, (6) стална повратна информација о напредовању студената и савладавању наставне материје.

С обзиром на то да су студијски програми ове установе акредитовани за мањи број студената (од 20 до 90 на основним академским студијама), шансе да високошколска настава буде усмерена ка студенту су изузетно увећане. Настава у чијем је средишту студент пружа прилике за њихов професионални и лични развој а наставнику могућности да напредовање сваког студента, али и евентуалне баријере са којима се сусреће у раду, може пратити током читавог семестра. При том се наставник углавном усмерава на упознавање са предзнањима својих студената,

њиховим очекивањима, потребама и интересовањима у односу на конкретне предмете, те сам укупан развој студената кроз наставне предмете које предаје. Овакав однос између наставника и студента, те и давање шанси студентима да узму активно учешће у настави нужно води ка свођењу на минимум карактеристика наставе које је чине традиционалном, *ex cathedra*, и воде ка интерактивној настави која представља плодну основу не само за стицање знања, већ и за развијање вештина и критичког мишљења. Такође, константно праћење рада и напредовања студената врши се и на многе друге начине. Анализом спецификације наставних предмета на свим студијским програмима може се констатовати да већина њих унутар предиспитних обавеза или редовних активности на предавањима и вежбама укључује израду семинарских радова, нацрта истраживања, педагошких радионица, појединачних или групних пројеката, преводе стручних текстова, а врло често и усмено представљање резултата свог рада. Ове активности студенти реализују појединачно или у групи, што не говори само у прилог интерактивних форми организације наставе, већ и о подстицању развоја стваралачког мишљења, критичке рефлексије практичне примене знања и вештина, вештина писаног и усменог изражавања, али и саме припреме студената за наставу. Између осталог, индивидуалним активностима попут различитих семинарских радова или пројектних појединачних задатака подстиче се самосталност и одговорност студената. Предвиђањем и организацијом низа предиспитних обавеза наставник осигурава континуитет у раду код студената не само на наставном предмету него током студија уопште, као и константан мониторинг њиховог напредовања.

Системом континуиране евалуације наставници и сарадници евидентирају и вреднују све активности студената на транспарентан начин. Предметни наставници на почетку семестра упознају студенте са садржајем силабуса, предиспитним и испитним обавезама фокусирајући се на кључне елементе оцењивања и вредност бодова које свака од активности носи. Поред тога, силабуси наставних предмета јавно су доступни на интернет страници факултета те се са њима студенти могу упознати и електронским путем. Дакле, оцењивање успешности студената базира се на интензивном и систематском праћењу њиховог рада. Коначна оцена за сваки наставни предмет формира се на основу броја поена које студент стекне реализацијом предиспитних обавеза и полагањем завршног испита (максимум 100 поена). Појединачни број поена које студент може да стекне испуњавањем предиспитних обавеза на различитим предметима износи од 30 до 70. Силабусом сваког наставног предмета спецификоване су активности студената и број поена које носе. Укупан број поена на предмету укључује: (1) поене које студент стиче за различите врсте активности током наставе (нпр., у групном раду, дискусији, дебатама, припремама за часове и сл.), (2) поене које студент стиче извршавањем осталих предиспитних обавеза предвиђених програмом предмета (нпр., горе већ споменуте активности попут писања семинарских радова, израде пројеката истраживања, стручног превођења, колоквијума и сл.), и (3) поене које студент стиче полагањем испита, при чему програми различитих предмета предвиђају различите начине полагања испита (писмени, усмени, практични; или њихова комбинација). Оцена која изражава успех студента на предмету заснована је на укупном броју поена које је студент стекао испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем

испита, а према квалитету стечених знања и вештина. Она изражава у којој је мери студент савладао исходе учења својим радом и ангажовањем у току семестра.

Стручна пракса, чија је вредност изражена у ЕСПБ (и износи најмање 6 ЕСПБ) представља значајан сегмент наставе на основним и мастер академским студијама. Спроводи се са циљем да студентима омогући и олакша примену научних и стручних знања у пракси, ради употпуњавања теоријског знања практичним, стицања искуства професионалног рада, и успешнијег овладавања вештинама чије је стицање предвиђено студијским програмима Филозофског факултета. Садржаји, циљ, као и друге битне информације везане за стручну праксу, те установе у којима се она спроводи с обзиром на разноврсност студијских програма, доступни су садашњим и будућим студентима и јавности на веб страници Факултета. Општи оквир стручне праксе студената одређен је: [Правилником наставној, педагошкој и стручној пракси коју студенти Филозофског факултета у Нишу обављају у образовно-васпитним установама](#) (52/1-3-01, 25.01.2021. године, [Прилог 4.12](#)) и [Правилником о стручној пракси студената социјалне политике и социјалног рада](#) (број 267/-5а-01, од 20. 9. 2017. године, [Прилог 4.13](#)). У студијске програме на којима се образују будући наставници, а који су прошли процес реакредитације 2021. године или касније, укључена је и педагошка пракса, почев од друге године студија.

Такође треба нагласити да су у све студијске програме чији образовни профил обухвата и квалификацију за професију наставника, укључени предмети који студентима обезбеђују педагошко-психолошко-методичко образовање у складу са [Законом о основама система образовања и васпитања](#).

Табела мапирања предмета ([Прилог 4.14](#)) даје увид у то како су исходи учења на студијском програму покривени у оквиру обавезних предмета, који су дефинисани програмом. Као репрезентативни пример приложена је табела мапирања предмета на студијском програму Англистике на два нивоа, који припада филолошким наукама, и на студијском програму Психологије на сва три нивоа, који припада хуманистичким наукама. Овом табелом демонстрирана је усаглашеност циљева ова два студијска програма са исходима учења.

Факултет за сваку школску годину планира и израђује календар наставе, а на Наставно-научном већу план наставе се анализира и проверава за сваки наставни предмет, и евентуално допуњава и модификује у складу са потребама или променама наставног кадра свих студијских програма. Приликом формирања плана ангажовања и реализације наставе поштује се принцип оптерећености наставника и сарадника. Распоред одржавања наставе утврђује се пре почетка сваке школске године а такође се усваја и годишњи план испита за све студијске програме који се реализују на Факултету. На основу плана наставе спроводи се процена ангажовања студената у току семестра кроз предиспитне обавезе и време проведено у припреми испита. Систем бодовања, као што је већ описано, утврђен је за сваки предмет и према јединственој методологији. Како је један од сегмената обезбеђења квалитета и контрола радног оптерећења студената, Центар за унапређење квалитета Филозофског факултета током 2024. године приступио је дубинској анализи радног оптерећења студената у односу на ЕСПБ бодове које носе одабрани предмети из студијских програма. Ова анализа спроведена је за студијске програме два нефилолошка департмана (Департман за психологију и Департман за педагогију) и

два филолошка департмана (Департман за англистику и Департман за србистику). Анализом су обухваћени репрезентативни предмети на сваком од студијских програма, на нивоу основних и мастер академских студија. На основу ових анализе припремљени су одговарајући извештаји ([Прилог 4.15](#) – Извештаји о радном оптерећењу студената – Илустративни примери: Студијски програми основних академских студија психологије, педагогије, англистике, и србистике).

Ову анализу у великој мери је олакшала однедавна пракса Филозофског факултета (која је примењена и приликом припреме акредитационих материјала почев од 2021. године) да наставници приликом израде спецификације наставног предмета (силабуса) зарад усклађивања радног оптерећења студената јасно назначе странице из литературе које су обухваћене испитном материјом. Наиме, за сваки силабус наставници су исказали радно оптерећење студената бројем сати потребних за савладавање програма и бројем страница обавезне литературе а које су рачунали по формули $ЕСПБ = 25-30$ сати рада. На пример, предмет са 4 ЕСПБ подразумева очекивано просечно оптерећење студента од 108 сати рада ($4 \times 27 = 108$) које би требало да проведе у активностима којима наставници директно руководе, у самосталном раду, на обавезној стручној пракси, припремама за проверу знања и на самој провери знања, као и другим могућим активностима. Уколико се предмет реализује са недељним фондом часова 2+2 (2 часа предавања и 2 часа вежби) то значи да ће студент провести 60 сати на настави (4 часа недељно \times 15 недеља у семестру), док ће преосталих 48 сати провести у осталим активностима (читању литературе, изради самосталних пројеката и презентација, изради домаћих задатака, и сл). Говорећи о обиму литературе, у наведеном случају оптерећење студента за 48 сати учења ван наставе не би смело да пређе литературу обима већег од 288 страница, с обзиром на усклађеност са европским стандардом према коме један сат рада не сме прећи више од 6 страница литературе ($48 \times 6 = 288$). Ипак, у случају Филозофског факултета на неким департманима било је нужно извршити одређена оправдана одступања од ове формуле и њена прилагођавања. Таква ситуација карактеристична је за филолошке департмане, и то нарочито на групу предмета који се тичу проучавања књижевности. На предметима из групе књижевних предмета, од студената се очекује да, поред основне теоријске литературе, прочитају и обавезну лектуру. С обзиром на овакву врсту ангажовања, прихваћена је норма од 30 страница по сату рада. Из тога разлога, књижевни предмети на већини филолошких департмана по правилу и носе већи број кредита у односу на већину осталих предмета на конкретном студијском програму.

На пример, предмети књижевности на студијском програму за англистику, као што су Ренесансна енглеска књижевност, Песништво енглеског романтизма, Америчка књижевност – класици, и Америчка књижевност – драма и кратка прича, реализују се са недељним фондом часова 2+4 и носе од 5 до 6 ЕСПБ; Средњовековна енглеска књижевност, Савремени модернизам, и Англофона књижевност 20. века реализују се са фондом часова 4+2 и носе по 6 ЕСПБ. На студијском програму Француски језик и књижевност, предмети из групе књижевних предмета реализују се са недељним фондом часова 2+2 (Старофранцуска књижевност, Француска књижевност ренесансе, Француска књижевност класицизма, Француска књижевност просветитељства, Француска књижевност романтизма, Француска

књижевност реализма, Француска књижевност 20. века, и Савремена француска књижевност), док се број ЕСПБ креће од 4 до 6. Ово је само још једна илустрација да наставници и сарадници на предметима из групе књижевних предмета имају у виду врсту лектуре коју студенти треба да прочитају, а уважавајући и чињеницу да читање поезије, квантитативно гледано, захтева мање времена од прозе.

На студијском програму Руски језик и књижевност недељни фонд часова на предметима из групе књижевних предмета је 2+2 (Књижевност и култура Старе Русије, Руски предромантизам и романтизам прве половине 19. века, Руски романтизам, Руски реализам 1, Руски реализам 2, Руски модернизам, Руска књижевност 20. века, и Савремена руска књижевност), а оптерећење студената се креће у опсегу од 5 до 7 ЕСПБ. Делом другачија ситуација присутна је на Студијском програму Србистика. Како у једном семестру студенти похађају више књижевних предмета, тако је оптерећење студената по обиму литературе и рада ван наставе прилично умањено по предмету. На пример, у трећем семестру, обавезни предмети су Народна епска поезија, Књижевност од ренесансе до рационализма и Српски предромантизам, са недељним фонд часова 2+2, и оптерећењем од 5 ЕСПБ. У осмом семестру, студенти такође слушају три обавезна предмета из групе књижевних предмета (Савремена српска књижевност (после 1980), Општа књижевност од симболизма до постмодернизма, и Књижевност за децу), који се реализују са фондом часова од 2+2, и оптерећењем од 5 до 6 ЕСПБ. На најмлађем департману Филозофског факултета акредитованом 2018. године, Департману за немачки језик и књижевност, предмети из групе књижевних предмета изучавају се у недељном фонду часова 3+1 и носе оптерећење од 5 ЕСПБ (Немачка књижевност 1, Немачка књижевност 2, Немачка књижевност 3, Немачка књижевност 4, Немачка књижевност 5, Немачка књижевност 6, Немачка књижевност 7 и Немачка књижевност 8).

На примеру наставних предмета четири студијска програма – два из групе друштвено-хуманистичких наука (Психологија и Педагогија) и два из групе филолошких наука (Англистика и Србистика), извршена је спецификација радног оптерећења студената на основу репрезентативних обавезних предмета на основним академским студијама, односно опис најважнијих активности учења потребних за достизање планираних исхода учења и дата унутар извештаја који, поред предвиђеног оптерећења, садрже и приказ стварног оптерећења студената као и одступања у појединим случајевима која су углавном у корист растерећења студената. Мерне вредности ЕСПБ представљене у табелама добијене су углавном проценом оптерећења студената на основу претходно дефинисане формуле, а не неким другим егзактним процедурама праћења оптерећења студената који би подразумевао евентуално вођење дневника оптерећења од стране изабраних студената које би предложио Студентски парламент, што може бити опција о којој треба размишљати и планирати је у наредном периоду. Иако ова квантитативна формула донекле говори о реалном степену радног оптерећења студената унутар свих курсева, активности Центра за унапређење квалитета надаље ће бити усмерене ка темељнијој анализи и преиспитивању кроз различите мерљиве индикаторе. У томе значајну улогу, поред података добијених кроз студентске евалуације, могу имати и испитивања других категорија и актера, као што су свршени студенти, али

и сами послодавци. У том смислу, Центар за унапређење квалитета у овом тренутку активно спроводи активности у вези са добијањем повратних информација од послодаваца у погледу компетентности и припремљености студената за обављање одговарајућих послова и активности након дипломирања. Такође, Центар планира да на основу прикупљених података формулише предлоге Одлука за унапређење садржаја самих студијских програма у погледу конкретних курсева и активности које би студенте Филозофског факултета учиниле компетентнијим и конкурентнијим на тржишту рада.

Почев од академске 2016/2017. године, студентска евалуација спроводи се посредством анкета које студенти попуњавају онлајн (тј. електронским путем). Ово чини цео процес студентске евалуације далеко ефикаснијим и економичнијим. Добра допуна овим електронским анкетама могла би бити и пропратна истраживања Центра за унапређење квалитета и самих Департмана у којима би један од циљева могао да обухвати и очекивања и свесност студената у вези са знањима и компетенцијама непоходним за обављање одговарајућих послова након дипломирања. Такође, ова истраживања могла би да буду усмерена и ка сагледавању степена посвећености самих студената самом наставном процесу, пре свега у смилу благовременог испуњавања обавеза, редовног присуства настави и сл. Ово би имало за циљ подизање свести студената у погледу одговорности коју и они сами носе у читавом наставном процесу, као и у стицању одговарајућих знања и компетенција неопходних за конкурентност на тржишту рада.

Имајући у виду и претходно наведена испитивања усмерена ка послодавцима и дипломираним студентима (тј. алумнистима) који су већ у радном односу, која су тренутно у току, добиле би се обухватније информације о потреби и могућностима унапређења квалитета студијског програма. Такође, едукација наставника и сарадника треба да буде перманентан процес (у складу да принципима целоживотног учења) у коме би се они упознали са најзначајнијим и најсавременијим педагошко-методичким достигнућима, како би се стекао увид у перцепције студената, и на бази међусобне размене искустава дошло до идеја о унапређењу квалитета рада. Најефикаснији начин за имплементацију ове идеје подразумевао би реализацију радионица са наставницима и сарадницима различитих департмана, јер искуства говоре да оне позитивно утичу на унутрашњу мотивацију учесника. Ово би у великој мери допринело њиховом активирању на реформи студијских програма и иновирању наставе, а самим тим унапређењу квалитета.

Квантитативни индикатори квалитета студијских програма одређују се и на бази података из службене евиденције. Годишњи извештај који доставља Служба за наставу и студентска питања обухвата податке о укупном броју уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године ([Табела 4.1](#)), број и проценат дипломираних студената у односу на број уписаних у претходне 3 школске године унутар акредитованих студијских програма ([Табела 4.2](#)), као и просечно трајање студија у претходне три школске године ([Табела 4.3](#)). О атрактивности и квалитету студијских програма најбољу слику пружа извештај стручних служби факултета настао детаљном анализом података о пријављеним кандидатима за полагање пријемног испита за упис на студијске програме који се

реализују на Факултету ([Прилог 4.16](#) Извештај о кандидатима у првом уписном року 2020/2021. [Прилог 4.16.а](#) Извештај о кандидатима у првом уписном року 2021/2022. године и [Прилог 4.16.б](#) Извештај о кандидатима у првом уписном року 2022/2023).

Судећи по подацима из наведених извештаја могло би се рећи да је заинтересованост кандидата за полагање пријемног испита и упис на неки од понуђених студијских програма Филозофског факултета висока. Примера ради, 2021. године на Конкурс за упис у прву годину студија Филозофског факултета за 640 слободних места (340 за студенте који се финансирају из буџета РС, 300 самофинансирајућих и 9 студената за студенте из програма афирмативних мера) већ за први уписни рок пријавило се 828 кандидата. Након спроведене припремне наставе за све заинтересоване кандидате и пријемног испита, на Филозофски факултет уписало се 350 студената на терет буџета РС и 254 самофинансирајућих студената. Одлуком Владе РС бр. 612-4874/2021 од 28. маја 2021. године на студијске програме Филозофског факултета у Нишу могла су да се упишу 3 студента са инвалидитетом, 3 припадника ромске националности и 3 држављанина РС који су у школској 2020/2021. средњу школу завршила ван граница РС. До другог уписног рока места су попуниле прве две категорије кандидата који се уписују по афирмативним мерама, док кандидата из треће категорије није било. Године 2022. ситуација се готово у потпуности поклапа са претходном уписном годином. Међутим, у поређењу са 2021. годином, у 2023. ситуација је нешто другачија. Видљива је узлазна линија у погледу броја пријављених кандидата у првом уписном року који износи 960, што је за 132 кандидата више него две године раније, упркос томе што је укупан број деце из ове генерације био знатно нижи. Конкурсом за 2023. годину је предвиђен упис 640 студената (370 на буџету и 270 самофинансирајућих). У првом уписном року 2023. године различите студијске програме Филозофског факултета у Нишу уписало је укупно 353 кандидата из буџетских средстава и 243 из сопствених средстава. Такође, број кандидата са афирмативне листе износио је укупно шест и то: 3 кандидата са инвалидитетом и 3 припадника ромске националности. Процентуално посматрано по годинама, у 2021. години већ у првом уписном року попуњено је 100% буџетских места и 85% самофинансирајућих. У 2023. години стопроцентна попуњеност буџетских места достигнута је тек у другом уписном року, при чему је проценат уписаних самофинансирајућих студената након оба уписна рока износио 91,4%. Подаци у разматраном периоду говоре како у првом уписном року студијски програми попут: Англистике, Психологије, Педагогије, Социјалне политика и социјалног рада и Комуницирања и односа са јавношћу успевају да попуне сва места предвиђена конкурсом подједнако и буџетска и самофинансирајућа. Међутим, до 2021. године и остали студијски програми су успевали да већ у првом уписном року попуне буџетска места, а у другом уписном року су остајала слободна само места за самофинансирајуће студенте. Године 2022. и 2023. можемо приметити да се по први пут у дугом уписном року јављају слободна места која се финансирају из буџета. Додатно можемо тврдити да је то карактеристично и за 2024. годину, при чему број слободних буџетских места у другом уписном року постаје већи. Извесно је да се у оквиру уписне политике Филозофског факултета у Нишу посебна пажња мора посветити анализи овог,

донекле, негативног тренда, како би се ситуација приближила оптималној, макар када су у питању буџетска места и њихова попуњеност у првом уписном року.

Свакако у време када многи факултети нису успели да попуне ни буџетска места на студијским програмима, високо интересовање за студијске програме које нуди Филозофски факултет јасан је показатељ њихове атрактивности и мотивисаности свршених средњошколаца да их похађају. Премда неки студијски програми Филозофског факултета у првом уписном року не попуњавају сва слободна места, пре свега у категорији самофинансирајућих, већ их попуњавају у другом уписном року, то никако не треба да значи да они нису привлачни и потребни, већ да су похађањем таквих програма свршеним студентима сужене могућности за проналажење посла изван просвете и медија. У 2023. години Филозофски факултет, имајући у виду овакву ситуацију, организовао је [сајам запошљавања](#). Сврха овог [сајма](#) била је да се студентима приближе послови којима могу да се баве, а који нису део примарне агенде студијског програма који похађају. Том приликом [многе од компанија](#) нашим студентима пружиле су могућност практичног усавршавања.

Поред уписне политике Филозофског факултета и заинтересованости кандидата за различите студијске програме као једног од индикатора квалитета студијских програма, свакако треба узети у обзир и оне који се односе на мобилност студената, њихов боравак на страним високошколским установама и боравак страних студената на нашем Факултету. У периоду од 2021. до 2024. године, укупан број остварених одлазних студентских мобилности био је 72. Одлазне мобилности реализоване су на сва три нивоа студија (ОАС, МАС и ДАС), а наши студенти су боравили на следећим универзитетима: Универзитет у Малаги, Међународни психоаналитички универзитет у Берлину, Универзитет у Поатјеу, Универзитет Ото-Фридрих у Бамбергу, Универзитет у Алмерији, Универзитет у Љубљани, Универзитет у Грацу, Универзитет у Загребу, Универзитет у Варшави, Универзитет у Арасу, Универзитет у Сарланду, Универзитет у Скопју, Универзитет у Софији, Универзитет Медипол у Истанбулу, Универзитет у Пескари, Универзитет Масарик у Брну. Ове одлазне мобилности реализоване су у оквиру следећих међународних програма: Еразмус+ (KA107, KA103 и KA131) и CEEPUS (*Central European Exchange Programme for University Studies* – средњеевропски програм размене студената и наставника).

Може се закључити да је број одлазних стипендија које су реализовали студенти Филозофског факултета у порасту, а овоме је свакако допринела и интензивнија сарадња Филозофског факултета са високошколским установама из иностранства. Позитивна образовна искуства студената који су били на разменама, а која су поделили са својим колегама такође доприносе све већем интересовању студената за даље учешће у овим програмима. Такође, делује да језичке баријере које су се јавиле као потенцијална препрека на почетку реализације програма размена више не представљају толико озбиљну препреку студентима у пријављивању. У целом овом процесу студентима је на располагању и [Канцеларија за међународну и међуинституционалну сарадњу](#) где могу да се детаљније информишу о програмима одлазних мобилности који су тренутно актуелни. Очекујемо да ће се овај растући тренд у броју одлазних стипендија наставити.

Поред тога, на Филозофском факултету су у периоду од 2021. до 2024. године реализоване и 33 долазне мобилности, такође на сва три нивоа студија (ОАС, МАС и ДАС), такође уз посредовање *Канцеларије за међународну и међуинституционалну сарадњу*. Корисници долазних мобилности били су са следећих универзитета: Међународни универзитет Балкан у Македонији, Универзитет у Поатјеу, Универзитет у Софији, Универзитет у Великом Трнову, Универзитет у Скопју, Универзитет у Невшехиру, Универзитет у Гдањску, Санктпетербуршки универзитет, Универзитет у Малаги, Универзитет Јилин у Кини, Универзитет у Пескари, Универзитет у Арасу, Универзитет у Благоевграду, Универзитет у Бањој Луци, Универзитет у Валенсији, Универзитет у Кишињеви, Универзитет демократије у Измиру, Универзитет Медипол у Анкари и Универзитет у Карабуку. Долазне мобилности су реализоване на следећим департманима: Департман за психологију, Департман за англистику, Департман за србистику, Департман за социологију, Департман за комунологију и новинарство, Департман за руски језик и књижевност, Департман за француски језик и књижевност, Департман за педагогију и Департман за социјалну политику и социјални рад.

Ови подаци указују на осетан пораст броја страних студената који су учествовали у програмима долазних мобилности у односу на претходни период током кога је вођена евиденција. Поређења ради, у претходном Извештају о самовредновању установе наводи се следеће: „само десетак студената из Француске, Немачке, Пољске, Словачке и Бугарске похађало је наставу на неким студијским програмима на којима се одвијала настава на матерњем језику с обзиром на то да су ови кандидати имали адекватан ниво познавања српског језика. Такви студијски програми су психологија, историја и социологија. Остали кандидати похађали су наставу на Департману за англистику.“ На основу овога може се закључити да студијски програми које нуди Филозофски факултет постају атрактивни све већем броју студената из иностранства, чему је у великој мери допринела и интензивнија сарадња Факултета са високошколским установама из иностранства.

На основу разматрања ове групе показатеља нивоа квалитета, могло би се констатовати да су међународни пројекти у којима је Филозофски факултет учесник, партнер, иницијатор или реализатор највећи извор студентске мобилности. Два главна фактора који утичу на одлуку студената да се пријаве за програме мобилности су: висина стипендије и познавање страног језика. Већ из овог предуслова јасно је да треба поради на развијању вишег нивоа језичке компетентности студената како би број одлазних мобилности задржао горе-наведени растући тренд. Број студената из иностранства који су били корисници долазних стипендија такође је у осетном порасту, па би требало наставити са промоцијом позитивне слике Факултета и студијских програма које нуди према високошколским установама у иностранству. Такође, један од могућих корака био би и припрема већег броја студијских програма на неком од светских језика, јер се настава на страном језику тренутно одвија једино на департманима на којима се реализују студијски програми страних филологија. Други речима, можда би се решење могло наћи у изради посебних програма који ће бити намењени искључиво студентима са страних универзитета, или креирању програма на неком од светских језика и/или билингвалних програма.

Враћајући се на квантитативне показатеље, за критеријум напредовања и квалитета студената добро је сагледати и њихову пролазност на испитима у оквиру појединачних студијских програма. Заправо, у оквир анализе свакако треба узети појединачне индикаторе попут дужине студирања, просечне оцене дипломираних студената и просечне оцене студената на испитима. Ови индикатори указују да је добар квалитет студената значајна снага Филозофског факултета. Предности новог система студирања огледају се у значајној редукцији дужине студирања на свим студијским програмима, посебно када се говори о студентима који су уписани на буџету. На пример, према подацима стручне службе за школску 2020/2021. годину за основне академске студије просечно трајање студирања износило је 5,85, 2021/2022. 5,48, а за 2022/2023. 5,59 година. На мастер академским студијама за последње три школске године овај просек кретао се 2,31 – 2,48 – 2,30, а на докторским академским студијама 5,37 – 8,31 – 5,71. Значајне информације нуде и подаци о напредовању студената које пружа Стручна служба факултета а који се тичу стопе успешности студената ([Табела 4.4](#)).

Такође, анализом је добро обухватити други индикатор успеха ученика – просечну оцenu дипломираних студената у току студија. Уколико упоредимо просечне оцене у последњих шест година (2018-2023.) можемо констатовати да су те оцене прилично високе и да у свим годинама (са незнатним одступањем) бележе вредност 8,00. Рецимо, просечна оцена буџетских студената у наведеном периоду на нивоу Факултета је изнад 8,00 (од 8,16-8,33), а самофинансирајућих испод 8,00 (7,60-7,89). Овакви резултати дају потврду високог квалитета студената који уписују студијске програме Филозофског факултета и њихову мотивисаност за студирање. Уколико упоредимо просечне оцене на свим студијским програмима најбољу просечну оцenu имају буџетски студенти на Департману за психологију (8,37). Ово се може објаснити да због велике конкуренције овај студијски програм успевају да упишу они најмотивисанији и најспремнији. Такође, велики број кандидата на овом Департману доноси висок просек из средње школе. Враћајући наше разматрање у овире читавог Факултета можемо констатовати да ови подаци говоре о постојаности, стабилности и добро успостављеној пракси оцењивања наставника и сарадника, сагласној квалитету студената.

Филозофски факултет у Нишу има утврђене поступке за одобравање, праћење и контролу програма студија. Системом обезбеђења квалитета установе прописано је периодично разматрање и процењивање како структуре, тако и садржаја и исхода студијског програма. Ове поступке спроводе Већа департмана и Комисија за унапређења квалитета Филозофског факултета. Основна смерница у овом процесу су Стандарди прописани од стране Националног савета за високо образовање. Анализа и евалуација квалитета студијских програма у овом циклусу самовредновања обухватила је неколико аспеката:

(1) усаглашеност структуре, садржаја и исхода студијских програма са званично утврђеним стандардима за акредитацију Националног савета; доступност и јавност информација о структури, садржају, циљевима и исходима студијских програма;

(2) усаглашеност исхода учења са предметима унутар студијског програма у погледу компетенција и квалификација које студенти стичу завршетком студијског

програма; спецификовање начина евалуације знања и вештина студената у складу са описаним исходима учења;

(3) усаглашеност структуре ЕСПБ бодова и реалног радног оптерећења студената;

(4) успешност и напредовање студената; квалитет студената; услови за упис нових студената и квалитет нових студената; и

(5) могућност даљег школовања и запошљавање свршених студената.

Процењивање наведених аспеката квалитета студијских програма обављено је анализирањем информација и података прикупљених на бази евиденције стручних служби Факултета, извештаја стручних тела и органа Факултета, и спроведеним анкетирањем студената и свршених студената. Анализу и процену вршили су наставници и сарадници у стручним органима факултета, Већа департмана који реализују студијске програме и Комисија за унапређење квалитета. Учешће студената у осигурању и процени квалитета студијских програма постигнуто је њиховим чланством у Комисији за унапређење квалитета, односно самом Центру за унапређење квалитета али и осталим телима осигурања квалитета. Одређене активности које се тичу квалитета студијских програма студенти предузимају и унутар Студентског парламента попут дискусија и предлагања мера за унапређења квалитета, анализирања ефикасности студирања, подстицање научноистраживачког рада и сл.

Мере и поступци спровођења контроле студијског програма се врше кроз: евалуирање студената на почетку сваког семестра које је у надлежности Центра за унапређење квалитета у коме значајну улогу играју представници студентског Парламента, као и кроз примену [Правилника о основним академским студијама](#), [Правилника о мастер академским студијама](#), [Правилника о докторским академским студијама](#), [Правилника о условима наставка студирања у складу са Законом о високом образовању](#), [Правилника о наставној, педагошкој и стручној пракси коју студенти Филозофског факултета у Нишу обављају у васпитно-образовним установама](#) и [Правилника о стручној пракси студената социјалног рада и социјалне политике](#).

О континуираном раду на обезбеђивању квалитета студијских програма говори и низ интерних пројеката Филозофског факултета у Нишу који се спроводе од 2018. године унутар сваког Департмана. Неки пројекти су тренутно своје активности усмерили ка испитивању потреба тржишта, струке и самих послодаваца ([Прилог 4.17](#)). Примарни циљеви интерних пројеката који ће бити реализовани у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2024. године биће популаризација научних и ужих научних области на сваком од департмана, као и реализација активности које ће имати за циљ приближавање ових научних области будућим студентима. На пример, неке од оваквих активности подразумевају организацију предавања усмерених ка популаризацији науке, организацију радионица за средњошколске током којих они могу стећи јаснији увид у садржаје које могу да детаљније проучавају током студија на неком од департмана Филозофског факултета, организација радионица које ће средњошколцима омогућити развој практичних вештина које се тичу комуникације, стилова учења, и сличне активности. Између осталог, неки од података добијених током ових пројеката могли би да послуже

наставницима као повратне информације на основу којих ће моћи да планирају активности и мера за имплементирање нових предмета, или осавремењивање садржаја постојећих наставних предмета, или пак прилагођавање студијских програма. Истовремено, овакве активности Факултета доказ су посвећености ове установе како раду у настави и раду на осавремењивању студијских програма, тако и научноистраживачком раду и тежњи да исти што више приближи студентима и средњошколцима (тј. својим будућим студентима). У том смислу, овакав приступ би требало да (1) допринесе унапређењу и бољем прилагођавању постојећих наставних садржаја, као и планирању нових, и да (2) кроз популаризацију науке предочи како садашњим тако и будућим студентима неке од могућих практичних примена знања која су стекли и која ће стећи током студија на Филозофском факултету.

Такође, битан аспект у овом процесу подразумева и креирање нових студијских програма програма усклађених са потребама тржишта рада и послодаваца. У том погледу Факултет уско сарађује и са Националном службом за запошљавање која пружа информације о потребама тржишта рада и потражњи за профилима који би потенцијално могли да буду школовани на Филозофском факултету. Са тим у виду, Факултет је своје будуће активности усмерио ка директном умрежавању са различитим привредним субјектима и организацијама који, свако из свог угла и врсте делатности, изражава потребу за квалификованим стручним кадром. И поред тога, установа се труди да развије што чвршћу мрежу сарадника (међу којима су и свршени студенти Филозофског факултета) како би своје будуће активности на испитивању потреба струке а у циљу усаглашавања студијског програма и исхода учења према компетенцијама неопходним струци и области студија у савремено доба још више развила. Сходно томе, оформљена је [Алумни организација Филозофског факултета у Нишу](#), чија је мисија да одржава, јача и развија професионалне, узајамне корисне везе између људи који су своје универзитетско образовање стекли на Филозофском факултету у Нишу.

Поред тога, департмани спроводе и додатне активности које се тичу умрежавања и сарадње са својим алуминистима. На пример, наставници и сарадници Департмана за педагогију иницирали су и започели креирање странице својих студената која је израђена не само у сврху промоције студијског програма педагогије, већ и упознавања са овом изразито хуманом професијом, као и умрежавања са бившим студентима и онима који су даље наставили своје школовање, и праћења њиховог напредовања како у Републици Србији тако и у земљама европског образовног простора (страница доступна на линку: <https://sites.google.com/filfak.ni.ac.rs/pedagogija-promocija-studenata/home>). Такође, поједини наставници и сарадници Департмана за педагогију чланови су професионалних удружења са којима уско сарађују, као што је Подружница педагога Нишавског округа коју у великом проценту чине свршени студенти те и на тај начин упознају и прате њихов даљи професионални развој. Између осталог, добар део промотивних активности усмерених ка средњошколцима, потенцијалним студентима Филозофског факултета Департман за педагогију реализује уз знатно учешће својих бивших студената.

На основу наведеног, може се закључити да Филозофски факултет на различите начине остварује контакт са својим бившим студентима и прати и

подржава њихов даљи професионални раст и развој. Све ово има за циљ да осигура повезаност са професијом са једне стране, али и да олакша испитивање потреба струке и тржишта са друге.

Све неопходне информације о студијским програмима на Филозофском факултету у Нишу јавно су и транспарентно постављене. Поред [Информатора о раду Факултета](#), јавна доступност информација о акредитованим студијским програмима установе пружена је и путем званичног сајта Факултета (<https://www.filfak.ni.ac.rs/>). Током последњих осам година Филозофски факултет интензивно ради на организовању и спровођењу серије промотивних активности и представљању студијских програма не само будућим студентима, него и широј јавности. Циљ ових активности јесте да се будућим студентима укаже на предности и значај студирања, да се будућим студентима омогући да се упознају са разноврсним студијским програмима који се на Факултету реализују, да се широј јавности прикаже што потпунија и што веродостојнија слика о Факултету као научно-образовној институцији, као и о различитим услугама које Факултет нуди. Поред посета средњим школама, Филозофски факултет је своје студијске програме и своје студенте, наставнике и сараднике представљао организовањем Дана отворених врата Факултета, организовањем недеља департмана, организацијом (научно-популарних) предавања и радионица намењеним средњошколцима и студентима, а у чијој су реализацији учествовали наставници и сарадници свих департмана, учешћем на сајмовима образовања, организацијом сајма образовања који је ове године већ други пут реализован на Филозофском факултету, учешћем на фестивалима науке, отварањем страница департмана на друштвеним мрежама, осмишљавањем и снимањем видео клипова информативног карактера који су јавно доступни на друштвеним мрежама и различитим платформама, оснивањем [Алумни организације Филозофског факултета у Нишу](#), и др.

Такође, услови и поступци који су неопходни за завршавање студија и добијање дипломе одређеног нивоа образовања су дефинисани и доступни јавности, нарочито у електронској форми, и усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитованих студијских програма. Сви студијски програми Филозофског факултета имају јасно дефинисане услове и поступке за упис и успешно окончање студија, као и стицање дипломе одређеног нивоа образовања. Поред већ споменутих Правилника о основним, мастер и докторским академским студијама навести, на Факултету постоје и следећи правилници: [Правилник о рангирању студената за упис на основне академске и докторске академске студије у статусу студента чије се студије финансирају из буџета Републике Србије](#) (одлука од 23. 10. 2019. године, Прилог 4.18), [Правилник о полагању пријемног испита и упису кандидата на студијске програме Факултета](#) (одлука бр. 286/1-6-01 од 3. 10. 2018. године, Прилог 4.19), [Правилник о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације](#) (Прилог 4.20).

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none">• Сви студијски програми акредитовани су у законским роковима +++• Потпуна усаглашеност циљева и садржаја студијских програма и исхода учења +++• Циљеви студијског програма усклађени су са циљевима учења +++• Усаглашеност ЕСПБ оптерећења са активностима учења нужним за достизање жељених исхода +++• Радно оптерећење студената не прелази максимални оквир (уравнотежена је расподела обавезних и изборних предмета, и између кључних предмета на студијским програмима) +++• Адекватно и континуирано вредновање предиспитних обавезао пружа наставнику објективнију слику о усвајању исхода учења +++• Међусобна усаглашеност исхода учења и компетенција свршених студената на бази дескриптора квалификација +++• Систем оцењивања заснован је на мерењу исхода ++• Висока способност функционалне интеграције знања и вештина +++• Континуирано осавремењивање студијских програма +++• Висока заинтересованост кандидата за студијске програме +++• Развијени су поступци за праћење квалитета студијских програма +++• Квалитетно осмишљен студијски програм доприноси пријави већег броја кандидата за упис на студије што даје прилике за селекцију квалитетнијих кандидата +++• Потпуна доступност информација о завршном раду и стручној пракси +++	<ul style="list-style-type: none">• Анкетирање послодаваца чији су запослени завршили Филозофски факултет у Нишу +• Потребно је радити на развијању система за прикупљање информација од послодаваца које се тичу компетенција дипломираних студената +• Иако је формирана Алумни организација, потребан је интензивнији рад на умрежавању са дипломираним студентима ++• Студијске програме ретко уписују кандидати из централних делова Србије, студената из иностранства и региона скоро да нема ++• Неки студијски програми не попуне слободна места у првом кругу ++• Демотивисаност студената да конкуришу за програме размене студената услед недостатка финансијских средстава или језичких баријера ++• Факултет не нуди курсеве на страном језику (енглеском) за студенте изван граница Републике Србије осим на студијским програмима страних филологија +++

<ul style="list-style-type: none"> • Сва усвојена документа о студијском програмима присутна су на званичној страници факултета +++ • Реално је процењен број потенцијалних студената за који су акредитовани студијски програми +++ • Квалитет студената факултета чини их конкурентним за учешће у програмима студенстких мобилности ++ • Формирана је Канцеларија за Међународну и међуинституционалну сарадњу +++ • Постоји велики број програма одлазних и долазних студентских мобилности +++ • Студентима је омогућена стручна пракса регулисана одговарајућим правилником доступним на сајту Факултета +++ • Студенти свих студијских програма слушају довољан број обавезних и изборних предмета који су усмерени на стицање педагошких, психолошких и методичких компетенција +++ • Формирана је Алумни организација Филозофског факултета +++ 	
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Умрежавање са професионалним/ стручним удружењима ++ • Интензивнија сарадња са алумнистима +++ • Праћење професионалног развоја бивших студената ++ • Конципирање нових студијских програма или модула у складу са постојећим потенцијалима и ресурсима Факултета, а такође и у складу са потребама тржишта рада ++ • Прикупљање података о индивидуалним активностима наставника и сарадника на пољу унапређења квалитета наставе +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Додатна оптерећења стручних служби административним пословима ++ • Превелика оптерећеност чланова <i>Комисије за унапређење квалитета</i>, који су већ примарно ангажовани у реализацији наставе и научноистраживачких активности +++ • Незаинтересованост одређеног дела наставног особља да пољу унапређења квалитета наставе ++ • Економска криза, неадекватна материјална ситуација и тренутне тенденције на тржишту рада у великој мери утичу на избор студијског програма од стране кандидата, тако да атрактивност и квалитет студијског

<ul style="list-style-type: none"> • Израда плана мера које би допринеле дужини студирања у предвиђеним оквирима ++ • Ослањање на повратне инфомрације од послодаваца и алумниста приликом измена постојећих, или осмишљања и креирања нових студијских програма ++ • Даљи рад на адаптирању стручне праксе сходно потребама струке +++ • Рад на креирању студијских програма на неком од светских језика у циљу привлачења већег борја студената из иностранства, не само у оквиру постојећих програма мобилности, већ и на нивоу комплетних студија на сва три нивоа (ОАС, АМС и ДАС) +++ • Даљи рад на развијању нових програма мобилности студената ++ • Даље активности на подстицању боравка страних студената на Филозофског факултету +++ • Јачање мотивације студената за активнији приступ предметима са других департмана, превасходно оних који су усмерени на стицање педагошких, психолошких и методичких компетенција + 	<p>програма немају примарну улогу при избору ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Пратећи логистички и институционални проблеми који потичу са Универзитета као носиоца међународне сарадње и мобилности студената + • Изостајање адекватне финансијске подршке од стране државе за одређене активности које иду уз мобилност студената ++ • Недовољна мотивисаност редовних и дипломираних студената да искажу своја мишљења о квалитету студијских програма ++ • Недовољна мотивисаност послодаваца да искажу своја мишљења о компетенцијама дипломираних студената ++
---	---

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 4:

На основу анализе студијских програма основних, мастер и докторских академских студија на Филозофском факултету у Нишу, урађене сходно утврђеном *Правилнику о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма*, може се констатовати да они испуњавају Стандард 4.

Представљена структура студијских програма резултат је сталног критичког преиспитивања постојећих наставних програма и одражава посвећеност Филозофског факултета ка остваривању највишег нивоа квалитета студијских програма и компетенција дипломираних студената. Ипак, и поред вредних ресурса и прикупљених информација, још увек постоји простор у коме ова установа може деловати и даље се развијати. С тим у вези, даље активности могле би да обухвате и следеће:

(1) темељнију сарадњу са послодавцима, националном службом за запошљавање и алумнистима и другим стручним организацијама и удружењима како би се добила што прецизнија повратна информација у вези са компетенцијама дипломираних студената;

(2) размену информација са послодавцима, редовним и дипломираним студентима у циљу побољшања квалитета наставе и увођења нових предмета и студијских програма у складу са потребама тржишта рада;

(3) проширивање сарадње са страним универзитетима и потписивање нових протокола о сарадњи са новим партнерским високошколским установама из иностранства како би се даље ојачали и одржали програми одлазних и долазних студентских мобилности;

(4) интензивнију сарадњу са представницима Студентског парламента и осмишљање стратегија и конкретних активности којима би се повећала мотивација студената за учешће у раду у домену контроле квалитета; (5) рад на креирању билингвалних студијских програма, или програма на неком од светских језика у циљу привлачења већег броја студената из иностранства, корисника долазних мобилности;

(6) даљи рад на идентификацији и примени индикатора квалитета докторских студија.

Показатељи и прилози за стандард 4:

[Табела 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године](#)

[Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената \(у односу на број уписаних\) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма](#)

[Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године](#)

[Табела 4.4. Стопа успешности студената](#)

[Прилог 4.1. Уверења о акредитацији за све студијске програме \(ОАС, МАС и ДАС\)](#)

[Прилог 4.2. Уверење о акредитацији установе](#)

[Прилог 4.3. Листа одлука Наставно-научног већа Филозофског факултета у Нишу о изменама и допунама студијских програма](#)

[Прилог 4.4. Статут Универзитета у Нишу](#)

[Прилог 4.5. Статут Филозофског факултета Универзитета у Нишу](#)

[Прилог 4.6. Правилник о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа](#)

[Прилог 4.7. Правилник о основним академским студијама](#)

[Прилог 4.8. Правилник о мастер академским студијама](#)

[Прилог 4.9. Правилник о докторским студијама](#)

[Прилог 4.10. Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту](#)

[Прилог 4.11. Водич за полагање испита на Департману за англистику](#)

[Прилог 4.12. Правилник о наставној, педагошкој и стручној пракси коју студенти Филозофског факултета обављају у образовно-васпитним установама](#)

[Прилог 4.13. Правилник о стручној пракси студената социјалне политике и социјалног рада](#)

[Прилог 4.14. Мапирање предмета](#)

[Прилог 4.15. Извештај о радном оптерећењу студената](#)

[Прилог 4.16. Извештај о кандидатима у првом усписном року 2020–2021](#)

[Прилог 4.16.a Извештај о кандидатима у првом усписном року 2021–2022](#)

[Прилог 4.16.6 Извештај о кандидатима у првом усписном року 2022–2023](#)

[Прилог 4.17. Листа интерних пројеката Филозофског факултета](#)

[Прилог 4.18. Правилник о рангирању студената](#)

[Прилог 4.19. Правилник о пријемном испиту](#)

[Прилог 4.20. Правилник о поступку припреме за одбрану докторске дисертације](#)

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

Опис

Квалитет наставног процеса Филозофски факултет у Нишу регулише Статутом, правилницима и Стратегијом обезбеђивања квалитета. Основни сегменти обезбеђивања квалитета у области наставног процеса су: организација и реализација наставе, методе у настави, оцењивање студената у оквиру предиспитних обавеза и на испиту, професионалност и етичност у раду.

Настава се на Факултету изводи у складу са унапред утврђеним распоредом часова. План извођења наставе и распоред часова (предавања, вежби, недељне консултације наставника и сарадника) израђује се на почетку сваког семестра ([Прилог 5.1](#)). Они се усклађују са потребама студената, а критеријуми на основу којих се израђује распоред часова су: број часова у току радног дана и радне недеље, усклађеност распореда часова предавања и вежби, усклађеност распореда часова са бројем студената по групама и рационално коришћење кадровских, материјално-техничких и просторних капацитета Факултета. На почетку сваког семестра студенти се обавештавају о распореду часова његовим објављивањем на интернет презентацији Факултета (<https://studenti.filfak.ni.ac.rs/nastava/raspored-casova>), могу му приступити и преко свог налога на е-Индексу. Пuteви којима се студенти могу информисати о терминима консултација наставника и сарадника разноврсни су: од постављања обавештења на вратима кабинета наставника и сарадника, преко сајта факултета, наставничких профила, као и самих електронских индекса студената. Ванредне консултације, односно консултације изван редовних термина могу се заказати према потребама студената уживо или онлајн у договору са предметним наставником. Редовно се почетком сваке академске године креира годишњи распоред испита и транспарентно поставља на сајт Факултета (<https://studenti.filfak.ni.ac.rs/ispiti/rasporedi>), а студенти му могу приступити и преко свог налога на е-Индексу, а наставници преко наставничког портала. Промене у распореду полагања испита спроводе се на основу одобрења продекана за наставу поштујући принцип померања испита унапред (на каснији термин), о чему се студенти благовремено обавештавају, а измене су видљиве и преко е-налога студената и наставног особља.

Обавезе наставника и сарадника у наставном процесу на сваком од три нивоа студија дефинисане су [Правилником о основним академским студијама](#), [Правилником о мастер академских студијама](#) и [Правилником о докторским академским студијама](#) ([Прилог 5.2](#)). Наведени Правилници доступни су на интернет страници Факултета, а приложени су у оквиру Стандарда 4:

([https://drive.google.com/drive/folders/1JlEhYlwJXbYwvmpJA31dEru6sRMGB_zq?usp=drive link](https://drive.google.com/drive/folders/1JlEhYlwJXbYwvmpJA31dEru6sRMGB_zq?usp=drive_link))

Интерактивност и иновативност у наставном процесу обезбеђује се како применом актуелних дидактичко-методичких поступака и савремених наставних стратегија, тако и интеграцијом теоријске наставе са практичним вежбама. Константно се ради на томе да се студенти поставе у центар наставе и учења, односно да се постигне њихово пуно ангажовање у различитим активностима које се спроводе на Факултету, како наставним, тако и ваннаставним. У оквиру силабуса појединачних предмета предвиђене су различите интерактивне и практичне активности које имају за циљ да развију мотивацију, заинтересованост, као и демонстрацију креативности код студената. Студентима се пружају прилике да кроз активну партципацију или симулације примене стечена знања у пракси. Методички поступци који се фреквентно предвиђају спецификацијом наставних предмета су, примера ради: припреме и реализација презентација и извештаја, израда пројеката, креирање сценарија за дате врсте активности, симулације часа или ситуације, израда досијеа, осмишљавање, вођење дебатних клубова, ситуационе активности, реализација и писање извештаја о истраживању, и слично. Наведене активности на појединим студијским програмима су обавезујућег карактера и носе одређени број поена што доприноси високом нивоу мотивисаности студената за интеракцију у настави и израду ових задатака. Завидан ниво интерактивности наставе, креативности и стваралаштва студената уз осамостаљивање у креирању и примени стечених знања постиже се и разноврсним методичким поступцима и видовима интерактивне наставе. Они су сходно специфичностима наставних предмета спецификовани силабусима али се посебно издвајају: дискусије, играње улога, групни рад, дебате, мождана олуја, педагошке радионице, рад у паровима, израда сценарија педагошких радионица и наставних часова, педагошко-психолошка симулација решавања проблемских задатака индивидуализованим и диференцираним приступом, мапе ума, израда паноа, претраживање веб извора, кооперативни рад и сл.

Практичне и интерактивне компетенције студенти развијају и у ваннаставним пројектима и активностима, како на самом Факултету и Универзитету („Студентски дневни лист", доступан преко линка <https://www.sdl.rs/>, Психолошко саветовалиште за студенте, доступно преко линка <https://savetni.org/>, Тим за превенцију и први одговор на насиље доступно преко линка <https://tpn.filfak.ni.ac.rs/>, Програм „Студент - ментор“ доступно преко линка <https://studenti.filfak.ni.ac.rs/oglasna-tabla/vesti/item/2178-konkurs-za-novu-generaciju-studenata-mentora-prijavi-se-i-unapredi-svoje-vestine-pomazuci-drugima> и др.), тако и у многобројним институцијама са којима Факултет годинама уназад има успешну сарадњу. Овај вид компетенција студенти стичу кроз волонтирање у разноврсним организацијама, како из владиног, тако и из невладиног сектора (на пример, Оптимум, Група за децу и младе Индиго итд). Студенти практичне компетенције такође стичу ангажовањем на практикуму у оквиру педагошких, психолошких, дидактичких и методичких предмета и путем обавезне стручне и педагошке праксе коју, у зависности од студијског програма, реализују у предшколским установама, основним и средњим школама, установама здравствене заштите, установама социјалне заштите (Центри за социјални рад, Завод за васпитање омладине, Центар за породични смештај и усвојење, Прихватилиште за

децу и младе, Казнено-поправни завод и др.), установама културе, институтима, привредним установама, локалним, регионалним и националним медијским кућама, дописничким центрима, и сл. Реализација практичног дела наставног процеса у бројним институцијама у Нишу и региону уређена је уговорима (протоколима) о сарадњи ([Прилог 5.3](#) Листа научних и стручних база).

Како би се обезбедило благовремено упознавање студената са садржајем наставних предмета, а тиме и доступност и транспарентност наставног плана, силабуси свих наставних предмета на свим студијским програмима на сва три нивоа студија доступни су на сајту Филозофског факултета преко линкова појединачних студијских програма, и то у google drive формату, тако да се редовно ажурирају (нпр.https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1v1EGT4_nZs46mZTjZXR3PHbPDiu9i8Dq). Поред тога, сви предметни наставници су у обавези да на почетку семестра студенте упознају са планом рада на конкретном предмету, што подразумева детаљно упознавање са:

- Називом и статусом предмета, фондом часова, бројем ЕСПБ, семестром у коме се предмет слуша, именима наставника и сарадника који изводе наставу на датом предмету, условима за слушање курса и полагање испита;

- Садржајем и структуром предмета;
- Циљевима и исходима предмета;
- Планом и распоредом извођења наставе и вежби по наставним недељама;
- Описом предиспитних активности;
- Начином оцењивања предиспитних активности и испита;
- Списком обавезне и допунске литературе.

Све промене у акредитованим плановима (силабусима) реализују се тако што измене у курикулуму и силабусима предлаже Веће департмана, а прихваћене измене Веће департмана упућује Наставно-научном већу на усвајање. Измењене силабусе Филозофски факултет доставља Националном акредитационом телу.

Спровођење акредитованих планова наставе, као и планова рада на појединим наставним предметима прати се систематски и континуирано. Већа департмана одговорна су за: организацију наставе са групама студената у складу са стандардима за акредитацију, адекватну кадровску покривеност наставе (у случајевима одобреног одсуства наставника и сарадника ради стручног усавршавања, учешћа у међународним пројектима, у случају боловања и слично), реализацију наставе у складу са акредитованим документима, праћење реализације наставе на студијском програму и др.

[Студентске евалуације](#), односно, редовно семестрално анкетирање студената такође представља један од начина на који се прати квалитет и реализација наставе у складу са плановима рада, као и квалитет наставног процеса на сваком појединачном предмету. Анкетирање се врши два пута годишње након сваког одслушаног семестра. *Комисија за унапређење квалитета* [извештаје о резултатима](#) анкетирања доставља на разматрање декану, продеканима, оцењиваним наставницима и сарадницима појединачно и већима департмана. Управа Факултета реагује уколико резултати анкета укажу на лоше оцене или неповољне коментаре/жалбе студената, тако што се са одговарајућим наставницима обавља разговор који има за циљ да се пропусти или недостаци у настави уклоне. Комисија

за унапређење квалитета може креирати и друге корективне мере које би могле дати позитиван ефекат у областима у којима су утврђене мањкавости (упућивање на потребно усавршавање, организовање усавршавања и сл.).

Када је реч о претходном периоду треба споменути да је настава током школске 2019/2020, 2020/2021. и 2021/2022. године реализована на даљину због ванредног стања проглашеног услед пандемије Корона вируса. Настава је организована уз коришћење доступних апликација за рад на даљину. На тај начин омогућена је континуирана реализација наставног процеса на сва три нивоа студија према утврђеном Распореду часова ([Прилог 5.1](#)). Током овог периода такође је праћен квалитет и реализација наставе у складу са плановима рада, као и квалитет наставног процеса на сваком појединачном предмету путем [студентске евалуације](#) ([Прилог 5.4](#))

Садржаји курикулума студијских програма који се реализују на сва три нивоа студија на Филозофском факултету одговарају постизању дефинисаних циљева и исходама студијског програма. Наставне методе које се примењују у складу су са природом предмета унутар курикулума, његовим циљевима и исходама. Тако, код наставних предмета чији исходи учења подразумевају већи степен примене стечених знања (стручно-апликативни) доминирају практичне интерактивне методе, док у групи општеобразовних предмета преовладавају текст метода и метода анализе. Као илустративни примери могу послужити курикулуми за предмет *Савремени француски језик 1* на студијском програму основних академских студија Француског језика и књижевности и курикулум за предмет *Психологија наставе* на студијском програму основних академских студија Психологије. Оба предмета припадају стручно-апликативној групи предмета.

Студијски програм/студијски програми : ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ
Врста и ниво студија: Основне академске студије
Назив предмета: САВРЕМЕНИ ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК 1 – МОРФОСИНТАКСА
Наставник, сарадници: проф. др Селена М. Станковић, мср Наташа М. Живић, мср Софија Филиповић, Силвија Олшевска Радојковић
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 7
Услов: /
Циљ предмета Теоријско и практично упознавање студената са врстама речи у француском језику и овладавање француском граматичком терминологијом. Стицање знања о морфолошким особинама и синтаксичким функцијама именица, детерминаната и придева и оспособљавање за њихову правилну употребу у писаном и говорном коду. Проширивање активног вокабулара, развој четири језичке вештине на француском језику и укупне комуникативне компетенције студената.
Исход предмета Студенти су стекли виши и уједначенији ниво граматичке компетенције и познају врсте речи у француском језику. Стекли су знања о морфосинтаксичким обележјима именица, детерминаната и придева и оспособљени су за њихову примену у писаном и усменом изражавању. Поседују виши и уједначенији ниво компетенције у домену четири језичке вештине (слушање и разумевање, говор, читање и писање) на француском језику.
Садржај предмета Теоријска настава

Основни принципи граматичке анализе. Синтаксички и семантички критеријуми за разграничавање врста речи. Врсте речи у француском језику (основна својства и типична употреба): именице, детерминанти, придеви, заменице, глаголи, прилози, предлози, везници, узвици. Именице: врсте, морфолошке особине (ознаке за број и род), синтаксичке функције (sujet, complément d'objet direct/indirect, attribut, complément déterminatif, complément circonstanciel, complément d'agent, apposition, apostrophe). Детерминанти: подела, синтаксичке функције, семантичке вредности, употреба; члан (article défini/indéfini/partitif, изостављање); присвојни, показни, упитни/узвични, неодређени, релативни детерминанти, бројеви (основни и редни). Придеви: морфолошке карактеристике (ознаке за број и род), слагање и место придева, синтаксичке функције (épithète, attribut, apposition), компарација.

Практична настава: Вежбе

Часови вежби организовани су кроз граматичке вежбе, вежбе превођења, вежбе обраде текста и лекторске вежбе. Граматичке вежбе обухватају писмена и усмена вежбања, прате теоријску наставу и омогућавају примену и утврђивање стечених знања из морфосинтаксе француског језика. Вежбе превођења омогућавају практично коришћење знања из граматике, као и овладавање техником превођења и обогаћивање активног вокабулара. Вежбе обраде текста прате теоријску наставу и обухватају морфосинтаксичку и елементарну стилистичку анализу текста. Док су вежбе граматике усмерене на развој граматичке тачности, лекторске вежбе конверзације и писања усмерене су на развијање квалитетног писаног и усменог изражавања.

Литература

1. Grevisse, M. (1993). Le bon usage. Refondue par A. Goosse. Paris – Louvain-la-Neuve: Éditions Duculot.
2. Wagner, R.-L. et J. Pinchon (1962). Grammaire du français classique et moderne. Paris: Hachette.
3. Riegel, M., J.-Ch. Pellat et R. Rioul (2011). Grammaire méthodique du français, Paris: Quadrige / PUF.
4. Dubois, J. (1965). Grammaire structurale du français: nom et pronom. Paris: Librairie Larousse.
5. Grammaire 350 exercices (Niveaux Débutant et Moyen). (1991). Paris: Hachette.

Број часова активне наставе

Предавања:	Вежбе:	Други облици наставе: /	Студијски истраживачки рад: /	Остали часови
2	6			

Методе извођења наставе: Монолошка, дијалогска и консултативна метода. Теоријска настава: интерактивна предавања са проблемским типом излагања и презентацијом садржаја на изрчку и Power Point-у. Практична настава: аналитичко-интерпретативна метода, текст метода, презентације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	Поена
Аактивност у току предавања	/	писмени испит	70
Практична настава	10	усмени испит	/
Колоквијум	20		

На основу представљеног силабуса може се видети да су садржаји наставног предмета усаглашени са циљевима предмета и исходима учења. Методе извођења наставе и начин оцењивања знања кроз предиспитне обавезе и завршни испит, такође су усклађени са дефинисаним циљевима предмета и исходима учења. На приказаном примеру може се уочити да је пропорција различитих типова наставе (предавања, вежбе, практична настава) коју изводе ангажовани наставници и сарадници, балансирана у односу на циљеве студијског програма и исходе учења. Студијски програм основних академских студија француског језика и књижевности образује студенте као филологе француског језика и књижевности, односно, омогућава им стицање потребних знања и вештина за обављање послова у домену

образовања, културе, издаваштва, преводилаштва, односа са јавношћу, нарочито у међународној комуникацији, и свим областима које захтевају професионални профил стручњака за француски језик, за француску књижевност и културу, као и методiku и дидактику наставе француског језика. Сврха студијског програма обухвата како образовање наставника француског као страног језика на свим образовним нивоима, тако и стручњака који су оспособљени за рад у различитим институцијама образовања, културе и привреде. Студијски програм француског језика и књижевности осмишљен је тако да студентима омогући стицање потребних знања и вештина за квалитетно, професионално и стручно обављање послова, али и развијање свести о неопходности непрекидног даљег усавршавања у изабраним професионалним областима, као и одговорности за сопствени интелектуални и стручни развој током читаве професионалне каријере. У домену оспособљавања за наставни рад, студент поседује неопходна знања из области дидактике, педагогије и психологије које га оспособљавају за образовно-васпитни рад, односно омогућују му да обавља посао наставника француског језика на свим нивоима образовања. У домену оспособљавања за преводилачки позив, студент поседује неопходна теоријска и стручна знања из области традуктологије, као и обављену стручну праксу у области симултаног и консекутивног превођења, што му омогућује да обавља посао преводиоца у различитим доменима. У домену оспособљавања за рад у области медија и издаваштва, културе и односа са јавношћу, што укључује и међународну кореспонденцију, студент поседује знања из области језика, књижевности и културе. Студијски програм, и садржајем и начином рада на курсевима, омогућује студентима развијање вештине комуникације, као и кооперативности, способности за тимски рад, одговорности, креативности и флексибилности, као значајних својстава неопходних за рад у образовању и васпитању младих генерација. У курикулуму студијског програма Француски језик и књижевност укупан број часова износи 224, од којих активној настави припада 200. У структури часова активне наставе, 103 часа припада теоријској настави, а 97 часова вежбама и другим облицима активне наставе. Педагошка пракса обухвата 18 часова, а стручна пракса обухвата 6 часова. Овакав однос појединих облика наставе омогућава да студенти након реализације студијског програма: (1) стекну знања и вештине из француског језика на нивоу Ц1/Ц2 Заједничког европског оквира за језике, (2) буду упознати са основним теоријским и методолошким оквиром језичке анализе на фонолошком, морфолошком, синтаксичком, семантичком и прагматичком нивоу, као и с методама примењено-лингвистичких дисциплина, и оспособљен је да користи француски језик у различитим стручним контекстима (пословна комуникација, усмено и писмено превођење), (3) темељно познају историјски развој, теоријско-критичке токове, жанровску структуру и стилске специфичности француске књижевности и поседује знања и вештине које му омогућавају разумевање, анализу и вредновање књижевних дела, (4) су упознати с француском културом (с освртом на културе франкофоних земаља), и способни су да је разумеју, анализирају и пореде с другим културама у свету, (5) поседују неопходна знања из области дидактике, педагогије и психологије која их оспособљавају за образовно-васпитни рад, односно, која им омогућује да обављају посао наставника француског језика на свим нивоима образовног система,

примењујући сопствена стечена знања и вештине како у самосталној аналитичко-методолошкој припреми за наставу, тако и у практичном раду са ученицима, у развијању њихове компетенције у француском језику, али и у развијању њихових вештина у ширем смислу - креативности, критичког мишљења и кооперативности, (6) поседују знања и вештине из још једног страног језика (енглески, немачки, руски, грчки), најмање на нивоу компетенције Б2 *Заједничког европског оквира за језике*, (7) поседују способност самоевалуације и ауторефлексије, као и свест о неопходности непрекидног интелектуалног и професионалног усавршавања током каријере, у области француског језика, француске књижевности и културе, дидактике и методике наставе француског језика (8) су оспособљени за даље образовање на мастер и докторским студијама, односно, за даље стручно усавршавање на специјалистичким студијама и у пројектима за професионално усавршавање у области француског језика, француске књижевности и културе, дидактике и методике наставе француског језика. Наставне методе (интерактивна настава, рад у малим групама, израда семинарских радова и сл.) одговарају постизању циљева и исхода студијског програма. Кроз савремене методе наставе код студената се развијају способности за стицање знања, разумевање, примену стечених знања, анализу, синтезу и евалуацију.

Студијски програм: Основне академске студије психологије
Назив предмета: Психологија наставе
Наставник/наставници: Гордана Д. Ђигић
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 5
Услов: одслушан курс из предмета Основи педагошке психологије
Циљ предмета Разумевање психолошких основа наставног процеса. Оспособљавање студената за критичку анализу наставног процеса с обзиром на теоријска и емпиријска знања о психичким процесима и карактеристикама ученика, као и с обзиром на знања о теоријским принципима организације наставног процеса и других облика васпитно-образовног рада у школи. Оспособљавање студената за учешће у креирању могућих решења практичних питања из наставне праксе на основу релевантних теоријских и емпиријских знања.
Исход предмета Студент познаје кључне психолошке компоненте наставног процеса и најважније психолошке теорије и приступе релевантне за школски контекст и наставу; разуме природу и сложеност процеса учења у школском контексту и утицај различитих фактора на успешност учења; разуме повезаност различитих наставних активности са менталним процесима и образовним исходима; разуме значај разноврсних улога наставника за ефективан образовно-васпитни рад; користи адекватну терминологију и теоријске концепте у тумачењу феномена везаних за наставну праксу; изводи закључке о предностима и недостацима наставног процеса заснованог на различитим теоријама; предлаже могућа решења практичних питања и проблема из наставне праксе на основу релевантних теоријских и емпиријских сазнања из ове области; анализира допринос појединих теоријских праваца и приступа унапређењу квалитета образовања; вреднује одређена решења из актуелне наставне праксе у светлу теорија релевантних за ову област.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Увод у психологију наставе 2. Чиниоци образовног постигнућа 3. Теорије о структури интелигенције 4. Школа и интелигенција, 5. Психологија наставе, 6. Значајне теорије наставе, 7. Учење путем открића, 8. Циљеви наставе. 9. Блумова таксономија васпитно-образовних циљева. 10. Методе наставе и учења у функцији конструкције знања:

кооперативно, интерактивно, активно, партиципативно. 11. Психологија наставника, 12. Спремност за образовање и убрзани развој. 13. Проблеми школовања даровитих ученика, 14. Алтернативни приступи у настави, 15. Завршни преглед			
Вежбе: дискусије, анализа оригиналних научних дела, индивидуалне и групне презентације, рад на практичним задацима који произлазе из теоријских садржаја			
Литература			
1. Квашчев, Р. (1981). <i>Могућности и границе развоја психологије</i> . Нолит (23-30, 56-61, 63-89, 94-113)			
2. Gardner, H., Kornhaber, M.L., Wake, W. K. (1999). <i>Интелигенција – различита гледишта</i> . Naklada Slap, str. 213-230; 240-249; 261-277			
3. Златковић, Б. (2007). <i>Слеф-концепт и успех у студирању</i> .. Учитељски факултет у Врању. стр. 29-60			
4. Видовић, В., Ријавец, М., Влаховић-Штетић, В., Миљковић, Д. (2003). <i>Психологија образовања</i> .. ИЕП-ВЕР., стр. 469-504			
5. Ивић, И. и сар. (2001). <i>Активно учење</i> .. Институт за психологију. стр. 20-41; 68-72			
6. Нешић, Б. (1998). <i>Теме из педагошке психологије</i> . Филозофски факултет у Приштини. стр. 45-50; 107-143; 157-174			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методе извођења наставе			
предавања, дискусије, проблемска настава, кооперативна метода, интерактивна метода.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
израђен сценарио радионице	10	усмени испт	20
колоквијум-и	30		
семинар-и			

На основу другог представљеног примера силабуса такође се може уочити да су садржај наставног предмета, методе извођење наставе и начин оцењивања кроз предиспитне обавезе и завршни испит усаглашени са циљевима предмета и исходима учења. На приказаном примеру може се уочити да је пропорција различитих типова наставе (предавања, вежбе, стручна пракса) коју изводе ангажовани наставници и сарадници, балансирана у односу на циљеве студијског програма и исходе учења. Студијски програм основних академских студија психологије образује студенте као дипломиране психологе, односно, омогућава им стицање потребних знања и вештина потребних за обављање психолошких послова у различитим подручјима здравства, просвете, привреде и других делатности. Сврха програма Основних академских студија психологије је пружање базичних и напредних знања о најзначајнијим теоријским и методолошким концептима у теоријској и примењеној психологији, као и знања из одабраних предмета са других сродних студијских програма (педагогије, социологије, филозофије), уз пружање знања о коришћењу одабраног страног језика у стручној комуникацији. Усвојена основна и напредна знања из различитих области психологије (историјски увод у психологију, физиолошке основе психичких процеса, когнитивна психологија, методологија психолошких истраживања, статистика, психологија личности, развојна психологија, психопатологија, психометрија, социјална психологија, педагошка психологија, клиничка психологија, психолошко саветовање,

психологија менталног здравља, развојна психопатологија, психологија рада) треба да омогуће разумевање и критичко сагледавање различитих облика понашања и функционисања јединке на интраиндивидуалном и интериндивидуалном плану. Овладавање основним знањима из психологије обезбеђује правилно схватање и ваљано интерпретирање и евалуацију основних психичких функција и процеса. Осим тога, структура овако замишљеног програма основних академских студија треба да оспособи студенте да разумеју стручну и научну литературу и да овладају применом основних психолошких метода и техника. Могу учествовати у пословима који захтевају знање о адекватној употреби техника статистичке обраде психолошких података. Оспособљени су да користе релевантну литературу, осмишљавају истраживања усмерена на унапређење постојеће теорије и праксе, као и да презентују резултате истраживања. Програм основних студија психологије, такође, треба да оспособи студенте за рад у тиму, што подразумева коришћење стечених знања о групним односима, процесима и групној динамици, као и вештина успешне комуникације. Студенти су оспособљени да коришћењем знања о чиниоцима успешног учења и процеса рада моделују, организују и фацилитирају образовни и професионални развој. После завршених основних академских студија, студенти ће моћи да учествују у различитим пословима који подразумевају примену знања у области пружања психосоцијалне подршке. Студенти су упознати са стандардима професионалне етике психолога и имају развијену спремност за њихову примену у различитим областима рада. Поред свега овога, понуђена концепција програма основних академских студија психологије представља темељ у који су уткана сва потребна основна теоријска и методолошка знања неопходна за даље студирање психологије (на вишим нивоима студија или кроз различите облике специјализације). У курикулуму студијског програма Психологије укупан број часова износи 223-227, од којих активној настави припада 199-203. У структури часова активне наставе, 104 часа припада теоријској настави, а 95-99 часова вежбама и другим облицима активне наставе. Стручна пракса обухвата 6 часова, а педагошка 18 часова. Овакав однос појединих облика наставе омогућава да студенти након реализације студијског програма: (1) користе теоријске концепте и знања у објашњавању различитих појава из свакодневног живота; (2) правилно интерпретирају статус основних психичких процеса и функција на основу примене психодијагностичких средстава; (3) на основу познавања услова, предвиђају могуће последице на плану психичког функционисања; (4) учествује у пословима који захтевају примену психолошких знања и вештина у решавању практичних проблема у различитим областима рада и у пружању различитих видова психо-социјалне подршке; (5) планирају и изводе истраживања, прикупљају, обрађују, објашњавају добијене резултате истраживања и изводе релевантне закључке, израђују извештај о истраживању, вреднују резултате истраживања у односу на постојећа теоријска и емпиријска знања; (6) самостално прате и евалуирају свој рад у складу са професионалним етичким кодексом; (7) препознају потребу за континуираном едукацијом; (8) учествују у тимском раду. Наставне методе (интерактивна настава, рад у малим групама, израда семинарских радова и сл.) одговарају постизању циљева и исхода студијског програма. Кроз савремене методе наставе код студената

се развијају способности за стицање знања, разумевање, примену стечених знања, анализу, синтезу и евалуацију.

Филозофски факултет кроз низ активности предвиђених планом рада Центра за унапређење квалитета (<https://kvalitet.filfak.ni.ac.rs/>), Центра за образовање наставника (<https://con.filfak.ni.ac.rs>) и Центра за професионално усавршавање наставника програмима мобилности наставника ([Канцеларија за међународну и међуинституционалну сарадњу](#)), националним и међународним пројектима, подстиче стицање активних стручних компетенција наставника. Како би се обезбедило континуирано подизање квалитета наставног процеса, Филозофски факултет подстиче наставнике и сараднике да се стручно усавршавају, учествују на научним скуповима, подржавају њихово ангажовање на пројектима и одабирају најбоље кандидате за наставнике и сараднике. Подизању квалитета наставе доприносе и друге форме професионалног развоја попут: стручних семинара, округлих столова, промоција књига, гостовања еминентних професора, предавања по позиву, студијски боровци и др. (Прилог 5.5). Резултати ових активности се прикупљају, усвајају и објављују кроз [Годишњи извештај о раду Филозофског факултета](#) (Прилог 5.6), [Извештај о научноистраживачком раду](#) (Прилог 5.7). Такође, Факултет израђује и [План активности за наредну школску годину](#) (Прилог 5.8) и исти усваја на седници Наставно-научног већа.

Продекан за наставу, Комисија за унапређење квалитета и шеф Службе за наставу и студентска питања надлежни су у погледу доступности плана реализације наставних и других активности предвиђених студијским програмима. Све релеватне информације благовремено се објављују на интернет страници Факултета (<http://www.filfak.ni.ac.rs/>) и доступне су преко линкова за појединачне студијске програме, за распореде часова, распореде испита или за важна обавештења са почетне странице интернет презентације Факултета. Регуларност реализације наставе на свим нивоима студија, као и ажурност информација доступних преко интернет странице Факултета прати продекан за наставу у сарадњи са шефом Службе за наставу и студентска питања, а по потреби предузимају се корективне мере.

SWOT анализа елемената стандарда 5

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> Наставници и сарадници Филозофског факултета имају научно-стручне компетенције потребне за обављање посла +++ Информације о терминима и плановима реализације наставе, распореду полагања испита и терминима консултација наставника и сарадника објављени су на интернет страници Факултета, а студенти и наставно особље им могу 	<ul style="list-style-type: none"> Одржавање консултација наставника и сарадника се не прати и не контролише редовно ++ Недовољна посвећеност дела наставног особља организовању наставних активности за студенте ++ Недовољна мотивисаност дела наставног особља за коришћење савременијих метода у процесу подучавања (нпр. интерактивна табла) ++

<p>приступити и преко свијих е-налога +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Књиге наставника и сарадника на сајту Факултета се ажурирају редовно +++ • Силабусима предмета предвиђене активности пружају могућност да студенти интеркативно учествују у наставном процесу +++ • Велики број потписаних споразумима о сарадањи са различитим институцијама и привредним установама обезбеђује да студенти неометено успешно током студија реализују стручну и педагошку праксу +++ • Информације о студијским програмима, плану и распореду наставе доступне су на огласним таблама Факултета и на сајту Факултета, уредно се ажурирају, транспарентне су и пружају јасне и прецизне актуелне информације +++ • Квалитет наставе се континуирано прати, а корективне мере се примењују како би се унапредио +++ • Постојање фонолабораторије за рад на филолошким департманима, што омогућава још интерактивнији приступ настави ++ • Постојање опреме за симултано превођење за рад филолошким департманима, као претпоставке за интерактивне и практичне активности у наставном раду ++ • Наставне методе усаглашене су са дефинисаним исходима учења ++ • Техничка опремљеност кабинета (нпр. интерактивна табла) омогућава наставницима и сарадницима примену савременијих метода у процесу подучавања ++ 	
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Континуирано и систематско усавршавање наставника и сарадника +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Немотивисаност појединих наставника за увођење нових метода у наставу и организовање различитих врста активности за студенте, у оквиру

<ul style="list-style-type: none"> • Мотивисање наставника и сарадника за примену савременијих метода у процесу подучавања +++ • Унапређивање процедуре за редовно праћење одржавања консултација наставника и сарадника ++ • Даље унапређење процедуре за праћење квалитете наставе и примене корективних мера ++ • Повећање мобилности наставника, сарадника и студената ++ • Континуирано опремање учионица савременим средствима за рад ++ 	<p>курсева или ваннаставних активности +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недостатак финансија за модернизацију наставног процеса ++
---	---

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 5

На основу претходно написаног може се констатовати да Филозофски факултет Универзитета у Нишу испуњава све критеријуме Стандарда 5. Међутим, и у наредном периоду ова установа радиће на томе да се континуирано унапређује систем обезбеђења квалитета, нарочито квалитета наставе, имајући у виду наведене слабости и опасности приказане у SWOT анализи. С тим у вези, кључни задаци и активности у наредном периоду су:

(1) Мотивисање наставника и сарадника на континуирано усавршавање стручних, психолошко-педагошких и дидактичко-методичких компетенција које су од важности за рад у настави и увођење нових метода у наставни процес.

(2) Даље усавршавање процедуре за праћење и вредновање квалитета наставног процеса од стране Комисије за унапређење квалитета.

(3) Континуирано пратити реализацију наставног процеса у складу са плановима реализације наставе, квалитет реализације наставе у погледу наставних садржаја и метода и њихову усклађеност са дефинисаним исходима учења и циљевима предмета и квалитет вредновања и оцењивања знања и постигнућа студената кроз предиспитне обавезе и испите.

(4) Континуирано мотивисање студената да учествују у формулисању евалуационог упитника намењеног студентима, обради и анализи података, као и у формулисању корективних мера, њиховој примени и евалуацији постигнутих ефеката.

(5) Континуирано опремање учионица савременим средствима за рад у циљу модернизације наставног процеса.

Показатељи и прилози за стандард 5:

[Прилог 5.1. Поштовање процедура за план и распоред наставе;](#)

[Прилог 5.2.а Правилник о основним академским студијама;](#)

[Прилог 5.2.б Правилник о мастер академским студијама;](#)

[Прилог 5.2.в Правилник о докторским студијама;](#)

[Прилог 5.3. Листа научних и стручних база;](#)

[Прилог 5.4. Резултати упитника за евалуацију наставе на даљину:](#)

[Прилог 5.5. Доказ о стицању активних компетенција наставника:](#)

[Прилог 5.6. Извештај о раду Филозофског факултета у Нишу за 2023. годину:](#)

[Прилог 5.7. Извештај о квалитету научноистраживачког рада истраживача
Филозофског факултета Универзитета у Нишу за период од 2015. до 2019. године:](#)

[Прилог 5.8. Годишњи план рада Филозофског факултета Универзитета у Нишу за
2024. годину.](#)

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада

Филозофски факултет као високошколска установа непрекидно ради на подстицању, обезбеђивању услова, праћењу и провери резултата научноистраживачког, уметничког и стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес.

Опис

Филозофски факултет у Нишу остварује образовну, научноистраживачку и стручну делатност као компоненте јединственог процеса високог образовања, у складу са [Законом о високом образовању \(Прилог 6.1\)](#), [Законом о науци и истраживањима \(Прилог 6.2\)](#) и [Статутом Филозофског факултета \(Прилог 6.3\)](#). Установа је први пут добила [акредитацију](#) за обављање научноистраживачке делатности у области друштвено-хуманистичких наука 2007. године ([Прилог 6.4](#)), одлуком Министарства науке и заштите животне средине Републике Србије – Одбора за акредитацију научноистраживачких организација (бр. 021-01-61/25 од 19. 2. 2007. године), а сагласно наведеном Закону о науци и истраживањима. Након тога, у редовном поступку реакредитације, Филозофском факултету је поново потврђена дозвола за обављање научноистраживачке делатности ([Прилог 6.5](#)) одлуком Министарства просвете и науке – Одбора за акредитацију научноистраживачких организација (бр. 021-01-17/43 од 12. 3. 2012. године). Филозофски факултет је акредитован по трећи пут за обављање научноистраживачке делатности одлуком Министарства просвете, науке и технолошког развоја – Одбора за акредитацију научноистраживачких организација (бр. 660-01-00002/14 од 15. 3. 2016. године) ([Прилог 6.6](#)). Четврти пут Филозофски факултет је акредитован за обављање научноистраживачке делатности одлуком Министарства просвете, науке и технолошког развоја – Одбора за акредитацију научноистраживачких организација (бр. број 660-01-00002/70 од 3. 3. 2020. године) ([Прилог 6.7](#)). Тренутно се Филозофски факултет налази у поступку акредитације за остваривање научноистраживачке делатности а релевантне дозволе очекују се током 2025. године.

Тренутно се на Филозофском факултету настава одвија на 12 департмана: Департман за англистику, Департман за историју, Департман за комунологију и новинарство, Департман за немачки језик и књижевност, Департман за педагогију, Департман за психологију, Департман за руски језик и књижевност, Департман за социјалну политику и социјални рад, Департман за социологију, Департман за србистику, Департман за филозофију, Департман за француски језик и књижевност. Поред наведених департмана, у реализацији наставе учествују и Центар за стране језике. Такође, и у оквиру Центра за образовање наставника реализује се Мастер програм за образовање наставника предметне наставе. Структура департмана подудара се и са структуром научноистраживачких усмерења. Опис департмана Филозофског факултета и ужих научних области у оквиру којих се на департманима одвија научноистраживачки рад биће дат у наставку.

Департман за англистику отпочео је са реализацијом наставе 1971. године. Тадашњи назив департмана био је Студијска група за англистику. У оквиру овог департмана научноистраживачки рад одвија се кроз две научне области:

Англистичка лингвистика и Англоамеричка књижевност и култура. На овом департману реализују се основне и мастер академске студије англистике. Такође, Департман за англистику учествује и у реализацији докторских академских студија филологије заједно са осталим филолошким департманима.

Департман за историју почео је са радом 1998. године. Тадашњи назив овог департмана био је Студијска група за историју. Департман за историју научноистраживачки рад реализује у оквиру уже научне области Историја. На овом департману организована су сва три нивоа студија: основне, мастер и докторске академске студије.

Департман за комуникологију и новинарство један је од млађих департмана на Филозофском факултету. Свој рад отпочео је 2004. године под називом Студијска група за журналистику. Департман свој научноистраживачки рад реализује у оквиру уже научне области Комуникологија, језик и студије медија. На овом департману организована је настава на сва три нивоа студија: основне академске студије комуницирања и односа са јавношћу, основне академске студије новинарства, мастер академске студије комуникологије и докторске студије медија и друштва.

Година 2017. узима се за годину оснивања **Департмана за немачки језик и књижевност**. Будући да представља најмлађи департман на Филозофском факултету, настава се организује на нивоу основних студија а од 2023. године и на нивоу мастер студија. Научноистраживачки рад се реализује у оквиру две научне области: Немачки језик и Немачка књижевност и култура.

На иницијативу Филозофског факултета у Нишу која је започела 1999. године, већ 2000. године званично је основан **Департман за педагогију** одлуком Владе Републике Србије, и исте академске 2000/2001. године уписана је и прва генерација студената педагогије. Као и у претходним случајевима, првобитно је овај департман носио назив Студијска група за педагогију. Наставници и сарадници на овом департману научно истраживачки рад обављају у оквиру уже научне области Педагогија. Департман за педагогију организује програме на сва три нивоа академских студија: основним, мастер и докторским студијама.

Департман за психологију један је од најстаријих департмана на Филозофском факултету. Основан је 1971. године под називом Студијска група за психологију. Кроз своје постојање овај департман бележи и прекид у раду. Наиме, од 1987. до 1997. године департман није радио, али је од 1997. године захваљујући јачању кадровске структуре и потребама тржишта рада поново активиран и обновљен и до данас континуирано ради и развија се. О актуелности студијског програма за психологију сведочи велики број уписаних студената а из године у заинтересованост младих је све већа. У прилог томе сведоче и подаци да је последњих година број пријављених кандидата за полагање пријемног испита на студијском програму за психологију чак три пута већи од броја кандидата који се примају. Настава се на овом департману изводи на нивоу основних, мастер и докторских академских студија психологије.

Департман за руски језик и књижевност основан је 2000. године под првобитним називом Славистика са балканистиком. Научноистраживачки рад се остварује у оквиру две уже научне области: Русистичка лингвистика и Руска

књижевност и култура. На овом департману настава се спроводи на нивоу основних и мастер академских студија с тим што наставници и сарадници овог департмана активно учествују и у реализацији докторских академских студија филологије.

Још један департман који се подводи под категорију најмлађих департмана јесте **Департман за социјалну политику и социјални** а основан је 2017. године. Научноистраживачки рад се одвија у оквиру већег броја ужих научних области: Социјална политика и Социјални рад, Социологија, Психологија и Педагогија. Настава на овом департману се организује на нивоу основних и мастер академских студија.

Департман за социологију реализацију наставе отпочео је 1971. године. Тадашњи назив департмана био је Студијска група Социологија културе и образовања. У оквиру овог департмана научноистраживачки рад реализован је кроз ужу научну област Социологија. Студијски програм социологије један је од 7 студијских програма који се реализује на сва три нивоа: основним, мастер и докторским академским студијама.

Департман за србистику отпочео је са радом 1987. године под називом Наставно-научна група за српскохрватски језик и југословенске књижевности. У свом развоју департман је у једном моменту био подељен на два департмана: Департман за српски језик и Департман за српску и компаративну књижевност. Од 2020. департман је изнова интегрисан и функционише као Департман за србистику. Наставници и сарадници на овом департману свој научноистраживачки рад реализују у оквиру уже научне области Српски језик и Српска и компаративна књижевност. Унутар овог департмана реализују се основне академске студије србистике, мастер академске студије филологије и докторске академске студије србистике, а наставни кадар овог департмана активно учествује и у реализацији докторских академских студија страних филологија.

Департман за филозофију реализацију наставе отпочео је 2000. године. Тадашњи назив департмана био је Студијска група за филозофију. Научноистраживачки рад на овом департману реализује се у оквиру уже научне области Филозофија. Настава се одвија на нивоу основних и мастер академских студија.

Поред Департмана за социјалну политику и социјални рад и Департмана за немачки језик и књижевност и **Департман за француски језик и књижевност** један је од млађих департмана на Филозофском факултету. Са својим радом отпочео је 2011. године. Научноистраживачки рад запослених одвија се кроз две уже научне области: Француски језик и Француска књижевност и култура. Настава је организована на два нивоа студија: основним и мастер академским студијама, с тим што наставно одобрење овог департмана департмана учествује и у реализацији докторских академских студија стране филологије.

Центар за стране језике отпочео је са радом 2007. године. У оквиру овог центра нису организовани засебни студијски програми. Наставници и сарадници у овом центру учествују у реализацији наставе страних језика (енглеског, француског, немачког, руског и грчког језика) на осталим департманима. Центар реализује и наставу класичних језика (старогрчког и латинског) на неким од департмана

Филозофског факултета. Запослени у овом центру свој научноистраживачки рад реализују у филолошким ужим научним областима.

Центар за образовање наставника основан је 2009. године првобитно као Центар за образовање и професионално усавршавање наставника. Већ 2017. године овај Центар се одвојио као самостална организациона јединица Факултета. У оквиру центра реализује се настава из програма Мастер за образовање наставника предметне наставе. Програм је развијен у оквиру TEMPUS пројекта 'Master Programme for Subject Teachers in Serbia' (Програм мастер студија за наставнике предметне наставе). Како је циљ овог студијског програма професионализација наставничког позива и стицање педагошког-психолошког и методичког образовања неопходног за квалитетан образовни процес, унутар Центра за образовање наставника у реализацији наставе учешће узимају сви наставници из области психолошких, педагошких и методичких дисциплина.

Центар за српски као страни, завичајни и нематерњи језик основан је 2013. године. Првобитни назив овог Центра био је Центар за српски језик као страни. Две основне делатности овог центра су: 1) провера знања српског језика код страних држављана и издавање одговарајућих сертификата и 2) организовање курсева за српски као страни и нематерњи језик на свим нивоима. Наравно, поред ових, Центар за српски као страни и нематерњи језик обавља и низ других делатности. У рад овог Центра укључени су сви наставници и сарадници са Департмана за србистику.

Делатност Филозофског факултета поред образовне одвија се и у оквирима научно-истраживачког рада. Један од примарних циљева ове делатности поред публиковања радова као резултата научноистраживачког рада наставника и сарадника јесте и спровођење различитих научноистраживачких пројеката. Организација, садржај и резултати усклађени су са националним и европским циљевима високог образовања и научноистраживачког рада. При том научноистраживачки рад на Филозофском факултету компатибилан је и са циљевима, кадровском структуром и опремом расположивом на факултету. Такође, посебна пажња посвећена је континуираном систематском и планском праћењу и евалуацији научноистраживачког рада и резултата у свим његовим сегментима. Ова активност спроводи се сагласно утврђеним критеријумима и поступцима за област друштвено-хуманистичких наука ([Прилог 6.8](#)). Резултати овако организованог и вођеног научноистраживачког рада своју имплементацију проналазе подједнако и у настави и у ширим друштвеним и привредним делатностима.

Један од дугорочних циљева [Стратегије обезбеђења квалитета Филозофског факултета](#) ([Прилог 6.9](#)), а сагласно пратећем [Правилнику о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета](#) ([Прилог 6.10](#)), усмерен је и ка остваривању јединства образовног, научноистраживачког и професионалног рада, односно на континуирано унапређивање научноистраживачког рада. У том погледу, рад Филозофског факултета на праћењу, обезбеђивању и унапређивању квалитета унутар области научноистраживачког рада усмерен је ка: (1) учешћу у пројектима Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Фонда за науку и других државних организација, (2) учешћу у регионалним и међународним пројектима, (3) учешћу у интерним пројектима, који се спроводе унутар организационих јединица

Факултета, (4) индивидуалним пројектима, (5) научној продукцији и (6) научном усавршавању.

Статут факултета кључни је документ који даје смернице организационим јединицама Факултета за спровођење научноистраживачке делатности. Филозофски факултет констатно ради на унапређивању научноистраживачког рада а из године и годину расте број ценатар усмерених управо као овој делатности установе. Тако се, на пример могу издвојити неки од њих: Центар за филозофска истраживања, Центар за историјска истраживања, Центар за психолошка истраживања, Центар за педагошка истраживања, Центар за социолошка истраживања, Центар за истраживања у социјалној политици и социјалном раду, Центар за медијска истраживања, Центар за истраживање српског језика и српске и компаративне књижевности, Центар за истраживање енглеског језика и књижевности, Центар за истраживање руског језика и књижевности, Центар за истраживање француског језика и књижевности и Центар за истраживање немачког језика и књижевности. Ови истраживачки центри свој научноистраживачки рад реализују у складу са Законом о науци и истраживањима и Статутом Факултета. Центром за научноистраживачки рад руководи управник, кога из редова наставника именује декан Факултета на период од три године. Организација, рад и функционисање центара за научноистраживачку делатност регулисани су посебним актом који усваја Наставно-научно веће Факултета. Статутом Факултета одређене су конкретне активности центара за научноистраживачки рад усмерене на унапређење квалитета научноистраживачке делатности установе: (1) конципирање и усвајање програма рада центра за научноистраживачки рад у складу са делатношћу за коју је основан, (2) осмишљавање и предлагање научних пројеката, (3) доношење годишњих планова рада центара за научноистраживачки рад и праћење њихове реализације, (4) избор руководиоца пројеката и потпројеката, (5) одлучивање о ангажовању наставника и истраживача у научном звању и истраживача за рад на остваривању програма – плана научноистраживачке делатности центра за научноистраживачки рад, (6) подношење извештаја о реализацији научноистраживачке делатности Наставно-научном већу Факултета, (7) припремање уговора о пружању услуга физичким и правним лицима, које потом, на предлог управника центра за научноистраживачки рад, потписује декан Факултета, (8) вршење и других послова предвиђених Статутом.

Истраживачка делатност факултета започела је оснивањем [Центра за социолошка истраживања](#), који је уједно један од најстаријих центара Филозофског факултета. Конституисан је 1982. године као истраживачка јединица под називом Институт за истраживања. Развојем истраживачких трендова и сходно потребама праксе ова истраживачка јединица факултета мењала је своје називе, да би се од 2007. године усталио назив Центар за социолошка истраживања. Под овим називом остао је до данашњег дана. Како се Факултет све више развијао у сваком погледу тако је и Центар успостављао различите активности, па су неке од најпознатијих оне које се односе на спровођење научноистраживачких пројеката, организација научних скупова од којих су неки постали и традиционални годишњи скупови, и публикавање научних радова. Вредно је споменути да је кроз ову јединицу реализовано укупно осам научноистраживачких пројеката.

Иновативност Филозофског факултета огледа се и у формирању Центра за савремена филолошка проучавања младих истраживача. Ова јединица постоји од 2021. године а конституисана је на иницијативу млађег наставног кадра (младих наставника, истраживача и сарадника) који су претходно били у прилици да међусобно сарађују у низу заједничких активности и истраживања, као и на пољу популаризације и промовисања филологије. Центар је усмерен ка младим истраживачима на пољу савремених теоријско-методолошких, аналитичких и емпиријских изучавања српског језика и страних језика, књижевности у европском и светском контексту, као и научно-образовних постигнућа младих нараштаја, у чему се огледа његова јединственост у погледу таквог деловања у оквиру високошколских установа у Републици Србији. Дакле, циљеви и активности овог Центра усмерени су ка научноистраживачком подмлатку. У оквиру својих активности (научних и научно-стручних скупова, радионица и сл.) Центар окупља велики број младих истраживача са различитих институција у којима се спроводи научноистраживачки рад, пре свега у земљи, али и региону (<https://csfpmi.filfak.ni.ac.rs/>)

Не треба изгубити из вида ни лабораторије које функционишу у оквиру појединих департмана а у којима се спровode наставне и научноистраживачке активности департмана чији су саставни део. На Филозофском факултету постоје три лабораторије. На пример, одређене активности у оквиру рада Департмана за психологију спровode се и кроз наставне јединице за обављање експеримената и вежби у оквиру Лабораторије за експерименталну психологију. Такође, значајан део наставне и научноистраживачке делатности спроводи се и кроз рад и функционисање Лабораторије за фонетска истраживања и Лабораторије за језичку когницију, које су саставни део Департмана за англистику. Лабораторија за језичку когницијуна располагању има опрему и програмске пакете за истраживања и експерименте који се користе на многим престижним образовним и истраживачким институцијама широм света. Чланови Лабораторије део су пројектног тима пројекта *Structuring Concept Generation with the Help of Metaphor, Analogy and Schematicity (SCHEMAS, 7715934)*, који је одобрен за финансирање у оквиру програма ИДЕЈЕ Фонда за науку Републике Србије. Тема овог пројекта је таква да у више фаза његове реализације изискује лабораторијски рад.

У намери да покрену иновативност у свим областима друштвеног живота, наставници и сарадници Филозофског факултета у оквиру свих наведених организационих јединица осмишљавају и реализују научна истраживања. На тај начин организована научна истраживања базирана су на стратешким циљевима развијања нових праваца и трендова, развоја инфраструктуре, обезбеђивања боље финансијске подршке пројектима наставника и сарадника Факултета, итд. Са друге стране, Филозофски факултет настоји да обезбеди прилике и услове за научноистраживачки рад, поштовање стандарда у погледу квантитета и квалитета научноистраживачког рада наставника и сарадника, као и поштовање етичких стандарда који треба да прате ову врсту делатности. Обезбеђење и праћење квалитета ове врсте делатности спроводи се и кроз процесе самовредновања и оцењивања квалитета студијских програма, наставног процеса, научноистраживачког и стручног рада. Реализација ових процеса у првом реду остварује се у оквиру Центра за унапређење квалитета, али и различите активности надлежних продекана,

превасходно продекана за научноистраживачку делатност и продекана за наставу који у оквиру својих ингеренција континуирано раде на контроли квалитета у својој сфери рада и деловања.

Обезбеђивање примарних услова за научноистраживачки рад Филозофски факултет остварује кроз обликовање, утврђивање и спровођење развојне политике, стратегије и планова. У првом реду, Филозофски факултет редовно усваја [Годишњи план рада](#) за предстојећу годину, а његове кључне елементе чине активности предвиђене унутар научноистраживачке делатности: (1) план пројектних активности, и то: ангажовање наставника и сарадника унутар пројеката финансираних од стране МПНТР и Фонда за науку, партиципација наставника и сарадника у интерним пројектима Филозофског факултета, учешће наставника и сарадника у другим научноистраживачким и стручним пројектима, (2) план научне продукције наставника и сарадника, (3) издавачки план Филозофског факултета, (4) план одржавања научних скупова на Факултету, (5) план организовања научних скупова, (6) план учешћа наставника и сарадника на научним конференцијама и научно-стручним скуповима, (7) план научног и стручног усавршавања наставника и сарадника. Сви наведени планови усклађени су са Стратегијом обезбеђења квалитета, али и са Стратегијом научног и стручног рада, којима се одређују правци развоја научноистраживачке и стручне делатности Факултета. Поред поменутог Годишњег плана рада, Филозофски факултет доноси и одређене [дугорочне програме активности](#). О овим питањима посебно се стара продекан за научно-истраживачку делатност факултета.

У овом правцу усмерена политика факултета остварује се и подстицањем наставника и сарадника да креирају научноистраживачке пројекте, да аплицирају и реализују исте било да су индивидуални или групни, национални или међународни. Иницирају се сарадње са другим акредитованим високошколским установама у земљи и иностранству. Сам Филозофски факултет настоји да буде носилац значајних пројеката или партнер угледних научних институција у реализацији пројеката. Подаци доступни у Извештају о раду за 2023. годину показују да наставници и сарадници Филозофског факултета учествују на преко 20 националних и међународних пројеката ([Табела 6.1](#)).

У периоду од 2020. до 2023. године наставници, сарадници и истраживачи Филозофског факултета у Нишу припремили су 38 пројеката за конкурсе Министарства (ИДЕЈЕ, ИДЕНТИТЕТИ, ПРИЗМА и ПРОМИС) чији је координатор Филозофски факултет у Нишу, а учествовали су и припреми пројеката чији су координатори други факултети универзитета у Нишу, као и факултети универзитета у Београду, Новом Саду, Крагујевцу, Приштини и институти. С тим у вези важно је истаћи да се на Филозофском факултету реализују, поред поменутог пројекта *Structuring Concept Generation with the Help of Metaphor, Analogy and Schematicity (SCHEMAS)*, и пројекти *Clausal Complements Between Language Structure and Identity: Documenting, Visualizing and Theorizing Variation in Shtokavian (Non-)Finite Embedded Clauses* у оквиру програма ИДЕНТИТЕТИ Фонда за науку, као и пројекат *Identity Crisis in Women Facing Infertility: Mixed Methods Approach – InsideMe*, који се такође реализује уз подршку Фонда за науку Републике Србије.

Према Извештају о раду за 2023. годину, у протеклој години 16 наставника и сарадника Филозофског факултета учествовало је у реализацији девет научноистраживачких пројеката Министарства. На Филозофском факултету је у периоду од претходне акредитације установе завршена реализација два пројекта Министарства са укупно 46 истраживача, чији су руководиоци били наставници стално запослени на Факултету: проф. др Владимир Хедрих (*Индикатори и модели усклађивања породичних и пословних улога*, бр. 179002) и професор емеритус Љубиша Митровић (*Традиција, модернизација и национални идентитет у Србији и на Балкану у процесу европских интеграција*, бр. 179074). Наставници и сарадници Филозофског факултета учествују и у реализацији других научноистраживачких и стручних пројеката.

У 2023. години (од октобра 2022. до краја децембра 2023. године) реализовано је 12 интерних пројеката на 12 департмана Факултета и при Центру за стране језике. Ови пројекти су предметом својих истраживања углавном били усмерени ка популаризацији науке и научноистраживачких делатности које се реализују у оквиру рада департмана и Центра ([Прилог 6.11](#)). Резултати једног од интерних пројеката Департмана за комуникологију и новинарство (под називом *Будућност професије из перспективе студената новинарства и комуницирања и односа с јавношћу*, бр. 455/1-3-01, реализованог у академској 2021/2022. години), на пример, указали су на потребу да се поново активира рад Центра за медијска истраживања (<https://sites.google.com/filfak.ni.ac.rs/cmi>). У реализацији интерних пројеката учествују сви истраживачи, наставници и сарадници запослени на Факултету. Реализација интерних пројеката врши се из сопствених средстава Факултета. У текућој, 2024. години у току је реализација такође 12 интерних пројеката, у којима учествују департмани и Центар за стране језике ([Прилог 6.12](#)).

Између осталог, 18 наставника и сарадника током 2023. године учествовало је у 9 међународно финансираних истраживачких и развојних пројеката у области образовања и науке ([Прилог 6.13](#) Попис међународних пројеката). Такође, Филозофски факултет у Нишу био је носилац пројекта билатералне сарадње "*Tolerance Promotion and Conflict Resolution: Teaching and Practice*" (Faculty of Philosophy University of Nis (UNI)/ George Mason University Partnership) – U.S. Embassy Federal Assistance Award (2021-2023; ID Number SRB10021GR3039) којим је руководила доц. др Марија Пејичић.

У овом тренутку на Филозофском факултету нису присутни пројекти чија се реализација финансира средствима ЕУ фондова, али наставници и сарадници активно учествују у пројектима координисаним од стране других факултета или универзитета. Будућа настојања Филозофског факултета биће оријентисана ка иницирању и реализацији интернационалних пројеката. Информације о пројектним активностима доступне су на веб-страници Факултета (<https://www.filfak.ni.ac.rs/aktivnosti/projekti>).

Поређење наведених података са подацима који се налазе у претходним извештајима ([Прилог 6.11](#), [Прилог 6.12](#), [Прилог 6.13](#)) може се констатовати да је дошло до значајног напретка у домену: партиципације наставника и сарадника у већем броју међународних или међународно подржаних научноистраживачких пројеката, броја припремљених пројеката (нарочито у оквиру конкурсâ Фонда за

науку), односно пројеката научних истраживања у чијој реализацији учествује Факултет, као и до ангажовања наставника, сарадника и студената докторских студија у њиховој реализацији, покретања мањих пројеката унутар саме установе и тако даље. Оваквом похвалном резултату допринели су многи фактори, међу којима се посебно истичу: кадровске снаге Факултета усмерене ка унапређењу квалитета научноистраживачких активности уз пораст броја младих истраживача и студената докторских студија, адекватан развојни и стратешки план осигурања и унапређења квалитета установе, али и рејтинга Филозофског факултета као значајне научноистраживачке институције, како на националном, тако и на интернационалном образовном оквиру.

Према усвојеном [*Годишњем плану рада*](#), Факултет организује научне и стручне скупове, при чему стручну и техничку подршку у обављању уређивачких, рецензентских и организационих послова пружају органи центара за научноистраживачку делатност, као и повремена, одлуком Наставно-научног већа именована радна тела (научни, уређивачки, организациони одбори и слично). На Филозофском факултету у Нишу током 2023. године одржано је неколико научних скупова, који су окупили велики број истраживача како из земље, тако и из иностранства: (1) интердисциплинарна конференција *Језик, књижевност, процес*, коју су организовали Департман за англистику и Департман за србистику (21. и 22. април 2023); (2) конференција *Days of Applied Psychology*, у организацији Департмана за психологију (29. и 30. септембар 2023 (хибридно)); (3) *Медији и изазови савременог друштва 2023*, Департман за комуникологију и новинарство (2. јун 2023); (4) *Савремена филолошка проучавања младих истраживача II*, Центар за савремена филолошка проучавања младих истраживача (25. фебруар 2023 (хибридно)); (5) *Les Études françaises aujourd'hui: de la perception à l'émotion et à l'action*, у организацији Департмана за француски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу и Француског института у Београду (3. и 4. новембар 2023); (6) *Регионални развој, идентитети и демократска интеграција*, Српско социолошко друштво и Департман за социологију Филозофског факултета у Нишу (6. и 7. октобар 2023); (7) *Teaching Languages and Cultures: New Insights and Challenges*, Департман за англистику и Центар за професионално усавршавање (6. и 7. октобар 2023); (8) *Academia Mediana 2023*, Филозофски факултет и Медијана Фестивал дечјег стваралаштва (22. 03. 2023); (9) девети научни скуп регионалног карактера *Материјална и духовна култура Срба у мултиетничкој средини и/или периферним областима* (20. и 21. октобар 2023); деветнаести тематски двојезични научни скуп *Прошло и будуће у култури Срба и Бугара* (7. април 2023).

Неке од наведених конференција имају дугу традицију и представљају добар пример сарадње са другим научним институцијама у области научноистраживачког рада. Ове конференције окупљају велики број учесника чији се научноистраживачки рад одвија у оквиру ужих научних области које се изучавају на Филозофском факултету. Филозофски факултет подржава организацију научних скупова, чиме се стварају могућности за учешће наставника и сарадника и представљање резултата научноистраживачког рада који се одвија у оквиру научноистраживачке делатности установе.

Филозофски факултет негује и развија високо квалитетан и компетентан научни и стручни кадар, који је ефикасан и ефективан у домену научноистраживачког рада. О научној продуктивности говори број објављених публикација у 2023. години, када је објављено укупно 410 публикација различитих категорија (на пример, 28 радова категорије М10 и 68 радова категорије М20) (Табела 6.2). На основу извештаја о раду 2020, 2021, 2022. и 2023. године може се закључити да је у претходном четворогодишњем периоду објављена 1821 публикација. Поређењем броја публикација у засебним годинама примећује се благи пад научне продуктивности на Филозофском факултету (2020. година – 491 публикација, 2021. година – 504 публикације, 2022. година – 406 публикација, 2023. година 410 – публикација).

У периоду од 2020. до 2023. године на Филозофском факултету у Нишу одбрањено је 47 докторских дисертација, што је одличан показатељ оријентисаности ове установе не само ка постизању високог квалитета научноистраживачког рада већ и подршке научном подмлатку (Табела 6.3). Поред доступних извештаја о квалитету научноистраживачке делатности Филозофског факултета, јавна доступност информација обезбеђена је и кроз систематску базу података о напредовању наставника и сарадника у домену научноистраживачког рада преко апликације НПАО – Научне публикације и уметничке референце академског особља, која је у надлежности Универзитета у Нишу (<https://www.npao.ni.ac.rs/filozofski-fakultet>) и е-наука. Наставници и сарадници Филозофског факултета који су засновали радни однос са пуним радним временом, дужни су да одговарајући део свог радног времена одвоје за научно и стручно усавршавање, писање уџбеника и другог наставног материјала, научноистраживачки рад, и за вођење и усавршавање научног подмлатка. Правилницима о избору у звања наставника и сарадника (Прилог 6.14) и Ближим критеријумима за избор у звања наставника и сарадника (Прилог 6.15) утврђен је минималан број научних и стручних радова, као и минималан број учешћа на научним и стручним скуповима, али и други неопходни услови за напредовање у виша звања (Прилог 6.16 репрезентативан пример). Важно је нагласити да критеријуми за избор наставника у виша звања у појединим областима на Универзитету у Нишу строжији у односу на било који други универзитет у Србији.

Филозофски факултет стриктно поштује правила у вези са ангажовањем наставника и избора ментора на програмима докторских академских студија, у складу са важећим стандардима за акредитацију студијских програма докторских академских студија у пољу друштвено-хуманистичких наука. Ова процедура детаљно је изложена у Стандарду 15.

У циљу праћења квалитета научноистраживачког и стручног рада врши се праћење и контрола спровођења развојне политике, стратегије и усвојених планова научноистраживачког и стручног рада. Према потреби, врше се њихове корекције, измене и допуне, регистровање и вредновање научноистраживачког рада наставника и сарадника. Ови сегменти су врло значајни у утврђивању научне компетентности наставника и сарадника, као и у поступку избора у звања. Праћење и контрола развојне политике, стратегије и планова рада спроводи се крајем академске године кроз анализу реализације планова рада центара установе,

индивидуалних планова рада, као и кроз праћење укупног научноистраживачког и стручног рада.

Наставници, сарадници и млади истраживачи стално раде на свом професионалном развоју и усавршавању, што доприноси одржавању високог квалитета научноистраживачке делатности на Филозофском факултету. Један од начина на који то остварују јесте њихово укључивање у програме мобилности. периоду од 2020. до 2024. године, на Факултету је реализовано или је у току реализација већег броја програма мобилности.

Факултет има сарадњу са бројним интернационалним високошколским установама и научноистраживачким институцијама из различитих области, што наставницима и сарадницима пружа прилику да учествују у интернационалним пројектима. У претходном периоду одлазне наставне активности остварене су у оквиру међународног програма Erasmus+. Професори Филозофског факултета у Нишу боравили су на универзитетима у Европи и региону (на Универзитету у Великом Трнову, Универзитету у Литванији, Универзитету у Љубљани, Универзитету у Сарајеву, Универзитету Балеарских острва у Палма де Мајорки, Међународном психоаналитичком универзитету у Берлину, Универзитету у Варшави, Западном универзитету у Темишвару, Универзитету у Поатјеу итд.). Међународна компонента рада Факултета огледа се у све већем броју студената из иностранства који студирају или бораве на размени на Факултету. У поменутом периоду долазне мобилности реализоване су на следећим департманима: Департману за психологију, Департману за англистику, Департману за србистику, Департману за социологију, Департману за комуникологију и новинарство, Департману за руски језик и књижевност, Департману за француски језик и књижевност, Департману за педагогију и Департману за социјалну политику и социјални рад. У нешто већем броју наши студенти користе програме размене и бораве одређени период на партнерским универзитетима у иностранству. У периоду од 2020. до 2024. године одлазне студентске мобилности остварене су у оквиру међународних програма Erasmus+ (KA107, KA103 и KA131) и CEEPUS. Продекан за међународну сарадњу координира рад Канцеларије за међународну и међуинституционалну сарадњу Филозофског факултета у Нишу која је значајан извор стручне подршке у оваквим програмима, било да се ради о одлазим или долазним мобилностима наставника и студената, у оквиру различитих пројеката. Информације о актуелним истраживачким конкурсима и стипендијама, програмима мобилности наставника и студената јавно су доступне на сајту Факултета (<https://www.filfak.ni.ac.rs/istrzivacki-konkursi>).

Факултет има остварену сарадњу са различитим значајним институцијама, међу којима се налазе факултети, амбасаде, културни центри, представништва страних земаља, школе итд. (Табела 6.4). У оквиру сарадње са поменутиим институцијама реализују се различите активности: размена наставника, сарадника и студената, размена информација, искустава и литературе, рад на научноистраживачким пројектима, организација заједничких научних скупова, стручна пракса, пословно-техничка сарадња и др. Наставници и сарадници у оквиру различитих активности такође остварују сарадњу са многим значајним организацијама, амбасадама и културним институцијама. Међуинституционална

сарадња, дакле, важан је сегмент у побољшању квалитета научноистраживачког и наставног рада који се одвија на Филозофском факултету у Нишу. Филозофски факултет препознао је да су повезивање и сарадња са различитим институцијама неопходна основа за унапређење квалитета образовања и науке.

На крају календарске године, током децембра месеца, наставници и сарадници Филозофског факултета подносе свом департману, односно центру за научноистраживачку делатност и ресорном продекану за научноистраживачки рад извештај о активностима на пољу научноистраживачког рада спроведеним у текућој години (учешћу на пројектима, научним и научно-стручним скуповима, издатим публикацијама и др.), као и оквирни план активности у наредној календарској години. Управници центара за научноистраживачку делатност припремају извештаје о резултатима научноистраживачког рада, достављају их департманима Факултета, продекану за научноистраживачку делатност и продекану за наставу, Наставно-научном већу и Центру за унапређење квалитета Филозофског факултета.

На Филозофском факултету постоји Комисија за проверу испуњености услова за избор у звања наставника, која представља саветодавно и контролно тело. Основни задатак Комисије јесте провера испуњености услова на основу којих се одређује научна компетенција наставника и сарадника (на основу одредаба *Правилника о квалитету, Правилника о научноистраживачкој делатности Факултета, Правилника о избору у звања наставника и сарадника Филозофског факултета* и *Ближим критеријумима за избор у звања наставника и сарадника*). Задатак Комисије је, дакле, да провери: да ли су одговарајући обрасци попуњени правилно; да ли кандидат испуњава услове за избор у више звање или реизбор у исто звање у складу са важећим прописима о условима за избор у одређено звање и да ли је препорука коју даје комисија која пише извештај о кандидатима за избор у звање у складу са подацима који су доступни у обрасцу. Комисија о својим закључцима обавештава кандидата, односно декана Факултета и даје препоруке како да се неправилности, уколико су уочене, отклоне.

Један од најважнијих сегмената научноистраживачке делатности наставника и сарадника на Филозофском факултету јесте објављивање резултата истраживања, које се спроводи кроз издавање постигнутих резултата у оквиру различитих видова научноистраживачког рада. Увидом у издања Филозофског факултета у актуелном периоду и поређењем са бројем објављених публикација у односу на претходни период извештавања може се закључити да је у том смеру учињен значајан помак. Кључна организациона јединица Филозофског факултета у Нишу унутар издавачке делатности јесте [Издавачки центар](#). Надлежности и активности овог центра дефинисане су [Статутом](#) установе и [Правилником о издавачкој делатности Филозофског факултета](#) ([Прилог 6.17](#)). Издавачки центар приоритетно је усмерен на публикавање научних монографија, зборника научних радова и периодичних издања, какви су годишњаци и часописи установе, нарочито они рангирани од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Радом Издавачког центра руководи шеф, а координира продекан за научноистраживачки рад. Издавачке активности током 2023. године обележило је објављивање четрнаест монографија, пет уџбеника, дванаест часописа и четрнаест зборника радова.

Информације у вези са издавачком делатности Издавачког центра доступне су на интернет страници Филозофског факултета, као и на порталу Издавачког центра (<https://www.filfak.ni.ac.rs/organizacija/izdavacki-centar>), (<https://izdanja.filfak.ni.ac.rs/>).

Филозофски факултет различитим механизмима оснажује и стимулише научноистраживачки и стручни рад, научну продукцију наставника и сарадника. Сходно својим финансијским ресурсима, Факултет обезбеђује неопходну литературу, приступ базама података, рачунарску и другу опрему потребну за адекватно функционисање и реализацију научноистраживачког и стручног рада. Кроз посебне фондове намењене за научно и стручно усавршавање, презентовање и промовисање резултата рада, као и објављивање научноистраживачког рада, Факултет преузима одређени финансијски удео у материјалним трошковима својих запослених ([Прилог 6.18](#)).

На крају може се закључити да су у периоду од претходне акредитације научноистраживачки рад, научна продукција и стручна усавршавања наставника и сарадника Филозофског факултета на завидном нивоу имајући у виду промењене животне околности у ванредним условима за време трајања епидемије вируса корона (2020–2022) као и финансијски удео оснивача у публикацијама. Научноистраживачки и наставни рад одвијали су се у измењеним условима, али нису прекидани, што говори у прилог спремности и преданости наставно-научног особља Филозофског факултета да свој научноистраживачки и наставни рад одржава на високом академском нивоу.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Постојање центара за научноистраживачку делатност +++ • Врши се редовно праћење и оцењивање квалитета научноистраживачког рада наставника и сарадника +++ • Постојање традиције у научноистраживачком раду +++ • Редовност у креирању годишњих извештаја о научној продукцији наставника и сарадника +++ • Креирање годишњег плана публикавања научних радова +++ • Стабилност и квалитет наставног и научноистраживачког кадра +++ • Висок ниво научне компетентности наставног кадра +++ • Висок ниво мотивисаности наставника и сарадника за учешће у научноистраживачким пројектима ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Слабија конкурентност друштвено-хуманистичких наука, па тако и саме институције, код страних и домаћих фондера +++ • Недостатак научноистраживачких пројеката на интернационалном нивоу +++ • Неинформисаност наставног кадра о могућностима за учешће у међународним пројектима +++ • Недовољно умрежавање наставника са колегама из иностранства или региона ради аплицирања на актуелне конкурсе међународног карактера +++ • Преобимна административна процедура, ограничења и услови за учешће у капиталнијим пројектима +++

<ul style="list-style-type: none"> • Велики број младих истраживача укључених у истраживачке пројекте ++ • Повећан је број наставника спремних да аплицирају и руководе пројектима +++ • Значајна база студената укључених у научноистраживачки рад, како у својству истраживача, тако и у својству испитаника +++ • Заинтересованост наставника за публикување радова у референтним часописима и значајан број радова истраживача реферисаних у WOS-у +++ • Организовање десетак научних скупова из различитих дисциплина које се на Факултету изучавају, а две конференције имају статус научних скупова међународног значаја +++ • Различити механизми подршке и подстицања наставника и сарадника на публикување резултата истраживања +++ • Развијена брига о научноистраживачком подмлатку +++ • Постојање Издавачког центра за публикување часописа чији је издавач Факултет, као и зборника радова, монографија, уџбеника и друге грађе +++ • Учешће наставника у раду уређивачких одбора значајног броја часописа других издавача, као и њихово ангажовање у својству рецензената +++ • Наставници Факултета као главни уредници часописа највише категорије који се објављују у Србији (M23) +++ • * Драгоцени потенцијали Факултета за ширење међународне сарадње +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Негативна селекција пројеката и необјективност рецензената у евалуацији пројеката +++ • Ограничене могућности за повезивање с привредом и за привлачење капиталних инвестиција • Неједнака оптерећеност учесника на пројектима ++ • Некритички, често негативан приступ према анонимним рецензијама ++ • Преоптерећеност доктораната и недостатак адекватне подршке научном подмлатку у смислу одобравања плаћеног одсуства у одређеном периоду за завршетак докторске тезе ++ • Неправедан третман и услови за објављивање радова за различите дисциплине, због чега се стиче утисак неправедности, односно неједнак научни квалитет истраживача из различитих научних области, те неједнакост стандарда научног квалитета у различитим областима +++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Покретање иницијативе за што веће укључивање младих у пројекте Фонда за науку ++ • Организовање инфо сесија, радионица и обука младих за аплицирање на различите пројекте +++ • Фреквентније информисање о постојећим пројектним циклусима на интернационалном нивоу ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Неизвесност у погледу финансијског инвестирања од стране оснивача, како за научноистраживачке пројекте, тако и за публикување радова +++ • Увећавање административних послова за аплицирање на пројектима на уштрб квалитета и суштине пројекта +++

<ul style="list-style-type: none"> • Посвећеност у изналажењу начина за приступ ЕУ фондовима намењеним научноистраживачком раду +++ • Унапређивање ИКТ инфраструктуре за научноистраживачки и наставни рад +++ • Проналажење спонзора за инвестирање у савремена помагала за студенте по афирмативним мерама +++ • Додатно мотивисање и финансијска подршка за објављене радова индексираних у СЦИ и ССЦИ часописима +++ • Омогућавање приступа реномираним светским базама података у релевантним областима ++ • Истраживање тржишта рада и умрежавање са предузећима која запошљавају свршене студенте Филозофског факултета ради укључивања у стипендирање студената различитих профила +++ • Увећавање могућности за повезивања с привредом и конкурентност ка фондовима који финансирају повезивање науке и привреде +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Све тежи и строжији услови за учешће на пројектима +++ • Омасовљавање тренда за одбијање и негативну селекцију пројеката за одређене области и нетранспарентне и необјективне евалуације истих +++ • Наставак праксе пролазности и финансирања пројеката из сасвим конкретних области и негативан тренд запостављања друштвених наука +++ • Релативно мало пројектно финансирање и тешкоће у добијању средстава на новим пројектима у поређењу са природно-математичким, техничким и технолошким наукама +++ • Дестимулативна државна политика у области научноистраживачког рада +++ • Релативно ниске плате које Филозофски факултет може да исплати наставницима чини Филозофски факултет неконкурентним у односу на научне институције истог научног нивоа из Европе и света, што отежава Факултету могућност привлачења и задржавања врхунских научника и истраживача +++
--	---

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 6:

Како би се унапредио научноистраживачки рад и реализовали постављени циљеви, потребно је да се и у наредном периоду ради на набавци потребне опреме, проширивању библиотечког фонда, али и адекватној едукацији кадрова, посебно младих. Обуке младих које би биле усмерене на начине аплицирања за научноистраживачке пројекте, вођењу документације и других административних послова, организовање инфо сесија и размена искустава са искусним колегама, учесницима на различитим пројектима или руководиоцима пројеката могла би младима да буде значајна подршка и мотив за веће ангажовање. Између осталог, језичке баријере које многи наставници и сарадници поседују, могле би бити отклоњене различитим курсевима који се могу организовати унутар филолошких департмана факултета а које би имале за циљ унапређивање комуникације на страним језицима и достизање жељеног нивоа за коректну научну и стручну коренспонденцију. Такође, у будућности је неопходно и даље радити на унапређивању и ширењу већ успостављених сарадњи и покретати нова партнерства са домаћим и страним научноистраживачким установама ради покретања и

реализације кооперативних пројеката. Истовремено, нужно је укључивати младе у што већем броју у пројектне активности и усмеравати их у вођењу пројектне документације а превасходно информисати о конкурсима за пројекте различитих темата. Удруживање истраживача из различитих научних дисциплина исте установе са истраживачима истог или сличног усмерења из земље, регионал или Европе са великом вероватноћом би продуковало мултидисциплинарне и интердисциплинарне пројекте од велике вредности како за истраживачке области тако и за укључене институције. Од значаја је и упућивање, пре свега млађег истраживачког кадра, у међународне научне институције ради унапређивања методологије научног истраживања и развијања савременијих истраживачких оријентација, те и стицања не само савремених експлоративних знања и вештина већ и упознавања етичког кодекса и законских уредби које важе на различитим просторима. Између осталог, покретање заједничких иницијатива Факултета истих или сродних усмерења ка мењању и заустављању актуелне негативне политике избора и вредновања пројеката из сасвим одређених области спрам других, плус и територијалног игнорисања Факултета чији је примарни фокус на друштвеним наукама (што је лако идентификовати кроз листе одобрених националних пројеката) са великом вероватноћом би резултирало променом устаљене дугогодишње праксе које би се огледала у избалансираном приступу свим областима. Поред тога, и редукција изузетно захтевне и комплексне администрације, њено поједностављивање и јасна оријентисаност важни су захтеви на које би требало скренути пажњу креатора образовних политика и надлежног Министарства. Једна од будућих активности могла би да буде усмерена и ка јавном оглашавању за потражњу фондера и спонзорисања за различите научноистраживачке намене, пошавши од набавке неопходних средстава за рад ка микро и макро пројектима од којих би различите бенефите имале како организације, локална заједница, друштво у целини, тако и сами учесници. И напослетку, неопходна су стална удружена обраћања и иницијативе факултета према оснивачу које би се огледале у образложеним аргументацијама за већа инвестирања у високо образовање и научноистраживачки рад, посебно према факултетима који образују будуће наставнике који су евидентном дефициту.

Показатељи и прилози за Стандард 6:

[Табела 6.1. Називи текућих научноистраживачких пројеката, чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи;](#)

[Табела 6.2. Збирни преглед научноистраживачких резултата у установи у претходној календарској години према критеријумима Министарства и класификације уметничко-истраживачких резултата;](#)

[Табела 6.3. Листа одбрањених докторских дисертација;](#)

[Табела 6.4. Листа установа у земљи и свету са којима високошколска институција сарађује](#)

[Прилог 6.1. Закон о високом образовању](#)

[Прилог 6.2. Закон о науци и истраживањима](#)

[Прилог 6.3. Статут Филозофског факултета у Нишу](#)

[Прилог 6.4. Одлука о акредитацији установе као НИО 2007](#)
[Прилог 6.5. Одлука о акредитацији установе као НИО 2012](#)
[Прилог 6.6. Одлука о акредитацији установе као НИО 2016](#)
[Прилог 6.7. Одлука о акредитацији установе као НИО 2020](#)
[Прилог 6.8. Извештаји о раду Факултета за 2020, 2021, 2022 и 2023. годину](#)
[Прилог 6.9. Стратегија обезбеђења квалитета Филозофског факултета](#)
[Прилог 6.10. Правилник о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета](#)
[Прилог 6.11. Листа интерних пројеката Филозофског факултета 2023.](#)
[Прилог 6.12. Листа интерних пројеката Филозофског факултета 2024.](#)
[Прилог 6.13. Учешће у међународно финансираним истраживачким или развојним пројектима у области образовања и науке](#)
[Прилог 6.14. Правилници о избору у звања наставника и сарадника](#)
[Прилог 6.15. Ближи критеријуми за избор у звања наставника и сарадника](#)
[Прилог 6.16. Репрезентативни пример испуњености услова за напредовање](#)
[Прилог 6.17. Правилник о издавачкој делатности](#)
[Прилог 6.18. Одлука о надокнади трошкова за учествовање запослених на научним скуповима, симпозијумима, конгресима и семинарима](#)

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

Опис

Када се говори о терцијарном образовању, квалитет наставе и учења је најважније стратешко питање. Институционални механизми осигурања квалитета и управљања истим један су од вредних резултата Болоњског процеса јер се њима структурирају и кристалишу прави деловања и осмишљавају адекватне активности. Посебно је важан константан рад на побољшању квалитета и релевантности учења и подучавања. Другим речима, у оквиру институција високог образовања свакодневно се врши стандардизовано поређење исхода образовања и њихово рангирање. У области високог образовања квалитет наставе коју изводе наставници и сарадници Филозофског факултета у Нишу од великог је значаја. Изузев трансфера знања трансфер наставе обухвата и широк спектар педагошких стратегија, вештина комуникације и метода оцењивања које заједнички обликују искуства учења студената. Самим тим, од виталног је значаја интеракција између квалитета наставе, супервизије и управљања у високом образовању. Имајући у виду одговорност која из овога проистиче, Филозофски факултет настоји да обезбеди наставу коју ће реализовати квалификован и компетентан наставни кадар. Наравно овај поступак праћен је поштовањем извесних процедура.

Када је реч о поступцима обезбеђења квалитета у погледу научних, педагошких и личних компетенција наставника и сарадника, они су јасно дефинисани [Правилником о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета \(Прилог 7.1\)](#). На овом месту говоримо о вођењу адекватне кадровске политике, прецизном дефинисању и поштовању критеријума за избор наставника и сарадника, систематском праћењу и подстицању научноистраживачког и стручног рада, усавршавању педагошких и методичких компетенција наставника и сарадника. Установа би ваљало да створи оптимално окружење које ће погодовати развојним капацитетима наставника и сарадника. Начини на које се ово може постићи су различити, а неки од њих су следећи: (1) благовремено и ажурно информисање о могућностима за професионални раст и развој наставника и сарадника кроз стручно усавршавање (актуелни конкурси, прилике за коришћење стипендија и других потенцијалних материјалних ресурса, одржавање научних и стручних скупова и конференција) у земљи и иностранству; (2) прибављање адекватне, савремене и квалитетне научне и стручне литературе, отварање приступа савременим електронским базама података и развијање могућности за коришћење савремених информационо-комуникационих технологија; (3) иницирање и ширење сарадње са сродним научноистраживачким институцијама на националном и интернационалном образовном простору; (4) одобравање одсуства са наставе ради професионалне надоградње, стручног и научног усавршавања, остваривања студијских посета и боравака, партиципације на научним и стручним

конференцијама у земљи и иностранству, одржавања предавања по позиву и гостујућих предавања.

Квалитет наставе на Филозофском факултету превазилази конвенционалну наставу, са циљем да негује критичко мишљење, креативност и доживотну љубав и страст према учењу не само међу студентима већ и међу наставницима. Оријентисаност и приврженост према изврсности у настави усклађена је са мисијом установе да подстакне академски комфор и створи добро заокружене дипломце. Како се образовање развија, тако се развијају и очекивања према наставном кадру. Значај унапређења квалитета наставе никада није био израженији, захтевајући иновативне приступе методологији наставе и континуирано стручно усавршавање наставника и сарадника. Квалитет наставника је камен темељац успеха образовне установе те је потреба за оснаживањем екосистема наставе и учења на Филозофском факултету у првом плану, посебно када се има у виду да се на њему већином образују будући наставници. Такође, идентификовање најбољих пракси пружа и практичне инпуте за усавршавање супервизије и управљања квалитетом наставе. Једнако важан је и фокус на изазове јер управо он нуди реалистичну перспективу на баријере које онемогућавају или ометају ефикасно управљање квалитетом наставе. Због тога је усредсређеност на окружење у коме се негују иновације у настави важан задатак Филозофског факултета.

У складу са базичним елементима [*Кодекса професионалне етике Универзитета у Нишу \(Прилог 7.2\)*](#) и узимајући у обзир чињеницу да квалитет наставног процеса у многим сегментима зависи од наставника који реализују наставу, *Правилник о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета* фокусира се на одређене (личне) квалитете наставника и сарадника. Од личности наставника и сарадника зависи како квалитет наставног процеса, тако и научни рад на факултету. Ту се пре свега мисли на коректност наставника и сарадника, праведност и објективност, кооперативност, пружање помоћи у раду, доследност и поштовање договорених правила. Треба истаћи да морални лик наставника и сарадника представља модел понашања студентима уз поштовање принципа деловања сагласно остварењу основних циљева факултета. Поред тога, од наставника и сарадника се очекује да брину о угледу Факултета, да доприносе развоју и јачању његовог кредибилитета и легитимитета како у академској, тако и у широј друштвеној заједници.

Захтеви постањени у Стандарду 7, на основу којих се врши евалуација квалитета наставника, подразумевају анализу свих аспеката од којих овај квалитет зависи.

а првом месту, високо квалитативно позиционирање наставника и сарадника постиже се пажљивим планирањем њиховог избора и јавношћу самог поступка избора. Јавност избора обезбеђује додатну проверу квалитета наставника и сарадника. Приликом прве акредитације, Филозофски факултет у Нишу утврдио је и усвојио јасну процедуру за избор наставника и сарадника. Поред тога, прецизирани су критеријуми за избор у звања. У пролеће 2008. године донешен је први *Правилник о поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника и сарадника Филозофског факултета* (14. 5. 2008. бр. 217/1-5-01). Данас се та процедура спроводи у складу са новим [*Правилником о поступку стицања истраживачких и научних звања на Филозофском факултету Универзитета у Нишу*](#) чија измењена

верзија из 2022. године се налази на сајту факултета ([Прилог 7.3](#)). Критеријуми за избор и заснивање радног односа наставника и сарадника предвиђени су [Законом о високом образовању](#), [Препорукама Националног савета за високо образовање](#), [Статутом Универзитета](#), [Статутом Факултета](#), [Правилником о условима и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Нишу](#), [Ближим критеријумима за избор у звања наставника Универзитета у Нишу](#) (пречишћен текст, од 16. 3. 2020), [Правилником о избору у звања сарадника Филозофског факултета у Нишу](#), [Правилником о допунском раду наставника](#) и другим релевантним актима ([Прилог 7.4-7.11](#)). Ови критеријуми предмет су константног преиспитивања и модификовања, као и основни документи којима се критеријуми регулишу. Ближи услови за избор у звања у пољу друштвено-хуманистичких наука утврђени су [Ближим критеријумима за избор у звања наставника Универзитета у Нишу](#) и наведеним правилником. Такође, квантификација резултата научног рада за друштвено-хуманистичке науке одређује се сходно одредбама у том тренутку актуелног [Правилника о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача](#) („Службени гласник Републике Србије“, бр.24/2016 и 21/2017. [Прилог 7.12](#)).

Изборни поступак у одређено звање и поступак заснивања радног односа наставника и сарадника су, као што је наведено, јавни и отворени. Тиме је испуњен захтев за транспарентношћу самог поступка, будући да је омогућено његово праћење и провера како од стране стручне, тако и шире јавности. Сама процедура избора следи и поштује прописане стандарде оцењивања научноистраживачке и педагошке активности и компетенције наставника и сарадника. Изборна процедура стриктно се поштује и у складу је са Законом. Приликом овог поступка вреднују се сва четири аспекта рада наставника – резултати научноистраживачког рада (сходно звању), ангажовање у развоју наставе и делатности Факултета, резултати педагошког рада наставника или сарадника, и за наставнике, резултати у обезбеђивању научно-наставног подмлатка на Факултету. У правилницима Универзитета и Факултета јасно су спецификовани критеријуми сваког од претходно побројаних аспеката. Академска и шира јавност могу остварити увид у испуњеност услова преко *Извештаја* којим се наставници и сарадници предлажу за избор у звања. Ова врста извештаја доступна је на интернет страници факултета (<https://www.filfak.ni.ac.rs/izbor-u-zvanja?start=0>) како током самог спровођења конкурса, тако и током читаве године. Од 2018. године, кандидати који се први пут бирају у наставничка звања у обавези су да одрже приступно предавање. Подаци о овим предавањима такође су доступни на сајту Филозофског факултета у Нишу. Овом процедуром додатно се испитују и вреднују педагошке способности и смисао за наставни рад предложених кандидата (<https://www.filfak.ni.ac.rs/pristupna-predavanja>).

У *Књигама наставника*, које су такође доступне на интернет страници Факултета, унутар сектора за сваки департман посебно, налазе се наставне, научне, уметничке и стручне квалификације наставника. Поред тога у *Књигама наставника* могу се пронаћи и линкови који воде до апликације НПАО (Научне и уметничке референце академског особља Универзитета у Нишу), у оквиру које се могу наћи

комплетни спискови публикованих радова наставника и сарадника (на пример, <https://www.npao.ni.ac.rs/filozofski-fakultet/193-dragana-jovanovic>)

Број запослених наставника на Филозофском факултету у Нишу је 155. Од тог броја 142 наставника је у радном односу, а 13 је ангажовано по уговору ([Табела 7.1](#) Списак наставника). Поред наставника на факултету ради и 66 сарадника ([Табела 7.2](#) Списак сарадника). Што се тиче академских звања, од укупног броја наставника у радном односу, 46 је у звању редовног професора, 47 је у звању ванредни професор, а 46 наставника у звању доцент. Овом броју се придружују и 3 наставника страног језика. Као што је већ истакнуто, ради бољег квалитета наставе Филозофски факултет упошљава и 13 наставника по уговору. Од тога 1 је професор емеритус, 8 је редовних професора, 1 ванредни, 2 доцента и 1 научни саветник. Говорећи о структури сарадника, на Факултету је тренутно запослено укупно 66 сарадника и то: 5 сарадника у звању виши лектор, 4 сарадника у звању лектор, 16 асистената, 13 сарадника у звању истраживач сарадник и 25 сарадника у звању истраживач приправник. Структура наставног особља према звањима и према департаментама доступна је на адреси: <https://www.filfak.ni.ac.rs/nastavno-osoblje>

Иначе, Филозофски факултет у радном односу има укупно 142 наставника и 66 сарадника тако да однос укупног броја студената који се уписују на акредитованим студијским програмима 3044 (основне академске студије $640 \times 4 = 2560$, мастер академске студије – $370 \times 1 = 370$ и докторске академске студије – $38 \times 3 = 114$) према 142 наставника износи 21,4.

Освртом на потребе свих департамента и програма који се реализују унутар њих, из приложених података може се констатовати да је број наставника усклађен са њима и у квантитативном и у квалитативном погледу. Другим речима, ова усклађеност говори о оптималној оптерећености наставника, али и о њиховој високој научној компетенцији. Вредно је напоменути да се од периода претходног самовредновања наставио тренд увећања броја изабраних наставника, те последично смањења броја сарадника. Овај тренд говори у прилог чињеници да је на факултету вођена конструктивна и рационална кадровска политика, те да је сада структура особља ангажованог у настави спремнија да одговори и већим изазовима. Примера ради, да је ово повећање наставног кадра и последично његових компетенција у многоструком обезбедило квалитетнију реализацију мастер и докторских студија. Другим речима све је већи број наставника који испуњавају услове за реализацију наставе, пре свега на докторским студијама, а такође и наставника који могу бити ментори докторандима ([Табела 7.3](#) Листа ментора). Такође, број ангажованих наставника у трећинском радном односу из године у годину се редукује што говори у прилог јачању наставног кадра самог факултета.

Осврћући се на старосну структуру наставника на свим нивоима студија, можемо се увидети адекватна заступљеност сарадника и младих наставника. Они представљају кадар на који Факултет рачуна у свом будућем развоју. Отуда, Факултет промовише проактивну политику, када се ради о њиховом интензивнијем напредовању ка вишим звањима. Другим речима, Факултет формулише и имплементира високе и веома строге критеријуме за избор и реизбор у академска звања, међутим, то значи да ће се њихово испуњавање заправо рефлектовати као сопствени интерес и готово извештај академски развој.

Кроз поступке избора и реизбора наставника и сарадника, Факултет, узимајући у обзир одговарајуће прописе и акте, како своје тако и Универзитетске, редовно прати и оцењује научно-истраживачке и стручне домете наставног особља. Притом, посебан акценат ставља се на вредновање научног и истраживачког рада наставника. Поред тога, ови резултати прате се и кроз достављање исцрпних извештаја на крају године, а које су у обавези да доставе сви наставници на факултету. Извештаји садрже научну продукцију сваког наставника понаособ, учешћа у програмима стручног усавршавања, сарадњу са домаћим и међународним институцијама, предавања по позиву, итд. Извештаје разматрају и усвајају матични департмани наставника и Научно-наставно веће Филозофског факултета. Велики допринос широј, пре свега стручној заједници, наставници Филозофског факултета дају кроз реализацију бројних програма усавршавања наставника у основним и средњим школама (у 2023. години организовано је преко 20 оваквих програма, [Прилог 7.13 Програми усавршавања - Извод из извештаја о раду факултета](#)). Такође, одржано је око 20 пленарних предавања и предавања по позиву ([Прилог 7.14 Предавања по позиву - Извод из извештаја о раду Филозофског факултета Универзитета у Нишу](#)), што сведочи у прилог посвећености наставника факултета широј друштвеној заједници. Наставници и сарадници посвећени су и свом напредовању у погледу развијања својих педагошких и дидактичко-методичких компетенција. Сагледано из ове перспективе они су похађали бројне курсеве, радионице, округле столове, семинаре, трибине и друге видове обуке подједнако у матичној установи као и у другим научним институцијама и институтима [Прилог 7.15 Професионално и стручно усавршавање наставника - Извод из Извештаја о раду Филозофског факултета Универзитета у Нишу](#)). Сви горе побројани подаци сведоче у прилог високом ангажману наставника на пољу свог личног усавршавања. Ова усавршавања резултирају и бољим односом са студентима јер упознавање са новим методичко-дидактичким трендовима побољшава квалитет наставе, а имплементирање савремених наставних парадигми, посебно у погледу укључивања дигиталних технологија, даје бољи одговор на изазове и специфичности нових генерација студената. Процена квалитета педагошких и дидактичко-методичких способности наставника и сарадника редовно се остварује у поступцима њиховог избора у звања, где се, сагласно прописима и актима Универзитета у Нишу и Филозофског факултета, посебно евалуира удео кандидата у развоју наставе и других делатности Факултета, резултати педагошког рада, али и резултати постигнути у обезбеђивању и развоју научно-наставног подмлатка. Такође, овоме се придружује и мишљење Студентског парламента о оцени педагошког рада наставника и сарадника, а које је неизоставни део изборне процедуре. Редовно праћење и процењивање педагошког рада наставника врши се и кроз редовне студентске евалуације крајем сваког семестра током академске године. У периоду од израде последњег [Извештаја о самовредновању](#) до данашњих дана спроведено је више таквих евалуација. Извештаји о квалитету педагошког рада наставника и сарадника (<https://kvalitet.filfak.ni.ac.rs/ankete>) који проистичу из ових евалуација показују да је овај сегмент међу студентима, примера ради, током последње евалуације ([Прилог 7.16 Извештај о вредновању педагошког рада наставника у јесењем семестру 2022/2023](#)) добио високу оцену у односу на све испитиване

индикаторе и за све наставнике и сараднике различитих студијских програма Филозофског факултета. Такав тренд био је присутан и у претходним Извештајима. Овакви резултати рекло би се да су и очекивани будући да је већи део студијских програма који се реализују на Филозофском факултету педагошке оријентације, односно припремају студенте за будућа наставничка звања. С тим у вези висок ниво педагошке оспособљености, као и дидактичке и методичке компетентности како наставног кадра Филозофског факултета, тако и будућих наставника, императив је савременог образовног окружења.

Свакако треба напоменути да се оцена педагошког рада наставника не темељи искључиво на резултатима студентских евалуација. Остали елементи ове оцене дефинисани су [Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета](#). Овај правилник садржи и критеријуме који се тичу ангажовања наставника у ваннаставним активностима, стручним пројектима, учешћа у развијању и осавремењивању постојећих курсева у одвиру студијских програма, у конципирању и креирању нових наставних предмета. Ово ангажовање нарочито је приметно у периодима када се (ре)акредитују студијски програми. Дакле, наведени правилник упућује на одређене активности и дужности које дају потпунију слику педагошког рада наставника: (1) организовање наставног процеса усмереног ка остваривању исхода образовања и исхода учења, (2) примена савремених наставних метода, (3) примена интерактивних метода у настави и провери знања, (4) коришћење савремене информационо-комуникационе технологије у настави, (5) перманентно иновирање наставног процеса, (6) схватање, размевање и уважавање индивидуалних разлика међу студентима и развијање кооперативног односа са њима, (7) константно подстицање самосталности и континуитета у раду студената и преузимања одговорности за сопствено образовање и прогрес. На овај начин дефинисани принципи рада и функционисања факултета уједно су и критеријуми за праћење и процену квалитета рада наставника и сарадника. И поред тога, тежећи да обезбеди што бољи кадровски састав, састав по узору на стручњаке са високоранжираних терцијарних институција, Филозофски факултет константно иницира и подстиче наставнике и сараднике да негују и даље развијају сарадњу са међународним организацијама, амбасадама, и иностраним центрима културе, чиме се омогућава адекватна размена искустава, идеја и научних ставова, али и успостављени пројекти и програми мобилности наставника и студената у којима ова установа успешно проналази своје место. Примера ради, током 2023. године велики број наставника боравио је на Универзитетима у Европи ([Прилог 7.17 Извештај о раду факултета 2023](#)). Током 2023. године мобилности наставника реализоване су преко Еразмус+ и ЦЕЕПУС програма и путем којих је остварен изванредан број мобилности ка европским земљама. Такође, унутар Еразмус+ програма Факултет је имао прилику да буде домаћин наставницима са универзитета из више европских земаља. У наведеној години, кроз ЦЕЕПУС пројекат реализовано је неколико мобилности наставника Филозофског факултета. Врло је важно и то што је пропозицијама већине реализованих програма мобилности, посебно у оквиру међународних пројеката, обухваћена имплементација и размена стечених искустава у пракси са колегама кроз различите активности. Дакле, значајан број наставника учествовао је, посебно током 2023. године, у различитим активностима којима се

јача и даље развија њихов педагошки али и научно-истраживачки рад, као што су: научна и стручна предавања, јавне трибине, округли столови, свечане академије, студијски боравци наставника и сарадника, предавања по позиву, семинари, стручне конференције, истраживачки и развојни пројекти у којима се наставницима пружају прилике не само да размене искуства са колегама са сродних студијских програма, већ и да започну нове колаборативне активности у циљу наставно-научног раста и развоја. Напредовању у овом погледу допринели су и различити споразуми и протоколи о сарадњи између Филозофског факултета и различитих професионалних удружења и организација којима је главни циљ покретање заједничких пројеката.

Квалитет наставника је композитни термин који обухвата квалитет наставника у смислу експлицитне квалификације факултета и имплицитних атрибута наставника као што су способност, посвећеност, мотивација подржана адекватношћу процедура запошљавања, доступности Факултета, професионалног развоја и признавања темељних наставничких умења. Наставници преузимају иницијативу да уче и буду у току са најновијим достигнућима, иновирају, континуирано траже места за побољшања у свом раду и теже индивидуалној и институционалној изврсности. Јасно је да је квалитет наставника у директној вези са исходима учења у мери у којој је главна детерминанта укупног индекса квалитета институције. Институцији је поверен сваки аспект квалитета и компетентности наставника, од самог запошљавања, раста и развоја, усвајања исправних и адекватних пракси, као и примена одговарајућих стратегија. Развој капацитета стални је процес у коме је раст заправо резултат и служи као инпут за даљи раст и напредовање.

Што се тиче обезбеђивања средстава којима се наставницима и сарадницима омогућава стручно усавршавање, могло би се рећи да се ове активности делом финансирају из буџета Факултета, наравно према утврђеном [Финансијском плану факултета \(Прилог 7.18 Финансијски план за 2023\)](#). Овај план предлаже Научно-наставно веће, а усваја га Савет Факултета. У њему се може пронаћи тачан износ средстава која стоје на располагању наставницима и сарадницима током једне школске године, а у сврху реализовања њиховог усавршавања. Свака од реализованих активности, која није дужа од 5 дана, правда се подношењем писменог извештаја Финансијској служби факултета. Уколико ово усавршавање траје дуже од овог периода, реализатор усавршавања је дужан да поднесе детаљнији извештај Научно-наставном већу. Финансијским извештајем за претходну годину документује се износ средстава утрошен на стручна усавршавања запослених на Факултету ([Прилог 7.19 Финансијски извештај за 2023](#)).

Факултет пружа подршку и професионалном напредовању и праћењу квалитета својих сарадника, што доказује чињеница да Факултет, сходно својим могућностима, обезбеђује део финансијских средстава за школарине студентима докторских студија запосленим у звањима сарадника на овој установи, а који студирају на другим факултетима у Републици Србији, или пак ослобађањем 50% од школарине сарадника који студирају на овој високошколској установи. Такође, развојни потенцијали кадра установе, не само наставног, него и техничког и административног особља, обухваћени су одговарајућим финансијским средствима

предвиђеним Финансијским планом. Програм развоја кадра и финансијско пословање установе у том сегменту обухваћени су [Планом рада Факултета за 2024. годину](#) (Прилог 7. 20 План рада за 2024). Ипак, финансијски извештаји говоре да обим ових средстава није ни довољан, ни сразмеран потребама за усавршавањем како наставног, тако и административног и техничког особља. Зарад постизања високог квалитета кадра неопходно је инвестирати у људске ресурсе, а то се делом односи и на одређена финансијска улагања која би требало да буду већа и по интензитету, и по екстензитету.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> Факултет има јасно дефинисану политику праћења квалитета наставника и сарадника +++ Пажљиво осмишљена и спроведена пракса институције у погледу планирања и управљања људским ресурсима +++ Факултет поседује добру политику попуњавања упражњених радних места наставника у разумном року +++ Услови избора наставника и сарадника прецизно су одређени, а целокупан поступак избора доступан је јавности +++ Наставу изводи квалитетан и компетентан, педагошки, дидактички и методички оспособљен наставни кадар са одговарајућим академским референцама +++ Присутност академске флексибилности и професионалне слободе наставног кадра за креативну реализацију програма +++ Једнаке могућности институције свим запосленима да расту и развијају се уз пружање добрих услова за професионални раст и развој у смислу обогаћивања посла, промене одговорности и напредовања ++ Наставни кадар Факултета је према броју и квалитету усклађен потребама реализације наставних и научних активности на свим студијским програмима +++ 	<ul style="list-style-type: none"> Лимитирана и често сведена финансијска средства за континуирано усавршавање наставника и сарадника у иностранству, која зависе од оснивача +++ Многе активности које се односе на професионално усавршавање наставника у области, наставници финансирају из сопствених прихода +++ Критеријуми за избор у звања наставника и сарадника често се мењају и нису довољно јасни +++ Услови за напредовање у виша звања за наставнике појединих области на Универзитету у Нишу су виши од критеријума на другим Универзитетима (Београду, Новом Саду и Крагујевцу) +++ Поред напора да се анонимност анкетирања доведе до оптималног нивоа, што је већ постигнуто, и даље постоји сумња студената у њу +

<ul style="list-style-type: none"> • Присутна је тежња наставника и сарадника ка сталном побољшању научне и стручне компетентности ++ • Институција охрабрује наставни кадар ка стицању компетенције у новим областима +++ • Наставно-научно веће и Комисија за унапређење квалитета уважавају мишљења студената о педагошком раду наставника и сарадника +++ • Повезаност факултета са институцијама из сродних области на домаћем и међународном простору ++ • Учешће у домаћим и међународним пројектима и програмима мобилности наставника +++ • Подршка Факултета за иницирање нових међуфакултетских сарадњи +++ • Развојни планови факултета перидично се мењају према потребама наставног особља и потребама наставне праксе +++ • Запажени резултати и активности наставника и сарадника у образовним и развојним пројектима међународног карактера +++ • Повезаност факултета и академског особља са различитим професионалним удружењима на реализацији заједничких или сопствених пројеката (а на основу потписаних споразума или протокола о сарадњи између Факултета и професионалних удружења и институција ++ 	
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Проширење могућности наставницима и сарадницима за студијске посете, мобилности и студијска путовања у циљу стручног усавршавања и пројекатске размене са колегама сродних факултета у земљи и Европи ++ • Отварање прилика за додатна усавршавања кроз постдокторске студије у земљи или региону +++ • Детаљније информисање о отвореним политикама и флексибилним 	<ul style="list-style-type: none"> • Преоптерећеност неких наставника часовима и другим активностима онемогућава њихово адекватно научно и стручно усавршавање ++ • Растући обим административних послова које сваки наставник и сарадник воде +++ • Неадекватне државне стратегије и подстицајне мере за наставничке профиле +++ • Педагошки скептицизам одређеног броја наставника, ригидност

<p>системима професионалног развоја наставника ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Увођење и усавршавање модерних области студија ++ • Унапређивање и даље развијање идеје о пракси идентификације алумнија из различитих области који би служили као ресурсне особе у преношењу преношењу свог искуства на послу где се користе најновија технологија/менаџмент праксе +++ • Развијање постојећих облика сарадње и заснивање нових облика сарадње на домаћем и међународном простору +++ • Интензивирање већ успостављене регионалне повезаности Филозофских факултета и проширивање на размену наставника и побољшање квалитета наставе +++ • Интензивније усавршавање наставника у иностранству +++ • Укључивање младих дипломираних студената из дијаспоре који раде у струци у програме сарадње ++ 	<p>универзитетске наставе, отпорност према променама, преоптерећеност наставника и довођење у питање релевантности студентских евалуација ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Незадовољавајућа економска ситуација и недовољан прилив средстава од оснивача која би се усмерила ка научном и стручном усавршавању кадрова +++ • Недоступност фондова Европске Уније за усавршавања наставника и сарадника у дужем временском периоду (3 месеца, 6 месеци) • Немогућност дужег а плаћеног одсуства наставника ради усавршавања ++ • Редуковане могућности прилива новог научног и наставног кадра услед забране запошљавања ++ • Недовољна информисаност студената о систему обезбеђења квалитета, посебно квалитета наставног кадра ++ • Један број наставника у области друштвено-хуманистичких наука, због специфичности научне области (какве су на пример историја и српски језик), објективно није у могућности да публикује радове у референтним часописима, посебно оним признатим на светским листама ++ • Неиспуњавање критеријума за избор у звања наставника на специфичним студијским програмима може угрозити функционисање и опстанак тих програма ++
---	--

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 7:

Захтеви Стандарда 7 великим делом су испуњени. И поред тога ипак постоје области, судећи по евалуацијама студената, на којима би се у будућности могло темељније радити. Чини се да би Факултет у перспективи своју енергију могао да усмери ка осмишљавању сопствених образовних програма и активности у чијем би средишту били иновативни модели универзитетске наставе, а који би омогућили веће учешће студената односно виши ниво слободе за исказивање креативности и критичког мишљења. Ипак, евалуације студената не би требало да буду једини поступци путем кога би се могао сагледати квалитет рада наставника и сарадника, па и самог наставног процеса. Можда би будуће оријентације Факултета могле да

буду усредсређене на активности попут истраживања са фокус групама, односно интервјуисања студената различитих студијских програма и различитих нивоа студија, након чега би могла да се добије шира и објективнија слика о одређеним сегментима наставе, наставног кадра и других процеса у установи на чијем би унапређењу требало порадити. Иако су наставници и њихове наставне стратегије и стил подучавања главни фактори који утичу на квалитет наставе, са великом вероватноћом би се на бази коментара студената идентификовали и други елементи који указују на добру наставу или обратно. У домену педагошког рада наставника, такође би требало усмерити се на спровођење разноврсних начина евалуације који би дали потпунији увид у деловање сваког наставника и сарадника у овом домену. То би се могло постићи нпр. самовредновањем наставника, проценом очекивања студената на почетку и на крају курса, вредновањем од стране колега, анкетирањем дипломираних студената. Важно је имати у виду шта студенти очекују по питању квалитета у универзитетски условима а након неког времена истражити и да ли су њихова очекивања испуњена, тј. Да ли су задовољни очекивањима. Постојећи педагошки скептицизам који долази из различитих преференција појединих наставника могао би се на овај начин редуковати али и усмеравањем ка примерима добре праксе, адаптираним обукама, и томе слично. Значајан допринос унапређењу квалитета наставника и сарадника могу дати и размене искустава наставника и сарадника сличних институција у земљи и иностранству. Истовремено, само интензивнија сарадња свих актера наставе и релевантних аналитичких алата који се користе омогућава да се идентификују фактори који су одлучујући за унапређење квалитета наставе. Најважније је плански, систематски и континуирано подстицати квалитет научних радова наставника и сарадника, а не квантитет, те у складу с тим развијати адекватну, стратешку подршку публикавању квалитетних радова.

Показатељи и прилози за стандард 7:

[Табела. 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статусу](#)

[Табела. 7.2. Преглед броја сарадника и статус сарадника у установи](#)

[Табела 7.3. Листа ментора](#)

[Прилог 7.1. Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета](#)

[Прилог 7.2. Кодекс професионалне етике Универзитета у Нишу](#)

[Прилог 7.3. Правилник о поступку стицања истраживачких и научних звања](#)

[Прилог 7.4. Закон о високом образовању](#)

[Прилог 7.5. Препоруке Националног савета о избору наставника](#)

[Прилог 7.6. Статут Универзитета у Нишу](#)

[Прилог 7.7. Статут Филозофског факултета Универзитета у Нишу](#)

[Прилог 7.8. Правилник о поступку стицања звања на Универзитету у Нишу](#)

[Прилог 7.9. Ближи критеријуми за избор у звање наставника Универзитета у Нишу](#)

[Прилог 7.10. Правилником о избору у звања сарадника](#)

[Прилог 7.11. Правилник о допунском раду наставника](#)

[Прилог 7.12. Правилник о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача](#)

[Прилог 7.13. Програми усавршавања наставника](#)

[Прилог 7.14. Предавања наставника по позиву](#)

[Прилог 7.15. Професионално и стручно усавршавање](#)

[Прилог 7.16. Извештај о вредновању педагошког рада наставника 2022-2023](#)

[Прилог 7.17. Извод из Извештаја о раду – Мобилност наставника](#)

[Прилог 7.18. Финансијски план Филозофског факултета у Нишу за 2023.](#)

[Прилог 7.19. Финансијски извештај Филозофског факултета у Нишу за 2023.](#)

[Прилог 7.20. План рада Филозофског факултета у Нишу за 2024.](#)

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

Опис

Стратегија обезбеђивања квалитета Филозофског факултета у Нишу посебан акценат ставља на квалитет студената. С тим у вези одређене су обласити у којима се прецизно и јасно прати, обезбеђује и унапређује квалитет студената који похађају наставу на нашем факултету. Ту пре свега имамо у виду следеће области: успешност и ефикасност студирања, квалитет нових студената, квалитет свршених студената, доживотно учење и студирање запослених лица, инклузивно образовање, доступност образовања свим друштвеним групама, једнакост могућности, мобилност студената. Најважнији показатељи квалитета су: (1) селекција приликом уписа, (2) однос броја уписаних, према броју дипломираних студената, (3) дужина трајања студија, односно ефикасност студирања, (4) успех студената (просек оцена), (5) број студената ангажованих у наставном процесу (демонстратори, сарадници у настави, асистенти), (6) број награђиваних студената, (7) број студената који учествују на научним конференцијама, (8) број студената који користе стипендије, (9) број студената који су уписали мастер и докторске студије. На Филозофском факултету у Нишу велика пажња посвећена је систематском планирању и реализацији бројних активности којима се прати и обезбеђује висок ниво квалитета у горе дефинисаним областима. Оптимални услови студирања, у којима се постиже највиша ефикасност дипломаца и у којима студенти стичу најактуелнија практична и теоријска знања, обезбеђени су дефинисањем стандарда и поступака за обезбеђивање квалитета.

Како би студентима обезбедио што квалитетније студирање, Филозофски факултет у Нишу обезбеђује благовремене, прецизне и релевантне информације које су повезане са студијским програмима и процесом студирања на сва три нивоа студија. Ове информације доступне су и потенцијалним и већ уписаним студентима. На веб страници Филозофског факултета www.filfak.ni.ac.rs налазе се информације о условима студирања, студијским програмима и општим актима који чине тежиште рада установе, чиме су потенцијалним кандидатима пружене све информације важне за њихове студије. Свака од наведених информација јавна је и лако доступна преко објава на [званичној интернет страници Факултета](#), на Е-индексу путем информационог система и на званичним налозима [друштвених мрежа](#) Филозофског факултета.

Селекција будућих студената, њихов упис и рангирање на неком од студијских програма јасно и прецизно су утврђени [Законом о високом образовању](#), [Статутом Универзитета у Нишу](#), [Правилником о упису студената на студијске програме Универзитета у Нишу](#), [Статутом](#) и [Правилником о полагања пријемног испита Филозофског факултета у Нишу](#) (Прилози 8.1-8.5). До ступања на снагу одредби [Закона о високом образовању](#) којима је предвиђена државна матура (општа, стручна

и уметничка), у правилима за упис студената на студијске програме, која морају бити сагласна са *Правилником о упису на студијске програме Европског Универзитета* и са *Правилником о упису студената на студијске програме Филозофског факултета*, при селекцији кандидата вреднују се резултати постигнути у претходном школовању и резултати постигнути на пријемном испиту. Ступањем на снагу поменутих одредби Закона, кандидати ће бити уписивани на основу ближих критеријума које приписује овај Закон, као и остали акти надлежних институција ([Универзитета](#) и [Факултета](#)). Како се Државна матура до даљњег одлаже, остају на снази горе описана правила.

Већ током марта месеца сваке текуће године, надлежни продекан за наставу у сарадњи са управницима и секретарима департмана креира *Информатор за упис на студијске програме Филозофског факултета Универзитета у Нишу* који садржи све неопходне информације за потенцијалне кандидате. Дакле, пре расписивања конкурса за пријем нових студената, Филозофски факултет у Нишу се стара да се на интернет страници установе (<https://upis.filfak.ni.ac.rs>) нађу све информације почевши од начина селекције нових студента, услова за упис на студијске програме, начина бодовања успеха из претходног школовања, преко начина полагања пријемног испита до начина бодовања појединих делова пријемног испита. Ове информације превасходно су доступне и дистрибуирају се путем већ споменутог Информатора (<https://upis.filfak.ni.ac.rs/osnovne-akademske-studije/informator>) али и посебно креираних *Брошура за упис на све студијске програме основних академских студија Филозофског факултета* (<https://upis.filfak.ni.ac.rs/brosure>). Такође, промотивни тимови Филозофског факултета током године одржавају и *Дан отворених врата Факултета* као и *Дан отворених врата сваког појединачног департмана* којима могу приступити сви заинтересовани кандидати и директно добити информације од представника факултета о жељеном студијском програму и свим информацијама од значаја.

Полагање пријемног испита и рангирање кандидата на свим нивоима студија, од основних до докторских, регулисано је *Правилником о пријемном испиту* ([Прилог 8.5](#)). Овај правилник садржи упутства за регуларно спровођење пријемног испита, а пре почетка самог пријемног испита дежурни наставници дужни су да иста прочитају кандидатима. Овим упутствима штити се регуларност пријемног испита са чим у вези су начин попуњавања тестова, обезбеђивање анонимности кандидата и слично. Након завршетка тестирања кандидата, следи сачињавање јединствених ранг – листи. Рангирање на овим листама врши се преко укупног броја бодова, оних који репрезентују успех током претходног школовања и оних остварених на тесту. Након увида у јединствене ранг – листе, које се благовремено објављују на свим горе наведеним информативним порталима, незадовољни кандидати имају право жалбе на спроведено рангирање. Вредно је истаћи да је претходних година број приговора био незнатан, што сведочи у прилог прецизности и јасноћи дефинисаних правила рангирања и спровођења процедуре пријемних испита. Било како било, приговори се могу поднети у јасно дефинисаном року, а након истека тог рока и након решавања евентуално поднетих приговора, сачињавају се коначне ранг – листе кандидата за упис у прву годину студија на неком од студијских програма. Притом, право уписа у прву годину основних студија стичу само они кандидати који су

остварили пласман у оквиру броја предвиђеног конкурсом, тј. у оквиру броја који је дефинисан акредитационом документацијом сваког од департмана посебно. Што се тиче уписа на докторске и мастер академске студије, он је регулисан [Правилником о мастер академским студијама \(Прилог 8.6\)](#) и [Правилником о докторским академским студијама \(Прилог 8.7\)](#). Примљени кандидати своје даље студирања могу остварити или као студенти који се финансирају из Буџета Републике Србије (статус буџетског студента) или као студенти који се сами финансирају (статус самофинансирајућег студента). Који ће статус имати студенти зависи од броја поена остварених током уписа и уписних квота дефинисаних за сваки департман посебно ([Табела 8.1](#)). Могућ је и упис лица која имају статус студента истоветних и сродних студијских програма, ако остваре услове предвиђене [Статутом](#) и одговарајућим правилницима Универзитета у Нишу и Филозофског факултета.

Статутом Филозофског факултета, Правилником о упису студената на студијске програме Филозофског факултета и Правилницима о правилима студирања на студијама првог и другог степена на Факултету је обезбеђена једнакост и равноправност студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање) као и могућност студирања за студенте са посебним потребама. Установа тиме штити права особа на образовање и спречава сваки вид дискриминације. Право студента на различитост и заштиту од дискриминације утврђено је и [Статутом](#) Филозофског факултета ([Прилог 8.8](#) Извод из Статута – заштита права студената).

Упис лица са инвалидитетом применом афирмативних мера спроводи се у складу са *Програмом афирмативне мере уписа лица са инвалидитетом*, који је у саставу *Стручног упутства Министарства просвете, науке и технолошког развоја за спровођење уписа у прву годину студијских програма основних и интегрисаних студија на високошколским установама* чији је оснивач Република Србија. У оквиру програма афирмативних мера могу бити уписани кандидати: корисници колича или лица која се отежано крећу; са делимичним или потпуним оштећењем вида; са делимичним или потпуним оштећењем слуха; који имају потешкоће у учењу (дислексија, дисграфија, дискалкулија...); који имају тешкоће у говору; са хроничним обољењима (хемофилија, епилепсија, дијабетес типа 1, малигна обољења) и са психолошким или менталним тешкоћама. Такође, упис припадника Ромске националне мањине спроводи се у складу са *Програмом афирмативне мере уписа припадника Ромске националне мањине*, који је у такође садржан у саставу горе наведеног стручног упутства МНПТР. У складу са законским оквиром, дефинисани су и начин рангирања и услови уписа: држављана Републике Србије који су средњу школу завршили у иностранству, припадника српске националне мањине из суседних земаља, лица која немају јавну исправу о стеченом средњем образовању, страних држављана, као и страних држављана у статусу миграната/тражилаца азила.

Како би се остварило што квалитетније студирање, Филозофски факултет упознаје студенте са обавезом праћења наставе. Свакако, још једном напомињемо и да факултет ради и на развијању студентима пријемчивијих, интересатнијих и

квалитетнијих облика наставе. [Статут Филозофског факултета](#) предвиђа обавезно присуство и праћење наставе као и активно учешће студената у свим видовима наставе. Активност студената током наставе бодује се бројем кредита (изражених у поенима) и у великој мери, поред бодова остварених на самом испиту, утиче на формирање коначне оцене. Све ставке везане за коначно оцењивање студената дефинисане су [Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту \(Прилог 8.9\)](#). Оптимални услови за рад и активност студената подржани су адекватном просторном и техничком опремљеношћу факултета као и квалитетном кадровском структуром на свим департманима.

Објективност оцењивања обезбеђена је унапред утврђеним и јавно доступним критеријумима и правилима који прате ову процедуру. Другим речима, наставници и сарадници Филозофског факултета имају одговорност да студенте оцењују сагласно критеријумима који су дати у књигама предмета за сваки појединачни предмет, које су иначе јавно доступне на сајту факултета за сваки појединачни студијски програм. *Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту* у себи обједињује податке о начину информисања студената о форми испита (практични, усмени, писмени), садржају испита, начину формирања коначне оцене и о заштити права студената. Такође, овај Правилник дефинише и начин реализације и могуће облике предиспитних обавеза (колоквијуми, семинарски радови, есеји, усмена излагања, посете школама, музејима и другим институцијама од значаја за квалитетно образовање...) као и начин њиховог оцењивања. Даље, поступци у случају приговора студената на неадекватност оцењивања и начин поништавања оцене код већ положеног испита дефинисани су овим Правилником ([Табела 8.2](#)). Наставници су у обавези да се придржавају јасно постављених критеријума за оцењивање који су описани у силабусима предмета, те да, пре самог почетка реализације наставе на неком од предмета, студенте информишу о овим критеријумима. Другим речима, на почетку академске године, наставник је у обавези да све информације везане за предмет и начин оцењивања на уводном часу саопшти студентима. Исти стандарди подједнако важе и за оцењивање предиспитних обавеза ([Табела 8.3](#)). Поред тога, наставни процес праћен континуираним оцењивањем предиспитних и испитних обавеза мора бити у складу са унапред дефинисаним временским оквирима реализације ових активности. Термини испита, колоквијума, предаје семинарских радова и слично морају бити јасно дефинисани, поштовани од стране наставног особља и унапред познати студентима. Објективност оцењивања постиже се и тиме што студенти имају право на увид у резултате провере знања и образложење бодовања и оцењивања. Такође, код писмених тестова имају право на увид у тестове и начин њиховог оцењивања. Филозофски факултет у Нишу континуирано и систематично анализира, оцењује и унапређује методе и критеријуме оцењивања студената по предметима и то са аспекта: усклађености метода оцењивања са циљевима предмета, садржајима предмета и дефинисаним исходима. Такође, аспект анализе обухвата и праћење студентског ангажовања, способности примене знања, критичког приступа знању, самосталности у раду и др. Вредновање квалитета оцењивања обухвата садржај и елементе оцењивања, који се с једне стране прате увидом у силабусе и кроз периодичне студентске евалуације, а са друге стране преко параметара пролазности

на испитима, успешности студената и ефикасности студирања. Имајући ово у виду, један од задатака продекана за наставу јесте и да најмање једном у току године, а по потреби и чешће анализира, оцењује и дефинише предлоге корективних мера за унапређење метода и критеријума оцењивања студената по предметима а посебно: да ли је метод оцењивања студената прилагођен предмету, да ли се прати и оцењује рад студента током наставе, какав је однос оцена рада студента током наставе и на завршном испиту у укупној оцени и да ли се оцењује способност студената да примене знање. Ово је посебно од значаја чинити на предметима за сегмент оцењивања за који су у евалуацијама студенти дали ниске оцене или у одељку за коментаре навели разлоге незадовољства или одступања од силабусом предвиђене методологије оцењивања. Такође, слаба пролазност студената на одређеним испитима која се може детектовати увидом у статистичке податке Службе за наставу и студентска питања, може бити један од разлога због кога је неопходно извршити анализу свих сегмената квалитета у домену оцењивања. С тим у вези, Филозофски факултет систематично прати и проверава оцене студената по предметима и по годинама и предузима одговарајуће мере уколико дође до неправилности у негативних дистрибуцији оцена у дужем периоду. Ови подаци добијају се из Службе за наставу и студентска питања и анализирају на седницама Радне групе за обезбеђење квалитета наставе у оквиру [Центра за унапређење квалитета](#) Филозофског факултета. Значајни подаци о овом питању могу се добити и темељном и пре свега критичком анализом резултата студентске евалуације. На основу статистичких података о пролазности и просечној оцени по предметима и за сваког наставника (добијених од Службе за наставу и студентска питања), предузимају се мере ради уједначавања критеријума и побољшања пролазности (ако је ниска) на наставном предмету или појединачно за наставнике. У случају пропуста, тј. неиспуњавања или одступања од усвојених процедура оцењивања, које утврди Комисија за осигурање квалитета наставе, или на основу појединачних приговора студената, на предлог Центра за унапређење и контролу квалитета декан, продекан за наставу или управник Департмана, у складу са [Статутом](#) Филозофског факултета и *Правилником о оцењивању*, могу применити одговарајуће мере за побољшање квалитета оцењивања на појединим предметима или код појединих наставника у целини (корекција програма предмета, литературе, услова за полагање испита или односа наставника према студенту). Дефинисани закључци и предлози мера за унапређивање утврђеног стања, по потреби, усвајају се на Наставно-научном већу Факултета. Како је на Филозофском факултету информациони систем прилично унапређен, а и отворен наставнички портал и други сегменти овог система, просечне оцене на испитима за сваки појединачни предмет лако се из овог система могу аутоматски извући. Кад год прилике дозвољавају продекан за наставу на крају сваке школске године за сваки предмет и за сваког наставника ради анализу кроз исказује просечну оцену на испиту. Код наставника код којих се појављује највећи број негативних оцена а такође и код наставника код којих се појављује највећи број позитивних оцена врши се детаљна анализа наставничких критеријума за оцењивање студената. Током овог приспитивања врши се проверава пролазност студената по предметима, програмима, годинама. Све ове информације служе као инпут када се врши приспитивање Система обезбеђења квалитета. Сувише ниска

пролазност или друге неправилности у оцењивању које се детектују подлежу предузимању корективних мера како би се превазишле такве праксе.

Као један од делова кадровске политике која се баштини на Филозофском факултету, а који је директно повезан са горе описаним аспектом квалитета, јесте и настојање да се приликом избора и реизбора наставника и сарадника сагледају и критеријуми попут: објективности, етичности, доследности, демократичности и академски коректном односу према студентима. Факултет редовно прати и анализира податке добијене од студената, а који се тичу понашања наставника током оцењивања. Ови подаци углавном су обједињени кроз анкете које студенти попуњавају на крају сваког семестра, а које поред осталог садрже и информације о објективности оцењивања.

Брига о квалитету студената Филозофског факултета у Нишу видљива је и кроз улогу студената коју они играју у различитим облицима студентског организовања, деловања и учешћа у одлучивању. Ту се пре свега мисли на Студентски парламент и Савез студената. Основни подаци о овим студентским организацијама доступни су на сајту Филозофског факултета у делу који се тиче студената (<https://studenti.filfak.ni.ac.rs/>), премда се специфичнија обавештења о њиховим активностима углавном публикују преко друштвених мрежа. Свакако, поред ових, студенти су организовани и кроз мање формалне облике удруживања попут бројних секција, хуманитарних акција и слично. Студенти своју улогу остварују и у раду факултетских тела где активно учествују у одлучивању. Више речи о надлежностима и активностима студентских организација биће у [Стандарду 13](#).

У намери да обезбеди унапређивање квалитета у области каријерног вођења, Филозофски факултет је основао Канцеларију за развој каријере и подршку студентима (<https://www.filfak.ni.ac.rs/organizacija/kancelarija-za-razvoj-karijere-i-podrsku-studentima>). Изузев каријерног вођења, делатност ове Канцеларије усмерена је и на праћење потреба целокупне студентске популације и пружање подршке студентима који се суочавају са разноврсним тешкоћама током студирања.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> Процедура пријема студената је јасно дефинисана и поштује се без изузетка +++ Факултет обезбеђује једнакост и равноправност студената у сваком погледу, укључујући и студенте са посебним потребама +++ Канцеларија за развој каријере и подршку студентима током целе године стоји на располагању студентима у погледу каријерног вођења али и решавања било каквих проблема везаних за студије ++ 	<ul style="list-style-type: none"> Пасивност извесног броја студената у наставном процесу ++ Несклад између дозвољених квота за упис и великог броја кандидата који конкуришу за поједине студијске програме (психологија, англистика, социјална политика и социјални рад, комуницирање и односи са јавношћу...) +++ Недовољно предзнање студената које носе из средњих школа +++ Број места на мастер академским студијама није у складу са бројем студената на основним академским

<ul style="list-style-type: none"> • Све информације о студијама доступне су и редовно се ажурирају на сајту Факултета и одговарајућим огласним таблама +++ • Студентима су доступне све релевантне информације о условима студирања и уписа +++ • Осигурана је потпуна усклађеност студијских програма са исходима учења +++ • Процедуре и критеријуми оцењивања доступни су како у оквиру релевантних и јавно доступних правилника, тако и у оквиру силабуса појединачних предмета +++ • Проректор за наставу и Центар за унапређење квалитета континуирано врше анализу метода и критеријума оцењивања по предметима, програмима и годинама студија и предлаже корективне мере за превазилажење мањкавости +++ • Резултати студентске евалуације показују завидан ниво усклађености метода оцењивања са исходима студијског програма ++ • Врши се континуирано праћење пролазности студената по предметима, годинама и програмима и предузимање корективних мера +++ • Проректор за наставу и Радне групе Центра за унапређивање квалитета преузимају на себе задатак да прате и анализирају пролазност студената по предметима, програмима и годинама студија, као и објективност и принципијелност наставника у процесу оцењивања ++ • Рад Студентског парламента дефинисан је Статутом ФФ +++ • У потпуности отклоњене архитектонске и физичке баријере за студенте са инвалидитетом +++ • Постоји развијена мрежа студентског организовања и висок ниво њиховог учествовања у одлучивању кроз учешће у раду свих најважнијих органа Факултета +++ 	<p>студијама. Ово је посебна слабост код наставничких занимања за које су завршене мастер студије основни услов за запошљавање +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недовољан број пријављених кандидата на појединим студијским програмима често не омогућава квалитетнији избор кандидата при упису +++ • Приметно је мање интересовање за упис појединих студијских програма на основним и мастер академским студијама ++ • Недовољно прецизан систем награђивања студената који постигну изванредне резултате током студирања ++ • Ригидност и инертност појединих наставника да прихвате промене које намеће Болоњски процес +++ • Мали број студената ФФ који добијају Универзитетске награде за најбоље студенте, односно оскудна издвајања Универзитета за подстицање најбољих студената, посебно оних који долазе са ФФ који броји преко 3200 студената +++ • Непостојање донација за обезбеђивање скупocene опреме и учила за студенте са различитим потешкоћама +++ • Неповерање студената да је кроз поступак анкетирања утицати на позитивне промене +++ • Недовољна свест и немотивисаност појединих студената да покажу иницијативу ++
---	---

• Могућности	• Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Подстицање такмичарског духа студената путем стипендирања од стране Факултета, награђивања и сл. ++ • Даље унапређење промотивних активности ФФ и информисања матураната по средњим школама на југу Србије +++ • Интензивније активности на пољу планирања и развоја каријере студената различитих профила који се образују на ФФ +++ • Обезбеђење адекватних учила за студенте са инвалидитетом ++ • Подизање степена мобилности студената на међународном нивоу ++ • Промовисање мобилности студената и могућност доласка студената и професора из других средина поспешује размену искустава и повећава заинтересованост за корективне процесе +++ • Унапређивање сарадње са институцијама ради запошљавања успешних студената након завршеног факултета, чиме би се мотивисали студенти да постижу боље резултате ++ • Унапређивање квалитета студентата могуће је систематичним уређивањем политике вредновања ваннаставних активности студената ++ • Интензивнијом сарадњом између Тима за промоцију Факултета са Студентским парламентом у промотивним активностима Факултета, омогућило би се матурантима да се упознају са квалитетом студија из перспективе студената ++ • Интензивирати промоцију студијских програма за које постоји мање интересовање и приближити предности тих студијских програма будућим студентима ++ • Отварање нових атрактивних и тржишту рада потребних студијских 	<ul style="list-style-type: none"> • Поремећаји на тржишту рада везани за образовне профиле које школује Филозофски факултет ++ • Неспремност појединих наставника за промену стила свог рада или примену иновативних педагошких метода и техника у наставном процесу ++ • Недостатак средстава за потпуно осавремењивање наставног процеса ++ • Укидање пријемног испита се може негативно одразити на селекцију студената приликом уписа +++ • Снижавање критеријума при упису може довести до пада квалитета дипломираних студената +++ • Низак ниво мобилности студената од очекиваног +++ • Мотивација студента за учешће у ваннаставним активностима директно је повезана са системом вредновања ваннаставних активности +++ • Још увек недовољно укључивање студената у промотивне активности Факултета може довести до мањег броја пријављених кандидата за упис на Филозофски факултет +++ • Због смањеног броја буџетских места (посебно на мастер студијама) долази до осипања студената и њиховог одласка на друге факултете ++ • Недовољна финансијска средства за побољшање услова студирања студената по афирмативним мерама а тиме и квалитета студентског стандарда ове групације +++

програма, који би допринели развоју Факултета и већем обухвату будућих студената +++ • Наставити анализирање пролазности и оцењивања, како би се тај критеријум задржао на одговарајућем нивоу ++	
--	--

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 8:

(1) Систематско планирање и програмирање поступака мотивисања студената за активније и чешће учествовање у разноликим наставним и ванаставним активностима;

(2) Мотивисати студенте за веће учешће у оцењивању педагошког рада наставника и сарадника кроз упитнике, разговоре са продеканом за наставу и радом у оквиру Комисије за обезбеђење квалитета;

(3) Унапредити непосредну комуникацију са студентима, како би се у реалном времену реаговало на проблеме везане за пролазност и успешност студената;

(4) Обезбедити веће учешће студената у департманским активностима кроз непосредно учествовање у обликовању стандарда квалитета у важним областима као што су дефинисање исхода учења, усаглашавање и прецизно дефинисање садржаја, стандарда оцењивања, и начина вредновања предиспитних обавеза;

(5) Обезбедити перманентну контролу квалитета у процесу оцењивања;

(6) Укључивање студената у научноистраживачке пројекте;

(7) Побољшати услове студирања студената по афирмативним мерама наставком савремене опреме и учила који би им олакшали процес праћења наставе, учења и полагања испита кроз донације, спонзорства или одређене пројекте;

(8) Обезбедити услове за повећање степена пролазности на предметима код којих је утврђена ова мањкавост кроз организовање допунских консултација и скраћених курсева;

(9) Утврдити узроке ниске пролазности на неким предметима или високе пролазности на другим предметима, што предмете чини некоегзистентним у погледу савлађивања градива и оцењивања;

(10) Адекватно наградити наставни кадар који својом посвећеношћу, иновативним педагошким приступима и методиком наставног рада доприносе подизању квалитета наставе која је од утицаја на процес учења и повећања пролазности студената на испитима;

(11) Обезбедити виши ниво сарадње са Националном службом за запошљавање као важног субјекта чији инпути треба да буду полазна основа за развој наставног рада и иновирање уписне политике Факултета;

(12) Радити на примени принципа дуалног образовања којим би се значајно повећао квалитет студента у области професионалних и практичних компетенција;

(13) Унапредити рад и активности формираног Савета послодаваца и Мрежа наставника и сарадника ради обезбеђивања квалитета студија и студената и непосредног повезивања образовања са светом рада;

(14) Подстицати учешће наставника на едукативним семинарима посвећеним Болоњском процесу;

(15) Прецизније дефинисати поступак награђивања студента који су током студија постигли изузетне резултате.

Показатељи и прилози за стандард 8:

[Табела 8.1. Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години](#)

[Табела 8.2. Стопа успешности студената](#)

[Табела 8.3. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове \(60\), \(37-60\) \(мање од 37\) за све студијске програме по годинама студија](#)

[Прилог 8.1. Закон о високом образовању](#)

[Прилог 8.2. Статут Универзитета у Нишу](#)

[Прилог 8.3. Правилник о упису студената на студијске програме Универзитета у Нишу](#)

[Прилог 8.4. Статут Филозофског факултета у Нишу](#)

[Прилог 8.5. Правилник о полагању пријемног испита и упису кандидата на студијске програме Филозофског факултета Универзитета у Нишу](#)

[Прилог 8.6. Правилник о мастер академским студијама](#)

[Прилог 8.7. Правилник о докторским академским студијама](#)

[Прилог 8.8. Извод из Статута – заштита права студената](#)

[Прилог 8.9. Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту](#)

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућих општих аката.

Опис

У складу са критеријумима за акредитацију и пратећих стандарда који се односе на квалитет уџбеника и извора који треба да буду обухваћени спецификацијом наставних предмета, уџбеници и литература укључени у курикулуме показују не само самовременост него и висок квалитет, релевантност, академску одмереност и приступачност. Ресурси који се нуде у оквиру силабуса наставних предмета усаглашени су са исходима учења, а с обзиром на оријентисаност Филозофског факултета јасно промовишу критичко размишљање, одражавају различите перспективе и константно се ажурирају како би студенти добили најбоље могуће образовање. Ови фактори се узимају у обзир приликом креирања не само курикулума него и селекције наставних предмета и њихових описа како би осигурало да сваки понуђен студијски програм на установи пружи снажна академска искуство, и адекватну припремају студената за професионални успех. С тим у вези, студентима свих нивоа студија на Филозофском факултету у Нишу доступна је, у највишој могућој мери, квалитетна уџбеничка и шира стручна литература за исцрпно и адекватно савладавање наставних садржаја у релевантним научним областима. Пратећи најновије трендове у издаваштву факултет, из године у годину, шири фонд научне и стручне литературе, обезбеђујући наставном особљу и студентима могућност најновијих увида у научна достигнућа из областима којима се баве. Између осталог, постоје константна настојања да силабусима наставних предмета буде обухваћена релевантна литература и уџбеници који представљају ауторска или коауторска дела наставника факултета. Стандарди који регулишу и прате овакава настојања факултета у погледу обезбеђивања квалитетне литературе, уџбеника, другим речима, библиотечких и информатичких ресурса дефинисани су: [Статутом Факултета \(Прилог 9.1\)](#), [Правилником о уџбеницима Филозофског факултета \(Прилог 9.2\)](#), [Правилником о уџбеницима Универзитета у Нишу \(Прилог 9.3\)](#), као и [Правилницима о издавачкој делатности Универзитета у Нишу \(Прилог 9.4\)](#) и [Правилником о издавачкој делатности Филозофског факултета \(Прилог 9.5\)](#).

Уџбеници и литература за сваки студијски програм усклађени су са исходима учења операционализованих самим студијским програмом. Тиме се обезбеђује да студенти добију неопходна знања и вештине за постизање циљева програма. Такође, уважава се и потреба да уџбеницима буду покривене основне теме и концепти релевантни за област студија, а то укључује најновије информације и перспективе, које би потпомогле студентима да се ангажују са најновијим дешавањима у различитим областима. Самим тим, силабуси, на којима се базира настава из сваког појединачног предмета, обухватају одговарајућу и свеобухватну литературу (уџбенике, монографије, књиге, практикуме и сл.) на српском и страним језицима. Силабуси, односно спецификације наставних предмета доступни су на интернет страници факултета у оквиру сваког појединачног студијског програма, тако да су основне информације о литератури за припрему испита унапред доступне

студентима. О расположивости како основне тако и шире литературе, студенти се могу информисати у самој библиотеци факултета, као и на веб страници [Библиотека](#). Ова страница садржи информације о целокупном билтену књига које су разврстане по годинама и научним областима. Будући да је Библиотека Филозофског факултета чланица COBBIS система, са њене веб странице публикације је могуће претраживати и прегледати путем линка [COBISS](#). Осврћући се на фонд којим библиотека располаже, можемо увидети да он по свом обиму и садржају у потпуности одговара студентским потребама за праћење и припрему испита. Такође, овај фонд усклађен је и са потребама научно-истраживачког рада примарно наставничког кадра, али и студената који показују амбиције ка дубљем сагледавању извесних проблема којима се баве. Сажетије изражено, фонд Библиотеке филозофског факултета у Нишу, комплементаран је са потребама студената и наставника за праћењем савремених научних достигнућа, као и са потребама за унапређењем образовног, истраживачког и научног рада. На различите начине, куповином, разменом са другим библиотекама, учешћем у пројекту Министарства културе „Откуп књига за библиотеке” и путем поклона од издавача и аутора ([Табела 9.1](#)) библиотека непрестано шири и употпуњује свој фонд. Тренутно, Библиотека Филозофског факултета располаже књигама на српском језику (8.813), књигама на страним језицима (9.407) и књигама на језицима националних мањина (417), што чини укупно 18.637 књига. Када је реч о уџбеницима, уџбеници на српском језику су најбројнији (5.200), а уџбеници на страним језицима заступљени су у мањем броју (2.450), што чини укупно 7.650 библиотечких јединица. Библиотека располаже монографијама на српском језику (22.700) и монографијама на страним језицима (5.750) што чини 28.450 библиотечких јединица. Часописи на српском језику су заступљени у већем броју (1.834), док су бројни часописи на страним језицима доступни преко КОБСОН-а. Укупно, Библиотека располаже са 56.571 библиотечких јединица ([Табела 9.1](#)). Поређењем са фондом наведеним у претходном Извештају, јасно се уочава да је овај број итекако висок. То само говори у прилог константне набавке нових и савремених издања неопходних за адекватну спровођење наставног процеса. Сваке године, наставници и сарадници за потребе својих предмета креирају списак књига које су им потребне за квалитетно извођење наставе у оквиру предмета те се сходно тим листама и финасијским могућностима факултета врши набавка неопходне литературе. Када су у питању уџбеници и монографије чији су аутори наставници запослени на Факултету, тренутно тај број износи 237, а детаљан списак са називима и ауторима налази се у [Прилогу 9.6](#). Већина издања Филозофског факултета може се пронаћи у електронском, односно дигиталном формату а сви наслови и у штампаном облику, те су као такви студентима лако доступни електронски формати који се могу преузети са странице Издавачког центра факултета а тиме и економски исплативији. Такође, већина наставника настоји да друге изворе учини доступним кроз онлајн приступ текстовима или кроз институционалне библиотечке ресурсе за штампане примерке. Узимајући у обзир потребе департмана Библиотека набавља домаће часописе у штампаној форми. Што се страних часописа тиче, они су доступни у електронској верзији преко сервиса КОБСОН. Овај сервис доступан је студентима са рачунара на факултету, док

запослени, као и стипендисти Министарства науке, имају приступ и од куће уз одговарајуће лиценце.

За поштовање стандарда квалитета уџбеника и других наставних средстава, како у погледу њиховог садржаја, структуре и обима, тако и у погледу усклађености са специфичним захтевима сваког од студијских програма, задужени су и одговорни органи управљања и стручни органи факултета. Између осталог, ово је регулисано и Правилником о уџбеницима Универзитета у Нишу. Са друге стране, стандарди квалитета уџбеника и наставног материјала дефинисани су и: Правилником о уџбеницима Филозофског факултета (Прилог 9.2). и Правилником о издавачкој делатности (Прилог 9.5).

Мере и поступци за праћење и вредновање квалитета уџбеника и других наставних материјала предвиђени су Правилником о стандардима и условима за обезбеђење квалитета (Прилог 9.7). Такође, обим квалитет и савременост препоручене литературе процењују и студенти преко периодичних анкета које садрже питања о овом сегменту функционисања факултета. Решења о акредитацији студијских програма потврда су о задовољењу овог стандарда. Поред тога, Филозофски факултет у Нишу поседује и низ правилника и аката којима се институционално прати и евалуира квалитет уџбеника и литературе. Системишом Факултета и Правилником о систематизацији услова (Прилог 9.8) уређени су организација и рад Библиотеке. Правилником о стандардима и условима обезбеђења квалитета предвиђена је редовна контрола рада библиотеке и контрола квалитета библиотечких ресурса. Другим речима, факултет континуирано прати стање библиотечког фонда, његово ширење, прати развој библиотечке делатности и имплементацију нових технологија у овај сегмент функционисања. Средства потребна за развој библиотечког фонда и библиотечких ресурса утврђују се сваке године Финансијским планом факултета.

Стручна спрема и број запослених у Библиотеци Филозофског факултета у складу је са српским и европским стандардима. Тренутно је у Библиотеци запослено шест библиотекарки и једна књижничарка. Компетентности библиотекарки сведочи њихова висока стручна спрема. Наиме, све библиотекарке имају завршене факултете из друштвено-хуманистичких или филолошких поља. Поред тога, њихова компетентност додатно је ојачана положеним стручним испитом за библиотекаре, поседовањем лиценце за рад у систему COBISS као и дипломама стеченим кроз бројне курсеве у организацији Народне библиотеке Србије. Битно је напоменути и да се особље ангажовано за рад у Библиотеци непрестано усавршава кроз учешће у бројним радионицама (пре свега у области информacionих технологија), семинарима и обукама попут оне у оквиру TEMPUS пројекта.

Библиотека је отворена за студенте сваког дана од 8 до 19:30. Део фонда, као што су референтне публикације, енциклопедије, речници, приручници, часописи, докторске и магистарске тезе и последњи примерци монографских публикација, доступан је за коришћење у читаоници. Остале књиге студенти могу позајмљивати на период од 15 дана. За научноистраживачки рад наставника и сарадника, библиотека обавља међубиблиотечку позајмицу са другим библиотекама.

Библиотека сарађује са Универзитетском библиотеком „Светозар Марковић“ у Београду, Народном библиотеком Србије, Универзитетском библиотеком „Никола

Тесла“ у Нишу, као и са другим универзитетским библиотекама у земљи. Такође је члан Заједнице високошколских библиотека Србије.

Библиотека има фонд који задовољава потребе студената, наставника и истраживача у погледу образовног, истраживачког и научног рада. Фонд се стално допуњује куповином нових издања, разменом са другим библиотекама, кроз пројекат Министарства културе „Откуп књига за библиотеке“ и поклонима од издавача и аутора. Електронски каталог публикација библиотеке може се прегледати и претражити преко система COBISS.

Битно је истаћи да је у претходном периоду једна од слабости Библиотеке био недостатак простора. У последњих шест година интензивно се радило на решавању овог проблема и може се рећи да је он сада превазиђен. Адаптацијом и реконструкцијом простора које је раније заузимао Депарتمان за хемију Природно-математичког факултета, просторни капацитети Библиотеке су значајно увећани, али и осавремењени у сваког погледу. Библиотека је тренутно смештена на укупно 119 м² простора, а читаоница у саставу Библиотеке лоцирана је на првом спрату и лако доступна свим студентима, и са условима за рад који су у сваком погледу задовољавајући (климатизација, осветљење, радни столови).

Филозофски факултет у Нишу обезбеђује студентима неопходне информатичке ресурсе за савлађивање градива: потребан број рачунара одговарајућег квалитета, другу информатичку опрему, приступ интернету и осталу комуникациону опрему. Рачунарски центар Филозофског факултета опремљен је и организован тако да обезбеди квалитетно функционисање локалне рачунарске мреже, која је део академске мреже Србије, као и целокупне електронске опреме која се користи у наставним, научним и стручним активностима Факултета. Организација, статус и рад Рачунарског центра уређени су [Статутом Факултета](#), [Правилником о организацији и систематизацији радних места](#), и [Правилником о интернет презентацији Факултета](#) (Прилог 9.9). У Рачунарском центру запослена су два стручна сарадника са високом стручном спремом из области електронике, информатике и компјутерских технологија. Рачунарски центар опремљен је савременим уређајима, и брине о функционисању компјутерске и електронске опреме на Факултету. Комплетна листа рачунарске и електронске опреме на Факултету дата је у [Табели 9.2](#) - Попис информатичких ресурса. У наставне и научно-образовне сврхе, студентима и наставном особљу Факултета су на располагању три рачунарске учионице са укупно 70 (30+20+20) места, 25 мултимедијалне сале за едукацију са укупно 1.530 (од 10 до 200) места, две свечане сале и два амфитеатра. Филозофски факултет располаже и салом која поседује опрему за студије на даљину (110 места). За потребе наставе и научноистраживачког рада користи се 28 видео пројектора, као и десктоп и лаптоп рачунари, принтери и скенери. За потребе администрације на Факултету користи се адекватан број штампача и десктоп рачунара, као и сервери за приступ локалне мреже Интернету.

Обезбеђивање квалитета у домену информатичко-комуникационих ресурса и активности, Рачунарски центар реализује кроз: администрирање локалне мреже, администрирање, ажурирање и дизајн интернет презентације Факултета, текуће одржавање софтверских и хардверских ресурса, праћење развоја информационах и комуникационих технологија, закона и стандарда, дефинисање поступка за

припрему, контролу, одобравање и објављивање података на Web страницама Факултета, развој нових сервиса (администрација испитних активности, развој и имплементација наставничких и студентских форума и друго), унапређење постојећих софтверских и хардверских решења и вођење адекватне политике набавке нове рачунарске и комуникационе опреме, као и лиценцираних софтверских пакета за потребе наставе и научноистраживачког рада. Запослени у Рачунарском центру пружају помоћ наставницима, сарадницима и студентима у налажењу научних и стручних информација о рачунарском хардверу и софтверу и у решавању проблема са заштитом од неовлашћеног приступа подацима и софтверским ресурсима. У свом раду, Рачунарски центар примењује најновија светска и домаћа решења, стандарде и правила за коришћење информационих и комуникационих технологија. Сваке године, Факултет финансијским планом утврђује висину средстава намењених развоју Рачунарског центра и унапређењу информатичких ресурса. Такође, [Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета](#) утврђено је да се квалитет рада Рачунарског центра обезбеђује редовном контролом рада, побољшањем квалитета хардверских и софтверских ресурса, редовним праћењем развоја информационих и комуникационих технологија, иновирањем пословања и имплементацијом нових информационих и комуникационих технологија. Праћење квалитета рада Рачунарског центра укључује, осим анализа извештаја самог Рачунарског центра и његових корисника, и периодично анкетирање студената. У обезбеђивању квалитета стандарда 9 значајно место имају активности усмерене на популацију студената којима су осим рачунара у рачунарским учионицама на располагању и услужни рачунари у ходницима Факултета у приземљу и на другом спрату. Такође, сви студенти Филозофског факултета имају отворене e-mail адресе на G Suite платформи и налоге за коришћење апликације „е-Индекс“ која сваком студенту омогућава преглед уписаних семестара, положених испита, уплата за школарину, увид у распоред испита, распоред часова, пријаву испита, попуњавање евалуационих анкета и сл. Информације о Рачунарском центру Факултета доступне су на интернет страници [racunarski-centar](http://racunarski-centar.rs).

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> Постоји добро развијен институционални оквир (правилници и општи акти Факултета и Универзитета у Нишу) за праћење и унапређење квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса +++ Уџбеници су пажљиво одабрани како би били у складу са исходима учења програма и циљева наставног плана и програма +++ 	<ul style="list-style-type: none"> Недостатак простора опремљеног рачунарима који се не би користио у наставне сврхе, већ би омогућавао студентима да слободно и према индивидуалним потребама користе информатичке ресурсе +++ Постоје изазови у осигуравању да сви студенти имају једнак приступ потребној литератури, посебно ако су ресурси скупи или нису доступни у форматима који су студентима по

<ul style="list-style-type: none"> • Курикулумима предмета обухваћена је разноврсна литература која обухвата глобалне перспективе, интердисциплинарне изворе и различита гледишта чиме се обогаћују искуства учења ++ • Већина предмета је у задовољавајућој мери покривена одговарајућим уџбеницима и дидактичким средствима ++ • Библиотечки фонд по обиму и квалитету одговара броју и структури корисника ++ • Квалитет библиотечког фонда, особља библиотеке, организације рада и доступности библиотечких ресурса је одличан. Факултет има одличан потенцијал и за даљи развој ових библиотечких ресурса +++ • Библиотечки фонд се развија у складу са потребама студијских програма и научноистраживачких пројеката. Набавка уџбеника и литературе врши се на захтев Већа департмана и у складу са утврђеним потребама +++ • Постоје константна настојања да се омогући досутпност уџбеника и литературе у дигиталном формату када год је то могуће и када су у питању ауторска дела наставника факултета али и расположивост штампаних издања у библиотеци чиме се осигурава да студенти имају ресурсе који су им потребни ++ • Одговарајући информатички ресурси постоје, како у погледу броја рачунара и пратеће опреме, тако и у погледу могућности приступа интернету и коришћења одговарајућих информација (базе података, часописи у електронском облику) ++ • Уџбеници и литература се редовно ажурирају како би рефлектовали најновија истраживања и развој у области, што је кључно за одржавање академске релевантности +++ 	<p>афирмативним мерама расположиви или читљиви ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Немогућност проналажења донација за набавку инструментаријума за читавање извора за следе и слабовиде студенте +++ • Неки уџбеници оријентисани су првенствено на теоријске концепте без довољно практичних примера или примена у стварном свету, што је неопходно да би студенти могли практично да примене своје знање ++ • Мањи број библиотечких јединица на страним језицима, као и литературе на језицима националних мањина у односу на доступну литературу на српском језику ++ • Проблеми у вези са темпом обнављања рачунара и пратеће опреме и набавке најновијих лиценцираних софтвера +++
<p>Могућности</p>	<p>Опасности</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Могућност лаког праћења и провере квалитета свих аспеката овог 	<ul style="list-style-type: none"> • Будући да квалитет финансирања у доброј мери зависи од оснивача, а

<p>стандарда, захваљујући јасним и мерљивим параметрима +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мотивисаност наставника и сарадника да у краћим интервалима преиспитују квалитет литературе и уџбеника у силабусима, на основу различитих показатеља у реализацији студијског програма, укључујући и резултате студентских анкета +++ • Велике могућности приступа електронским информацијама преко KoBSON сервиса ++ • Све већа доступност дигиталних уџбеника и часописа отвореног приступа нуди студентима могућности да приступе ажурираним, разноврсним и исплативим материјалима за учење +++ • Све већа интернационализација високог образовања представља прилику за укључивање глобалних перспектива, различитих аутора и међународних истраживања у курикулуме +++ • Укључивање нових технологија (попут е-књига и интерактивни материјала и медија) у уџбенике и литературу може унапредити квалитет ангажовања студената и пружити иновативне могућности за учење +++ • Довољан број и повољна квалификациона структура запослених у Библиотеци и Рачунарском центру +++ • Постоји одличан потенцијал за даље унапређење квалитета информатичких ресурса ++ 	<p>не од самог Факултета, може се десити да финансирање у наредном периоду не буде на адекватном нивоу, што се може негативно рефлектовати на реализацију финансијског плана Факултета у погледу развијања библиотечких и информатичких ресурса ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Буџетска ограничења могу спречити институције да набаве најновије и најбоље уџбенике, посебно ако су скупи или ако недостају средства +++ • У областима у којима се знање брзо развија, уџбеници могу застарети брже него што се очекује што умногоме може да отежа одржавање материјала актуелним ++ • Постоји ризик да немају сви студенти приступ неопходној технологији да би у потпуности искористили дигиталне ресурсе, као што су е-књиге, базе података и онлајн часописи ++ • Постоји бојазан да се поједини наставници опиру усвајању нових уџбеника или литературе, посебно ако су навикнути на старије материјале или устаљене методологије, што итекако чини ометајући фактор у ажурирању и иновирању наставног предмета +++
---	---

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 9

Иако Филозофски факултет испуњава критеријуме наведене овим стандардом, ипак би се могао навести списак мера и активности којим би се унапредио квалитет ове области:

(1) Пратити и унапређивати квалитет библиотечких ресурса са нагласком на континуираном уважавању принципа савремености литературе која се набавља за Библиотеку и усклађености са потребама студијских програма.

(2) Проширити опсег ресурса који се користе у наставном плану и програму изван уџбеника, односно, поред обавезне литературе и попису шире литературе потребно је што више укључивати часописе, истраживачке радове, студије случаја, онлајн

предавања и интерактивне мултимедије у курикулуме. Тиме би се подстакло коришћење различитих аутора из различитих културних, географских и академских средина а истовремено обезбедио шири спектар перспектива али и свеобухватност и инклузивност курикулума.

(3) Активнији рад на промоцији коришћења интерактивних и дигиталних ресурса за учење поред традиционалних уџбеника тиме што би се интегрисале Интегрисати е-књиге, виртуелне симулације где год је то могуће и интерактивне мултимедијалне платформе које омогућавају студентима да се активно укључе у садржај. Подстицањем развоја ресурса прилагођених мобилним уређајима како би се осигурао лак приступ вероватно ће утицати на ангажовање студената и очекиване исходе учења уколико би се пружило интерактивније и флексибилније окружење за учење.

(4) Неопходно је радити на мотивисању наставника за интегрисањем међудисциплинарне литературе у курикулуме у оним областима у којима је интердисциплинарно, мултидисциплинарно и трансдисциплинарно знање од суштинског значаја. Сарадња са сродним факултетима и катедрама била би од великог значаја јер би се постигло укључивање литературе из различитих академских дисциплина која са друге стране оплеменењује разумевање ширег контекста и свеобухватнији приступ проблемима. Тиме би се побољшало критичко мишљење студената и развиле способности за решавање проблема јер би им била пружена добро заокружена перспективу о комплексним питањима.

(5) Израдити допуну и иновирање Правилника о уџбеницима како би се побољшао квалитет уџбеника али и процедура за објављивање уџбеника. У том смислу важно је и ажурирање и иновирање *Правилника о издавачкој делатности*.

(6) Обезбедити рационално коришћење наменских средстава за осавремењавање библиотечког фонда имајући у виду потребу за равномерном заступљеношћу литературе за све студијске програме.

(7) Коришћење средстава из донација и међународних пројеката за додатно финансирање издавачке делатности и набавку литературе и информатичке опреме.

(8) Праћење савремености информатичких ресурса и благовремена набавка нове опреме и лиценцираних програма, као и реализација планираних активности за развијање информатичких ресурса Факултета.

(9) Обезбедити континуирану обуку запослених и студената у циљу ефикасног коришћења информатичких ресурса.

Показатељи и прилози за стандард 9:

[Табела 9.1. Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи](#)

[Табела 9.2. Попис информатичких ресурса](#)

[Прилог 9.1. Статут Филозофског факултета у Нишу](#)

[Прилог 9.2. Правилник о уџбеницима Филозофског факултета у Нишу](#)

[Прилог 9.3. Правилник о уџбеницима Универзитета у Нишу](#)

[Прилог 9.4. Правилник о издавачкој делатности Универзитета у Нишу](#)

[Прилог 9.5. Правилник о издавачкој делатности Филозофског факултета у Нишу](#)

[Прилог 9.6. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на Факултету](#)

[Прилог 9.7. Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета](#)

[Прилог 9.8. Правилник о организацији и систематизацији послова](#)

[Прилог 9.9. Правилник о Интернет презентацији Филозофског факултета у Нишу](#)

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Опис

У високом образовању, квалитет управљања и квалитет ненаставне подршке кључне су компоненте у обезбеђивању успеха институције. Ови аспекти утичу не само на академске стандарде већ и на укупно академско и животно искуство студената и репутацију институције. Руковођење високошколском установом обухвата више аспеката међу којима се посебно истичу управљање, лидерство, стратешко планирање и деловање, административно и финансијско планирање. Пракса квалитетног управљања од суштинског је значаја за неговање позитивног институционалног окружења и обезбеђивање ефективног и ефикасног функционисања високошколске установе. Примена модерне организационе структуре и јасна подела одговорности и надлежности међу различитим органима Факултета, обезбеђују висок квалитет управљања на Филозофском факултету. [Статутом](#) и општим актима Факултета дефинисана је унутрашња организација факултета. Такође, унутрашња организација у складу је са [Законом о високом образовању](#) и [Статутом Универзитета у Нишу](#). Факултет своју образовну, научноистраживачку и стручну делатност остварује кроз организационе јединице задужене за:

(1) реализацију наставе и студијских програма (департамани, Центар за стране језике, лекторати),

(2) образовне и научноистраживачке програме (Центар за образовање наставника, Центар за српски језик као страни и нематерњи језик, Центар за професионално усавршавање, центри за научноистраживачки рад, лабораторије),

(3) подршку и развој образовне и научне делатности (Издавачки центар, Центар за унапређење квалитета, Канцеларија за међународну и међуинституционалну сарадњу, Канцеларија за развој каријере и подршку студентима, Центар за социјалну инклузију и решавање конфликта, Библиотека, Рачунарски центар),

(4) стручне послове (Секретаријат Факултета, Кабинет декана, Служба за наставу и студентска питања, Служба за опште и правне послове, Финансијска служба, Техничка служба).

[Статутом Филозофског факултета](#) одређени су и органи факултета:

- Орган управљања - Савет Факултета,
- Орган пословођења - Декан Факултета

- Стручни органи - већа Факултета (Наставно-научно веће, Изборно веће, Веће докторских студија, Веће департмана, Веће Центра за стране језике, Веће Центра за образовање наставника, Веће Центра за професионално усавршавање, Веће Центра за унапређење квалитета),
- Студентски парламент,
- Савет послодаваца.

Поступак и начин рада органа управљања и пословођења, њихове ингеренције и одговорности дефинисани су горе наведеним [Статутом](#) Филозофског факултета Универзитета у Нишу бр. 44/1-1-2 од 11. 2. 2022. ([Прилог 10.1. Статут](#)), [Правилником о организацији и систематизацији послова на Филозофском факултету](#) број 219/1-01 од 18. 6. 2020.године ([Прилог 10.2](#)) и [Правилником о раду Филозофског факултета](#) број 147/2 од 21.04.2011 ([Прилог 10.3](#)) и *Уговорима о раду запослених*.

На врху управљачке хијерархије налази се [Савет](#) факултета. Овај орган управљања конституише се у складу са законском регулативом, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Филозофског факултета. Органи управљања своје функционисање усмеравају ка: конципирању и доношењу пословника, доношењу Статута, избору и разрешавању дужности декана, изјашњавању на основу жалби против првостепених одлука декана, усвајању финансијског плана, извештаја о пословању и годишњег обрачуна, плана коришћења средстава за инвестиције, доношењу годишњег програма рада Факултета, општег акта о расподели сопствених прихода, давању сагласности сходно одлукама о управљању имовином Факултета, давању сагласности у вези са расподелом финансијских средстава, доношењу одлука о формирању унутрашњих организационих јединица Факултета, избору председника и заменика председника Савета, одлучивању о висини школарине на предлог надлежног већа, годишњем извештавању оснивача о пословању, доношењу општег акта о дисциплинској одговорности студената, избору екстерног ревизора финансијског пословања Факултета, усвајању стратегије обезбеђења квалитета и пратећег Акционог плана, обављању других послова у складу са законом, Статутом Универзитета и Статутом Факултета. Чланство Савета факултета броји 27 чланова. Од тог броја 13 чланова је из редова наставног особља (по један представник сваког департмана), 2 члана из редова ненаставног особља, 4 представника Студентског парламента и 8 чланова представника оснивача:

(<https://www.filfak.ni.ac.rs/fakultet/savet>). Конкретне активности Савета, његов рад и функционисање регулисани су [Пословником о раду Савета факултета](#) број 262/1-3 од 14. 7. 2020. ([Прилог 10.4](#)). Чланови Савета, приликом доношења својих одлука, руководе се важећим прописима, развојним потенцијалима факултета, Стратегијом управљања квалитетом и Планом рада факултета.

Следећи у хијерархији управљања је *декан* као *орган пословођења* Филозофског факултета. Поред декана за пословођење на факултету задужена су и 4 продекана.

Продекане именује декан, а они воде послове у конкретним областима рада: наставе, научноистраживачке делатности, финансија и међународне сарадње (<https://www.filfak.ni.ac.rs/fakultet/rukovodstvo>). Надлежности декана дефинисане су чланом 68 Статута Факултета. Оне подразумевају да декан: (1) представља и заступа Факултет у земљи и иностранству и овлашћује друга лица за представљање и заступање у складу са одредбама Статута, (2) организује и непосредно руководи радом факултета, (3) стара се о остваривању образовне и научне делатности, извршавању одлука органа Факултета, примени Статута и других општих аката Факултета, (4) предлаже основе пословне политике, годишњи програм рада и план развоја, унутрашњу организацију факултета, (5) подноси годишњи извештај о раду Факултета органу управљања, (6) иницира и предлаже решења о питањима важним за обављање делатности Факултета, (7) одлучује о коришћењу конкретних наменских средстава (изузев оних за инвестиције), (8) председава Наставно-научним и Изборним већем и Колегијумом факултета, (9) учествује у раду Савета (без права гласа), (10) потписује дипломе и додатке дипломи о завршеним студијама на свим нивоима, (11) стара се о законитости рада и одговара за законитост рада Факултета, и (12) обавља друге послове утврђене законом, актом и оснивању и Статутом.

Већа факултета, која си већ горе побројана, чине *стручне органе* факултета. Поред наставника и сарадника и студентима је омогућено да учествују у раду ових органа и њихових тела. Ангажман студената у већима факултета посебно је важан када се односи на осигуравање квалитета студијских програма и наставе, реформе студијских програма, анализе ефикасности студирања, утврђивање броја ЕЦТС бодова, као и када се односи на друга питања која се непосредно тичу студената. Заступљеност студената у овом сегменту управљања факултетом законски је дефинисана и износи 20%.

Изборно веће Факултета као стручно тело чине сви наставници Факултета (<https://www.filfak.ni.ac.rs/fakultet/izbornovece>). У ингеренције овог тела спадају: утврђивање предлога за избор у звање наставник, као и предлога комисија за писање извештаја за избор наставника, избор у звање сарадник, као и формирање комисија за писање извештаја за избор сарадника, предлагање кандидата из редова редовних професора за звање професор емеритус. Поред ових Изборно веће Факултета обавља и друге послове предвиђене Законом и Статутом.

Наставно научно веће броји укупно 85 чланова и то: руководећи органи (5 чланова - декан, продекан за наставу, продекан за научноистраживачки рад, продекан за међународну сарадњу и продекан за финансије), председник већа докторских студија (1 члан), представници департмана за филозофију (5 чланова), представници департмана за историју (5 чланова), представници департмана за психологију (5 чланова), представници департмана за педагогију (5 чланова), представници департмана за социологију (5 чланова), представници департмана за социјалну политику и социјални рад (4 члана), представници департмана за комунологију и

новинарство (5 чланова), представници департмана за српски језик (5 чланова), представници департмана за српску и компаративну књижевност (5 чланова), представници департмана за англистику (5 чланова), представници департмана за руски језик и књижевност (5 чланова), представници департмана за француски језик и књижевност (5 чланова), представници департмана за немачки језик и књижевност (3 члана), представници Центра за стране језике (5 чланова), и представници студената на предлог студентског Парламента (12 чланова). Надлежности, састав и рад Наставно-научног већа дефинисани су члановима 78, 79, 80 и 81. Статута Филозофског факултета.

Веће докторских студија још један је од стручних органа Факултета. Ово веће сачињено је од једног или два представника Већа департмана који су укључени у реализацију студијских програма докторских академских студија Факултета. Веће докторских студија укупно броји 22 члана (<https://www.filfak.ni.ac.rs/fakultet/vece-doktorskih-studija>). Послови и задаци који су у ингеренцији овог органа су следећи: утврђивање предлога студијских програма докторских студија, утврђивање плана извођења наставе, праћење реализације студијских програма, израда плана извођења наставе, спровођење поступака за проверу и обезбеђење квалитета студијских програма докторских академских студија, разматрање Извештаја о евалуацији студијских програма докторских академских студија, проверавање компетентности наставника и ментора који учествују у реализацији студијских програма на докторским студијама, спровођење поступака за пријаву и одбрану докторских дисертација, доношење одлука о преласку студената са једног на други студијски програм докторских студија, утврђивање еквивалентности и признавање испуњених обавеза и положених испита, утврђивање стечених ЕСПБ бодова, утврђивање еквиваленције и признавање дела студијског програма специјалистичких академских студија, одлучивање о преношењу ЕСПБ и о уписивању кандидата у одређену годину докторских студија, признавање испита магистра наука и утврђивање обавеза које кандидат треба да испуни током уписа, одлучивање о години уписа кандидата у зависности од броја ЕСПБ остварених еквиваленцијом. Поред горе побројаних ово веће реализује и друге послове који су утврђени Статутом Факултета и [Правилником о докторским студијама \(Прилог 10.5\)](#).

Још једно у низу већа која учествују у раду Факултета је и *веће департмана*. Већа департмана формирана су од наставника који су у радном односу на Факултету и то за сваки департман посебно. На челу већа департмана налазе се управници департмана. Послови којима се баве већа департмана односе се на: креирање студијских програма на сва три нивоа студија, конципирање и припремање њихових предлога за Наставно-научно веће, дефинисање предлога наставног плана и програма сталног стручног образовања и усавршавања, као и програма научних истраживања, предлагање мера и механизма подршке успешним и даровитим студентима, анализу извештаја о реализацији програма научних истраживања департмана, упућивање предлога за

позивање истакнутих стручних и научних радника, давање предлога за штампање уџбеника и других публикација, избор представника департмана за Наставно-научно веће, делегирање наставника и сарадника за стручна удружења и чланове стручних органа и тела Универзитета, анализирање и праћење постигнућа студената, предлагање одобравања плаћеног и неплаћеног одсуства наставницима и сарадницима, упућивање предлога за именовање комисија за избор наставника и сарадника, као и оцена о избору наставника и сарадника (оцена резултата научно-наставног рада, оцена ангажовања кандидата у развоју наставе и развоју других делатности Факултета, оцена педагошког рада, оцена резултата које је кандидат постигао у развоју научно-наставног подмлатка, као и оцена приступног предавања), давање сагласности на извештај комисије о избору наставника и сарадника, именовање комисије за еквиваленцију студијских програма, признавање испуњености обавеза и положених испита, као и о стеченом укупном броју ЕСПБ. Горе набројаним није исцрпљена листа дужности већа департмана. Поред већ помињаних већа департмана баве си другим пословима дефинисаним Статутом и [Правилником о раду департмана](#) (Прилог 10.6).

Као што је већ помињано на свим департманима Филозофског факултета у Нишу обавезно је похађање курсева страних језика. Овим доменом наставе страних језика, посебно на нематичним департманима бави се Веће [Центра за стране језике](#). У рад овог већа, дакле, укључени су наставници запослени на Факултету који наставу реализују на нематичним департманима. Обим послова који су у надлежности овог већа исцрпљује се у реализацији следећих задатака: утврђивање предлога програма страног језика на нематичним департманима, као и плана и програма сталног стручног образовања и усавршавања, упућивање предлога за позивање истакнутих стручних и научних радника, давање предлога за штампање уџбеника и других публикација, избор представника департмана за Наставно-научно веће, делегирање наставника и сарадника за стручна удружења и чланове стручних органа и тела Универзитета, анализирање успеха студената, давање мишљења о одобравању плаћеног и неплаћеног одсуства наставницима и сарадницима, давање предлога за избор у наставничка звања и предлога за именовање комисија за избор у наставничка звања. Поред ових, најбитнијих аспеката рада Већа Центра за стране језике, постоје и други послови који су у његовој ингеренцији, а који су дефинисани Статутом и [Правилником о раду већа департмана и центара](#) (Прилог 10.6).

Стручни орган који управља Центром за научноистраживачки рад је *Веће центра за научноистраживачки рад*. У рад овог већа укључени су сви наставници упошљени на неком од департмана. Послови које обавља ово веће су: осмишљавање програма рада центра за научноистраживачки рад департмана у саставу Факултета, предлагање научних пројеката, планирање рада центра на годишњем нивоу и старање о спровођењу плана, избор руководиоца пројеката и потпројеката, одлучивање о ангажовању наставника и истраживача у научном звању и истраживача за рад на

реализацији програма – плана научноистраживачке делатности Центра за научноистраживачки рад, извештавање о реализацији научноистраживачке делатности Центра за научноистраживачки рад, припремање уговора о пружању услуга физичким и правним лицима, обављање и других послова предвиђених Статутом и *Правилником о раду центра за научноистраживачку делатност*.

Сви наставници који су у радном односу на Факултету, а учествују у организовању и реализацији програма мастер студија за образовање наставника предметне наставе, као и наставници који учествују у реализацији других програма за образовање наставника, осавремењивање знања, стручно образовање, стручно усавршавање и целоживотно образовање, чине *Веће Центра за образовање наставника* (<https://www.filfak.ni.ac.rs/studije/master/nastavnik-predmetne-nastave>). Рад Већа овог центра води и координише управник. Веће Центра за образовање наставника задужено је за послове који се односе на припрему, организацију и реализацију програма за образовање наставника предметне наставе (<https://con.filfak.ni.ac.rs/>).

Чланство *Већа Центра за српски као страни, завичајни и нематерњи језик* сачињено је од наставног кадра који реализује образовне програме у домену српског као страног и нематерњег језика. Послови овог већа тичу се припреме, организације и реализације програма за едукацију у области српског језика (<https://centar.filfak.ni.ac.rs/>). Такође, један од базичних послова овог Центра је и организација курсева учења српског језика за почетнике, почетног курса на нивоу А1 и А2, средњег курса Б1 и Б2, напредног курса Ц1 и Ц2, затим, организација индивидуалних курсева, а и организација учења српског језика преко скајпа (<https://centar.filfak.ni.ac.rs/>). Послови овог већа обухватају и пружање услуге провер знања уз издвајање сертификата.

Чланство у *Већу Центра за професионално усавршавање и пружање услуга трећим лицима* резервисано је за наставнике који су у радном односу на Факултету и који реализују програме за едукацију, стручно усавршавање и целоживотно образовање. У основне активности овог центра убрајају се: организација стручних семинара, скупова, панела и радионица за наставнике предметне наставе, успостављање ближе сарадње између наставника практичара и Филозофског факултета у виду саветодавних активности, информативних и сарадничких разговора, праћење иновација у настави и новина у образовним политикама, каријерно образовање и развој професионалних знања, трансверзалних вештина и језичког понашања запослених у јавном сектору у циљу усавршавања професионалне каријере кроз програме, курсеве, тренинге и предавања. На сајту <https://sites.google.com/site/nastavnickicentar/home> могу се пронаћи све информације о раду овог Центра.

За активно укључивање студената у рад Факултета задужен је *Студентски парламент*. Посредовањем Студентског парламента студенти остварују своја права и

штите своје интересе на Факултету. Члановима 95, 96, 97 и 98. Статута Факултета дефинисани су избор представника у парламенту, његов састав и надлежности. Активности, рад и правци деловања Студентског парламента описани су у [Стандарду 13.](#)

Са сврхом остваривања сарадње на развоју студијских програма Филозофског факултета, а у складу са потребама тржишта рада формиран је *Савет послодаваца*. Ово тело усмерено је на: разматрање питања кооперације Универзитета и Факултета са привредним друштвима, установама јавних служби и другим приватним и јавним субјектима, анализу постојећих студијских програма Факултета и изношење мишљења, давање предлога и покретање иницијатива за потенцијалне измене и допуне, иницирање и сугерисање оснивања и реализације нових студијских програма, у складу са потребама привредних субјеката или јавних служби, изражавање мишљења о потенцијалном повећању или смањењу броја студената за упис на поједине студијске програме Факултета, преиспитивање потреба тржишта рада у Републици Србији и давање предлога за усклађивање образованих профила са потребама тржишта рада, и обављање и других послова са циљем унапређивања сарадње Универзитета и Факултета са потребама тржишта рада. Ово, пре свега, саветодавно тело, своје предлоге и иницијативе доставља Факултету, привредним друштвима, јавним установама, државним органима. Привредној комори Србије, Националној служби за запошљавање, али и другим субјектима који показују интересовање за његово мишљење.

Ненаставна подршка односи се на услуге и ресурсе који помажу студентима, особљу и факултету у областима ван директне академске наставе. Такве услуге играју виталну улогу у обезбеђивању добро заокруженог образовног искуства и доприносе укупном функционисању институције. *Организационе јединице за стручне послове* заправо чини Секретаријат факултета у чијој се структури налазе: Служба за наставу и студентска питања, Служба за мастер и докторске студије, Служба за опште и правне послове, Финансијска служба и Техничка служба. На челу сваке од ових служби налази се шеф у чијој је надлежности непосредна организација и руковиђење радом службе. Шефови служби носе и одговорност за ефикасно и квалитетно обављање послова из домена рада конкретне службе. Упошљенике ових служби чини ненаставно особље које врши управно-правне, административне и техничке, финансијске, помоћно-техничке и друге послове. Укупан број упошљеника у овим службама тренутно је 42 ([Табела 10.1](#)). Структура, квалитет и број запошљених у овим службама усклађује се са стандардима за акредитацију. Такође, ненаставно особље Филозофског факултета је квалификовано и компетентно за успешну реализацију свих задатака који се пред њих постављају, било да су они из домена наставе, научно-истраживачког рада или осталих делатности факултета. Такође, организација и систематизација послова и задатака радника Секретаријата утврђени су [Правилником о организацији и систематизацији радних места на Факултету](#) ([Прилог 10.2](#)), а услови и поступци

премештања радника из једне службе у другу или на неко друго радно место унутар исте службе утврђени су *Правилником о раду* и *Уговорима о раду*, а у складу са *Законом*.

Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета Филозофског факултета у Нишу број 264/1-2 од 11. 6. 2008. ([Прилог 10.7](#)) прописано је да се квалитет управљања и ненаставне подршке обезбеђује планским, систематским и организованим праћењем, супервизијом и извештавањем о раду запослених у факултетским службама, редовном евалуацијом квалитета рада органа пословођења и служби, спровођењем подстицајних и корективних мера према запосленима, као и унапређивањем нивоа компетентности, односно радних способности ненаставног особља. Рад и деловање управљачког и ненаставног особља могу евалуирати наставници, ненаставно особље и студенти, при чему Факултет посебно прати и оцењује однос управљачког и ненаставног особља према студентима, и ниво њихове мотивисаности, заинтересованости, одговорности и професионализма у раду са директним корисницима услуга Факултета – студентима.

Према наведеном правилнику квалитет рада стручних служби и ненаставног особља обезбеђује се: (1) систематским праћењем и контролом рада запослених у службама Факултета, (2) предузимањем како подстицајних тако и корективних мера према запосленима, (3) унапређењем знања, радних способности и вештина ненаставног особља. Такође, квалитет њиховог рада обезбеђује се и ангажовањем довољног броја запослених. Факултет у циљу подршке запослених практикује стимулативна награђивања (на пример, увећање зараде на основу радног учинка за ненаставне раднике који остварују најбоље резултате у раду) али и унапређење квалификационе структуре запослених пружајући им различите могућности за перманентно усавршавање зарад јачања њихових компетенција. Такође, редовно се и методично прати, врши контрола и процена рада ненаставног особља. За контролу рада задужен је секретар Факултета и шефови сваке појединачне службе. *Правилником о раду* и у *Уговорима о раду* наведени су поступци спровођења мера за унапређење рада ненаставног особља. Овим документима обухваћене су и дисциплинске мере у случају повреде радне обавезе. Факултет тежи ка стварању адекватних услова код ненаставних радника за развијање културе квалитета, за постизање компетентности и беспрекорности у раду, као и развијање професионалног односа према студентима и другим корисницима услуга.

Свака од стручних служби у обавези је да декану, продеканима, секретару Факултета и Комисији за унапређење квалитета подноси извештаје о свом раду. На основу анализе података из ових извештаја врши се праћење и вредновање рада ненаставног особља. Такође, значајан индикатор рада ових служби јесу и подаци прикупљени анкетирањем студената. Резултати ових анкета дати су у [Прилогу 10.8](#), а примери упитника могу се наћи на сајту Факултета. Тренутно, резултати ових анкета указују на то да су студенти високо вреднују управљање факултетом и да су задовољни подршком коју добијају од релевантних служби ове установе.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Статутом факултета дефинисане су надлежности органа управљања установом. +++ • Статут факултета јасно дефинише организациону структуру, органе управљања и пословођења, организационе јединице Факултета +++ • Постоји Правилник о организацији и систематизацији послова на Филозофском факултету +++ • Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета Филозофског факултета прописани су начини обезбеђења квалитета управљања и ненаставне подршке +++ • Центар за унапређење квалитета формиран је са циљем праћења, унапређивања и контроле рада управе и ненаставног особља.+++ • Осмишљени су стратешки и развојни сегменти реализације предвиђених планова +++ • Постоји снажно, транспарентно лидерство које поставља јасне циљеве, негује позитивну институционалну културу и обезбеђује правилно управљање ресурсима +++ • Квалитет управљања Факултетом се вреднује +++ • Спроводи се анкетирање квалитета рада стручних служби и ненаставног особља +++ • Шефови служби подносе периодичне извештаје о свом раду надлежним органима (секретару, декану, комисији за унапређење квалитета) ++ • Ненаставно особље на Филозофском факултету поседује квалификације и компетенције те успешно пружа подршку у ефикасној реализацији 	<ul style="list-style-type: none"> • Преоптерећеност стручних служби административним пословима, посебно у делу регулисања документације студената ++ • Прекомерна бирократија или сложеност административних послова могу успорити доношење одлука и фрустрирати особље, наставнике и саме студенте +++ • База за увид у процес и квалитет образовања (ЈИСП) односно јединствени информациони систем Министарства просвете у који се евидентирају подаци студената често не функционише према инструкцијама које су добијене или база није адекватно у систему подешена. Тиме се додатно усложњавају и удвостручују већ ионако комплексни административни послови +++ • Неадекватно и неправовремено добијање повратних информација од система за подршку ЈИСП-а додатно отежава посао особа надлежних за унос података +++ • Недовољно развијена сарадња и комуникација између појединих чланова Савета Факултета (представника оснивача) и органа управљања +++ • Могућности за усавршавање ненаставног особља нису у довољној мери искоришћене ++ • Недовољан је и број адекватних програма обуке ненаставног кадра јер се све потражње ресорног министарства не могу свести на оскудне инструкције и неправовремено давање подршке и помоћи када се наиђе на препреке +++

<p>студијских програма, као и у обављању истраживачких и других активности факултета.++</p> <ul style="list-style-type: none"> • У службама се користе савремене технологије и софтвери који омогућавају ефикасност и ефективност у раду ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Ограничени финансијски ресурси или недовољно финансирање могу резултирати неадекватним услугама, застарелом технологијом или недостатком улагања у развој особља ++ • Поједини запослени у стручним службама не улажу оптимално радно и стручно ангажовање ++ • Недостатак координације између појединих служби у оквирима ненасавног рада може довести до неефикасности и изостанка адекватне подршке у обављању посла на време +++
• Могућности	• Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Даље развијати и унапређивати механизме евалуације који омогућавају да рад управе, стручних служби и ненасавног особља буде доступан за оцењивање свим наставницима, ненасавном особљу и другим заинтересованим странама ++ • Омогућити перманентно усавршавање како система управљања тако и управљачког и ненасавног особља у складу са савременим технологијама и доступним ресурсима++ • Потенцијални приступ новим могућностима финансирања, грантовима и партнерствима са циљем побољшања услуга подршке и осигуравања одрживости рада високошколских установа ++ • Организовање едукација финансираних од стране надлежног Министарства или бесплатних едукација намењених ненасавном особљу ради фацилитације административних послова, посебно оних сложених који захтевају познавање нових система и платформи управљања подацима +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Неповољна економска ситуација у земљи, односно могући недостатак системске финансијске подршке која се може дугорочно планирати. ++ • Смањење буџета, редукција државног финансирања и потенцијални економски пад могу негативно утицати и на управљање институцијом и на доступност ненасавних услуга ++ • Велика флукуација односно сагоревање и међу наставним и ненасавним особљем може утицати на квалитет услуга и довести до инконзистентног управљања и неадекватне подршке.

<ul style="list-style-type: none"> • Подршка ненаставном кадру Факултета за учешће у програмима доживотног учења и програмима стручног усавршавања +++ • Циљно спровођење обавезне континуиране едукације ненаставног кадра у домену законских прописа који се тичу њихог рада +++ 	
--	--

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 10:

И квалитет управљања Филозофским факултетом и квалитет ненаставне подршке играју кључну улогу у укупном успеху ове институције. Снажан менаџмент обезбеђује ефективно вођење, стратешко планирање и расподелу ресурса, док висококвалитетна подршка ненаставног особља побољшава искуства студената, подржава академски успех и доприноси личном благостању. Да би се унапредили ове области, Филозофски факултет тежи да приоритет даје континуираном побољшањима кроз доношење одлука заснованих на добијеним подацима, укључивању заинтересованих страна, улагању у професионални развој кад год се за то створе услове и редовне механизме добијања повратних информација. Када и руководећи органи и услуге ненаставне подршке функционишу ефикасно, студенти, запослени и институција у целини напредују, што резултира бољим искуством у образовању и јачим институционалним резултатима. Факултет ће у наредном периоду наставити да побољшава услове рада ненаставног особља обезбеђивањем адекватног и савременије опремљеног простора, набавком савремених средстава за рад и побољшањем техничких услова рада у складу са својим материјалним и техничким могућностима. Квалитет ненаставне подршке у будућности ће се такође унапређивати и континуираним усавршавањем ненаставног кадра. Како би ова усавршавања била економичнија у финансијском погледу, већину едукација добро је спровести на самом Факултету или од стране надлежних министарстава. Такође, важно је унапредити ефикасност кроз поједностављивање а не усложњавање административних процеса, редукцију бирократских баријера и побољшање координације међу службама како би укупни ефекти услуга управљања и подршке у настави и ненаставном домену били на највишем могуће нивоу. Обезбеђивање редовних обука за ненаставно особље за рад у новокреираним системима као и регулисање адекватног система подршке и редовне повратне информације креатора система, програма и платформи, као и одговорности надлежних министарстава умногоме би допринело не само квалитету пружених услуга већ и унапређеном деловању по питању корисничке подршке, технолошких вештина и разумевање потреба свих страна. И насполетку, идентификовање и обезбеђивање алтернативних

извора финансирања, грантова и партнерстава, од једнаке је важности да би се унапредиле услуге подршке, и ненаставне, и наставне и управљачке.

Показатељи и прилози за стандард 10:

[Табела 10.1. Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица](#)

[Прилог 10.1. Статут Филозофског факултета у Нишу](#)

[Прилог 10.2. Правилник о организацији и систематизацији послова](#)

[Прилог 10.3. Правилник о раду Филозофског факултета у Нишу](#)

[Прилог 10.4. Пословник о раду Савета Филозофског факултета у Нишу](#)

[Прилог 10.5. Правилник о докторским студијама](#)

[Прилог 10.6. Пословник о раду већа департмана и већа центара](#)

[Прилог 10.7. Правилник о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета](#)

[Прилог 10.8. Анализе и резултати анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби](#)

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

Опис

У креирању ефективног и за учење повољног окружења за рад од изузетне је важности инвестирање у квалитет простора и опреме на Филозофском факултету. Ови елементи утичу не само на академски учинак студената већ и на продуктивност факултета, резултате истраживања и укупну репутацију институције. Висококвалитетни простор и опрема свакако олакшавају сарадњу, подстичу креативност и побољшавају ангажовање, док објекти и опрема испод наведеног нивоа могу да ометају учење, истраживање и општи институционални напредак.

Просторни капацитети Филозофског факултета у Нишу у које спадају: учионице, амфитеатри, сале, рачунарске и специјализовне лабораторије и кабинети, библиотека, читаоница и др. усклађени су са захтевима студијских програма и бројем студената. Факултет располаже и адекватном информационом технологијом која омогућава квалитетно обављање наставе и научно-истраживачке делатности. Укупна површина расположивог простора јесте 7.729 m² ([Табела 11.1](#)). Главна зграда самог факултета има укупну бруто површину од 4.519,91m². Са површином мале зграде смештене у истом дворишту, а у којој се налази Деканат овај број износи 4.689,91m² ([Прилог 11.1](#)). Просторни капацитети Филозофског факултета знатно су проширени потписивањем уговора о коришћењу простора са Универзитетом у Нишу и Електронским факултетом у Нишу ([Прилог 11.2](#)). Након потписивања овог уговора просторни капацитети Филозофског факултета, пре свега за потребе наставе и активности студената, знатно су проширени и износе 6.049 m². Другим речима, факултет располаже са 4.644 места у слушаоницама, амфитеатрима, компјутерским и специјализованим лабораторијама, салама, читаоници и др. За реализацију наставе користе се укупно 65 учионице и слушаонице (укупно 4137 места), два амфитеатра (397 места), две сале (сала 434 и сала 433 са укупно 113 места), 2 компјутерске лабораторије (86 места) и лабораторија психологије (5 места). Простор који обухватају наставнички кабинети, просторије административног и техничког особља као и простори за друге потребе, изузев оних који се тичу наставе, обухвата 1.680 m². Преведено, то износи 416 места. Треба напоменути да се простор главне зграде Филозофског факултета континуирано увећава као резултат реализације Уговора о исељавању лабораторија ПМФ-а ([Прилог 11.2.а](#)). Процес исељавања у мноме је допринео проширивању просторних капацитета на факултету као и квалитетнијем и организацијски повољнијем распореду просторија.

Сходно потребама реализације наставе на свим студијским програмима и свим нивоима студија, Филозофски факултет располаже адекватном информационом технологијом и савременим мултимедијалним средствима: интерактивне табле,

лаптопови, компјутери, видео-бимови, графоскопи, фотокопир апарати, штампачи и скенери, савремени мобилни систем за виртуелну реалност (ВР наочаре, сензори и емитери...), савремена технологија за видео конференције и електронску групну наставу и друго. Простор Факултета је покривен бежичним (WiFi) приступом интернету. Све учионице, сале и амфитеатри на Факултету су опремљени рачунарима и видео пројекторима, а у неким просторијама инсталирана је и додатна опрема (ТВ, ДВД, звучници, друга мултимедијална опрема). Учионице и сале за предавања су адекватно осветљене са системом за вентилацију, климатизоване, највећим делом удобне и добро организованог распореда седења и акустичности чиме се доприноси оптималном окружењу за учење. У наставне и научно-образовне сврхе, студентима и наставном особљу Факултета на располагању су три рачунарске учионице са укупно 70 (30+20+20) места ([Табела 11.2](#)). Поред тога, Факултет у ове сврхе користи укупно 28 мултимедијалних сала за едукацију са укупно 1.500 (од 10 до 200) места. Филозофски факултет располаже и салом која поседује опрему за студије на даљину (110 места). Лабораторије и истраживачки центри опремљени су неопходним алатима, инструментима и технологијама за практично учење и истраживање што укључује специјализовану опрему за научна истраживања као и флексибилне просторе за колаборативно истраживање сходно намењеној области.

Захваљујући активностима запослених у Рачунарском центру, ИКТ инфраструктура је снажно развијена па је свим запосленима и студентима Филозофског факултета доступан поуздан интернет. Поред тога, присутни су и сервери високих перформанси, омогућена је доступност различитих система за учење и савремени информатички и апликације (Google Meet, Zoom, Google classroom, Skype...) за рад у дигиталном окружењу.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Просторни капацитети којима Факултет у овом тренутку располаже усклађени су са укупним бројем студената са тененицијом његовог увећања ++ • Физички простор на факултету укључује учионице, сале за предавања, библиотеке, лабораторије, истраживачке центре, канцеларије и др. +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Због ограниченог простора, Факултет је приморан да за потребе квалитетног извођења наставно-научног процеса изнајмљује додатни простор и те да интензивније ради на већ започетом исељавању преосталих лабораторија ПМФ-а +++ • Компјутерске учионице користе се и за наставу за коју није потребна рачунарска опрема, што смањује њихову доступност студентима да

<ul style="list-style-type: none"> • Савремена техничка и информатичка опрема Факултета у складу је са потребама реализације студијских програма и научноистраживачких пројеката +++ • Техничко-технолошка опремљеност простора за наставу и научни рад, као и за рад ненаставних служби је одговарајућа +++ • Лабораторије и истраживачки центри поседују скромну али вредну специјализовану опрему за научна истраживања у области +++ • Повећана је свест и инвестирање у функције приступачности и отклањања архитектонских баријера за студенте са инвалидитетом (као што су рампе, флексибилни приступ згради, прилагођени тоалети, лифт, и др.) ++ 	<p>рачунаре користе за самостални рад: истраживања, пројекте, израду семинарских радова, и слично ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недостатак засебне учионице опремљене рачунарима а која се не би користила за наставу већ за потребе студената +++ • Недостатак простора за одмор или рекреацију студената +++ • Финансијски дефицит за набавку висококвалитетне и специјализоване истраживачке опреме што потенцијално ограничава наставно особље и студенте да се укључе у најсавременија истраживања +++ • Неки простори можда нису у потпуности доступни студентима са инвалидитетом, што смањује инклузивност и онемогућава потпуно поштовање стандарда приступачности ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Просторне ресурсе је могуће унапредити бржим радом на исељавању осталих лабораторија Природно-математичког факултета чиме би се простор у коме се тренутно налазе њихове лабораторије и кабинети искористио за реализацију наставе +++ • Укупан простор на Факултету могуће је повећати изградњом новог објекта на делу парцеле чији је корисник Факултет као и надоградњом постојећег објекта +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Будући да квалитет финансирања у значајној мери зависи од оснивача, а не од самог Факултета, може се десити да финансирање у наредном периоду не буде на адекватном нивоу, што може негативно утицати на планове о унапређењу квалитета простора и опремљености ++ • Недовољно финансијских средстава за замену информационо-комуникационе опреме која брзо застарева што факултету оставља велик простор да се бори да одржи

<ul style="list-style-type: none"> • Брз напредак технологије пружа могућности за надоградњу опреме у учионицима, истраживачке опреме и ИКТ инфраструктуре како би се побољшали и наставни и истраживачки потенцијали +++ • Могућност спровођења учења на даљину и електронског учења ++ • Унапређивање и иновирање информатичке опреме могуће је кроз реализацију међународних научних пројеката и пружање услуга трећим лицима ++ • Доступност грантова, донација и партнерстава са компанијама из приватног сектора биле би значајна подршка Факултету да инвестира у надоградњу инфраструктуре, набавку нове опреме и развије најсавременије истраживачке просторе и амбијенте за учење ++ • Потреба за онлајн образовањем и све већи захтеви за имплементацијом модела хибридног учења представља могућности за редизајнирање физичког простора како би се боље подржало онлајн образовање и колаборативно окружење за учење ++ 	<p>корак са најновијим достигнућима ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Зграда Факултета је стара и тешко је предвидети неопходна средства потребна за текуће и инвестиционо одржавање исте +++ • Други факултети могу лакше привући студенте када понуде најсавременије објекте и опрему, при чему би се извршио притисак на Филозофски факултет да одржи корак како би остао конкурентан ++
---	---

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 11

У предстојећем периоду Филозофски факултет ће наставити већ започете активности усмерене на: (1) пројекат прикупљања документације и финансијских средстава за изградњу новог објекта на делу парцеле чији је корисник Филозофски факултет Универзитета у Нишу укупне бруто површине 2.790 м², (2) делимичну замену или реконструкцију дотрајале кровне конструкције и кровног покривача постојеће зграде Филозофског факултета у Нишу, (3) реконструкцију постојећих санитарних чворова, замену дотрајале водовodne и канализационе инсталације у

дворишту Факултета и уградњу савремене опреме за дојаву пожара, (4) интензивније исељавање преосталих лабораторија ПМФ-а чиме се просторни капацитети значајно увећавају; (5) набавку већег броја лиценци од Мајкрософта, набавку софтвера Супер Лаб Про и статистичког софтвера СПСС; (6) потписивање уговора са еРециклажом како би се ослободио старе рачунарске опреме која није у функцији и која је отписана; (7) Одвајање средстава за надоградњу застареле опреме, уз обезбеђивање да технологија у учионицама, лабораторијама, центрима, и службама буде иновирана и редовно ажурирана; (8) инвестирање у колаборативна окружења која промовишу групни рад, brainstorming и активности неформалног учења; (9) обезбеђивање посебног простора за одмор и рекреацију студената; (10) унапређивање доступности студентима са инвалидитетом уз обезбеђивање да зграда, просторије и услуге буду универзално доступне; (11) аплицирање за грантове, индустријска партнерства и разноврсне донације којима би се финансирала надоградња простора и набавка нове опреме; (12) успостављање партнерства са ИТ компанијама и истраживачким организацијама за приступ најсавременијој опреми и технологијама или снабдевање истима; (13) коришћење висококвалитетних платформи за е-учење и виртуелних лабораторија као допуне физичког простора, чиме се омогићава иновативни хибридни модели учења, а пре свега флексибилни.

Показатељи и прилози за стандард 11:

[Табела 11.1. Укупна површина са површином објеката \(амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе\)](#)

[Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду](#)

[Прилог 11.1. Листа непокретности и Главни пројекат зграде](#)

[Прилог 11.2. Уговор о закупу простора са Електронским факултетом у Нишу и Уговор о закупу простора са Универзитетом у Нишу](#)

[Прилог 11.2.а Уговор о исељењу лабораторија ПМФ-а](#)

Стандард 12: Финансирање

Квалитет финансирања високошколске установе обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава, што доводи до финансијске стабилности у дугом року

Опис

Финансирање високошколских установа чији је оснивач држава је кључни аспект који одређује њихов капацитет да пружи квалитетно образовање, истраживање и услуге подршке. Њихова финансијска структура може утицати на све, од плата заспелених и услуга подршке студентима до инфраструктуре, технолошких ресурса и истраживачких иницијатива. Финансирање државних факултета обично укључује микстуру државног финансирања, школарина студената, грантова и услуга које факултети пружају трећим лицима. Изазов лежи у балансирању ових извора прихода уз обезбеђивање да факултет као институција остане приступачан, одржив и иновативан.

Државно финансирање је примарни извор финансирања за све државне факултете, па и Филозофски факултет у Нишу. Као посредни корисник буџетских средстава Републике Србије Факултет обезбеђује дугорочна финансијска средства неопходна за реализацију наставно-научних активности, научноистраживачких пројеката и осталих професионалних активности. Акредитацијом студијских програма, реализацијом уписних квота за прву годину студија одобрених решењима за акредитацију, поштовањем утврђених стандарда за упис студената у више године студија у статусу буџетских студената и поштовањем прописа којима се регулишу зараде запослених у државним службама и јавним предузећима, Филозофски факултет у Нишу обезбеђује дугорочну стабилност средстава која долазе од оснивача, Републике Србије. Поред тога, ова стабилност додатно је обезбеђена ангажовањем наставника и сарадника на пројектима које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Квалитет и стабилност финансирања Филозофски факултет обезбеђује кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава и то у складу са: (1) Законом о високом образовању; (2) Уредбом о нормативима и стандардима рада Универзитета и факултета и (3) Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама. У процесу планирања, реализовања и извршавања свих врста финансијских активности, Филозофски факултет руководи се низом прописа којима се уређује ова област. Они се користе и приликом припреме, састављања и подношења финансијских извештаја. Као најзначајнији међу њима издвајају се: *Закон о буџетском систему* („Службени гласник РС“, бр. 54/09.....138/22), *Закон о буџету Републике Србије за 2023. годину* („Сл. гл. РС“, бр. 138/22), *Закон о јавном дугу* („Службени гласник РС“, бр.

61/05....149/20), *Уредба о буџетском рачуноводству* („Службени гласник РС“, бр. 125/03....27/20), *Уредба о примени међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор* („Службени гласник РС“, бр. 144/22), *Правилник о стандардном класификационом оквиру и контном плану за буџетски систем* („Службени гласник РС“, бр. 16/16 и 118/23), *Правилник о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава и корисника средстава организација обавезног социјалног осигурања* („Службени гласник РС“, бр. 18/15 и 17/22), *Правилник о номенклатури нематеријалних улагања и основних средстава са стопама амортизације* („Службени лист СРЈ“, бр. 17/97 и 24/00); *Правилник о начину и поступку преноса неутрошених средстава буџета Републике Србије на рачун Извршења буџета Републике Србије* („Службени гласник РС“, бр. 120/12), *Правилник о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем* („Службени гласник РС“, бр. 89/20), *Правилник о начину коришћења средстава са подрачуна консолидованог рачуна трезора РС, односно других рачуна, начину пласирања новчаних средстава, као и о начину извештавања о коришћењу, односно о инвестирању средстава* („Сл. гл. РС“ бр. 101/18), *Упутство за повраћај неутрошених буџетских средстава РС у 2023. години на рачун извршења буџета РС*, *Правилник о Списку корисника јавних средстава* („Сл. гл. РС“ бр. 118/23) и сл.

Извори финансирања високошколске установе утврђени су у складу са законом. Филозофски факултет у Нишу обезбеђује средства за обављање делатности из следећих извора: I средства која обезбеђује оснивач (буџетска средства) и II сопствени приходи у које спадају: (1) школарина, (2) средства за финансирање научноистраживачког рада, (3) пројекти и уговори у вези са реализацијом наставних активности, истраживања и консултантских услуга, (4) накнаде за комерцијалне услуге, (5) оснивачка права из уговора са трећим лицима, (6) донације, поклони и завештања и други извори у складу са законом.

Поред средстава која обезбеђује Република Србија, Филозофски факултет у Нишу осварује и сопствени приход. Средствима освареним кроз сопствени приход Факултет управља самостално. Ова средства евидентирају се у складу са јединственом буџетском класификацијом. Када су у питању средства из буџета Републике Србије, Факултет при располагању овим средствима у правном промету иступа на основу овлашћења из Статута, у своје име, а за рачун Универзитета у Нишу. Са друге стране, када су у питању средства која Факултет самостално приходује, у располагању њима и у правном промету иступа у своје име и за свој рачун у складу са законом и Статутом.

Филозофски Факултет у Нишу распоређује финансијска средства на: (1) бруто плате запослених, у складу са законом, колективним уговором и општим актом Факултета, (2) материјалне трошкове, (3) опрему, (4) библиотечки фонд, (5) коришћење ресурса научноистраживачког рада у функцији подизања квалитета наставе, (6) научно и стручно усавршавање запослених, (7) подстицање развоја наставно-научног подмлатка, (8) међународну сарадњу, (9) издавачку делатност, (10)

рад Студентског парламента и ваннаставну делатност студената, и (11) друге намене у складу са законом.

Средства из сопственог прихода држе се на подрачуну Факултета у оквиру консолидованог рачуна Трезора, односно на рачуну у банци, у складу са Законом.

Приход остварен од Министарства просвете, науке и технолошког развоја (МПНТР) у делу који се односи на финансирање зарада и материјалних трошкова износио је 475.050.000 динара, док су сопствени приходи Факултета у 2023. години износили 117.492.000 динара. Приход од Министарства у делу који се односи на финансирање науке (приход од пројеката, приходи на име финансирања докторанада и магистара, приходи на име финансирања путовања, зарада истраживача) износили су у 2023. години 86.605.000 динара.

У структури средстава дозначених од МПНТР доминирају средства за зараде 404.579.000 динара, док средства за материјалне трошкове чине свега 6.183.000 динара, што је недовољно за подмирење текућих издатака који се због тога већим делом покривају из сопствених средстава Факултета.

У 2023. години: (1) учешће буџетских прихода и примања у укупним приходима и примањима Факултета је 80,02%, (2) учешће сопствених прихода и примања у укупним приходима и примањима Факултета је 19,61%, (3) учешће расхода и издатака финансираних из буџетских средстава у укупним расходима и издацима Факултета је 81,97%, и (4) учешће расхода и издатака из сопствених средстава у укупним расходима и издацима Факултета 17,75%.

Средства из Буџета Републике Србије су преношена сагласно Уредби о стандардима и нормативима услова рада Факултета. Најзначајнији приход у области сопствених средстава Филозофски факултет остварује кроз школарине на основним, мастер и докторским академским студијама. Финансијска подршка реализацији истраживачких активности остварује се кроз одговарајуће научне пројекте чији су руководиоци наставници и запослени са пуним радним временом на Факултету.

Факултет је обезбедио јавност и транспарентност својих извора финансирања и начина употребе финансијских средстава кроз Годишњи финансијски извештај ([Прилог 12.1](#)) који усваја Савет Факултета, Финансијски план ([Прилог 12.2](#)), Извештај о извршеном попису имовине и обавеза ([Прилог 12.3](#)), План јавних набавки ([Прилог 12.4](#)) и др. Финансијски извештај Филозофског факултета у Нишу, сходно одредбама члана 79. Закона о буџетском систему, обухвата: биланс стања, биланс прихода и расхода, извештај о новчаним токовима, извештај о капиталним издацима, извештај о извршењу буџета, извештај о примљеним донацијама. Финансијско планирање је истовремено и стратешки и оперативни процес, повезан са реализацијом постављених циљева и представља основу успешног финансијског управљања. Финансијски план Филозофског факултета је, према *Закону о буџетском систему* (Сл. гласник 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13, 108/13, 142/14, 68/15, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21, 138/22 и 92/23), акт

директног или индиректног корисника буџетских средстава, израђен на основу упутства за припрему буџета, у складу са смерницама за израду средњерочних планова и пројекцијама средњерочног оквира расхода предвиђених извештајем о фискалној стратегији. Он садржи процену обима прихода и примања и обима расхода и издатака за период од једне до три године. Финансијски план Филозофског факултета у Нишу, као индиректни корисник буџетских средстава за 2024. годину, садржи реалну пројекцију прихода и примања које ће остварити Факултет, како прихода и примања из Буџета, тако и прихода и примања из сопствених средстава Факултета на бази уплата студената, пружања услуга трећим лицима, донација и других средстава. Са друге стране, предвиђени су и текући расходи и издаци за несметано функционисање Факултета у смислу наставних, научних и административних активности, као и планиране инвестиције које ће бити реализоване у случају да Факултет има расположивих средстава, а да се притом не наруши ликвидност у пословању Факултета.

Своје пословање Факултет је ускладио са Законом о буџетском систему који прецизира да се расходи могу реализовати једино уколико су обезбеђени извори средстава, односно остварени новчани приходи. Анализом Финансијског извештаја може се закључити да је стратегија Филозофског факултета у 2023. години усмерена на обезбеђивање квалитета наставе и научноистраживачког рада јер су значајна улагања усмерена на унапређивање просторних, материјално-техничких, информатичких и других ресурса значајних за ове области. Из усвојеног Финансијског плана може се закључити да ће Филозофски факултет и у будућности радити на реализацији ове стратегије. Политика јасног и стабилног финансијског пословања је била и остаће опредељење управе Филозофског факултета, која треба да се настави и у наредној години.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Факултет има могућност да у законским оквирима самостално финансијски одлучује, доноси финансијске планове и располаже приходима ++ • Факултет обезбеђује јавност начина употребе финансијских средстава +++ • Филозофски факултет имају ниже школарине у поређењу са другим факултетима, чинећи образовање доступнијим широј популацији +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостаци везани за простор Филозофског факултета (стара зграда и закуп додатног простора) захтевају издвајања значајних финансијских средстава за одржавање, поправке, адаптацију или закуп, што у економском погледу значајно оптерећује буџет Филозофског факултета у Нишу +++ • Средства опредељена у буџету Републике Србије за финансирање

	<p>наставно-научног процеса не прате у довољној мери захтеве реформе високог образовања +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Зависност од државног финансирања може довести до финансијске нестабилности, посебно током економске кризе или политичких промена које резултирају резovima буџета за образовање +++ • Бюрократска неефикасност у управљању државним финансијама, што доводи до кашњења у исплати зарада или погрешне алокације ресурса +++ • Док неки факултети обезбеђују грантове за истраживања, други се боре да привуку адекватно спољно финансирање истраживања због недостатка ресурса или нису приоритетне области истраживања иако друштву потребне +++ • Повећани трошкови који се односе на одржавање инфраструктуре, плате особља и улагања у истраживања могу да премаше расположива финансијска средства чиме се врши притисак на факултет да оствари додатни приход +++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Развијена научноистраживачка активност на Факултету +++ • Комерцијализација услуга и развијање мреже услуга намењених трећим лицима +++ • Стимулисање наставника за учешће у међународним научноистраживачким и другим пројектима ++ • Улагање у интерне пројекте у складу са финансијским могућностима Факултета ++ • Сарадња са приватним компанијама или индустријским сектором може помоћи у осигуравању средства за 	<ul style="list-style-type: none"> • Негатива финансијска политика државе често уноси немир и турбуленције по питању покривања основних оперативних трошкова +++ • Честе измене начина финансирања у последње време дестабилизују рад и функционисање факултета +++ • Велика могућност редукције финансијске аутономије високошколских установа +++ • Непопуларне мере које спроводи надлежно министарство доводе до немира и притиска на академску заједницу +++

истраживање, инфраструктурне пројекте и иновације +++	<ul style="list-style-type: none"> • Могуће је да пад наталитета и опште економске потешкоће утичу на смањење броја студената заинтересованих за студирање на Филозофском факултету, упркос политици одржавања ниских школарина и разумних цена за самофинансирајуће студенте +++ • Један број запослених није довољно мотивисан да узме учешћа у активностима којима се стичу сопствени приходи Факултета ++
---	---

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 12:

Одређене мере и активности Филозофски факултет би могао предузети у догледно време зарад свеобухватног испуњавања свих захтева овог стандарда и његовог унапређења. Неке од њих могле би се свести на: (1) наставак континуираног праћења и вредновања квалитета финансирања, како у смислу стабилности и транспарентности свих извора финансирања, тако и у смислу рационалности, економичности, стратешке адекватности и транспарентности начина коришћења финансијских средстава, (2) одржавање стабилности средстава која обезбеђује оснивач квалитетном промоцијом Факултета и осавремењавањем уписне политике чиме ће се обезбедити одржавање тренда популарности студијских програма у популацији будућих студената (матураната), (3) пружање експертских услуга трећим лицима, (4) реализацију различитих едукативних и истраживачких пројеката, за шта Факултет има значајан потенцијал (Центар за образовање наставника, Центар за професионално усавршавање, Центар за стране језике и сл.), (5) обезбеђивање финансијских средстава кроз актуелне међународне пројекте, али и укључивање у нове пројекте, (6) улагање средстава у унапређивање квалитета наставног кадра, научноистраживачких резултата, услова студирања и квалитета студијских програма, као услова за обезбеђивање атрактивности за студенте и обезбеђивање стабилности финансирања како кроз попуњавање буџетских квота, тако и кроз спремност студената да се упишу на Факултет уз плаћање школарине; (7) диверсификација сопствених прихода развијањем програма континуираног образовања, обезбеђивањем грантова за истраживање и успостављањем партнерства са компанијама и индустријским сектором; (8) успостављање партнерстава са корпорацијама, индустријама и државним органима делом би помогло факултету у обезбеђивању средстава за инфраструктуру, истраживање и иновације; (9) јачање истраживачких капацитета Факултета који треба да буду оријентисани на креирање снажних истраживачких програма и пројеката при чему се не би само унапредила

репутација институције већ и привукла већа средства за истраживање од приватних предузећа, међународних организација, и др. (10) успостављање конструктивног дијалога са државним органима, надлежним министарствима и креаторима образовне политике како би се осигурало повећање или одржавање финансирања високог образовања, посебно у временима економске неизвесности и политичке кризе.

Показатељи и прилози за стандард 12:

[Прилог 12.1. Финансијски извештај Филозофског факултета у Нишу](#)

[Прилог 12.2. Финансијски план Филозофског факултета у Нишу](#)

[Прилог 12.3. Извештај о попису имовине и обавеза](#)

[Прилог 12.4. План јавних набавки](#)

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

Опис

Студенти нису само примарни корисници образовних услуга, већ и кључни актери у одржавању и унапређењу квалитета образовања. Њихова партиципација у процесима самовредновања и обезбеђивања квалитета је од виталног значаја јер се њиховим учешћем осигурава да Факултет испуњава образовне стандарде и обезбеђује висококвалитетно искуство учења. У том смислу, самовредновање се односи на интерни процес у коме факултет процењује сопствени учинак и напредак у различитим областима, док је осигурање квалитета односи на систематско праћење, процену и унапређење образовног процеса како би се гарантовало да су циљеви институције испуњени. Студенти играју кључну улогу у пружању повратних информација о својим искуствима током студирања, што је кључно за самовредновање и осигурање квалитета.

Како би се обезбедио квалитет високог образовања неопходно је и учешће студената у плановима и стратегијама његове реализације. На трагу европских универзитетских центара, који су признали и препознали улогу студената у обезбеђивању квалитета, и Филозофски факултет у Нишу озбиљно разматра ставове студената као значајан ресурс у усмеравању будућег развоја. Другим речима, Филозофском факултету у Нишу је јако битан глас студената када је у питању квалитет услуга које настоји да им пружи. Из године у годину јача иницијатива за што веће укључивање студената у различите активности које могу побољшати квалитет образовања. Филозофски факултет је става да ове активности у великој мери могу унапредити њихово искуство учења и стицања квалитетних знања. Пратећи информације о курсевима које су похађали, о учешћу и активностима студентских представника у значајним телима високошколске установе и о заступању и представљању ставова студената на било који од доступних начина кроз деловање Студентског парламента, Филозофски факултет у Нишу настоји да се глас студената чује јасно и гласно, транспарентно и јавно. Дакле, у процесу обезбеђења и унапређења квалитета Филозофског факултета, улога студената се остварује кроз рад студентских организација, активно учешће представника студената у органима и телима Факултета, редовну евалуацију квалитета студијског програма, свих елемената наставног процеса, доступне литературе, библиотечких и информатичких ресурса, рада наставника, сарадника и различитих служби установе у поступку анкетирања који спроводи Центар за унапређење квалитета, исказивањем ставова и мишљења о

различитим актима Факултета посебно оним који се односе на утврђивање стратегије обезбеђења квалитета, али и изношењем мишљења о Извештају насталом као крајњи продукт резултата самовредновања и резултата спољашњег оцењивања квалитета.

Имајући у виду све претходно речено, статус органа који гарантује и обезбеђује учешће студената у раду факултета добија Студентски парламент. Крајња сврха овог тела је активно укључивање студената у рад факултета. Преко Студентског парламента студенти штите своја права и остварују своје интересе ([Прилог 13.1](#)). Статутом Филозофског факултета ([Прилог 13.2](#)), дефинисани су послови које обавља Студентски парламент: (1) избор и разрешавање председника и потпредседника Студентског парламента ([Прилог 13.3](#)), (2) избор студента продекана, (3) доношење и предлагање општих аката о раду Парламента, (4) оснивање радних тела за послове који су у надлежности Студентског парламента Филозофског факултета, (5) избор и разрешење представника студената у органима и телима Факултета ([Прилог 13.4](#)) и Универзитета, (6) доношење и усвајање годишњег плана и програма активности Студентског парламента, (7) разматрање кључних питања која се тичу: обезбеђења и оцено квалитета наставе, реформе студијских програма, анализирања ефикасности студирања, утврђивања броја ЕСПБ бодова, унапређења мобилности студената, подстицања научноистраживачког рада студената, заштите права студената и унапређења студентског стандарда, (8) осмишљавање, планирање, организовање и реализација програма ваннаставних активности студената, (9) учествовање у поступку самовредновања Факултета, у складу са [Статутом Факултета](#) (10) постизање студентске међууниверзитетске и међународне сарадње, (11) бирање и разрешавање представника студената у органима и телима других установа и удружења у којима су заступљени представници студената Универзитета, у складу са општим актом установе, удружења, односно Универзитета, (12) усвајање финансијског плана и извештаја о финансијском пословању Студентског парламента Факултета, (13) усвајање годишњег извештаја о раду који подноси председник овог органа Факултета, (14) избор и разрешавање чланова Комисије за студентски стандард из редова студената – станара студентских домова, која прати квалитет услуга установа студентског стандарда и предлагање мера њиховог унапређења и (15) обављање и других послова, у складу са законом, Статутом и општим актима Факултета. Такође, [Стратегијом обезбеђења квалитета](#) Филозофског факултета обухваћен је и Студентски парламент као један од субјеката обезбеђења и унапређења квалитета установе. Факултет је омогућио да студенти у пуном интензитету и екстензитету остваре своје право на самоорганизовање и партиципацију у доношењу одлука. Данас на Филозофском факултету у Нишу делују Студентски парламент и Савез студената Филозофског факултета. Представници студената учествују у раду: Наставно-научног већа Филозофског факултета 27 представника ([Прилог 13.5](#)). Савета факултета 4 представника ([Прилог 13.6](#)) [Комисији за унапређење квалитета](#) Факултета 4 представника ([Прилог 13.7](#)), Дисциплинске комисије 2 представника

(Чланови дисциплинске комисије нису стални), Комитета за професионалну етику (2 представника).

Представници Студентског парламента, кроз константно учешће на седницама Наставно-научног већа, имају прилику да одлучују о креирању нових студијских програма, о изменама и допунама постојећих, као и да учествују у решавању важних питања која се тичу статуса и функционисања студената. Поред тога, представници Студентског парламента своје улогу имају и у Комисији за унапређење квалитета као дела истоименог Центра. Прецизније говорећи, четири студента предложена од стране Студентског парламента [чланови су Центра за унапређење квалитета](#) и истовремено чланови наведене Комисије за унапређење квалитета. Учешћем у два радним групама: 1) за анализу успешности и ефикасности студирања и 2) за осигурање и унапређење наставе, представници студената свих нивоа студија имају прилику да се укључе у остаривање конкретних задатака, да указују на проблеме који се тичу извођења наставе и да дају предлоге за унапређење квалитета наставе. Поред ова четири представника, посебно у годинама када се припремају материјали за акредитацију, у рад Центра за унапређење квалитета укључују се и други представници Студентског парламента. Претходних година док је анкетирање студената спровођено по принципу *папир-оловка* или електронским путем али у простору Рачунарског центра Филозофског факултета, представници Студентског парламента узели су значајно учешће у домену контроле регуларности спровођења анкетирања, али и у анализирању добијених резултата. Вредност њиховог ангажмана огледа се и у предлагању конкретних мера у решавању одређених проблема. Значајан удео њиховог ангажовања видљив је и у залагању да се студентска популација на адекватан начин мотивише и информише о важности електронских евалуација, њиховим циљевима, анонимности, транспарентности и флексибилности истих, као и релевантности партиципације студената у систему обезбеђења квалитета. Између осталог, представници студената у Центру за унапређење квалитета присуствују свим седницама и радним састанцима Већа Центра, равноправно гласају и учествују у усвајању конкретних предлога и одлука. Такође, од њих се очекује да преузму кључну улогу у информисању студената о значају њиховог ангажовања у процесу вредновања високошколске установе. С обзиром на статус студената као кључних партнера у процесу обезбеђења и унапређења квалитета наставног процеса, Факултет реализује сукцесивно анкетирање студената електронским путем о вредновању квалитета наставног процеса и систематски прати и анализира резултате вредновања. Током 2023. године спроведен је поступак вредновања квалитета наставног процеса по предметима, што обухвата исказе о: (1) квалитету наставе, (2) квалитету наставног материјала, (3) објективности оцењивања, (4) квалитету наставног особља – наставника и сарадника. Анкетирањем су били обухваћени студенти основних академских студија на свих 13 студијских програма Филозофског факултета у Нишу у јесењем семестру школске 2022/2023. године ([Прилог 13.8](#)). Извештај о резултатима

вредновања студијских програма и наставног процеса из школске 2022/2023. године као и извештаји из претходних година јавно су доступни на следећој Интернет адреси: <https://kvalitet.filfak.ni.ac.rs/анкете>

Уколико се осврнемо на праксу анкетирања студената, можемо увидети да је на Филозофском факултету она континуирано унапређивана. С почетка анкета је била организована у класичном маниру *папир оловка*, да би касније, у складу са савременим трендовима преузела облик *online* анкетирања. Узимајући у обзир чињеницу да сви студенти при упису на факултет добијају електронски индекс, анкетирање се врши управо из овог домена. Наиме, након завршеног семестра и након завршеног испитног рока (јануарски и јунски) студенти стичу право да попуне анкету и тиме слободно изразе свој став о квалитету наставе коју су имали прилике да слушају. О предностима оваквог вида анкетирања је излишно говорити. Међутим, сматрамо да треба истаћи и недостатке који се тичу овог начина спровођења анкете. Један од недостатака, како га перципирају представници Студентског парламента, је тај што је анкета обавезна, тачније попуњавање анкете представља услов за пријављивање испита. У наредном периоду ће Центар за унапређење квалитета Филозофског факултета, ценећи мишљења и конструктивне предлоге представника студената, радити на системском отклањању ових недостатака, односно на осмишљавању нових начина анкетирања како би тај процес био у потпуности организован по принципу добровољности.

Анкетирање се врши путем апликације Упитник - Система за анкетирање, која пружа могућност формулисања различитих врста анкета које се односе на бројне сегменте и активности које се одвијају и функционишу на Факултету. Инструменти који се користе у редовном анкетирању предлог су Универзитета у Нишу, а поред њих Факултет је током пандемије Ковида 19 организовао и анкетирање везано за квалитет онлајн настава на коју су сви студенти били условљени ([Прилог 13.9](#)). Извештај о евалуацији онлајн наставе омогућио нам је увид у могућности које су кроз овакав вид наставе дошле до изражаја. Могућности које су развиле свој потенцијал на који смо сви били условљени јесу: много боље сналажење у онлајн окружењу, како за студенте тако и за запослене на Факултету. Ови тренуци су били параметар за брзину прилагођавања неочекиваним и новонасталим ситуацијама и изазовима којима смо са великим успехом одговорили, што потврђују између осталог и резултати анкетирања студената.

Дакле, свим студентима Факултета пружају се прилике да узму учешће у оцени квалитета не само студијских програма и свих елемената наставног процеса, већ и обавезне и допунске литературе, библиотечких и информатичких ресурса, педагошког рада наставника и сарадника, али и стручних служби Факултета. Након спроведене анкете, према [Правилнику о раду Центра за унапређење квалитета](#), ([Прилог 13.10](#)) радне групе врше детаљну анализу добијених података и резултате чине доступним Студентском парламенту на разматрање и достављају Управи факултета – продекану за наставу, уз предлог мера за побољшање квалитета. Истовремено, за Факултет је

важна и доступност и транспарентност резултата, како због својих тренутних студената који су учествовали у анкетирању, тако и због будућих студената, запослених на Факултету, а и шире јавности. У том погледу резултати анкета доступни су јавности, а и укључени у укупну оцену вредновања.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Представници студената Филозофског факултета учествовањем у раду Наставно-научног већа, Савета факултета, Центра за унапређење квалитета, Дисциплинске комисије, Комитета за професионалну етику учествују у обезбеђивању квалитета +++ • Студенти пружају непроцењив увид у ефективност наставе, курикулума и услуга у реалном времену. Њихове повратне информације помажу да се идентификују предности и области за побољшање ++ • Укључивање студената у процесе осигурања квалитета оснажује их и подстиче осећај власништва над сопственим образовањем и дубље ангажовање и повезивање са академским окружењем ++ • Укључивање студената налаже Факултету одговорност за поступке чиме се институција осигурава и обавезује да континуирано процењује и побољшавају своју образовну понуду ++ • У анкетирању студената представници Студентског парламента активно су укључени у рад Центра за унапређење квалитета Факултета +++ • Примењује се <i>online</i> анкетирање +++ • Постоји иницијатива Студентског парламента за већом и јачом сарадњом 	<ul style="list-style-type: none"> • Упркос развијеној свести о значају културе квалитета ипак одређен број студената није у довољној мери мотивисан за учешће у активностима на унапређењу квалитете ++ • Студенти можда не разумеју у потпуности сврху или важност процеса обезбеђења квалитета, што доводи до неангажовања или недовољног коришћења механизма повратних информација ++ • Недовољна заинтересованост студената за директно учешће у раду органа Факултета због вероватног страха или често присутне „политике незамерања“ ++ • Студенти могу да дају повратне информације засноване на личним искуствима која не представљају шире мњење студената, што доводи до пристрасних или непотпуних процена ++ • Анкетирање тренутно није на добровољној бази што код неких студената може изазвати незадовољство ++ • Студенти могу сматрати да немају довољно времена или подстицаја да се укључе у процесе осигурања квалитета због великог академског оптерећења или недостатка перципираних користи ++

<p>са Центром за унапређење квалитета +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Већина студената свесна је значаја развијања културе квалитета ++ • Студенти спроводе своје интерне евалуције о раду наставника и сарадника на основу којих дају мишљење о педагошком раду наставника које је саставни део изборне процедуре наставника +++ • Учешће студената подстиче сарадњу и транспарентније институционално окружење, где студенти и запослени раде заједно на побољшању квалитета ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Релативно честе промене представника студената ++ • Слаба видљивост и доступност информација на порталу Студентског парламента о активностима које се тичу унапређења квалитета Факултета +++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Могућности за даље разрађивање сарадње између Студентског парламента и Центра за унапређење квалитета Факултета +++ • Мотивисање представника студената за активније укључивање у праћење и контролу квалитета установе ++ • Формирање посебног тима подршке наставника и студената који би били доступни студентима који имају примедбе на квалитет али и предлоге за унапређење квалитета ++ • Креирати систем видљивих и транспарентних информација о учешћу представника студената у унапређивању квалитета Факултета +++ • Коришћење дигиталних платформи и онлајн потпуно анонимног анкетирања може олакшати студентима притисак да дају објективне повратне информације и повећају своје учешће и квалитет инпута +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Потенцијална пасивност Студентског парламента доласком нових генерација и нових чланова ++ • Отежано учешће студената докторских студија у раду Комисије за унапређење квалитета услед недостатка времена или запослености ++ • Неповећење студената да ће укључивање у процес самовредновања донети стварне промене или да ће њихови предлози бити саслушани и уважени ++ • Недовољна иницијативност студената за унапређење квалитета ++ • Ако факултет не даје приоритет или активно не подстиче учешће студената у осигурању квалитета, то може резултирати ограниченим учешћем и неупотребљивим инпутима који долазе са њихове стране ++ • У временима политичких или економских превирања, факултет може да приоритет да решавању

	<p>непоредних финансијских или политичких питања а да занемари учешће студената ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поједини запослени на факултету могу оштро одбацити вредност учешћа студената у процесима осигурања квалитета доживљавајући њихово деловање као изазов ауторитету или стручности +++ • Поједини студенти могу да избегавају да отворено дају повратне информације или се укључе у институционално доношење одлука због неравнотеже моћи или хијерархијских структура +++ • Уз повећане захтеве академског рада и учешћа у ваннаставним активностима, студенти могу бити мање склони да учествују у механизмима повратних информација ако их не сматрају приоритетним +++
--	---

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 13:

Факултет ће убудуће још активније радити на јачању свести и знања студената о систему обезбеђења квалитета, његовом функционисању и његовим кључним носиоцима. Даље активности установе биће више усмерене ка укључивању већег броја студената виших нивоа студија који с обзиром на искуства могу својим предлозима итекако допринети променама и унапређивању квалитета Факултета. Такође, Студентски парламент би могао да предузме конкретне активности, на пример доношење акционог плана у коме би биле дефинисане активности и задаци усмерени на упознавање студената са поступцима обезбеђења квалитета, са областима обезбеђења квалитета, са улогом студената у систему обезбеђења квалитета, те у сваком погледу бољем информисању студената о значају њиховог учешћа у унапређивању квалитета Факултета. Такође, једна од мера јесте учинити видљивијим и доступним информације о активностима Студентског парламента које се тичу унапређења квалитета путем студентског портала, странице Студентског парламента и друштвених мрежа. Факултет би у будућности могао да интензивира кампање за едукацију студената о важности самовредновања и осигурања квалитета,

објашњавајући како њихове повратне информације могу довести до позитивних промена. Поред тога, удео канцеларије за подршку студентима може дати велике резултате јер укључивањем у процесе обезбеђења квалитета као део оријентације на студенте како би они разумели своју улогу у повратним информацијама и побољшању од самог почетка студија. Вредно је и осмислити и радиоонице или обуке на којима би студенти учили како да пружи конструктивне повратне информације и како да ефикасно учествују у процесима обезбеђења квалитета. Развијати, односно укључивати платформе за евалуирање које су прилагођене корисницима како би се лакше прослеђивале повратне информације а да су те исте платформе доступне, анонимне и једноставне за употребу. Изграђивање културе поверења је једна од најбитнијих активности на којима треба радити у сарадњи а различитих актерима јер је важно осигурати студентима осећај сигурности и безбедности у дељењу својих ставова без страха од осуде или одмазде. Истовремено, након прикупљања података вежно је студенте информисати са резимео налаза и детаљима о свим предузетим радњама, што би потпомогло у изградњи поверења и показује да је «глас» студената важан.

Показатељи и прилози за стандард 13:

[Прилог 13.1 Пословник о раду Студентског парламента](#)

[Прилог 13.2. Извод из Статута о пословима Студентског парламента](#)

[Прилог 13.3. Записник са Прве седнице Студентског парламента 2020](#)

[Прилог 13.4. Одлука о замени чланова Центра за унапређење квалитета](#)

[Прилог 13.5. Одлука о конституисању и верификовању мандата члановима ННВ](#)

[Прилог 13.6. Одлука о конституисању и верификовању мандата члановима Савета](#)

[Прилог 13.7. Именовање Комисије за унапређење квалитета](#)

[Прилог 13.8. Извештај о резултатима студентске евалуације 2022-2023](#)

[Прилог 13.9. Извештај о резултатима студентске евалуације онлајн наставе](#)

[Прилог 13.10. Правилнику о раду Центра за унапређење квалитета](#)

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

Опис

Како би се осигурало систематско прикупљање информација које су повезане са обезбеђивањем квалитета, континуирано праћење, провера и унапређење свих аспеката квалитета, Филозофски факултет у Нишу је основао Центар за унапређење квалитета. Задатак овог центра, као врховне организационе јединице, јесте управо реализација свих претходно побројаних задатака. Субјекте обезбеђења и унапређења квалитета на Филозофском факултету чине: наставници, сарадници, студенти и ненаставно особље Факултета. Субјекти обезбеђења и унапређења квалитета обухватају управу Факултета (декан, продекани), Студентски парламент и стручне органе и тела (Наставно-научно веће, Комисија за унапређење квалитета и Савет факултета).

Задатак [Центра за унапређење квалитета Филозофског факултета](#), као стручног и саветодавног тела јесте брига о унапређењу и обезбеђивању квалитета. Овај задатак реализује се кроз: (1) утврђивање плана и програма рада, (2) спровођење утврђене Стратегије обезбеђења квалитета на Факултету, (3) спровођење поступака самовредновања и оцењивања квалитета студијских програма, наставног процеса, научноистраживачког и стручног рада, (4) спровођење електронске евалуације наставног процеса и студијских програма, (5) подношење извештаја Наставно-научном већу о спроведеним поступцима самовредновања, (6) достављање информација о резултатима самовредновања, као и других података од значаја за оцену квалитета, на захтев Комисије за акредитацију и проверу квалитета, (7) обављање других послова од значаја за унапређење и развој квалитета. Континуирано праћење, обезбеђење, унапређење, развој и периодичну проверу квалитета врши Комисија за унапређење квалитета. Комисија образује следеће радне групе: (1) радну групу за анализу успешности и ефикасности студирања, (2) радну групу за осигурање квалитета наставе и (3) радну групу за праћење и унапређење квалитета научноистраживачког рада.

Радне групе реализују систематско праћење и периодичну проверу квалитета кроз активности дефинисане плановима радних група, које усваја Центар за унапређивање квалитета. Сходно томе:

(1) Радна група за праћење успешности и ефикасности студирања континуирано прати успех студената свих студијских програма на основу више параметара као што су: просечна оцена на студијама, просечна оцена положених испита на појединачним предметима, дужина студирања, пролазност на испитима,

број уписаних и број дипломираних студената;

(2) Радна група за осигурање и унапређење квалитета наставе је ангажована на провери квалитета у свим дефинисаним областима обезбеђења квалитета наставе. Ову активност радна група реализује на крају сваког семестра кроз: (1) анкетирање студената, наставника и сарадника о квалитету наставе, (2) анкетирање студената о квалитету наставника и сарадника, (3) анкетирање студената завршних година студија о квалитету студијских програма на високошколској установи, (4) анкетирање послодаваца, у циљу добијања повратних информација о компетенцијама дипломираних студената. У ингеренцији ове радне групе јесу и периодични обиласци департмана у циљу прикупљања података о вредновању квалитета наставе на наставним предметима, провера департманске документације, контрола транспарентности везане за благовремено истицање обавештења на огласним таблама или сајту Факултета, праћење примедби студената, наставника и сарадника и предлагање предузетих мера за кориговање уочених недостатака.

(3) Радна група за праћење и унапређење квалитета научноистраживачког рада прати и анализира научноистраживачки рад наставника, сарадника и студента Филозофског факултета и прикупља податке о публиковању резултата.

Осим ових радних група, Центар за унапређивање квалитета може по потреби образовати и друге комисије, радне групе и одборе.

Из претходно изложеног може се видети да Филозофски факултет омогућава адекватне услове за континуирано, систематско прикупљање и обраду информација потребних за оцену квалитета у свим областима предвиђеним процесом самовредновања. Поред тога факултет је обезбедио и богату инфраструктуру за реализовање ових активности. Сваку од области обезбеђења квалитета прати и посебна методологија, те индикатори за њихово праћење и вредновање. Овде свакако треба додати и постојање система подстицајних и корективних мера за обезбеђење адекватног нивоа квалитета. На почетку нове школске године Центар за унапређивање квалитета и Комисија: (1) преиспитују и унапређују стандарде и поступке за обезбеђење квалитета на основу квалитативних и квантитативних показатеља наставног, научноистраживачког и стручног рада, рада органа управљања и органа пословођења, рада стручних органа, организационих јединица и служби Факултета, (2) сумирају, анализирају и разматрају прикупљене податке о квалитативним и квантитативним показатељима квалитета студијских програма за претходну школску годину и на основу тога припремају предлог годишњег извештаја који садржи и предлоге мера за унапређење квалитета студијских програма. Центар спроводи и поступак самовредновања степена успешности спровођења стратегије и поступака унапређивања квалитета, као и нивоа остваривања утврђених стандарда квалитета. Центар спроводи поступак самовредновања једном у три године и о резултатима овог поступка упознаје Наставно-научно веће факултета и Комисију за спровођење поступка акредитације.

У складу са [Законом о високом образовању](#) ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закон, 11/2021 - аутентично тумачење 67/2021 - др. закон и 76/2023), [Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма и Статутом Филозофског факултета](#) донет је низ аката којима се уређује правни оквир приказане инфраструктуре и темељно регулише област приказаних процеса систематског праћења и периодичне провере квалитета. Међу њима као најзначајнији издвајају се: [Правилник о раду Центра за унапређење квалитета](#), [Правилник о обезбеђењу, контроли и унапређењу квалитета Филозофског факултета Универзитета у Нишу](#), [Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета](#), [Правилник о спровођењу поступка самовредновање и оцењивање квалитета](#), [Стратегија обезбеђивања квалитета](#) (Прилози 14.1 до 14.5).

Центар за унапређење квалитета у складу са циљевима Стратегије обезбеђивања квалитета периодично формулише и предлаже Савету Факултета акционе планове: (1) [трогодишњи Акциони план самовредновања](#) којим се утврђују поступци, задаци и активности, чији је циљ сакупљање и анализа података за процес самовредновања, у складу са стандардима Националног савета за високо образовање, субјекти одговорни за спровођење предвиђених поступака и активности, као и рокови за њихово спровођење, (2) [годишњи Акциони план](#) за праћење и унапређење квалитета којим се утврђују поступци, активности и задаци, субјекти одговорни за њихову реализацију и рокови за њихов завршетак, појединачно за сваку од Стратегијом дефинисаних области обезбеђења квалитета. Акционим планом утврђује се и начин спровођења корективних мера и субјекти одговорни за њихово спровођење, активности усмерене на едукацију субјеката обезбеђења и унапређења квалитета и развој свести о неопходности неговања културе квалитета.

Филозофски факултет у Нишу настоји да редовно добија повратне информације (од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање, својих бивших студената и других репрезентативних организација) о компетенцијама дипломираних студената. Будући да Закон о високом образовању предвиђа да свака високошколска установа има, као један од органа, Савет послодаваца, Статут Филозофског факултета у Нишу предвиђа и постојање овог тела ([Прилог 14.6](#)). Овај савет чини пет чланова. Једног члана именује Привредна комора Србије, једног Национална служба за запошљавање, а остала три члана декан Филозофског факултета у Нишу. ([Прилог 14.7](#)). Њихов мандат траје три године. Савет послодаваца бира председника и заменика председника, већином од укупног броја чланова Савета. У циљу остваривања сарадње на развоју студијских програма у складу са потребама тржишта рада, Факултет има Савет послодаваца. Савет послодаваца: (1) разматра питања сарадње Универзитета и Факултета са привредним друштвима, установама јавних служби и другим приватним и јавним субјектима, (2) разматра студијске програме који се реализују на Факултету и даје мишљења, предлоге и иницијативе за

могуће измене или допуне, (3) даје иницијативе за оснивање и реализацију нових студијских програма, у складу са потребама привредних субјеката или јавних служби, (4) даје мишљења и иницијативе за повећање или смањење броја студената за упис на поједине студијске програме Факултета, (5) анализира потребе тржишта рада у Републици Србији и даје предлоге за усклађивање образованих профила са потребама тржишта рада, (6) обавља и друге послове са циљем унапређивања сарадње Универзитета и Факултета са потребама тржишта рада.

Предлоге, мишљења и иницијативе Савет послодаваца доставља Факултету, привредним друштвима, јавним установама, државним органима, Привредној комори Србије, Националној служби за запошљавање или другим заинтересованим субјектима.

Поред претходно реченог, Филозофски факултет у Нишу настоји да унапреди квалитет студија и кроз упоређивање са страним високошколским установама. Другим речима, Филозофски факултет је у претходном периоду успоставио квалитетну међународну сарадњу са многобројним високошколским установама европског и светског образовног простора. Овај процес одвијао се на два начина: (1) у оквиру уговора о међународној сарадњи чији је потписник и координатор Универзитет у Нишу, (2) кроз реализацију билатералних уговора чији је носилац Филозофски факултет у Нишу. Када говоримо о другом начину, вредно је истаћи сарадњу са Државним технолошким универзитетом „Шухов“ у Белгороду и Универзитетом у Вороњежу, Руска Федерација. Такође потписан је уговор о научној и наставној сарадњи са Државним педагошким универзитетом „Козма Минин“ из Нижњег Новгорода. Вредне информације, којима се Факултет може водити у унапређењу свог квалитета, добијају се и кроз реализоване процесе мобилности наставника и студената. Мрежа установа са којима су успостављени пројекти мобилности је широка: The International University of Logistics and Transport in Wroclaw; Aristotle University Research Dissemination Centre, Thessaloniki; Универзитет Ото-Фридрих у Бамбергу; Масариков универзитет у Брну, Чешка; Универзитет ЕСПЕ у Бордоу, Француска; Универзитет Артоа у Арасу, Француска; Université de Poitiers, Faculté des lettres et des langues, Poitiers, France; Технички универзитет у Кемницу, СР Немачка; Међународни универзитет за психоанализу у Берлину, Немачка; Универзитет Хумболт у Берлину, Немачка; Krasnoyarsk Astafiev State Pedagogical University, Русија и др.

У овом домену обезбеђивања и квалитета значајно место има и активност Филозофског факултета у ширењу и интеграцији *Заједнице филозофско-филолошких факултета Југоисточне Европе* ([Прилог 14.8](#)).

У спровођењу утврђене стратегије за обезбеђење квалитета и достизању жељених стандарда квалитета, посебно важну улогу имају резултати анкетања студената. Анкетање студената се спроводи након сваког семестра и усмерено је на вредновање квалитета наставног процеса по предметима, што обухвата: (а) исказе о

квалитету наставе, (б) исказе о квалитету наставног материјала, (в) исказе о објективности оцењивања и (г) исказе о квалитету наставног особља – наставника и асистената. Анкетирање се спроводи електронским путем, уз одговарајућа упутства у вези са анкетирањем и уз висок степен анонимности анкетираних студената. Анкета се спроводи приликом пријаве испита, а обавештење о анкетирању објављује се на интернет страници Факултета. Право учешћа у анкети имају сви студенти одговарајућег нивоа студија који су по први пут уписали одређену годину студија. Традиционално, одзив студената по годинама студија на свим департманима премашује постотак који члан 13. Правилника о вредновању квалитета студијских програма прописује као довољан да би се анкета сматрала важећом. Резултати евалуације приказују се: а) сваком наставнику и асистенту преко Наставничког портала, како би исти имали увид у резултате анкете и евалуације по односним предметима и б) у Извештају о резултатима вредновања квалитета студијских програма и наставног процеса. Извештај се структурира кроз четири целине: (1) Опште информације, (2) Резултати анкета, (3) Предлог мера, и (4) Оцена примене и остваривања предложених мера из предходних извештаја о резултатима вредновања. Са резултатима самовредновања високошколска установа упознаје наставнике и сараднике преко стручних органа и поменутог Наставничког портала, студенте преко студентских организација, затим Комисију за акредитацију и проверу квалитета и јавност уопште, на сајту Филозофског факултета (<https://www.filfak.ni.ac.rs/>) и Центра за унапређење квалитета (<https://kvalitet.filfak.ni.ac.rs/>). Извештај о резултатима вредновања квалитета студијских програма и наставног процеса усваја Наставно- научно веће Филозофског факултета и Центар за унапређивање квалитета Универзитета у Нишу. Јавност и транспарентност резултата спроведене студентске евалуације и целокупног процеса рада у оквиру систематског праћења и периодичне провере квалитета обезбеђена је објављивањем [Извештаја о самовредновању на сајту Факултета \(Прилог 14.9\)](#).

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> Факултет обезбеђује континуитет у реализацији процеса обезбеђења и унапређења квалитета +++ Постојање инфраструктуре, разрађене методологије и поступака за систематско праћење, проверу и обезбеђење квалитета кроз рад Центра за унапређење квалитета, Комисије за унапређивање квалитета 	<ul style="list-style-type: none"> Приликом израде периодичних извештаја Центар не располаже адекватним базама података, што додатно оптерећује и успорава рад чланова Центра +++ Недовољан обим и квалитет повратних информација о компетенцијама свршених студената ++

<p>и радних група +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Факултет је усмерен ка усаглашавању са стратегијом унапређења квалитета других престижних високошколских установа у земљи и иностранству ++ • Факултет обезбеђује јавност анализа резултата анкетања +++ • Континуирана реализација активности везаних за унутрашњу проверу квалитета коју реализују радне групе током читаве године +++ • Успостављен <i>online</i> систем анкетања студената и могућност да сваки наставник на Наставничком порталу види резултате евалуације +++ • Филозофски факултет има основан Алумни центар +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Одсуство квалитетних и благовремених повратних информација послодаваца о компетенцијама свршених студената ++ • Распрострањеност сумње међу студентима у анонимност анкетања ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Постављање прецизних рокова за достављање извештаја о обављеним активностима свим радним групама ++ • Израда систематичнијег акционог плана за наредни период ++ • Целисходнији приступ у изради плана рада Центра, планова рада радних група као и друге потребне документације за адекватно функционисање Центра за унапређење квалитета ++ • Наставити са унапређењем система за анкетање применом аутоматизације прикупљања података ++ • Обезбедити пуну административну и техничку подршку у раду Центра +++ • Додатни рад са студентима у правцу успостављања поверења у анонимност анкетања ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Преоптерећеност појединих наставника радом у Центру ++ • Оптерећеност чланова Центра многобројним наставним, научноистраживачким и ваннаставним пословима може да угрози благовремену реализацију планираних активности у области обезбеђивања квалитета које захтевају континуитет у раду ++ • Функционисање Центра може да угрози непостојање административног радника који би се бавио искључиво пословима у области обезбеђивања квалитета +++ • Недовољна мотивисаност поједних субјеката да учествују у анкетама ++

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 14:

На основу описаног могло би се констатовати да је већина захтева Стандарда 14 испуњена. Ипак, Факултет би у будућности могао да се посвети још интензивнијем раду на унапређењу одређених аспеката систематског праћења и периодичне контроле квалитета. Ту се пре свега мисли на: (1) повећање броја чланова Центра из редова стручних служби и Студентског парламента, чиме би се унапредио квалитет у делу прикупљања података везаних за рад стручних служби и већа партиципација студената у процесу провере квалитета, (2) предузимање адекватних мера на нивоу радних група како би се сви чланови мотивисали за обављање ових послова и задатака, (3) осмишљавање планова, израду извештаја и друге документације неопходне за обезбеђивање виших стандарда квалитета рада Центра, (4) континуирано иновирање и унапређивање квалитета анкетних листова, (5) унапређивање система за анкетање даљом аутоматизацијом прикупљања и обраде података, (6) стварање услова за добијање квалитетних повратних информација о компетенцијама свршених студената, (7) стварање услова за добијање квалитетних повратних информација од стране послодаваца о компетенцијама свршених студената, (8) обезбеђивање пуне административне и техничке подршке у раду Центра, (9) проширивање видова сарадње са иностраним универзитетима.

Показатељи и прилози за Стандард 14:

[Прилог 14.1. Правилник о раду Центра за унапређење квалитета](#)

[Прилог 14.2. Правилник о обезбеђењу, контроли и унапређењу квалитета](#)

[Прилог 14.3. Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета](#)

[Прилог 14.4. Правилник о спровођењу поступка за самовредновање и оцењивање квалитета Филозофског факултета у Нишу](#)

[Прилог 14.5. Стратегија обезбеђења квалитета 2020.](#)

[Прилог 14.6. Извод из Статута – Савет послодаваца](#)

[Прилог 14.7. Одлука о избору чланова Савета из реда послодаваца](#)

[Прилог 14.8. Споразум о оснивању Заједнице филозофско филолошких факултета](#)

[Прилог 14.9. Извештај о самовредновању](#)

Стандард 15: Квалитет докторских студија

Квалитет докторских студија се обезбеђује кроз унапређење научноистраживачког рада, односно уметничкоистраживачког рада, осавремењавање садржаја студијских програма докторских студија и редовно праћење и проверу њихових циљева, постизање научних, односно уметничких способности студената докторских студија и овладавање специфичним академским и практичним вештинама потребним за будући развој њихове каријере.

Опис

У складу са својим кадровским, техничким, библиотечким, просторним, информатичким и другим ресурсима Филозофски факултет у Нишу, поред основних и мастер студија, организује и докторске академске студије. Докторске студије организоване су са циљем да се изађе у сусрет друштвеним потребама и потребама младих људи за стицањем знања највишег нивоа, те за овладавањем академским и практичним вештинама конкретне професије и за стицањем научних и стручних способности. Дакле, Филозофски факултет у Нишу је као своју мисију препознао и задатак за организацију и перманентно унапређење свих видова и нивоа академског образовања. Оснажујући научноистраживачки рад у областима друштвено-хуманистичких наука и водећи рачуна о највишим стандардима квалитета, Филозофски факултет у Нишу доприноси, како развоју образовног система, тако и просперитету читаве друштвене заједнице.

Током првог акредитационог циклуса Филозофски факултет у Нишу је припремио и доставио документацију за два студијска програма на докторским академским студијама: (1) студијски програм докторских академских студија социологије и (2) студијски програм докторских академских студија психологије. Након тога, јачајући пре свега своје кадровске капацитете, Филозофски факултет у Нишу акредитовао је и реакредитовао осам студијских програма докторских академских студија ([Табела 15.1](#)):

(1) за научну област социолошке науке (докторске академске студије социологије) – уверење бр. 612-00-662/2008-04 од 18.12.2008. Предвиђено трајање студија на овом програму је 3 године, а програм је акредитован за 5 студената. Током 2015. године Филозофски факултет у Нишу поднео је документацију за поновну акредитацију докторских академских студија социологије и добио дозволу за реализацију истих уверењем бр. 612-00-00676/2013-04 од 23. 10. 2015. За упис на овај програм акредитациона квота је 5 студената. Трећу акредитацију студије социологије добиле су 01. 02. 2022. године уверењем под бројем 6 12-00-003 64/ 9 /2021 -03, и овога пута квота за упис је 5 студената.

(2) за научну област психолошке науке (докторске академске студије психологије) – уверење бр. 612-00-662/2008-04 од 14.9.20012. за упис 10 студената. У другом кругу

акредитације уверењем број 612-00-01146/2017-06 од 26.1.2018. Филозофски факултет је добио дозволу за реализацију докторских академских студија психологије и упис 15 студената. У току је припрема материјала за трећу акредитацију.

(3) за научну област филолошких наука (докторске академске студије филологије) – први пут одлуком бр.612-00-662/2008-04 од 16.4.2010. за упис 10 студената сваке године, и други пут одлуком бр. 612-00-00676/2013-04 од 17.4.2015. за 20 студената;

(4) за научну област историјских, археолошких и класичних наука (докторске академске студије историје) – први пут акредитоване одлуком бр. 612-00-2862/2010-04, од 13.7.2012. за упис 3 студента сваке друге године. Докторске академске студије историје акредитоване су и други пут 28. 09. 2018. године, са уверењем под бројем 612-00-00027/5/2018-03, за упис 3 студента сваке друге године у седишту установе. У току је припрема за трећу акредитацију.

(5) за научну област културолошких наука и комунологије (докторске академске студије Медији и друштво) – одлуком бр. 612-00-00997/2011-04 од 28.11.2014. први пут акредитоване за 3 студента. Овај програм докторских студија акредитован је и други пут 28. 12.2021. са одлуком и уверењем под бројем 612-00-00551/9/2020-03, за упис 3 студента у седишту установе.

(6) за научну област педагошке и андрагошке науке (докторске академске студије педагогије) – акредитоване први пут одлуком бр. 612-00-00582/2016-06 од 27.1.2017. за 5 студената сваке године. Докторске студије педагогије акредитоване су други пут 06.06.2023. и достављено је уверење под бројем 612-00-00020/9/2023-03, за упис 3 студента у седишту установе.

(7) за научну област филолошке науке (докторске академске студије србистике) - акредитоване су први пут 28. 09. 2021 године са уверењем под бројем 612- 00-00100/5/2021-03 за упис 7 студената у седишту установе.

(8) за научну област филолошке науке (докторске академске студије стране филологије) акредитоване су први пут 28. 09. 2021 године са уверењем под бројем 612- 00-00102/5/2021-03 за упис 12 студената у седишту установе.

На докторске академске студије Филозофског факултета у Нишу може се уписати укупно 38 студената годишње на 8 различитих студијских програма. У службеној евиденцији се види да је током школске 2020/21. године укупно 95 студената било на различитим годинама докторских студија, 2021/22. године укупно 113 студената и 2022/23. године укупно 105 студената ([Табела 15.1.а](#)). Школске 2023/2024. године расписан је конкурс за пријем укупно 38 студената и то за: 10 чије се школовање финансира из буџета Републике Србије и 28 самофинансирајућих. Пријављивање и упис кандидата одвијао се у два уписна рока. Пријављивање кандидата за први уписни рок трајало је од 16. до 27. октобра 2023. године. Упис примљених кандидата обављен је 3. и 4. новембра 2023. године. Пријављивање за други уписни рок одвијало се у времену од 6. до 17. новембра 2023. године. За упис на докторске студије пријављено је укупно 33 кандидата од чега се 30 пријавило у првом

и три у другом року. У прву годину докторских академских студија уписано је укупно 28 студента и то: 10 на буџету и 18 на самофинансирању. Укупан број студената трећег степена студија који је уписан у прву годину студија (први пут, други пут...) табеларно је представљен.

ДОКТОРСКЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ Студијски програм	БРОЈ СТУДЕНАТА НА ДОКТОРСКИМ СТУДИЈАМА ШКОЛСКЕ 2023/2024. ГОДИНЕ		
	Буџет	Самофинансирање	Укупно
ДАС Историје	7	8	15
ДАС Психологије	8	19	27
ДАС Социологије	1	11	12
ДАС Медији и друштво	8	9	17
ДАС Педагогије	4	14	18
ДАС Србистике	7	6	13
ДАС Страних филологија	8	14	22
ДАС Филологије	4	35	39
УКУПНО:	47	116	163

Програми докторских академских студија усклађени су са релевантним одредбама [Закона о високом образовању](#), [Статута Универзитета у Нишу](#) и [Статута Филозофског факултета у Нишу](#). Структура и основни елементи студијских програма докторских академских студија утврђени су [Правилником о докторским академским студијама](#) од 27. 10. 2023. (број 245/1-8-01) који је усклађен са новоусвојеним [Стандардима за акредитацију студијских програма докторских студија предвиђених Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма](#) као и [Правилником о обезбеђењу, контроли и унапређењу квалитета](#).

Филозофски факултет је средиште научноистраживачког рада који се организује у циљу развоја науке и стваралаштва, унапређивања академског раста и развоја, поспешивања академске заједнице, јачања делатности високог образовања, односно унапређивања квалитета наставе и учења, обликовања и усавршавања научног подмлатка, увођења студената у научноистраживачки рад, али и стварања материјално-техничких услова и ресурса за адекватан рад и даљи развој ове установе. Ангажман у овом домену на Филозофском факултету одвија се кроз појединачни рад наставника и сарадника, те кроз осмишљавање и реализацију научноистраживачких пројеката. Сви наставници и сарадници ангажовани су на интерним пројектима департмана ([Табела 15.2](#) Листа наставника ангажованих на пројектима установе), већи број њих ангажован је на пројектима Огранка САНУ у Нишу и Матице српске, а одређени број истраживача учествује и на међународним пројектима. Наставници и

сарадници факултета активно прате и учествују у конкурсима Фонда за науку Републике Србије. Такође, резултате истраживања презентују на научним скуповима националног и интернационалног карактера ([Табела 15.3](#) Збирни преглед научноистраживачких резултата). Одређеним стимулативним механизмима Филозофски факултет даје адекватну подршку наставном особљу и обезбеђује услове да се активно и на високом нивоу професионалне одговорности и академске савесности баве научноистраживачким радом, те да што чешће објављују резултате тог рада. Између осталог, и на самој установи организује се значајан број научних скупова, националног или међународног нивоа. Генереално гледано, у претходних 4 година наставници и сарадници Филозофског факултета у Нишу остварили су запажене научне резултате; чак 308 радова категорије М20 и 143 публикација из категорија М10 је објављено, а укупан број публикација различитих категорија прелази број од 17000. Вредно је споменути и да је Филозофски факултет до краја 2023 године био носилац више пројекта која је финансирало МПНТР Републике Србије и Фонд за науку и да је око 70 наставника и сарадника Факултета ангажовано у својству истраживача на двадесетак истраживачких пројеката које финансира поменуто Министарство, те и да су сви наставници и сарадници Факултета ангажовани на 13 интерних департманских пројеката ([Прилог 15. 1](#) Извештај о квалитету научноистраживачког рада 2020-2023).

Научноистраживачка делатност обавља се и кроз израду и одбрану мастер радова и докторских дисертација ([Прилог 15.2](#) Списак одбрањених докторских дисертација у 2019. и [Прилог 15.3](#) одбрањени мастер радови 2023). У периоду од 2020. до краја 2023. године на Филозофском факултету у Нишу одбрањено је укупно 47 докторских дисертација, а у истом периоду укупно 67 кандидата добило је одобрење за израду докторске дисертације према наведеном закону ([Прилог 15.4](#) Списак одобрених тема докторске дисертације).

Посебно значајна пажња Филозофског факултета у обезбеђењу квалитета научноистраживачког рада усмерена је ка партиципацији наставника, сарадника и младих истраживача у програмима мобилности као значајном сегменту у процесу њиховог усавршавања. У претходном периоду реализован је већи број програма мобилности, а неки су још увек у току. Ова установа има развијену сарадњу са значајним бројем високошколских установа и научноистраживачких институција из различитих области у међународном простору. Бројни су и међународни истраживачки пројекти у којима учествују запослени на Филозофском факултету у Нишу, а посебан значај за ову установу представљају пројекти Европске комисије – Темпус пројекти и Еразмус + пројекти. Истовремено, Факултет настоји да оствари одређен квалитет и када су у питању програми мобилности студената, те је тако последњих година све видљивији пораст броја оних студената из иностранства који студирају или бораве на размени на Филозофском факултету, као и студената Факултета који путем различитих програма мобилности бораве одређени период на

партнерским универзитетима у иностранству. Напоследку, Факултет је иницирао и последњих година значајно развио сарадњу са бројним амбасадама, културним центрима, представништвима страних земаља, културним и научним посленицима. Сарадња са Немачком службом за академску размену – DAAD, Амбасадом САД у Србији, Америчким кутком, Француском амбасадом, Француским институтом у Србији и Нишу, [Институтом Конфуције](#), фондацијом HANBAN и разним другим фондацијама се из године у годину проширује у виду отварања страних лектората и бројних програма који су на располагању нашим студентима и наставницима. Земље у којима се реализује највећи број студентских Erasmus+ мобилности су Немачка, Француска, Шпанија, Португалија, Бугарска, Румунија, Пољска, Литванија. У протеклих неколико година Канцеларија за међународну сарадњу је пружила стручну подршку за преко 500 одлазних и долазних студентских и наставничких мобилности у оквиру Erasmus+ програма, програма CEEPUS, програма сарадње са Руском Федерацијом, летњих школа и др.

Када је реч о домаћем простору, Филозофски факултет остварује и проширује сарадњу са великим бројем основних и средњих школа, установама социјалне заштите, медијским кућама и другим установама које запошљавају велики део профила које Филозофски факултет образује ([Прилог 15.5](#) Научне и стручне базе).

Не мање битна је тренутно актуелна Заједница филозофско-филолошких факултета југоисточне Европе ([Прилог 15.6](#)). Идејни творац и иницијатор формирања овакве мреже јесте Филозофски факултет у Нишу, те је на овај начин остварена и интензивирана сарадња са факултетима потписницима овог споразума.

Дакле, посматрано из угла индикатора научноистраживачког рада, Факултет је меродаван за реализацију докторских студија. Следствено томе, Филозофски факултет је фебруара 2020. године акредитован као научноистраживачка установа у складу са Законом о науци и истраживању од стране релевантних тела. Пратећи усвојену стратегију и програм, научноистраживачки рад на Филозофском факултету реализује се сагласно дугорочном (3-5 година) и краткорочном (годишњем) плану и програму научног рада на Факултету. Претходни период од 2020. до 2023. године, може се рећи, за Филозофски факултет био је врло продуктиван у погледу спроведених научноистраживачких активности наставника и сарадника.

Стандардима за акредитацију студијских програма докторских студија, које је донео [Национални савет за високо образовање](#) утврђени су стандарди квалитета студијских програма, њихова припрема и усвајање, доступност информација о студијским програмима, као и квалитативни и квантитативни показатељи на основу којих се процењује квалитет студијских програма. Поред тога, [Правилником о докторским студијама Филозофског факултета у Нишу](#) уређена је организација докторских академских студија, упис студената, начин и услови студирања, спровођење испита и самосталног истраживачког рада, и друга питања од значаја за реализацију овог степена студија. Студијским програмима докторских академских

студија који се реализују на Филозофском факултету јасно су утврђени: (1) циљеви студијског програма, (2) исходи процеса учења, (3) научни назив, (4) језик на коме се изводи студијски програм, (5) услови уписа, (6) листа обавезних и изборних предмета, са оквирним садржајем, описом циља и очекиваних исхода, препорученом литературом за сваки предмет, (7) начин извођења студија и потребно време за извођење појединих облика студија, (8) предуслови за упис појединих предмета или поједине групе предмета, (9) начин избора предмета из других студијских програма, (10) облици активне наставе са предвиђеним бројем часова недељно, и бодовна вредност сваког предмета исказана бројем ЕСПБ, (11) начин провере знања и оцењивање резултата, (12) услови и начин израде, као и бодовна вредност докторске дисертације, исказана у ЕСПБ, (13) услови за упис лица који имају статус студента докторских академских студија исте или друге високошколске установе, и услови за упис лица којима је престао статус студента докторских студија.

По питању акредитације студијских програма докторских академских студија Филозофски факултет прати јасно дефинисану процедуру: (1) Веће департмана осмишљава, конципира и даје Наставно-научном већу факултета предлог студијског програма узимајући у обзир квалитет расположивих ресурса (наставног кадра, простора, опреме, библиотечких јединица...); (2) Веће докторских студија разматра програм; (3) Наставно-научно веће факултета усваја предлог студијског програма; (4) Сенат Универзитета доноси коначну одлуку о његовом усвајању; (5) Факултет припрема комплетну документацију прописану Стандардима за акредитацију студијских програма и упућује је релевантним телима на акредитацију, односно процену испуњености прописаних стандарда.

Филозофски факултет се придржава јасно прописаних стандарда за реализацију наставе на докторским академским студијама. У том смислу, наставници који реализују наставу на ДАС морају испуњавати услове прописане [Правилником о стандардима за акредитацију студијских програма у пољу друштвено-хуманистичких наука Националног савета за високо образовање Републике Србије \(Прилог 15.7\)](#). Да би се проценила компетентност наставника неопходно је да буду достављене комплетне библиографије наставника са подацима о учешћу на домаћим и међународним научноистраживачким пројектима. Минимум остварених бодова за извођење наставе на трећем степену студија на Филозофском факултету је 12 бодова у претходних 10 година за радове категорија М11, М12, М13, М14, М21, М22, М23, М24, М31, М32, М33, М34, и М51. А да би наставник могао да се оствари у улози ментора докторанда неопходно је да оствари најмање 24 бода у последњих 10 година и то најмање 4 бода за рад у референтним часописима са листа SSCI, ERIH, HEINONLINE и EconLit или у часопису категорије М24, и најмање 20 бодова за радове категорија М11, М12, М13, М14, М21, М22, М23, М24, М31, М32, М33, М34, и М51 с тим што радови из категорије М31, М32, М33 и М34 не могу носити више од 20% неопходних бодова. Када су у питању ДАС филолошких наука Национални савет за високо образовање и Комисија

за акредитацију одређују посебне критеријуме за процену релевантности публикација. Анализа научне компетентности наставника ангажованих на докторским студијама на свим акредитованим студијским програмима, и досадашњих резултата у менторском раду са магистрантима и докторандима показује да наставно особље има потребне научне квалификације за извођење студијског програма докторских студија. Више од 60 наставника активно је укључено у извођење наставе на докторским студијама, а преко 40 њих испуњава услове да буду ментори (Табела 15.4. Листа ментора са радовима).

У складу са смерницама Националног савета за високо образовање на Филозофском факултету у Нишу формирано је Веће докторских студија којим руководи председник Већа докторских студија. Одлуком бр. 389/1-12-01 од 05.12.2018. именовани су чланови овог Већа из редова наставника (Прилог 15.8 Одлука о именовању чланова већа ДАС односно актуелни списак чланова Већа ДАС). Као што је већ описано у Стандарду 6, Веће докторских студија је стручни орган факултета чији састав чини најмање по један, а највише два наставника са департмана који учествују у реализацији студијских програма докторских академских студија Факултета и реализацији свих студијских програма – укупно 22 члана (<https://www.filfak.ni.ac.rs/fakultet/vece-doktorskih-studija>). Њихове активности односе се на утврђивање предлога студијских програма докторских студија, дефинисање плана извођења наставе, праћење извођења наставе и спровођење поступака за проверу и обезбеђење квалитета студијског програма докторских академских студија, анализу извештаја о евалуацији студијских програма докторских академских студија, проверу компетентности наставника и ментора који учествују у реализацији студијског програма на докторским студијама, спровођење поступака за пријаву и одбрану докторских дисертација, доношење одлука о преласку студената са једног на други студијски програм докторских студија, еквивалентности, признавању испуњених обавеза и положених испита, стеченим ЕСПБ бодовима, на утврђивање еквиваленције и признавање дела студијског програма специјалистичких академских студија, одлучивање о преношењу ЕСПБ и уписивање кандидата у одређену годину докторских студија, признавање испита магистра наука и утврђивање обавеза које кандидат треба да испуни током уписа, одлучивање о години уписа кандидата у зависности од броја ЕСПБ остварених еквиваленцијом, и друге послове утврђене Статутом факултета и Правилником о докторским студијама.

Анализа студијских програма докторских академских студија на Факултету показује да они задовољавају све неопходне стандарде и њима својствене захтеве у погледу квалитета ДАС. Дакле, сваки појединачни програм ДАС на Филозофском факултету задовољава следеће критеријуме:

(1) укупно носи 180 ЕСПБ бодова, уз претходно остварени обим студија од минимум 240 на ОАС и 60 ЕСПБ на МАС (минимум 300ЕСПБ);

(2) обухвата све елементе утврђене Законом;

(3) научно је заснован;

(4) курикулум студијског програма ДАС има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему (развој науке, критичког мишљења и образовање кадрова оспособљених да самостално воде оригинална и научно релевантна истраживања, као и да критички процењују истраживања других);

(5) сврха студијског програма ДАС јасно је и експлицитно дата, а усклађена је са основним задацима и циљевима Факултета;

(6) циљеви студијског програма ДАС су прецизирани (постизање научних способности и академских вештина, развој креативних способности и овладавање специфичним практичним вештинама потребним за будући развој каријере) и усклађени са савременим правцима развоја одговарајуће научне дисциплине у свету и задацима и циљевима Факултета;

(7) завршетком студијског програма студент је стекао опште и предметно специфичне компетенције неопходе за ефикасно и ефективно обављање стручне и научне делатности;

(8) у курикулуму студијског програма ДАС заступљени су обавезни и изборни предмети као и њихов опис и докторска дисертација као завршни део студијског програма докторских студија, а која представља самостално научно део докторанда.

(9) компатибилан је и компарабилан са студијским програмима одговарајућих установа из међународног образовног простора;

(10) установа врши упис студената на ДАС у складу са друштвеним потребама и потребама развоја науке, образовања, културе и у складу са сопственим ресурсима (услови уписа утврђени су [Законом о високом образовању](#), [Статутом Универзитета у Нишу](#), [Статутом Факултета](#) и [Правилником о докторским академским студијама Филозофског факултета](#)).

(11) спецификацијом наставних предмета у оквиру студијских програма ДАС утврђује се да се оцењивање студената врши непрекидним праћењем рада студената на основу поена стечених испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита;

(12) услови и поступци неопходни за завршетак докторских студија и добијање дипломе одређеног нивоа образовања јасно су дефинисани (одредбама студијског програма и [Правилником о докторским студијама](#)) и усклађени са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијског програма и доступни на интернет страници Филозофског факултета: <https://upis.filfak.ni.ac.rs/doktorske-akademske-studije>

(13) докторска дисертација самостални је научно истраживачки рад студента који се оцењује на основу њеног доприноса науци. [Правилником](#) број 4/18, 5/18, 3/20 и 2/21)

Дана 27.10.2021. године уређени су поступци припреме и прецизирани услови за одбрану докторске дисертације на Универзитету у Нишу ([Прилог 15.9](#) Правилник о поступку припреме и условима одбране др дисертације).

Упоредивост и усклађеност програма ДАС са програмима са међународних простора илустрована је табеларно ([Прилог 15.10](#) Листа страних високошколских установа и упоредивих програма ДАС).

Чланом 52. [Правилника о докторским академским студијама](#) предвиђено је да се студијски програми трећег степена на Филозофском факултету у Нишу континуирано прате ради обезбеђивања и контроле квалитета кроз студентске евалуације докторских академских студија, екстерну експертску евалуацију и самоевалуацију наставника који реализују програм. Удео студената у осигурању и процењивању квалитета на докторским академским студијама је осигуран тиме што су представници студената чланови Комисије за унапређење квалитета и осталих тела у систему осигурања квалитета. Студенти докторских студија оцењују квалитет студијских програма у редовним евалуацијама након сваког семестра а након сачињавања Извештаја подаци о евалуацији и самоевалуацији разматрају се на седницама Већа департмана Већа докторских студија и Наставно-научног већа, и искоришћени за уношење потребних измена, новина и побољшања како по питању организације тако и реализације студијских програма ради обезбеђења високих стандарда у погледу квалитета докторских студија на Факултету. Велики број студената из популације докторанада корисници су стипендија Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, и као такви ангажовани у пројектима који се изводе на Филозофском факултету и задужени за извођење наставе у одређеном фонду часова у својству демонстратора или истраживача приправника. Такав вид ангажовања доприноси развоју вишег нивоа компетентности у научном и истраживачком раду, оспособљености за наставни рад, као и могућности да резултате својих истраживања саопштавају стручној јавности на научним конференцијама, објављују радове у научним часописима са рецензијом и прате савремене трендове науке и истраживања.

Све информације о акредитованим студијама трећег степена на Филозофском факултету у Нишу могу се пронаћи на следећим страницама:

- ✓ Докторске студије Историје:
<https://www.filfak.ni.ac.rs/studije/doktorske/istorija>
- ✓ Докторске студије Медији и друштво:
<https://www.filfak.ni.ac.rs/studije/doktorske/mediji>
- ✓ Докторске студије Педагогије:
<https://www.filfak.ni.ac.rs/studije/doktorske/pedagogija>
- ✓ Докторске студије Психологије:
<https://www.filfak.ni.ac.rs/studije/doktorske/psihologija>
- ✓ Докторске студије Социологије:
<https://www.filfak.ni.ac.rs/studije/doktorske/sociologija>
- ✓ Докторске студије Филологије:
<https://www.filfak.ni.ac.rs/studije/doktorske/filologija>

- ✓ Докторске студије Србистике:

<https://www.filfak.ni.ac.rs/studije/doktorske/srbistika>

- ✓ Докторске студије стране филологије:

<https://www.filfak.ni.ac.rs/studije/doktorske/strane-filologije>

Наставници Филозофског факултета који реализују наставу на докторским академским студијама, упознати су са: условима које сваки студент докторских студија унутар програма треба да испуни, фазама од којих је сачињен поступак пријаве теме докторске дисертације као и пратећим процедурама кроз које треба да прођу и ментор и кандидат, условима које докторска дисертација треба да испуни, поступком припреме и условима за одбрану докторске дисертације, али и формалним и правним условима за одбрану дисертације, и њеног оцењивања. Сви ти захтеви прописани су релевантним документима Факултета и Универзитета, као што су *Правилник о докторским академским студијама*, *Правилник о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације*, али и *Упутством за обликовање, објављивање и достављање докторских дисертација у дигитални репозиторијум Универзитета у Нишу*. Ови релевантни акти доступни су наставницима, студентима и широј јавности на сајту Факултета

([https://drive.google.com/drive/folders/1jEhYlwjXbYwvmpJA31dEru6sRMGB_zq?usp=drive link](https://drive.google.com/drive/folders/1jEhYlwjXbYwvmpJA31dEru6sRMGB_zq?usp=drive_link)), односно Универзитета у Нишу (<https://www.ni.ac.rs/univerzitet/otvorena-nauka/repozitorijum-doktorskih-disertacija>).

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Квалитет докторских студија Филозофског факултета у Нишу почива на испуњавању захтева дефинисаних стандардима +++ • Мере за обезбеђење квалитета, као и процедуре и поступци праћења и оцене квалитета студијских програма докторских академских студија јасно су дефинисане и редовно се спроводе захваљујући Већу докторских студија и Комисији за унапређење квалитета +++ • Наставни кадар Филозофског факултета поседује висок ниво 	<ul style="list-style-type: none"> • Већина докторанада своје докторске студије не заврши у превиђеном року (овај период се често удвостручи) +++ • Високе школарине докторских студија и индиректни трошкови +++ • Мала проходност младих истраживача односно студената докторских студија на међународне пројекте +++ • Досадашњи пројектни циклус научних пројеката се продужавао па је укључивање докторанада у пројекте МНПТР у одређеном тренутку било значајно отежано ++

<p>компетентности (научне и стручне) за извођење наставе на докторским академским студија +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Велики број наставника ангажованих у сталном радном односу испуњава услове за менторе на докторским студијама +++ • Факултет прати токове савремене науке и истраживања и своје програме усаглашава са програмима других високошколских установа међународног нивоа +++ • Студијски програми докторских академских студија усклађени су са друштвеним потребама, потребама институције и тржишта рада +++ • Преко Еразмус+ и Темпус пројеката се одржава добра повезаност са међународним установама што пружа шансе студентима за квалитетне студијске боравке и стицање вредног искуства +++ 	
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Јачање и проширивање мреже филозофских и филолошких факултета западног Балкана и могуће креирање заједничких програма докторских академских студија чији би носилац био Филозофки факултет Универзитета у Нишу +++ • Повезивање са интернационалним високошколским установама које спроводе сличне или сродне докторске академске студије у циљу размене искуства у побољшању квалитета програма ++ • Увођење могућности за коменторство у докторским дисертацијама +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Опадање квалитета докторских студија због негативних појава попут плагијаризма који се не кажњава адекватним мерама те стога обесмишљава академску и професионалну честитост и одговорност +++ • Необјективност и неискреност студената у оцењивању квалитета студијског програма услед страха од потенцијалног трпљења последица или несигурности у анонимност анкете ++

<ul style="list-style-type: none"> • Осмишљавање и припремање промотовних материјала и активности за популаризацију науке (посебно код младих) ++ • Иницирање сарадње са регионалним центрима за науку ++ • Потенцијално учешће докторанада у међународним пројектима и њихово финансисрање из европских извора ++ 	
---	--

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 15:

Факултет ће убудуће још активније радити на јачању свести и знања студената о систему обезбеђења квалитета, његовом функционисању и његовим кључним носиоцима. Један од наредних кључних корака које би Филозофски факултет требало да предузме као приоритетан, јесте креирање програма подршке даљем усавршавању и подстицању научноистраживачког рада докторанада. С тим у вези, даље активности установе могле би да буду више усмерене ка покретању иницијатива за укључивањем научног подмлатка, превасходно студената докторских студија у међународне пројекте ради стицања драгоценог искуства и обликовања њиховог научног профила. Неопходно је и даље интензивно трагати за партнерским институцијама како би се докторандима створили бољи услови и веће шансе за студијске боравке, стицање драгоценог искуства и имплементирање стеченог искуства у сопствени рад. Такође, будуће активности Факултета треба да буду фокусиране на подизање свести полазника докторских студија о квалитету докторских студија, о значају академске честитости и поштења, професионалне етике, моралног кодекса и добре научне праксе, значајних за репутацију и углед како Филозофског факултета, тако и самих студената - будућих доктора наука.

Показатељи и прилози за стандард 15:

[Табела 15.1. Списак свих акредитованих студијских програма докторских студија](#)

[Табела 15.1.а Листа свих студијских програма докторских студија који су акредитовани са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године](#)

[Табела 15.2. Листа наставника и сарадника укључених у научноистраживачке пројекте који се тренутно реализују у високошколској установи](#)

[Табела 15.3. Збирни преглед научноистраживачких резултата у установи у претходној школској години](#)

[Табела 15.4. Листа ментора са радовима](#)

[Прилог 15.1. Извештај о квалитету научноистраживачког рада](#)

[Прилог 15.2. Листа одбрањених докторских дисертација](#)

[Прилог 15.3. Листа одбрањених мастер радова](#)

[Прилог 15.4. Списак одобрених тема докторске дисертације](#)

[Прилог 15.5. Листа научних и стручних база](#)

[Прилог 15.6. Мрежа филозофско филолошких факултета југоисточне Европе](#)

[Прилог 15.7. Правилник о стандардима за акредитацију студијских програма у пољу друштвено-хуманистичких наука Националног савета за високо образовање](#)

[Прилог 15.8. Одлука о именовању чланова Већа докторских студија](#)

[Прилог 15.9. Правилник о поступку припреме и условима одбране дисертације](#)

[Прилог 15.10. Листа страних високошколских установа и упоредивих програма докторских академских студија](#)